

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

—ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥ—

ਦੋਹਰਾ— ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਅਪਾਰ ।
 ਸੱਤਾ ਮਨ ਵਸ ਕਰਨ ਦੀ ਤੂੰ ਬਖਸ਼ੀ “ਕਰਤਾਰ” ॥

ਦੋਹਰਾ— ਮਨ ਸਮਝਾਵਨ ਕਾਰਨੇ ਝੇੜੇ ਲਿਖ ਬੇਅੰਤ ।
 ਕਰਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੁਯਾਰ ਇਹ ਆਦਰ ਦੇਵਨ ਸੰਤ ॥

ਦੋਹਰਾ— ਪੱਖ ਵਾਦ ਜੋ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਰਾਂ ਨ ਮੂਲ ।
 ਮਨ ਨੂੰ ਹੈ ਸਮਝਾਵਣਾ ਝਗੜੇ ਹੋਰ ਫੁਲੂਲ ॥

ਦੋਹਰਾ— ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ।
 ਖੁਸ਼ ਹੋਵਨ ਪੜ੍ਹ ਦੇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਮਜ਼੍ਹਬ ਸਭ ਪੰਥ ॥

ਬਿਜੈ ਦੰਡਕ ਛੰਦ

ਉੜਾ ॥ ੧ ॥

ਉੜਾ—ਓਅੰਕਾਰ ਅਕਾਲ ਕਰਤਾ ਸਿਰਜਨ ਹਾਰ ਕਰਤਾਰ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ
 ਓਤ ਪੋਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਮਾਮ ਰਮਿਓਂ ਆਰ ਪਾਰ ਥੀਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੰਤ ਹੈਂ
 ਉਦਾਰ ਦਾਤਾਰ ਅਪਾਰ ਵੱਡਾ ਰੰਗ ਰੰਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਮੰਤ ਹੈਂ
 ਉਤਪਤੀ ਸੰਘਾਰ ਦੇ ਕਰਨ ਹਾਰਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਆਤਮਾ ਜੰਤ ਹੈਂ
 ਉਦੇ ਅਸਤ ਸਮਸਤ ਅਕਾਸ਼ ਧਰਤੀ ਜ਼ੋਰੇ ਜ਼ੋਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਸੰਤ ਹੈਂ
 ਉੱਚਾ ਦੇਵ ਦੰਤੋਂ ਸੁੱਚਾ ਜੀਵ ਜੰਤੋਂ ਮਾਯਾ ਨਾਗਨੀਦਾ ਸੱਚਾ ਕੰਤ ਹੈਂ
 ਉੱਤਮ ਅਤੀ ਤੇ ਤਮ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੋਭੰਤ ਹੈਂ
 ਉਦਾਸੀਨ ਤਿਆਗ ਵੈਰਾਗ ਵਾਲਾ ਅਸਲ ਗ੍ਰਿਹਤੀ ਤੇ ਵੱਡਾ ਸੰਤ ਹੈਂ
 ਉੱਤੇ ਤੁਧਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾਹੀਂ ਰੱਖਨ ਹਾਰ ਕਾਬੂ ਦੇਵ ਦੰਤ ਹੈਂ
 ਉੱਪਰ ਸੋਹੇ ਆਕਾਸ਼ ਤੇ ਤਲੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਖੇਲ ਅਚਰਜ ਖੇਲੰਤ ਹੈਂ
 ਉਣਾ ਕਿਤੇ ਨ, ਹੈਂ ਭਰਪੂਰ ਸਾਰੇ ਗਿਆਨੀ, ਗਿਆਨ ਤੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਹੈਂ
 ਉਸਾਰ ਢਾ “ਕਰਤਾਰ” ਹੈ ਹੱਥ ਤੇਰੇ ਕਿਤੇ ਇੱਕ ਤੇ ਕਿਤੇ ਬਿਅੰਤ ਹੈਂ
 ਉਡਗਨ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਅੰਦਰ ਜੋਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਚਮਕੰਤ ਹੈਂ
 ਉਰੇਪਰੇ ਜਿੱਥੇਕਿੱਥੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਬਾਤਨ ਵਿੱਚ ਬਾਗ ਉਜਾੜ ਲਹਿਰੰਤ ਹੈਂ

ਉਪਮਾ, ਉਪਮੇਯ, ਉਪਮਾਨ ਤੂੰ ਹੈਂ ਤੇ ਧਿਆਤਾ ਧਿਆਨ ਧੰਤ ਹੈਂ
 ਉਪਦੇਸ਼ ਉਪਾਸ਼ਨਾਂ ਆਪ ਆਪੇ, ਆਪੇ ਆਪਣਾ ਜਾਪ ਜਪੰਤ ਹੈਂ
 ਉਣਨ ਬੁਣਨ ਉਧੇੜ ਬਖੇੜ ਸਾਰੇ ਪੁਲੈ ਉਤਪਤੀ ਸਭ ਕਰੰਤ ਹੈਂ
 ਉਪਰ ਕਰੀਂ ਤੂੰ ਰਹਿਮ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਦੇ ਜੀ ਰਹੀਮਕਰੀਮ ਭਗਵੰਤ ਹੈਂ

ਐੜਾ ॥ ੨ ॥

ਐੜਾ—ਆਖੀਏ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀਹ ਭਾਈਸਾਥੇਂ ਹਰ ਕੋਈ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅਸਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀਹ ਮੱਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਨੇ ਮਨ ਆਪਣਾ ਹੈ ਵਿਕਾਰ ਵਾਲਾ
 ਆਪ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਕੁੜਾ ਹੁੰਜਿਆ ਨਹੀਂ ਬੁਰੀ ਕਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਬੁਰਜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਭਜਨ ਕਰਤਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੱਗ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਦੀ ਬਲੇ ਅੰਦਰ ਬੜਾ ਬੁਰਜ ਹੈ ਕਿਬਰ ਹੰਕਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੱਨ੍ਹੇ ਆਪ ਤੇ ਦੱਸੀਏ ਰਾਹ ਕਿਨੂੰ ਕੰਢਾ ਮੱਲਿਆ ਅਸਾਂ ਉਰਾਰ ਵਾਲਾ
 ਐਵੇਂ ਉਮਰ ਮਗਰੂਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀਤੀ ਹੀਂ ਲਾਸੋਚਿਆ ਨ ਛੁਟਕਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੱਖਾਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅੱਨ੍ਹਿਆਂ ਵਾਂਗ ਫਿਰੇ ਨਸ਼ਾ ਪੀਕੇ ਖੁਦੀ ਖੁਮਾਰ ਵਾਲਾ
 ਆਪਾ ਮੇਟਨ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਲੱਧਾ ਪਾਯਾ ਭੇਦ ਨਾਹੀਂ ਦਿਲਬਰ ਯਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੱਜ ਤੱਕ ਗਲੀਆਂ ਛਾਣ ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੁਹਾ ਮਿਲਜਾਨ ਦਿਲਦਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅਸਲਨੁਕਤੇ ਉੱਤੇ ਨਨੜਰਠ ਹਿਰੀ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ
 ਐਣਾ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਨ ਸਫਲ ਕੀਤਾ ਲਾਹਿਆ ਭਾਰ ਨ ਸਿਰੇ ਉਧਾਰ ਵਾਲਾ
 ਆਸਾ ਤਿਸ਼ਨਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਰਕ ਹੋਕੇ ਮੋਹ ਪਾਲਦੇ ਰਹੇ ਸੰਸਾਰ ਵਾਲਾ
 ਐਧੂ ਧੰਧਿਆਂ ਦੇ ਧੋਰੀ ਉਮਰ ਸਾਰੀ ਹੀਂ ਲਾ ਪਿੱਟਦੇ ਰਹੇ ਘਰਬਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੰਦਰ ਕੂੜ ਤੇ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਬਣੇ ਸੱਚੇ ਧੋਪਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਜੁਆਰ ਵਾਲਾ
 ਐਨ ਗੈਨ ਦੀ ਕਰੀ ਪਛਾਨ ਕੋਈ ਨ ਮਗਸ਼ਰੋਂ ਖਿਆਵੱਡੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਾਲਾ
 ਅਨਲਹੱਕ ਨ ਕਹਜਾ ਮਨਸੂਰ ਵਾਂਗੂੰ ਝੂਟਾਲਿਆ ਨ ਇਸ਼ਕ ਦੀਦਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੱਧੀ ਘੜੀਭੀ ਮਨਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨ ਸੁਣਿਆ ਰਾਗ ਨਾਹੀਂ ਅਨਹਦਤਾਰ ਵਾਲਾ
 ਆਕਬਤ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਨ ਫਿਕਰ ਕੀਤਾ ਫਿਕਰ ਰੱਖਜਾ ਝੂਠ ਪਸਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੱਗੇ ਠਾਕਰਾਂਦੇ ਠੀਕਰ ਬਹੁਤ ਭੱਠੇ ਠਾਕਰ ਰਿਹਾ ਰੁੱਸਾ ਠਾਕਰਦਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅੰਤਰਗਿਆ ਸਮਾਸਾਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੀਤਾ ਫਿਕਰ ਨਾਹੀਂ ਆਖਰਕਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅਰਜ਼ ਕਰ ਮੁਆਫ਼ੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਮੰਗਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੁਕਾਰ ਵਾਲਾ

ਅਜੇ ਤੱਕ ਨ ਕੋਡੀਆਂ ਚਾਰ ਪੱਲੇ ਲੇਖਾ ਦੇਵਣਾ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਲਾ
 ਐਬਦਾਰ ਹਾਂ ਐਬ ਕਮਾਏ ਵੱਡੇ ਰਾਹ ਛੱਡਿਆ ਨੇਕ ਬਪਾਰ ਵਾਲਾ
 ਅਸਲ ਅਮਲ ਦੀ ਰਾਸ ਨ ਲਈ ਪੱਲੇ ਬੱਧਾ ਬੋਝ ਗੁਨਾਹ ਦੇ ਭਾਰ ਵਾਲਾ
 ਆਯਾ ਦੂਰ ਤੇ ਖਰਚ ਨ ਕੁਝ ਪੱਲੇ ਕੰਢਾ ਦਿਸਦਾ ਨ ਨੇੜੇ ਪਾਰ ਵਾਲਾ
 ਆਦਰ ਕਿਵੇਂ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੂ ਕੀਤਾ ਕੰਮ ਸਦਾ ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਵਾਲਾ
 ਆਪੇ ਰਹਿਮ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੁਣ ਆਸਰਾ ਸਿਰਫ ਕਰਤਾਰ ਵਾਲਾ

ਈੜੀ ॥ ੩ ॥

ਈੜੀ-ਇਲਮਤੋਇੱਕ ਨ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਭਾਵੇਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਪੁਸ਼੍ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਬਰਾਨੀ, ਯੂਨਾਨੀ ਤੇ ਪੜ੍ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਰਬੀ ਫ਼ਾਰਸੀ ਤੇ ਝਖਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਦਿਲ ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਨ ਫੋਲੀ ਲਾਇਬੇਰੀਆਂ ਭਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਸ ਅੰਦਰੋਂ ਗਈ ਨ ਮੈਲ ਰਤੀ ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ ਲਾਈਆਂ ਭਾਵੇਂ ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਧਰ ਉਧਰ ਤਾਂ ਝਾਕ ਦੇ ਉਮਰ ਬੀਤੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ਨ ਰੱਬ ਡਿੱਠਾ ਨਿੱਤ ਤੱਕੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇੜਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਐਵੇਂ ਜੋਗੀ ਵਾਸਨਾਂ ਨਹੀਂ ਖਲ੍ਹਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਸ ਖਾਕ ਢੇਰੀ ਅੰਤ ਖਾਕ ਹੋਣਾ ਕਿਉਂ ਏਡ ਮਗਰੂਰੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਹ ਸਰਾਂ ਖਾਲੀ ਏਥੇ ਹੋਯੋਂ ਹੋਗੀ ਲੱਦ ਜਾਵਣਾ ਵਿਚੋਂ ਬਪਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇੰਦਰ ਜਾਲ ਦੀ ਖੇਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਬੰਦੇ ਇਹ ਖੇਲਾਂ ਅਕਾਲ ਖਲ੍ਹਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇੱਟਾਂ ਚੂਨੇ ਦੇ ਮਿਲਕੇ ਮਹਿਲ ਖੜੇ ਕਿਆ ਸੋਹਣੀਆਂ ਸਾਫ਼ ਅਟਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਹ ਇਮਾਰਤਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਵੇਖ ਕਰਕੇ ਲੱਤਾਂ ਸਦਾ ਦੇ ਲਈ ਪਸਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਤੇਰਾ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਚੱਲਣੇ ਦੀਆਂ ਤੱਯਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਕ ਮਿੰਟ ਟ੍ਰੇਨ ਨੇ ਠਹਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਜਾਵਣਾ ਲੱਦ ਅਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇੱਲ ਪਵੇ ਆਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਅਜ਼ਲ ਦੀ ਆਜਿੰਦਾ ਲੁਕ ਦੀਆਂ ਫਿਰ ਨ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਇਮਤਿਹਾਨ ਚੋਂ ਹੋਵਣਾ ਪਾਸ ਐਖਾ ਚਿੰਤਾ ਖਾਂਦੀਆਂ ਇਹੋ ਕਰਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਈਸ਼ਰ ਓਟ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦੂਰ ਹੋਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਾਚਾਰੀਆਂ ਨੇ

ਸੱਸਾ ॥ ੪ ॥

ਸੱਸਾ-ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਬੁੱਝਦਾ ਏ ਬੰਦਾ ਫੇਰ ਭੀ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸੁਣਦਾ ਵੇਖਦਾ ਹਾਲ ਤਮਾਮ ਭਾਈ ਪੈਰ ਰਾਹੋਂ ਕੁਰਾਹ ਹੀ ਧਰੀ ਜਾਂਦਾ

ਸਦਾ ਵੇਖਦਾ ਛਡਦਿਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਕਰ ਕਲਾਵੇ ਹੈ ਭਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸਾਥੀ ਲੱਦ ਗਏ ਵੇਖਦਾ ਮੂੜੁ ਅੱਖੀਂ ਪੈਰ ਹੋ ਗੁਮਰਾਹ ਪਸਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸ੍ਰਾਸ ਇਕ ਭੀ ਆਪਣੇਵੱਸਨਾਹੀਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਕੇਹੜੀ ਘੜੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸ੍ਰਾਨ ਵਾਂਗ ਬੇ ਸਬਰੀ ਭਰੀ ਅੰਦਰ ਸਬਰ ਛੱਡ ਭੋਂਕਣ ਘਰੇ ਘਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸਾਰਾਦਿਨ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਦੌੜੇ ਇੱਕ ਘੜੀ ਨ ਸਿਮਰਯਾ ਹਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸ਼ਮ੍ਹਾ ਹਿਰਸ ਤੇ ਤਮ੍ਹਾ ਵਧਾ ਪਾਪੀ ਵੇਖੇ ਵਾਂਗ ਪਤੰਗ ਦੇ ਸੜੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸਮਝਬੰਦਿਆਡਿੰਗ ਨ ਧਰਤਉਂ ਤੇ ਗੁੱਡੀ ਵਾਂਗ ਅਸਮਾਨ ਕਯੋਂ ਚੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸੂਰ ਵਾਂਗ ਮਗਰੂਰ ਸੂਰ ਬਾਝੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਗੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੜੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸ਼ਾਮ ਪਉਗੀ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਗਾਫਲਾ ਉਏ ਤੇਰਾ ਦਿਨ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਢਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸੰਨ੍ਹ ਮਾਰ ਟੋਲਾ ਪੰਜਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਾਲ ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰੀ ਹਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸਾਰ ਕਰ ਗਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਹੀਨਾ ਕਿਉਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸਾਲ ਗਏ ਬਤੀਤ ਪਲੀਤ ਬੰਦੇ ਕੰਮ ਹੁਣ ਤੋੜੀ ਤੇਰਾ ਸਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸਾਂਭ ਖੇਤ ਨੂੰ ਰੱਖ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋਕੇ ਸਮਾਂ ਸ੍ਰਾਸ ਅੰਗੂਰੀ ਨੂੰ ਚਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸਿਰ ਮੋਤ ਦਾ ਵੱਜ ਨਗਾਰਾ ਰਿਹਾ ਕੰਢਾ ਰੇਤਲਾ ਉਮਰ ਦਾ ਖਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸੱਦਾ ਪੈ ਹਜ਼ੂਰ ਤੋਂ ਝੁੱਬ ਜਾਣਾ ਦਿਨ ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਿਉਂ ਵਿਸਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਹਿਸਾਬ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੈਦ ਤੋਂ ਵੱਢਾ ਯਾਂ ਹੋ ਬਰੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸੱਚ ਜੇਕਰ ਪੱਲਿਓਂ ਨਿਕਲਿਆ ਨ ਵੇਖੀਂ ਦੇਸ਼ਖਾਂ ਨੂੰ ਪੈਕੇ ਹੜੀ ਜਾਂਦਾ
 ਸੰਗ ਸੰਤਾਂ ਕਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਭਵ ਸਿੰਧ ਸਹਿਜੇ ਬੰਦਾ ਤਰੀ ਜਾਂਦਾ

ਹਾਹਾ ॥ ੫ ॥

ਹਾਹਾ-ਹੋਰ ਖਿਆਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੈਕੇ ਐਵੇਂ ਬੰਦਿਆ ਉਮਰ ਤੂੰ ਗਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਰ ਦਮ ਅਮੋਲ ਹੈ ਰਤਨ ਤੇਰਾ ਤੇਰੇ ਕੁਝ ਭੀ ਵਿੱਚ ਖਿਆਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਾਇ ਦਮ ਗਿਆ ਹੱਥਆਂਵਦਾ ਨਹੀਂ ਪਰਤ ਆਵਣੇ ਗੁਜ਼ਰੇ ਸਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਰ ਵਕਤ ਹਰਾਮ ਦਾ ਖਿਆਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਪਛਾਣਦੇ ਹੋਕੇ ਹਲਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੱਦੀ ਦੀਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹਦਾਯਤ ਲਈ ਹੋਣਾ ਰੱਬ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੱਥੋਂ ਕੋਡੀਆਂ ਚਾਰ ਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਨਾਲ ਜਾਵਣਾ ਧਨ ਤੇ ਮਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਾਰ ਉਮਰ ਜਵਾਰੀਆ ਹਾਰ ਬੈਠੇ ਬਾਜ਼ੀ ਦੇਕੇ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਭਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਾੜ ਗਿਆ ਐਵੇਂ ਹਾੜੇਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਬਰੇ ਦੇਖਣਾ ਫੇਰ ਸਜਾਲ ਨਾਹੀਂ

ਹਾਣੀ ਗਏ ਤੇਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਧਰ ਆਏ ਪਰਤਕੇ ਬੁੱਢੇ ਬਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੱਜ ਹੱਜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਬੂਲ ਹੋਣਾ ਜੇ ਪੁੰਜੀ ਈਮਾਨ ਦੀ ਨਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੁਰਮਤ ਵਿਚ ਦੁਗਾਹ ਦੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਮਿਲ ਸੀ ਅੰਦਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਚਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਾਕਮ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੇ ਚੱਲਿਓਂ ਤੂੰ ਹੋਣਾ ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਚੰਗਾ ਹਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੱਲਾਂ ਕਰ ਖਾਂ ਜੋ ਮਨ ਆਵੇ ਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਲੱਭਣੇ ਇਹ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਰਨਾ ਚਰੇਂ ਅੰਗੂਰੀਆਂ ਨਿੱਤ ਹਰੀਆਂ ਸਿਰ ਸੁਝਦੀ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਛਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੱਦ ਲੋਕ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਟੱਪ ਗਿਓਂ ਤੈਨੂੰ ਦਿੱਸਦਾ ਸਿਰ ਤੇ ਕਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਰਟ ਰਾਤ ਦਿਨੇਂ ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰੇਂ ਤੂੰ ਸਿੱਖਦਾ ਇਹ ਮਿਸਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੁਣ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਹੋ ਗਈ ਦਿਲ ਰਿਹਾ ਕਾਲਾ, ਕਾਲੇ ਵਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੱਕ ਆਪਣਾ ਅਜੇ ਪਛਾਣਿਆ ਨ ਪੈਰ ਥਿੜਕਦੇ ਕੁਝ ਸੰਭਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਰਲ ਹਰਲ ਕਰਦਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਫਿਰਿਓਂ ਮਨ ਰੱਜਿਆ ਅਜੇ ਕੰਗਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੋਯਾ ਬੁੱਢਾ ਤੇ ਹਿਰਸ ਜੁਆਨ ਹੋਈ ਗਲੇਂ ਲਾਹਿਆ ਮੋਹ ਜੰਜਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੈ ਗੋਰ ਉਡੀਕਦੀ ਬੁਢਿਆ ਓਏ ਤੂੰ ਅਜੇ ਭੀ ਜਪੇਂ ਗੋਪਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਰ ਸਾਲ ਗੰਗਾ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਲੱਥਾ ਮਨ ਦਾ ਮੂਲ ਜੰਗਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਿਰਸ ਅੰਦਰੋਂ ਅਜੇ ਜਵਾਨ ਓਵੇਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿਹ ਦੇ ਵਿਚ ਰਵਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਬੁਰਜ ਹੈ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਣ ਸੱਕਦਾ ਬੁੱਢਾ ਉਠਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੀਲੇ ਕਰਦਾ ਅਜੇ ਭੀ ਜੀਵਣੇ ਦੇ ਬਹਿਰਾ ਉੱਠਣਾ ਜ਼ਰਾ ਸੁਖਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੱਸੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮੋਤ ਕਮਲੇ ਦੇ ਮਰਨ ਪਹਿਰੇ ਭੀ ਯਾਦ ਅਕਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਰਦੁਾਰ ਗੱਯਾ ਨ੍ਹਾ ਨ੍ਹਾ ਆਯਾ ਗਿਆ ਅੰਦਰੋਂ ਕ੍ਰੋਧ ਚੰਡਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੁੜਮੱਤ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਹੀ ਰਿਹਾ ਕਾਗ ਤੇ ਹੋਯਾ* ਮਰਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੋਣਾ ਫਿਹਲ ਉਮੰਦ ਨ ਪਾਸ ਦੀਏ ਜਿਸ ਕੱਢਿਆ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆ ਜਾਏ ਤਕਦੀਰ ਵਲੋਂ ਕੰਮ ਦੇ ਤਦਬੀਰ ਦੀ ਝਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹੋਵੇ ਹਰੀ ਅਕਾਲ ਦੀ ਓਟ ਜਿੱਥੇ ਓਥੇ ਆਵੇਂਦਾ ਮੂਲ ਵਾਲ ਨਾਹੀਂ
 ਹਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਵਿੰਗਾ ਹੋਇ ਤੇਰਾ ਮੂਲ ਵਾਲ ਨਾਹੀਂ

ਕੱਕਾ ॥ ੬ ॥

ਕੱਕਾ—ਆਖਦਾ ਕੋਣ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਹੋਣ ਲੋਭ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖਰਾਬ ਬੰਦੇ

*ਹੰਸ

ਕੁੱਤਾ ਫਿਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਹਲਕਾਯਾ ਏ ਲੋਭ ਹਲਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੇਤਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੁੱਤੀ ਵਾਸਨਾ ਮਗਰ ਹੈ ਲਾਈ ਫਿਰਦੀ ਪਏ ਭਟਕਦੇ ਪਾਉਣ ਅਜਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਰਦੇ ਕਦੇ ਭੀ ਕੱਮ ਨ ਨੇਕੀਆਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਚੰਦਰੇ ਪੀਣ ਸ਼ਰਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੱਟ ਖਾਂਵਦੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਜੋ ਹੋਣ ਦੇਸ਼ਖੀਂ ਪਏ ਕਥਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਰਨ ਬੁਰੀਆਂ ਸੋਹਬਤਾਂ ਨਿੱਤ ਜਿਹੜੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹੁਕਮ ਕਿਤਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਤਿਆਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੱਦੇ ਗਏ ਜੋ ਵਿੱਚ ਜਨਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੀਤੀ ਉਮਰਸਾਰੀ ਨੇਕੀ ਇੱਕਭੀ ਨ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਬ ਅਦਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੀਤੇ ਅਮਲ ਦਰਗਾਹ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਵਣ ਕੀਹ ਦੇਵੇਂਗਾ ਫੇਰ ਜਵਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਰ ਪੁੱਠਿਆਂ ਖੱਲ ਉਤਾਰ ਲਊ ਜਮ ਫੜ ਕੇ ਵਾਂਗ ਕਸਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੁਫਰ ਕਾਫਰ ਤੋਲਦਾ ਦਿਨ ਸਾਰਾ ਕਦੇ ਦੇਵਣਾ ਪਊ ਹਸਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਰਮਾਂ ਕੀਤਿਆਂ ਦਾ ਫਲ ਭੋਗਨਾਏਂ ਕੀਤੇ ਹੈਨ ਜੋ ਐਬ ਸਵਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਰਮ ਹੀਨ ਬੇਦੀਨ ਮਲੀਨ ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਛੱਡ ਹੱਯਾਤ ਸੁਆਬ ਬੰਦੇ
 ਕਰੰਗ ਖਾਂਵਦੇ ਹੱਕ ਪਰਾਏ ਲੈਕੇ ਪਿੱਛੇ ਲੋਭ ਦੇ ਪੀਣ ਪਸ਼ਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੁਟੀਆ ਵਿੱਚ ਫਕੀਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਕੋਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨਵਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੁਝ ਨਾਲ ਨ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਪਏ ਰਹਿਣਗੇ ਸਭ ਅਸਬਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਰ ਜ਼ਰਾ ਖਿਆਲ ਵਿਚਾਰ ਦਿਲੋਂ ਓਹ ਰੁਸਤਮ ਅਤੇ ਸੁਹਰਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਦੇ ਆਏ ਹੈਸਨ ਏਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਅੱਜ ਹੋ ਗਏ ਵਾਂਗ ਖਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨ ਅੱਜਲੋਂ ਦਾ ਬੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀ ਰੋਹਬਦਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਰਨ, ਭੀਮ ਅਰਜਨ, ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਹੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਏ ਮਿਸਲ ਹਬਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਿਧਾ ਕਿਧਾ ਏਥੇ ਨਾਮ ਗਿਣ ਦੱਸਾਂ ਝੱਲੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇ ਨ ਤਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੱਨੀਂ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਗਲੀਂ ਹਾਰਕੰਠੇ ਮੁੱਖ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਮਹਿਤਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੋਇਲ ਵਾਂਗ ਬਾਰੀਕ ਆਵਾਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਰੋਕਿਆ ਵਿੱਚ ਨਕਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਿਧਰ ਗਈਆਂ ਪਰੀਜ਼ਾਦਾਂ ਨਾਜ਼ਨੀਨਾਂ ਰੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਸਲ ਗੁਲਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਈ ਗੁੰਮ ਪਦਾਰਥ ਹੋ ਗਏ ਜੀ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਕਿਤੇ ਦਸਤਯਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮਾਨ ਹੈ ਮੂਰਖ ਓਏ ਪਹਿਨ ਕੋਟ ਪਤਲੂਣ ਜੁਰਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਪਦਾਰਥਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗੇ ਉੱਡ ਜਾਣ ਇਹ ਵਾਂਗ ਸੀਮਾਬ ਬੰਦੇ
 ਕੁੱਲ ਉਮਰ ਕੁਸੰਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਾਲੀ ਕੀਤਾ ਹਾਸਿਲ ਬਦ ਲਕਾਬ ਬੰਦੇ

ਕੁੱਕੜ ਵਾਂਗ ਫੁਲਾਉਂਦਾ ਧੋਣ ਐਵੇਂ ਬਾਜ ਅਜ਼ਲ ਦਾ ਲਏਗਾ ਦਾਬ ਬੰਦੇ
ਕਾਹਨੂੰ ਛੱਪੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਫਿਰੇਂ ਨਾਉਂਦਾ ਗੁਰੂ ਕਾਮਿਲ ਦੁੰਡ ਤਲਾਬ ਬੰਦੇ
ਕਾਮਲ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਘਰ ਨ ਕਮੀ ਕੋਈ ਦਿਲ ਮੇਹਰ ਕਰ ਕਰਨ ਸੈਰਾਬ ਬੰਦੇ
ਕਰੀ ਜਾਹ ਹੀਲਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਦੇ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਕਾਮਯਾਬ ਬੰਦੇ

ਖੱਖਾ ॥ ੭ ॥

ਖੱਖਾ - ਖੋਟ ਜਹਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜ਼ਰਾ ਖੋਫ ਨਹੀਂ ਜੇ ਭੈੜੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੁਦੀ ਅਤੇ ਤਕੱਬੀ ਭਰੀ ਸਾਰੇ ਸੁੱਝੇ ਮੋਤ ਨ ਅਕਲ ਦੇ ਅੰਧਿਆਂ ਨੂੰ
ਖਾਲਿਕ ਖਲਕ ਤੋਂ ਜਾਣਦੇ ਬਾਹਰ ਸੱਭੇ ਰੱਬਲੱਭਦਾ ਨਹੀਂ ਦੂਡੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੁਲਕ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਲੋਕ ਪਿੱਟਦੇ ਆਪਣੇ ਧੰਧਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਦੇ ਨਹੀਂ ਪਲੀਤ ਬੰਦੇ ਵੇਖ ਖਾਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਹਸੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੜੇ ਬਾਹਿਰ ਦੁਗਾਹਤੋਂ ਰਹਿਨ ਪਾਪੀ ਅੰਦਰ ਦੋਹੀ ਨ ਦਿਲਦੇਰੀਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੜ ਨਰਕ ਕੁੰਭੀ ਵਿਚ ਦੋਹਿ ਦੇਸਨ ਕੋ ਛੁਡਾਉ ਨ ਦੁੱਖ ਸਹੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖਰਾ ਦੁੱਖ ਪਾਵਨ ਘੁੱਪਘੋਰ ਅੰਦਰ ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਨ ਮਿਲੂ ਤਰਸੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖਾਂਨੇ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਦੇ ਬੰਦ ਰਹੇ ਚਾਬੀ ਨਾਮ ਦੀ ਲਾਈ ਨ ਜੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੋਲ੍ਹ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦਿਲਦੀਆਂ ਦੇ ਖੀਆਂ ਨ ਲੱਭਾ ਅੰਦਰੋਂ ਲਾਲਨ ਮੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੋੜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਫ਼ ਨ ਅੰਦਰੋਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਫੜਕੇ ਰੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖਬਰ ਸੁਰ ਤੇ ਤਾਲ ਦੀ ਬਾਹਰ ਦੱਸੇ ਫੜ ਕੋਣ ਵਜਾਉ ਸਰੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੇਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਜੜੀ ਜੰਮਦੀਹੀ ਕੀਹ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਚਾਰਨਾ ਖੰਧਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੈਰ ਕਿਸੇ ਮੁਹਤਾਜ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਦਿੱਤਾ ਕੱਪੜਾ ਨ ਲੋੜਵੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖਰਾ ਸੌਦਾ ਨ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਕੋਈ ਕੀਤਾ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਰੀ ਬਦੀ ਕਮੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖਾਬ ਵਿੱਚ ਭੀ ਰੱਬ ਨ ਯਾਦ ਆਵੇ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਬੁਰਾ ਬਕੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੂਨੀ ਹੈਂਸਿਆਰੇ ਪਾਪੀ ਜੀਵ ਘੱਤੀ ਆਵੇ ਤਰਸ ਨ ਜੀਆਂ ਕੁਹੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੱਲ ਲਾਹਿਗਾ ਫੜਕੇ ਜਮ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਸਵਾਦ ਚਖੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੋਤੇ ਵਾਲੀ ਪਾਪੀ ਪਾਉਣ ਜੂਨਮੰਦੀ ਆਵੇ ਵਾਰ ਨ ਮੈਲਾ ਦੋਵੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖਾਨ ਪਾਨ ਹਵਾ ਪੁਚਾਇ ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਪੇਟ ਪੁੱਠੇ ਲਟਕੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੰਡ ਖੀਰ ਅਮੋਲਕ ਹੋਰ ਦਾਤਾਂ ਦੇਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਬਦੀ ਕਰੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਖਾਲਕ ਖਲਕ ਕਿਉਂ ਭੁੱਲੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜੋ ਪਾਲਦਾ ਚੰਗਿਆਂ ਮੰਦਿਆਂ ਨੂੰ

ਗੱਗਾ ॥ ੮ ॥

ਗੱਗਾ—ਗਿਆਨੀਆਂ ਜਾਣਦਿਹਕੂੜਝੇਝੇ ਅੰਦਰ ਵੇਖਖਾਂ ਚਾਨਣਾਂ ਕਾਸਦਾ ਏ
 ਗੁਰੂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਬਲੇ ਮਸਾਲ ਅੰਦਰ ਚੰਦ ਦਸਵੇਂ ਦਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸਦਾ ਏ
 ਗੁਰੂ ਗੋਰ ਦਾ ਹੋਯਾ ਮੁਰੀਦਮੁਰਦਾ ਵਾਕਫ਼ ਹੋਗਿਆ ਧਰਤ ਆਕਾਸ਼ ਦਾ ਏ
 ਗਈ ਦੂਈ ਦੀ ਢਹਿ ਦੀਵਾਰਵਿੱਚੋਂ ਭਰਮਉਂ ਡਿਆ ਭਾਸਅਭਾਸ ਦਾ ਏ
 ਗਲੀ ਕਿਤੇ ਮਾਹਬੂਬ ਦੀ ਦੂਰ ਨਾਹੀਂ ਵਿੱਚ ਖੰਭ ਭੰਬੀਰੀ ਦਾ ਭਾਸ ਦਾ ਏ
 ਗਹਿਮਾਗਹਿਮ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਸ਼ੈਹਰਵੱਸੇਲੋਕਜਾਣਦੇਬੁੱਤਇਹ ਮਾਸ ਦਾ ਏ
 ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਪੈਯਾਰ ਜਾਨੀਮੁੱਕਾਉਨ੍ਹਾਂਦਾਫਿਕਰ ਤਲਾਸ਼ਦਾ ਏ
 ਗੁਫ਼ਾ ਜੰਗਲੀਂ ਦੁੰਡਨੇ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ ਯਾਰ ਲੱਭਿਆ ਆਪਨੇ ਪਾਸਦਾ ਏ
 ਬੰਦਾ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਿਹੜੇ ਬੰਦਾ ਮਾਲਕ ਇੱਕ ਸ੍ਰਾਸ ਦਾ ਏ
 ਗੱਲ ਗੱਲ ਤੇ ਕਰੇਂ ਮਗਰੂਰੀਆਂਨੂੰ ਥੋਣ ਸਾਨ੍ਹੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਉਕਾਸਦਾ ਏ
 ਗਾਲੇ ਵਾਂਗ ਹੈ ਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣਾ ਮੌਤ ਚੱਲ ਦਾ ਸੇੜ ਖਰਾਸ ਦਾ ਏ
 ਗੱਲੀਂ ਕਿਸੇਨੂੰ ਵਾਰੇ ਨ ਆਉਣ ਦੇਵੇਂਮੱਦਾਰੱਖਦਾ ਵੇਦਵਿਆਸਦਾ ਏ
 ਗਾਫ਼ਲ ਗਹਿਲਿਆਕਾਸਤੇ ਕਰੇਂਆਕੜ ਤੈਨੂੰਪਤਾ ਨ ਆਪਣੀਰਾਸਦਾ ਏ
 ਗਿਲ੍ਹੇ ਕਰੇਂ ਹਮੇਸ਼ ਤੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਤੇਰਾ ਮਨ ਨ ਕਿਤੇ ਧਰਵਾਸਦਾ ਏ
 ਗੁਜ਼ਰ ਗਈਏ ਬੰਦਿਆ ਉਮਰ ਐਵੇਂ ਕਾਤਾ ਕੰਮ ਨ ਕਦੇ ਕਿਆਸਦਾ ਏ
 ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜਪ ਦੁਖ ਕੱਟ ਜਮ ਫਾਸ ਦਾ ਏ

ਘੱਘਾ ॥ ੯ ॥

ਘੱਘਾ—ਘੜੀ ਘੜੀਘੜਿਆਲਆਖੇ ਤੇਰੀਏਂਦਿਆਉਮਰਪਈ ਜਾਂਵਦੀ ਏ
 ਘੜੇ ਕੱਚੇ ਵਾਂਗੂੰ ਏਸ ਖੁਰ ਜਾਣਾ ਸੋਹਣੀ ਦਿਹ ਜੋ ਤੇਰੀ ਸੋਹਾਂਵਦੀ ਏ
 ਘੁੰਮਣਵਾਣੀਆਂ ਪਾਂਵਦੀ ਮੌਤ ਨਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਰੇੜ੍ਹ ਲੈ ਜਾਂਵਦੀ ਏ
 ਘਰੇ ਘਰੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨਿੱਤ ਹੋਵਣ ਮੌਤ ਚੋਟ ਨਗਾਰੇ ਚਾ ਲਾਂਵਦੀ ਏ
 ਘੱਤ ਫਾਹੀ ਅਮੀਰ ਗਰੀਬ ਮਾਰੇ ਨਾਮ, ਮੌਤ, ਨਿਮਾਣੀ ਕਹਾਂਵਦੀ ਏ
 ਘੁੱਸ ਜਾਂਵਦੀ ਤੋੜਕੇ ਕੋਟ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੁਨੀਆਂ ਫਿਰਦੀ ਜਿੰਦ ਛਪਾਂਵਦੀ ਏ
 ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਾਗ ਰੰਗ ਹੁੰਦੇ ਓਥੇ ਡੁੰਘੜੇ ਵੈਣ ਪਵਾਂਵਦੀ ਏ
 ਘੁੱਗ ਵੱਸਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉਜਾੜ ਕਰਕੇ ਬੀਆਬਾਨ ਵੈਰਾਨ ਕਰਾਂਵਦੀ ਏ
 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲਕੇ ਸੁਖੀ ਵਸਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਵਿੱਚ ਮਸਾਨ ਸੁਲਾਂਵਦੀ ਏ

ਘੱਟੇ ਵਿੱਚ ਸੁਲਤਾਨ ਹੁਲਾਵਦੀ ਏ ਬਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਵਦੀ ਏ
 ਘਾਇਲ ਵਿੱਚ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਕਰ ਸੁੱਟੇ ਸੋਹਣੇ ਸੂਰਮੇ ਮਾਰ ਖਪਾਵਦੀ ਏ
 ਘੋੜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾੜ੍ਹਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਸ਼ਕਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਵਦੀ ਏ
 ਘੋੜੇ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਂਗਪੈਂਦੀ ਕਾਵਾਂਕੁੱਤਿਆਂ ਤਈਂ ਖੁਲਾਵਦੀ ਏ
 ਘੁਸੜ ਜਾਂਵਦੇ ਜ਼ੋਰ ਬਲਕਾਰ ਸਾਰੇ ਜਿੱਥੇ ਪੈਰ ਆ ਮੋਤ ਟਿਕਾਵਦੀ ਏ
 ਘੁਕ ਮੋਹ ਦੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਦਮ ਆ ਟੁੰਬ ਜਗਾਵਦੀ ਏ
 ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਵਿੱਚੇ ਵਿੱਚ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮਿਟਾਵਦੀ ਏ
 ਘੋਲ ਕਰਕੇ ਢਹੇ ਨ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਕੰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੜਕੇ ਲਾਵਦੀ ਏ
 ਘਾਟ ਇੱਕੇ ਉਤਾਰਦੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਮੂਲ ਨ ਫਰਕ ਰਖਾਵਦੀ ਏ
 ਘਾਟ ਵਾਧ ਨ ਪਲ ਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੀ ਐਨਵਕਤ ਮੁਕਰਰਾ ਤੇ ਆਵਦੀ ਏ
 ਘਾਤ ਲਾ ਬਿੱਲੀ ਵਾਂਗੂੰ ਦੇਖਦੀ ਰਹੇ ਪੰਛੀ ਚੁਗਦਾ ਚੋਗ ਦਬਾਵਦੀ ਏ
 ਘੂਰਘੱਪ ਜੋ ਕਰਨ ਗਰੀਬਾਂ ਤਾਈਂ ਇੱਕੇ ਘੂਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਸੁਕਾਵਦੀ ਏ
 ਘਾਣ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚਲਾਹ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੁਕਮਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਕਮਾਵਦੀ ਏ

ਚੱਚਾ ॥ ੧੦ ॥

ਚੱਚਾ—ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਕਰ ਖਾਂ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਤੇ ਫਿਰੇਂ ਮਗਰੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾਰ ਘੜੀ ਦਾ ਮੇਲ ਸਰਾਂ ਦਾ ਏ ਲੱਦ ਜਾਵਣਾ ਸਾਥ ਜ਼ਰੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਲੇ ਚਲੀ ਜਹਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਭਰ ਮੋਤ ਲੰਘਾ ਰਹੀ ਪੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੜੀ ਚਾਤਰੀ ਜਾਵਣੀ ਭੁੱਲ ਸਾਰੀ ਜਦੋਂ ਜਮਾਂ ਦੀ ਆ ਪਈ ਘੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾਣ ਚੱਕ ਆ ਮੋਤ ਦਬਾ ਲੈਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਵਣਾ ਗਰਬ ਗਰੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਤਰ ਬਣਿਆਂ ਆਪਣੇ ਮਨੋਂ ਫਿਰੇਂ ਤੋੜ ਜਾਬਤੇ ਅਤੇ ਵਸਤੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੇਤਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਤੈਨੂੰ ਗਾਫਲਾ ਓਏ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵਣਾ ਸਾਹਿਬ ਹਜ਼ੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਿੱਤ ਸਾਫ ਨ ਜਦ ਤੱਕ ਵਾਂਗ ਸੀਸੇ ਨਹੀਂ ਸਾਹਿਬ ਨਜ਼ਰ ਮੱਨਜ਼ੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾਉ ਜਿਨ੍ਹਾਂ, ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਦੇਖਣੇ ਦਾ ਸੂਲੀਚੜ੍ਹੇ ਉਹ ਵਾਂਗ ਮਨਸੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਿਣਗ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਪਈ ਆ ਦਿਲ ਜੇਹੜੇਖਾਕ ਹੋਇ ਵਾਂਗੂ ਕੋਹਤੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾਕ ਵਾਂਗ ਮਹਿਬੂਬ ਦੇਹੋਇਚਾਕਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਗਏ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਰਹੀ ਸਿੱਧੀ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿੱਤ ਗਏ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੁਗਲੀ, ਈਰਖਾ, ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਜੇਹੜੇ ਖਾਣ ਗੀਦਗੀ ਬੇਸ਼ਉਰ ਬੰਦੇ

ਚੰਗੇ ਉਹ ਜੋ ਹੱਕ ਖਛਾਣਦੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਖਾਂਵਦੇ ਗਾਂ ਤੇ ਸੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੁੱਪ ਭਲੀ ਬੇ ਛਾਇਦਾ ਬਕਨ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਰਹਿਣ ਫਸਾਦ ਤੇ ਦੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੁੱਕ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੱਨਕੇ ਦੁੱਖ ਪਾਉਣਾ ਭੂਹੇ ਹੋਕੇ ਵਾਂਗ ਲੰਗੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੁਣ ਖਾਂਵਦੇ ਨੇ ਹੰਸ ਸਦਾ ਮੋਤੀ ਕਾਗ ਗੰਦਗੀ ਖਾਣ ਕਰੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੁੱਕ ਬਿਸਤ੍ਰਾ ਜਲਦ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਹ ਲੰਘ ਜਾਹ ਪੱਤਣ ਪਹਿਲੇ ਪੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਨ ਕਿਸੇ ਭੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਸਾਹਿਬ ਭਰਪੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੱਲ ਚੱਖ ਸੁਆਦ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਇਸ਼ਕ ਖਜੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲੈਣ ਜਿੱਥੋਂ ਆਵੇ ਨਜ਼ਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਨੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾਏ ਵੇਖ ਖਾਂ ਦਿਲ ਦੇ ਪੜਦਯਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਜ਼ਹੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ਼ ਹੀ ਚਾਨਣਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ ਹੋਵੇ ਦਿਲੋਂ ਅੰਧੇਰ ਕਾਫ਼ੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾਂਦਰ ਦੂਈ ਦੀ ਪਾੜ ਦੀਦਾਰਕਰਲੈ ਪਾਣੀਵੇਖਲਾਹਕੇ ਉੱਤੇ ਬੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੈਣ ਕਦੇ ਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੂਲ ਆਯਾ ਛਾਲ ਮਾਰਕੇ ਹਿਰਸ ਤੰਦੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੌੜ ਕਰ ਲਿਆ ਲੇਖਾ ਆਕਬਤ ਦਾ ਬੇ ਸਿਦਕੇ ਬੇ ਸਬੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਾੜ੍ਹ ਪੀਂਘ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਝੂਟੀ ਆਕੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚੁੱਮੇ ਜਾਕੇ ਚਰਨ ਮਹਿਬੂਬ ਓਹਨਾਂ ਖੱਧਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਸਲ *ਸਮੂਰ ਬੰਦੇ
 ਚਹੁੰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਕਰਕੇ ਉੱਡ ਜਾਏਗਾ ਰੂਹ ਚੰਤੌਰ ਬੰਦੇ
 ਚਰਨ ਫੜ ਗੁਰਦੇਵ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਤੇਰੇ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਣ ਕਸੂਰ ਬੰਦੇ

ਛੱਡਾ ॥ ੧੧ ॥

ਛੱਡਾ-ਛੱਡ ਦੇ ਕਪਟਫਰੇਬ ਬੰਦੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰੱਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹੇਂਗਾ ਓਏ
 ਛਾਯਾਦਾਰ ਤਰਖਤਜੇਨੇਕੀਆਂਦਾਲਾਯਾ ਨਹੀਂ, ਛਾਵੇਂ ਕਿਧੀ ਬਹੇਂਗਾ ਓਏ
 ਛਲ ਕਰੇਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਦਾਉਲਾਵੇਂ ਖੋਟੀਨੀਤਬਦਲੇਦੁੱਖ ਸਹੇਂਗਾ ਓਏ
 ਛਿਪਕਲੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਤੂੰ ਢੀਠ ਬੰਦੇ ਕਦ ਤਕ ਅੰਧੇਰਾ ਹੀ ਚਹੇਂਗਾ ਓਏ
 ਛਾਲ ਪਏਗੀ ਚਿੱਤਰੇ ਮੋਤ ਦੀ ਜਾਂ ਏਸ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਲੁਕਏਂਗਾ ਓਏ
 ਛਿਨ ਭਰ ਦੇ ਸੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸਦਾਰਹੀਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ਖਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਏਂਗਾ ਓਏ
 ਛਾਰ ਉੱਡ ਜਾਸੀ ਤੇਰੀ ਸੜ ਬੰਦੇ ਮੁੜ ਫੇਰ ਦਿਖਾਲੀ ਨ ਦਏਂਗਾ ਓਏ
 ਛਮਾ ਛਮ ਰੋਵੇਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਫਲ ਸੇ ਲਏਂਗਾ ਓਏ

*ਸਮੂਰ ਜਮਾਂ ਸਮਰ-ਸਮਰ ਅਰਥਾਤ ਫਲ।

†ਤੌਯੂਰ-ਜਾਨਵਰ ਤਥਾ ਪੰਛੀ

ਜੋਜਾ ॥ ੧੨ ॥

ਜੋਜਾ-ਜਾਣ ਦੇ ਝੁਠਿਆਂ ਝੇੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋਤ ਸਭ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਛਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜੀਵ ਜੋਤ ਅਨੰਤ ਦਾ ਰੂਪ ਸਾਰੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਸੰਸਾਰ ਭਗਵਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜਿੰਦ, ਪੈਣ, ਪਾਣੀ, ਖਾਕ ਇੱਕੋ ਜਹੀ ਹੱਥ ਪੈਰ ਤੇ ਨੈਨ ਪਰਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜ਼ਾਤ ਪਾਤ ਬਣਾ ਲਈ ਆਣ ਅੱਗੇ ਮੁੱਢ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜਾਲ ਲਏ ਪਸਾਰ ਨੇ ਮਜ਼੍ਹਬਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰਾ ਵੇਖੀਏ ਬੇਦ ਕੁਰਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜੰਗ ਕਰਨ ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦੇ ਜ਼ਿੰਦੀ ਇਕਸੂਨ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜ਼ਿੰਦਾਂ ਪਾਈਆਂ ਮੂਰਖਾਂ ਜ਼ਿੰਦ ਬਾਜ਼ਾਅਸਲਰਾਮ ਰਹੀਮ ਰਹਿਮਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜੋੜ ਤੋੜ ਹੁੰਦੇ ਪਏ ਵੱਖੇ ਵੱਖੀ ਇੱਕੋ ਮੂਲ ਤੋਂ ਘੜੇ ਤੁਖਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜਨਮ ਵੇਖੀਏ ਸਭਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨੇ ਬਣੇ ਇਨਸਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜਾਣਾ ਸਭ ਨੇ ਇੱਕ ਹੀ ਜਾ ਮੁੜਕੇ ਵੇਖੋ ਸਾਰਯਾਂ ਦਾ ਹੈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਹੋਦਾਂ ਪਏ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਨੇ ਹੈ ਧਰਤ, ਵਿੱਦਵਾਨ, ਬਤਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜੂਤ ਖੜਕਦੇ ਪਏ ਨੇ ਮਜ਼੍ਹਬਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਜ਼ਿੰਦ ਹੀ ਪਏ ਨਿਭਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜਿੰਨੂੰ ਪੁੱਛੀਏ ਖਲਕ ਬਨਾਈਕਿਸ ਨੇ ਅੱਲਾਪਾਕਤੇ ਰਾਮ ਸੁਨਾਨ ਇੱਕੋ
 ਜਾਹਿਲ ਝਗੜੇਪਾਉਣਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਵਿੱਚੋਂ ਆਰਫ਼ਸੁਰਤ ਟਿਕਾਨ ਇੱਕੋ

ਝੱਝਾ ॥ ੧੩ ॥

ਝੱਝਾ-ਝੇੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਬੀਤੀ ਐਵੇਂ ਮੂਰਖਾ ਗਲ ਤੂੰ ਪਾਇ ਹੋਏ
 ਝਖਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖੋਹ ਛੱਡੀ ਵਾਧੂ ਦੁੱਖ ਕਲੇਸ਼ ਵਧਾਇ ਹੋਏ
 ਝਾੜ ਪੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਏਂ ਏਥੇ ਪਾਪ ਕਰ ਜੋ ਪੈਸੇ ਕਮਾਇ ਬੰਦੇ
 ਝਗੜਾ ਇੱਕੋ ਮੁਕਾ ਨਾ ਸੱਕਿਉਂਤੁੰਵਾਧੂ ਹੋਰ ਕਿਉਂ ਜਾਲ ਫੈਲਾਇ ਹੋਏ
 ਝਾੜ ਦੇਇ ਨ ਅੰਦਰ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕੂੜੇ ਹੋਰ ਤੂੰ ਸਗੋਂ ਖਿੰਡਾਇ ਹੋਏ
 ਝੋਲੀ ਵੇਖ ਖ਼ਾਲੀ ਫੇਰ ਝੁਰੇਂ ਮੂਰਖਪਰਤ ਆਉਣ ਨ ਲਾਲ ਗਵਾਇ ਹੋਏ
 ਝੂਰ ਰਾਂਝਿਆ ਵੇਖਕੇ ਝੰਗ ਖ਼ਾਲੀ ਹੀਰ ਰੰਗ ਪੂਰੇ ਰੰਗ ਲਾਇ ਹੋਏ
 ਝੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨ ਝਲਕਦਿਲਦਾਰ ਦਿੱਸੇਗਏਐਵੇਂ ਹੀ* ਮੰਗੂ ਚਰਾਇ ਹੋਏ
 ਝਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਸਤੂਰੀ ਨੂੰ ਮਿਰਗ ਭਾਲੇ ਹੁੱਲੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਇ ਹੋਏ
 ਝੱਲਾ ਲੱਭਦਾ ਰੱਬ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਵੇਖੇ ਤਾਕ ਦਸਵੇਂ ਦਵਾਰ ਅੜਾਇ ਹੋਏ

*ਮਹੀਆਂ ਦੇ ਵੰਗ।

ਝੱਲੇ ! ਕਾਲ ਨੇ ਝੂਣ ਕੇ ਝਾੜ ਦੇਣੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ ਪਰਵਾਰ ਬਣਾਇ ਹੋਏ
 ਝਾਕ ਅਜੇ ਨ ਛੱਡਦਾ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਜਮ ਵੇਖਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇ ਹੋਏ
 ਝਾਂਝੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਚੱਲਕੇ ਝਾੜ ਦੇਣੇ ਭਰ ਫਲਾਂ ਜੋ ਭਾਲ ਝੁਕਾਇ ਹੋਏ
 ਝੱਬ ਹੋ ਤਯਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਸਮਝ ਮੌਤ ਨੇ ਬਿਗਲ ਵਜਾਇ ਹੋਏ
 ਟੈਂਕਾ ॥ ੧੪ ॥

ਟੈਂਕਾ—ਟੁੱਟਨੀ ਪੀਂਘ ਅਧਵਾਟਿਉਂ ਓਏ ਜ਼ਰਾਸਹਿਜ ਦੇ ਨਾਲਚੜ੍ਹਾ ਬੰਦੇ
 ਟਕੇ ਮਿਲੇ ਸ਼ਾਸਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ ਨੇਕ ਕਰ ਸੌਦਾ ਖਰਚਾ ਬੰਦੇ
 ਟਹਿਲ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਪੂਰਿਆਂ ਦੀ ਗੁੱਝੇ ਲਾਲ ਨੂੰ ਅੰਬਰੋਂ ਪਾ ਬੰਦੇ
 ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰ ਨ ਕੱਨ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਕੇ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਪਾਕ ਖੁਦਾ ਬੰਦੇ
 ਟੀਸੀ ਬੈਠਕੇ ਤੋਤਿਆ ਬੋਲ ਨਾਹੀਂ ਪੈਣਾਂ ਮੌਤ ਗੁਲੇਲੇ ਨੇ ਆ ਬੰਦੇ
 ਟਲੇ ਤੀਰ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਕਦੇ ਨਾਹੀਂ ਭਾਵੇਂ ਸੈ ਥਾਂ ਜਿੰਦ ਛੁਪਾ ਬੰਦੇ
 ਟੈਂ, ਟੈਂ, ਕਰਦਾ ਤੇਤੇ ਵਾਂਗ ਫਿਰੇਂ ਮੈਂ, ਨ, ਮੈਂ, ਨ, ਭੀ ਕਦੇ ਸੁਨਾ ਬੰਦੇ
 ਟੱਲ ਵੱਜੇ ਫਨਾਹ ਦਾ ਸਿਰ ਗਿਰਜੇ ਤਯਾਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਹੋ ਜਾ ਬੰਦੇ
 ਟਾਲੇ ਕਰਕੇ ਝੱਟ ਨ ਲੰਘਨਾ ਈਂ ਜਦੋਂ ਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਰਜ਼ਾ ਬੰਦੇ
 ਟੁਰਿਆ ਪੱਛੜਜੋਓਸਕੀਹਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਮਨਜ਼ਲਇਸ਼ਕਦੀਦੂਰ ਸੁਨਾ ਬੰਦੇ
 ਟੁੱਟਾ ਫੁੱਲ ਹੱਯਾਤੀ ਦਾ ਟਾਹਣੀਉਂ ਜਾਂ ਦੇਣਾ ਫੇਰ ਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲਾ ਬੰਦੇ
 ਟੜੇ ਟੁੰਬਿਆਂ ਫੇਰ ਨ ਜਾਗ ਆਉਣੀ ਦਿੱਤਾ ਮੌਤ ਜਾਂ ਥਾਪ ਸੁਲਾ—ਬੰਦੇ
 ਟੁਰ ਪਵੇ ਜੋ ਮਨਜ਼ਲ ਹੁਕ ਵੱਲ ਘੋੜਾ ਸਾਬਤੀ ਸਿਦਕ ਦੁੜ੍ਹਾ ਬੰਦੇ
 ਘੱਥਾਗਏ ਰੋਕਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਲਾਯਾ ਗੱਲ ਮਾਹਬੂਬ ਨੂੰ ਧਾ ਬੰਦੇ
 ਠੱਠਾ ॥ ੧੫ ॥

ਠੱਠਾ—ਠੱਗ ਜਹਾਨ ਦੇ ਪੰਜ ਵਿਸ਼ੇ ਠੱਗ ਜੱਗਸਾਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਇ ਲਿਆ
 ਠੁੱਡ ਮਾਰਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਜਿਸਨੇ ਓਸਆਪਣਾਆਪ ਬਚਾਇ ਲਿਆ
 ਠੰਦਾ ਓਸ ਦੇ ਭਾ ਜਹਾਨ ਸਾਰਾ ਕ੍ਰੋਧ ਅੱਗ ਨੂੰ ਜਿਸ ਬੁਝਾਇ ਲਿਆ
 ਠੰਢ ਤਦੋਂ ਪੈਂਦੀ ਜਿਗਰਆਸ਼ਕਾਂਦੇ ਜਦੋਂ ਦਰਸਮਾਹਬੂਬਦਾਪਾਇ ਲਿਆ
 ਠਿੱਲੂ ਪਿਆ ਜੋਸਿਦਕ ਦੇਚੜ੍ਹਬੇੜੇ ਪਾਰਜਾਦਿਲਦਾਰਗਲਲਾਇ ਲਿਆ
 ਠੱਪ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਕੁਤਬ ਖਾਨੇਜਿਨ੍ਹਾਂਅਲਫ਼ਦਾਸਬਕਪਕਾਇ ਲਿਆ
 ਠੌਰ ਠੌਰ ਦਾਭਟਕਣਾ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਲੱਭ ਅੰਦਰੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦਾਇ ਲਿਆ

ਠਰਕ ਠਾਕਰਾਂ ਗਿਆ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੱਜਮੱਕੇਦਾ ਦਿਲੋਂ ਮੁਕਾਇ ਲਿਆ

ਭੱਡਾ ॥ ੧੬ ॥

ਭੱਡਾ—ਡੋਰ ਹਯਾਤੀ ਦੀ ਮੁੱਕ ਚੱਲੀ ਗੁੱਡੀ ਪਹੁੰਚੀ ਨ ਅਸਲ ਮਕਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਾਰੋਂ ਵਿਛੜੀ ਕੂਜ ਦੇ ਵਾਂਗ ਬੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੁਰਤ ਉਡਾ ਅਸਮਾਂ ਉੱਤੇ
 ਭੱਬੇ ਭਰਕੇ ਦੋਲਤਾਂ ਦੱਬ ਰੱਖੇ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਨ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਾਲ ਨੇਕੀਆਂ ਦੇ ਕੱਟੇ ਆਪ ਹੱਥੀਂ ਮੁੜ ਡਾਲਦੇ ਠੰਢੜੀ ਛਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਰ ਦੂਰ ਕਰ ਖਾਲਕ ਖਲਕ ਦੇ ਦਾ ਛੁਰੀ ਖਿੱਚਦੇ ਬੇ ਸ਼ਬਾਂ ਉੱਤੇ
 ਭੁੱਬੇ ਆਪ ਜੋ ਪੱਤਣੋਂ ਜਾ ਲਾਂਭੇ ਫੇਰ ਦੇਸ਼ ਕੀਹ ਦੇਣਾ ਮਲਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਾਂਗ ਪਿਆ ਪਲਮਾ ਨ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਕਰ ਜ਼ੋਰ ਨ ਬੇ ਗੁਨਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਾਂਗ ਮਾਰਨਾ ਮੌਤ ਦੇ ਸਰਪ ਤੈਨੂੰ ਸੁੱਟ ਲਵੇਗਾ ਓਸੇ ਹੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਾਂਕਾ ਮਾਰਦਾ ਹਾਕਮਾਂ ਆਪ ਫੜਿਆ ਫੇਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਹ ਗਵਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡੋਲ ਕਿੱਨੇ ਕੂ ਭਰੇਂਗਾ ਵਿਸ਼ਯਾਂ ਦੇ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਸ੍ਰਾਸਾਂ ਦੀ ਲਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡੈਣ ਵਾਸਨਾ ਜਿਸ ਦੀ ਮਰੀ ਨਾਹੀਂ ਕਾਹਨੂੰ ਲੇਟਵਾ ਪਿਆ ਸਵਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡੋਰ ਡੋਰ ਘੱਤਾ ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਅੰਬ ਲੱਭਦਾ ਹੁਣ ਫਰਵਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡੋਲ ਜਾਣ ਜੋ ਮਾਂ ਤੇ ਭੈਣ ਕਹਿਕੇ ਕੀਹ ਵਿਸਾਹ ਹੈ ਬੇ ਹੱਯਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਾਕਦਾਰ ਦਾ ਫੇਰ ਕੀਹ ਜ਼ੋਰ ਚੱਲੇ ਗੱਲ ਆਈ ਜਾਂ ਅੰਤ ਦੇ ਸ੍ਰਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਾਂਕੇ ਧੁਰੋਂ ਹੀ ਪਾਟਿਆ ਖ਼ਤ ਆਯਾ ਕੀਹ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਚਿੱਠੀ ਰਸਾਂ ਉੱਤੇ
 ਡਰੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਉਹ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਡਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈਸੀ ਜਹਾਂ ਉੱਤੇ

ਭੱਡਾ ॥ ੧੭ ॥

ਢੱਢਾ—ਢੋਲ ਵਾਂਗ ਖਾ ਕੇ ਸੌਂ ਰਿਹੋਂ ਕਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲ਼ਾਂ ਦਿੱਤੁ ਆਯਾ ਨ
 ਢਹਿ ਪਈ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਕੰਧ ਬੰਦੇ ਥੋਂ ਬਾ ਨੇਕੀਆਂ ਦਾ ਕਦੇ ਲਾਯਾ ਨ
 ਢੰਗੇਕੁਟਦਜਾਂ ਬੀਤਗਈ ਉਮਰਜੱਟਾ ਪਾਈਆਂ ਚਾਰ ਭੀ ਬੋਹਲਬਨਾਯਾ ਨ
 ਢੰਗ ਸਿੱਖਯਾ ਇੱਕ ਭੀ ਤਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਤਸੰਗ ਦਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਯਾ ਨ
 ਢਲ ਗਈ ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਆਇ ਧੌਲੇ ਭੇਟੂ ਅਜੇ ਭੀ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ਰਮਾਯਾ ਨ
 ਢੱਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਗਰ ਨੂੰ ਪਕੜ ਜਲਾਯਾ ਨ
 ਢੁੰਡਣ ਜੰਗਲੀਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਓਹ ਜਾਂਦੇ ਕਾਮਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀਰ ਬਨਾਯਾ ਨ
 ਢੱਕ ਰੱਖਯਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਲ ਲੱਧਾ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਤਈਂ ਦਿਖਾਯਾ ਨ

ਦੁੱਕ ਨੇੜੇ ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਗਏ ਜਿਹੜੇ ਮੁੜ ਪਿਛਾਹ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਭਵਾਯਾ ਨ
 ਦੇ ਲੱਗ ਗਏ ਚੰਗੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਘੱਟਾ ਛਾਣ ਕੇ ਵਕਤ ਗਵਾਯਾ ਨ
 ਤੱਤਾ ॥ ੧੮ ॥

ਤੱਤਾ—ਤਾਰ ਸ੍ਰਾਸਾਂ ਦੀ ਟੁੱਟ ਜਾਣੀ ਫੇਰ ਕਿਸ ਰਬਾਬ ਵਜਾਵਨਾ ਏ
 ਤਾਰੇ ਤੋੜ ਨ ਚੜ੍ਹ ਅਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਅੰਤ ਪਰਤ ਕੇ ਧਰਤ ਤੇ ਆਵਨਾ ਏ
 ਤਾੜੇ ਵਾਂਗ ਤੂੰਬੇ ਜਮ ਲਾਹ ਸੁੱਟ ਰੂੰ ਵਾਂਗ ਕਿਉਂ ਫੁੱਲਦਾ ਜਾਵਨਾ ਏ
 ਤਾਲੋਂ ਖੁੰਬ ਬੇਤਾਲਿਆ ਨਾਚਿਆਓਏ ਕਿਉਂ ਰਾਗ ਬੇਵਕਤਦਾ ਗਾਵਨਾ ਏ
 ਤਾੜ ਵਿੱਚ ਕਸਾਈ ਦੀ ਦੁਬਿਆ ਤੂੰ ਖਾ ਚਰਬੀ ਪਿਆ ਵਧਾਵਨਾ ਏ
 ਤੋੜ ਸੁੱਟਣੀ ਮੋਤ ਨ ਧੋਣ ਤੇਰੀ ਵਾਂਗ ਕੁੱਕੜਾਂ ਪਿਆ ਫੁਲਾਵਨਾ ਏ
 ਤਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅੰਤ ਸੁੱਕ ਜਾਨਾ ਕੋਲ ਫੁੱਲਾ ਤੂੰ ਭੀ ਕੁਮਲਾਵਨਾ ਏ
 ਤਾਕ ਲਾਈ ਬੈਠਾ ਵੇਖ ਜਮ ਬਿੱਲਾ ਚਿੜੀ ਵਾਂਗ ਉਸ ਫੜ ਲੈ ਜਾਵਨਾ ਏ
 ਤਾਮਾ ਦੇਕੇ ਹਿਰਸੇ ਦੇ ਮਾਰਿਆ ਓਏ ਮੋਤ ਜਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸਾਵਨਾ ਏ
 ਤੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਖੀ ਨ ਲੱਗਦੀਏ ਨਿੱਤ ਬੰਦਿਆ ਪਾਪ ਕਮਾਵਨਾ ਏ
 ਤੋਤੇ ਵਾਂਗ ਪੈਂਤੀ ਮੂੰਹੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਸਾਰੀ ਹਰਫ਼ ਇੱਕ ਨ ਚਿੱਤ ਵਸਾਵਨਾ ਏ
 ਤਪ ਕਰੇਂ ਹੋ ਬਗਲਿਆ ਇੱਕ ਟੰਗਾ ਸਭ ਡੱਡ ਮੱਛੀ ਚੁਣ ਖਾਵਨਾ ਏ
 ਤਿਲਕਲਾ ਕੇ ਬਿੱਲਾ ਯਾਨੀ ਆਂਓਏ ਚੂਹੀ ਆਂਨਿਕਲਦੀ ਆਂ ਮੂੰਹ ਪਾਵਨਾ ਏ
 ਤੀਰ ਤੀਰਥਾਂ ਦੇ ਵਾਸਾ ਰੱਖਨਾ ਏ ਮੈਲ ਦਿਲੋਂ ਨ ਮੂਲ ਗਵਾਵਨਾ ਏ
 ਤੇਲ ਕੋਹਲੂ ਵਾਂਗੂੰ ਬਾਹਿਰ ਸੁੱਟ ਕਰਕੇ ਨਿਰੇ ਫੋਗ ਨੂੰ ਪਾਸ ਰਖਾਵਨਾ ਏ
 ਤੱਤ ਵਸਤ ਦਾ ਲਾਲ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੱਚ ਦੇ ਤਈਂ ਕਰਾਵਨਾ ਏ
 ਤਰਕ ਫੜੀ ਨ ਬਦੀਆਂ ਕਰਨ ਵੱਲੋਂ ਝੂਠਾ ਤਾਰਕੁਲਦੁਨੀ ਸਦਾਵਨਾ ਏ
 ਤਿੰਨ ਕਾਣੇ ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਦਾਉ ਪਿਆ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿੱਤਦਾ ਨਹੀਂ, ਹਰਾਵਨਾ ਏ
 ਤੰਦ ਚਰਖੇ ਇੱਕ ਨ ਪਾਈ ਕੁੜੇ ਕੀਹ ਦਾਜ ਸੋਹਰੇ ਲੈਕੇ ਜਾਵਨਾ ਏ
 ਤਰਲੇ ਕਰੇਂਗੀ ਆਂਦ ਗਵਾਂਢਣਾਂ ਦੇ ਰੁੱਠ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਵਨਾ ਏ
 ਤੂੜੀ ਵਾਂਗ ਸੁਣ ਬੰਦਿਆਂ ਗਾਫਲਾਓਏ ਝੋਲੇਕਾਲ ਦੇ ਤੈਨੂੰ ਉਡਾਵਨਾ ਏ
 ਤੇਗ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜੀ ਤੈਨੂੰ ਬੱਕਰੇ ਵਾਂਗ ਕੁਹਾਵਨਾ ਏ
 *ਤਿਮਰ ਗਿਆ ਨ ਅੰਦ੍ਰੇ ਆਪ ਤੇਰਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਸਾਲਾ ਜਗਾਵਨਾ ਏ

*ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਅਨੁਰਾ ॥

ਤੁਰਤ ਹੋ ਤਯਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੁਣ ਮੋਤ ਨੇ ਬਿਗਲ ਵਜਾਵਨਾ ਏ
ਬੱਥਾ ॥ ੧੯ ॥

ਬੱਥਾ-ਬੱਥ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਮਨ ਬੱਥਿਆ ਨਹੀਂ ਵਿਕਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬੱਥਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਬੰਦਿਆ ਮੂੰਹ ਤੇਰੇ ਇਕ ਭੁੱਲ ਰਕਕੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬਾਂ, ਬਾਂ ਪਏ ਫਿਟਕਾਰ ਤੈਨੂੰ ਬੇ ਮੁੱਖ ਹੋਕੇ ਕਰਤਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬੱਲੇ ਡਿੱਗਿਉਂ ਪਦਵੀ ਛੱਡ ਉੱਚੀ ਮੂੰਹ ਮੋੜਿਆ ਨ ਮੰਦੀ ਕਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬਰ, ਬਰ ਕੰਬੇ ਨਰਕ ਵੇਖ ਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਜਹੇ ਸੈਤਾਨ ਦੇ ਯਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬਾਲ ਸੁੱਟ ਪਦਾਰਥਾਂ ਚੰਗਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਤੁੱਕੇ ਮੁਰਦਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਜਦੋਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬੁੱਲ ਵੇਖਿਆ ਜਦੋਂ ਐਮਾਲਨਾਮਾ ਮਿਲੂ ਸਜਾ ਸਰਕਾਰ ਦਰਬਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਸੀਵਾਂਗੂੰ ਤੜਫ ਮਰੀਠੰਦੀ ਵਾਨ ਆਉ ਦਿਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਬੱਥੁ ਰੱਖਣਾ ਕਿਸ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਲੇਖਾ ਮੁੱਕਿਆ ਜਦੋਂ ਸੰਸਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਦੱਦਾ ॥ ੨੦ ॥

ਦੱਦਾ-ਦੋਸ ਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੂਲ ਦੇਵੀਂ ਕਰਮਾਂ ਕੀਤਿਆਂ ਦੇ ਫਲ ਪਾ ਬੰਦੇ
ਦਾਨੇ ਰਹੇ ਸਮਝਾ ਹਮੇਸ਼ ਤੈਨੂੰ ਰੱਖੀ ਇੱਕ ਨ ਦਿਲ ਤੇ ਲਾ ਬੰਦੇ
ਦੋਲਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਰਿਹੋਲੱਗਾ ਦੋਲਤ ਅਸਲੀ ਸਾਰੀ ਲੁਟਾ ਬੰਦੇ
ਦਗੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹਮੇਸ਼ ਤੇਰਾ ਕਰ ਸ਼ਰਮ ਦਿਲੋਂ ਸਰਮਾ ਬੰਦੇ
ਦਾਤ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਕਰਤਾਰ ਪਾਸੋਂ ਖਾਧੀ ਮੂਲ ਨ ਵੰਡ ਵੰਡਾ ਬੰਦੇ
ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੋੜੀ ਵਿਛੋੜੇ ਕਰਕੇ ਸਤਿਸੰਗ ਨ ਸਕਿਉਂ ਜਾ ਬੰਦੇ
ਦਾਉ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਂਦਿਆ ਮੁਰਖਾਓਏ ਬੈਠੇ ਆਪਣੇ ਵਾਉਲਵਾ ਬੰਦੇ
ਦੂਜੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਬੁਰਾ ਤੱਕਦਾ ਜੋ ਬੁਰਾ ਓਸ ਦਾ ਨ ਖੁਦਾ ਬੰਦੇ
ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨਸੂਰ ਵਾਂਗੂੰ ਗਲ ਲਿਆ ਮਾਹਬੂਬ ਨੂੰ ਲਾ ਬੰਦੇ
ਦੁਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਈ ਸੀਸੇ ਵਾਂਗ ਹੋ ਗਏ ਨੂੰ ਲਾ ਬੰਦੇ
ਦਾਰੂ ਨਾਮ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਆਯਾ ਰੋਗ ਸਦਾ ਦੇ ਲਏ ਸਫਾ ਬੰਦੇ
ਦੁਰਕਾਰਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਸੱਚੇ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੰਕਾਰ ਮਿਟਾ ਬੰਦੇ
ਦਰਦ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਦੂਰ ਹੋਇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਜਦੋਂ ਲਏ ਮਾਸੂਕ ਵਧਾ ਬੰਦੇ
ਦੁੱਸੇ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਕਾਮਲਾਂ ਰਾਹ ਜੇਹੜੇ ਕਦਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਟਿਕਾ ਬੰਦੇ

ਦਾਣੇ ਵਾਂਗ ਚੱਕੀ ਵਿੱਚ ਦਲੀਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਹੀ ਲੈਣ ਬਚਾ ਬੰਦੇ
 ਦਿਲ ਦਿਲਾ ਨੂੰ ਦੇਵਦਾ ਰਾਹਵਿੱਚੋਂ ਦਿਲਨਾਲ ਦਿਲਦਾਰ ਅੜਾ ਬੰਦੇ
 ਦੂਰ ਕਰ ਦੁਜੈਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਭਰਾ ਬੰਦੇ
 ਦਯਾ ਕਰ ਖਾਂ ਗਾਂ ਤੇ ਸੂਰ ਉੱਤੇ ਲੈਣਾ ਦਿਲਾ ਨੂੰ ਕੀਹ ਦੁਖਾ ਬੰਦੇ
 ਦਾਤਾ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਭ ਦਾ ਏ ਵਿੱਚੋਂ ਹੰਗਤਾ ਦਿਹ ਉਠਾ ਬੰਦੇ
 ਦੰਗੇ ਕਰੇਂ ਫ਼ਸਾਦ ਤੂੰ ਕਾਸ ਨੂੰ ਓਏ ਚਾਰ ਘੜੀ ਦਾ ਝੱਟ ਲੰਘਾ ਬੰਦੇ
 ਦਲਾਂ ਸਣੇ ਗਏ ਛੱਡ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਈ ਸ਼ੇਰ ਦਿਖਾ ਬੰਦੇ
 ਦਹਿ ਦੁਨੀਆਂ ਸਤੁਰ ਮਿਲੂ ਅੱਗੇ ਖੱਟ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਦਵਾ ਬੰਦੇ
 ਦੱਬੀ ਛੱਡ ਗਿਉਂ ਜੇਕਰ ਧਰਤ ਅੰਦਰ ਦੱਸ ਕੱਮ ਕਿਹੜੇ ਤੇਰੇ ਆ ਬੰਦੇ
 ਦਾਨ ਸੇ ਜਿਹੜਾ ਹੱਥੀਂ ਆਪ ਕੀਤਾ ਪਿੱਛੋਂ ਕੌਣ ਜੋ ਦੇਵੇ ਪਹੁੰਚਾ ਬੰਦੇ
 ਦਸਵੰਧ ਕਮਾਈ ਦਾ ਕੱਢ ਕਰਕੇ ਭਲੇ ਅਰਥ ਕਿਤੇ ਖਰਚਾ ਬੰਦੇ
 ਦੂਰ ਪੰਧ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾ ਫਿਕਰ ਕਰਕੇ ਖਰਚ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪੱਲੇ ਬਨਾ ਬੰਦੇ
 ਦੂਤ ਆਇ ਜਦੋਂ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਪੁੱਛਣੀ ਨਹੀਂ ਸਲਾਹ ਬੰਦੇ
 ਦੂਣਾ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮੂਲ ਬਿਆਜ ਹੋਯਾ ਬੈਠਾ ਸਿਰੋਂ ਕਿਉਂ ਕਰਜ਼ ਭੁਲਾ ਬੰਦੇ
 ਦਿਨ ਢਲਿਆ ਮੋਮਨਾ ਸੌਂ ਰਿਹੋਂ ਉੱਠ ਕਰ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਬੰਦੇ
 ਦਾਰੂਦ ਨ ਛਾਤਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਏ ਬੈਠੇ ਜੋ ਈਮਾਨ ਗਵਾ ਬੰਦੇ
 ਦਰਵੇਸ਼ ਖੁਦਾ ਦੇ ਬਣਨ ਔਖਾ ਔਖਾ ਹੈ ਫਕੀਰੀ ਦਾ ਰਾਹ ਬੰਦੇ
 ਦੀਗਰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨੀ ਯੱਕ ਹਰਫੀ ਦੇਣੀ ਹਉਮੈ ਦੀ ਕੰਧ ਗਿਰਾ ਬੰਦੇ
 ਦਾਸ ਹੋਣਾ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਧਾਵ ਕਰਕੇ ਮੈਂ, ਮੇਰੀ ਦੇ ਤਈਂ ਜਲਾ ਬੰਦੇ
 ਦਾਰ ਚੜ੍ਹ ਮਨਸੂਰ ਦੇ ਵਾਂਗ ਜਾਣਾ ਅਨਲਹੱਕ ਦਾ ਸਬਕ ਪਕਾ ਬੰਦੇ
 ਦਾਇਰਾ ਦਿਲ ਦਾ ਖਾਸ ਬਣਾ ਕਰਕੇ ਛਾਕੇ ਫਿਕਰ ਦੀ ਧੂਣੀ ਧੁਖਾ ਬੰਦੇ
 ਦਾਨਸ਼ਮੰਦ ਹੋ ਪੋਵਣਾ ਦਿਲ ਤਾਈਂ ਦੇਣੀ ਅੰਦਰੋਂ ਮੈਲ ਚੁਕਾ ਬੰਦੇ
 ਦਾਹਵਾਛੱਡਕੇ ਹੋ ਬੇਦਾਹਵੇ ਰਹਿਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਮਰਨ ਦਾ ਚਾ ਬੰਦੇ
 ਦਿਲਦਾਰ ਤੇ ਦਿਲੋਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ, ਯਾਰ ਨੂੰ ਪਾ ਬੰਦੇ

ਧੱਧਾ ॥ ੨੧ ॥

ਧੱਧਾ-ਧੂੜ ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਚਰਨ ਦੀ ਹੋਫੇਰ ਵੇਖ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਵਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧੌਣ ਭੁੱਨ ਹੰਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖ ਥੱਲੇ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਰਹੀਂ ਦਿਲ ਸ਼ਾਦ ਜਿੰਦੇ

ਧਾਰ ਲੈ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਮਨ ਅੰਦਰ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਇ ਸਭ ਉਪਾਧ ਜਿੰਦੇ
 ਧੀਰਜ ਹੋਂ ਸਲੇ ਦਾ ਸਿੱਖੇਂ ਸਬਕ ਜਦੋਂ ਰਹੇ ਕੋਈ ਨ ਆਧ ਬਿਆਧ ਜਿੰਦੇ
 ਧਰਤੀਵਾਂਗ ਧੀਰਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰ ਲਈ ਮਿਟੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਦ ਬਿਬਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧਾਰ ਗੰਗ ਗੁਜਾਨ ਦੀ ਨ੍ਹਾਇ ਲਿਆ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਪਾਪ ਅਪ੍ਰਾਧ ਜਿੰਦੇ
 ਧੰਨੇ ਭਗਤ ਵਾਂਗੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰੀ ਭਗਤੀ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਯਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧਰਮ ਹੋਕ ਪ੍ਰਸਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਓਹ ਫਿਰਦੇ ਸਦਾ ਆਸ਼ਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧੜੇ ਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨ ਰੱਬ ਰਹਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਆਰਫ਼ਾਂ ਹੈ ਅਰਸਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧਿੰਗੇ ਜ਼ੋਰੀਆਂ ਕਰਨ ਜੇ ਆਜ਼ਾਨ ਤੇ ਓਹ ਨ ਵੱਸਦੇ, ਹੋਣ ਬਰਬਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧਰ ਆਸਰਾ ਇੱਕ ਖੁਦਾ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਕਿਤੋਂ ਨ ਮਿਲੂਗੀ ਦਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਰ ਸੀ ਖੁਦੀ ਅੰਦਰ ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਫ਼ਰੋਨ ਸੱਦਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧਰਮ ਸਾਲ ਮਸੀਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਣੀ, ਬਾਂਗ, ਸੰਖ ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਨਾਦ ਜਿੰਦੇ
 ਧੋਕ ਖੁਦੀ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਮਿਟ ਜਾਣਗੇ ਸਭ ਫ਼ਸਾਦ ਜਿੰਦੇ

ਨੱਨਾ ॥ ੨੨ ॥

ਨੱਨਾ—ਨਾਮ ਨ ਰੱਬਦਾ ਜਪਿਆ ਜਿਸ ਉਹਤਾਂ ਪਸ਼ੂ ਹੈ ਜੂਨ ਇਨਸਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਹੀਂ ਗੁਰੂ ਗੁਜਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨ੍ਹਾਤਾ ਕੀਤਾ ਗੰਗਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਾਲ ਵੱਸਦਾ ਰੱਬ ਪਛਾਣਿਆ ਨ ਮੱਕੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਭਾਲਨੇ ਜਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਬੂਬ ਨ ਵੱਸਿਆਏ ਧਾਰੀ ਬੰਨ੍ਹ ਸੁਰਮਾ ਐਵੇਂ ਪਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਹੁ ਪਾਲਿਆ ਹੋਕ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਦਾ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਾਰ ਛੱਡ ਘਰੋਂ ਤਾੜੇ ਚੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਮਾਰਿਆ ਸਾਧ ਅਖਵਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿੰਦਾ ਈਰਖਾ, ਗਿਆ ਨ ਵੈਰ ਵਿੱਚੋਂ ਫੇਰ ਸਿਰ ਸਵਾਹ ਰੁਮਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨੂਰ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨ ਵੱਸਿਆ ਜੇ ਨੂਰ ਦੀਨ ਐਵੇਂ ਸਦਵਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨੀਚ ਗਿਆ ਹੰਕਾਰ ਜੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨ ਪੈਚਾ ਪੰਡਿਤਾ ਪਾ ਦਿਖਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਜ਼ਰ ਖਲਕ ਅੰਦਰ ਖਲਕ ਆਇ ਗਿਆ ਫੇਰ ਨੀਚ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਮਖ ਇਕਨ ਰੱਬ ਵਸਾਯਾ ਹਿਰਦੇ ਲਾਉਣਾ ਬਗਲੇ ਵਾਂਗ ਧਿਆਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਰਧਨ ਦੀ ਕਰੇ ਇਮਦਾਦ ਨ ਜੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੱਪ ਦਾ ਉਹ ਧਨਵਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਰਲੇਪ ਨ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੱਥੇ ਚੰਦਨ ਲੇਪ ਲਗਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿੰਮ੍ਰਤਾਈ ਦਾ ਸਬਕ ਨ ਸਿੱਖਿਆ ਜੇ ਪੜ੍ਹ ਪੋਥੀਆਂ ਪਾਯਾ ਗੁਜਾਨ ਕਾਧਾ

ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਦੇਸ ਦੀ ਵਾਕਫੀ ਨ ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਕੇ ਸੈਰ ਜਹਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਕੀਤੀ ਖੋਜ ਨ ਜੇ ਖੋਜੀ ਮਜ਼੍ਹਬਾਂ ਦਾ ਵਿੱਦਵਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨੇ ਖੰਡ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਜੋ ਓਹਦੇ ਲਈ ਇਕ ਘਰ ਬਨਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨੇਤ੍ਰ ਝਲਕ ਅੰਦਰ ਪਰਲੈ ਕਰ ਦੇਵੇਰਾਵਨ ਮਾਰਿਆ ਆਖ ਵਡਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਰਮਲ ਹੋਯਾ ਨ ਮਨ ਤਿਆਗ ਮੈਲਾ ਗੇਰੀ ਰੰਗ ਲਿਬਾਸ ਰੰਗਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਹੋ ਸਾਧਨਾ ਕਰੀ ਨਾਹੀਂ ਸਾਧਾ ਮੰਗ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ਖਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਹਚਾ ਕਰਦਲੀਲ ਠਹਿਰਾਈ ਨਜੇ ਮੁਰਦੇ ਬਿਨਾਮੁਰੀਦ ਹੋ ਜਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਤਾ ਨੰਦ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਪਾਯਾ ਨ ਨਿਤਾ ਨੰਦ ਸੇ ਨਾਮ ਰਖਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਰਮ ਹੋਯਾ ਦਿਲਨ ਰਹਿਮਵਾਲਾ ਐਵੇਂ ਨਿਰਮਲਾ ਲਕਬ ਸੋਹਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਆਉਂ ਪਿਆ ਗਰੀਬਦੀ ਝੋਲੀਨ ਜੇਹੇ ਮੁਨਸਿਫ ਕਲਮ ਉਠਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਗੁਰੇ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨ ਧਾਰਿਆ ਜੇ ਬੇ ਗੁਰੇ ਦਾ ਫਜਾਨ ਸੁਨਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿੰਦਕ ਹੋਂ ਵਦੇ ਨਰਕਦੇ ਸਦਾ ਭਾਂਗੀ ਵੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਪਛਤਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਰਾ ਨਿਮਕ ਹਰਾਮ ਬਦਸ਼ਾਤ ਜਿਹੜਾ ਪਿਆਰ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਧਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਾਸ ਪਾਪੀ ਦਾ ਹੋਂ ਵਦਾ ਭਰ ਬੇੜਾ ਝੂਠਾ ਪਾਪੀ ਦਾ ਵੇਖਨਾ ਸ਼ਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਜ਼ਰ ਕੀਮੀਆਂ ਗੁਰਾਂ ਅਕਸੀਰ ਆਹਸ਼ਮ ਹੋਰ ਕੀਮੀਆਂ ਗਰ ਦੂਡਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਾਗ ਮਨ ਜੇ ਕੀਲ ਖਲ੍ਹਾਰਿਆ ਨ ਯੰਤ੍ਰ ਮਾਂਦੀ ਬੀਨ ਬਜਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਰਤ ਨਾਚਿਆ ਮਨੋਂ ਨ ਕੀਤੀ ਓਈ ਬੰਨ੍ਹ ਘੁੰਗਰੂ ਤਨ ਨਚਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਰ ਦੀ ਚਾਲ ਚੱਲੇਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਬ ਗਧਾ, ਨਰ ਜਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਿਰੀਹੰਗਤਾ ਭਰੀਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਬਿਨਾ ਅਮਲ ਦੇ ਆਲਮਾਂ ਮਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨੱਠਾ ਮਨ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਮਗਰ ਫਿਰਦਾ ਸਿਰ ਸਜਦੇ ਵਿਚ ਝੁਕਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨੌਰਾਤ ਵਿਚ ਨ ਵੱਸਦਾ ਯਾਰ ਲੱਭਾ ਮੁੱਲਾ ਚੜ੍ਹ ਮੁਨਾਰੇ ਅੜਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਾਰਾਇਨ ਖੁਦਾ ਭਗਵਾਨ ਇੱਕੋ ਝਗੜੇ ਕਰ ਫਸਾਦ ਵਧਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਾਗਰਵੇਲ ਰੁਮੇਲ ਨ ਵਿਚ ਜਿਸਦੇ ਸਰੂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸੋਹਣਾਂ ਬੋਸਤਾਨ ਕਾਧਾ
 ਨਾਭੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਬੋ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਮਿਰਗਵਾਂਗ ਫਿਰਨਾਂ ਬੀਆਬਾਨ ਕਾਧਾ

ਪੱਪਾ ॥ ੨੩ ॥

ਪੱਪਾ-ਪਾਲਣਾ ਇਸ਼ਕਦਾ ਨਹੀਂ ਸੋਖਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਸੱਜਨੋਂ ਮਰਨ ਔਖਾ
 ਪਾਰ ਦਿੱਸਦਾ ਰੂਪ ਮਾਹਬੂਬ ਵਾਲਾ ਨਦੀ ਪ੍ਰੇਮਵਾਲੀ ਤਾਈਂ ਤਰਨ ਔਖਾ

ਪਾਣਾਯਾਰ ਦਿਲਦਾਰਦਾਖਰਾਮੁਸ਼ਕਲਸੁਲੀਵਾਂਗਮਨਸੂਰਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਔਖਾ
 ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬੇਜਾਨ ਹੋ ਕੇ ਹੁਸਨ ਸਮਾਂ ਮਾਹਬੂਬ ਤੇ ਸੜਨ ਔਖਾ
 ਪਾਈਜਿਨ੍ਹਾਂਨੇ ਰਮਜ਼ਮਾਹਬੂਬਵਾਲੀਗਲੀ ਯਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰਨ ਔਖਾ
 ਪਰਾਰਬਧ ਇਨਸਾਨ ਦੀਨਾਲ ਸਦਾ ਬੇਸਬਰਿਆਂ ਸਬਰ ਹੋ ਕਰਨ ਔਖਾ
 ਪਾਰੇ ਵਾਂਗ ਹੋ ਮਨਦੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਚੈਂਚਲ ਏਸਬਾਂਦਰ ਦੇ ਤਈਂ ਫੜਨ ਔਖਾ
 ਪੰਜਾਂ ਵੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਢਾਲਗਜਾਨ ਦੀ ਲੜਨ ਔਖਾ
 ਪੈਰ ਪੈਰ ਤੇ ਖਤਰਾ ਧਰਮ ਦਾ ਹੈ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨ ਔਖਾ
 ਪੌੜੀ ਲੱਗੀ ਅਕਾਲ ਦੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਹੈ ਡੰਡੇ ਧਰਮ ਉਤੇ ਪੈਰ ਧਰਨ ਔਖਾ
 ਪਾਸ ਪਾਰਖੂ ਦੇ ਜਦੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂਬਾ ਤੁੱਲਨਾ ਨਾਲ ਸੂਰਨ ਔਖਾ
 ਪ੍ਰਤਾਪ ਜੇ ਬਖਸ਼ਦਾ ਰੱਬ ਸੱਚਾ ਬੋਲ ਵਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਂਦਦਾ ਜਰਨ ਔਖਾ
 ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਧੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਗੂਰੀਆਂਨੇਫੇਰਦੱਭਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂਨੂੰ ਚਰਨ ਔਖਾ
 ਪਰੇ ਸਿਰੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰੇ ਲਾਇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਆਸ਼ਕਾਂਦਾ ਦਿਲਡਰਨ ਔਖਾ
 ਪਿਆ ਚੱਸਕਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਰਾਮਦਾ ਏ ਦਮ ਹੱਕ ਹਲਾਲ ਦਾ ਭਰਨ ਔਖਾ
 ਪਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂਨੂੰ ਚੜ੍ਹੀ ਕੁਸੰਗ ਦੀਏ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂਦਾ ਸੁੱਧਆਚਰਨ ਔਖਾ
 ਪੀ ਪੀ ਭੇਗਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸੋਣਬਾਗੀਂ ਉਹਨਾਂਤਈਂ ਮੈਦਾਨਵਿੱਚ ਲੜਨ ਔਖਾ
 ਪੜ੍ਹਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨਦੀ ਪੜ੍ਹ ਲਈ ਸਬਕਹੱਕ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂਨੂੰਪੜ੍ਹਨ ਔਖਾ
 ਪਾਪਾਂ ਨਾਲਮਾਯਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰੀ ਕੱਠੀ ਪੈਸਾ ਧਰਮਤੇ ਪੱਲਿਓਂ ਝੜਨ ਔਖਾ
 ਪੁੱਜ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦਾ ਕਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੀਰਾ ਹੀਰੇਦੇਵਿੱਚਹੈ ਜੜਨ ਔਖਾ
 ਪਏ ਭੋਗਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਜੋ ਰਾਤ ਸਾਰੀ ਤੜਕੇ ਉੱਠਕੇ ਕਰਨ ਸਿਮਰਨ ਔਖਾ
 ਪਾਪੀ ਬੰਦਿਆਂ ਤਈਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੈ ਰੱਬ ਦੀਆਵਨਾ ਸ਼ਰਨ ਔਖਾ

ਫੱਫਾ ॥ ੨੪ ॥

ਫੱਫਾ-ਫੇਰ ਚੋਰਾਸੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆਂ ਸੌਖੀ ਲੱਭਣੀ ਜੂਨ ਇਨਸਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫੜ ਨੇਕ ਰਸਤਾ ਨੇਂਕੀ ਕਰ ਜਿੰਦੇ ਸਦਾ ਰਹਿਣੇ ਤੇਰੇਇਹ ਸ਼ਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫਲ ਪਾ ਲੈ ਜੂਨ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਦਾ ਜਾਨ ਬੁੱਝਕੇ ਬਣ ਹੈਵਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫੌਜ ਚੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਮੁਲਕਿ ਅਦੱਮ ਵਾਲੀ ਦੇਣਾ ਓਸ ਕਿਤੇ ਭੱਜ ਜਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫੋਰਨ ਆ ਕੇ ਸੰਘੀਓਂ ਫੜ ਲੈਣਾ ਤੇਰਾ ਛੱਡਣਾ ਕੁਝ ਗੁਮਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੋਤ ਉਡਾ ਛੱਡੀ ਜੋ ਮਿਉਂਦੇ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਨਾਹੀਂ

ਫਰਨ ਫਰਨਰੋਂ ਦੇ ਅਖੀਂ ਓਹਡਿਠੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇਤੋਂ ਗੱਲ ਅਖਵਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫਾਗ ਖੇਲਦੀ ਮੋਤ ਹੈ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਅੜਨ ਦੇਵਦੀ ਬੁਢੜੇ ਜਵਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫਰੇਨ ਤੇ ਕਾਰੂੰ ਨਮਰੂਦ ਜੈਸੇ ਨਜ਼ਰ ਆਵੰਦੇ ਸ਼ਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫਾਂਸੀ ਦੇਵਣਾ ਛੱਡਣਾ ਵੱਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫਸੇ ਸੱਭੇ ਹੀ ਮੋਤ ਦੇ ਜਾਲ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਸ਼ਾਹ ਕੰਗਾਲ ਦਾ ਮਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫੁੱਲ ਡਾਲੀਓਂ ਟੁੱਟ ਜੋ ਡਿੱਗ ਪਏ ਮੁੜ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ਾਖ ਤੇ ਆਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫਿਰ ਫਿਰਕੇ ਬੰਦਿਆ ਥੱਕ ਗਿਓਂ ਸਾਥ ਛੱਡਦਾ ਅਜੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫੇਰੇਂ ਤਸਬੀ ਮਾਲਾ ਦਿਖਾਨ ਲਈ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨ ਸਿਮਰੇ ਭਗਵਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫ਼ਾਕੇ ਫ਼ਿਕਰ ਕਨਾਇਤ ਰਿਆਜ਼ ਤੋਂ ਜੋ ਖ਼ਾਲੀ ਹੋਏ, ਫਕੀਰ ਪਛਾਨ ਨਾਹੀਂ
 ਫਾੜ ਪੜਦਾ ਖੁਦੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੈ ਲਾਭ ਹੀ ਲਾਭ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਹੀਂ

ਬੱਬਾ ॥ ੨੫ ॥

ਬੱਬਾ-ਬਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਬੀਤੀ ਨੇਕੀ ਖੱਟ ਲੈ ਅੰਤ ਨਕਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬਾਲ ਉਮਰਡੋਂ ਪਾਲਣਾ ਜਿਸ ਕੀਤੀ ਕਦੇ ਓਸਦਾ ਗੁਣਚਿਤਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੰਦਾ ਜੂਨ ਵਿੱਤੀ ਤੈਨੂੰ ਅਤੀ ਉੱਤਮ ਸੋਹਣਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੱਤਯਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੱਤੀ ਦੇ ਨਿਆਮਤਾਂ ਜੰਮਦੇ ਨੂੰ ਤੈਨੂੰ ਗਾਫਲਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵਸੀਲੇ ਦੇ ਪੇਟ ਅੰਦਰ ਪਾਲ ਅੱਗਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੰਦੇ ਓਸਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਭੁਲਾਇ ਦਿੱਤਾ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਨਲੱਜਿਆ ਭਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੁਰਾ ਬਣ ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਕਰੋਂ ਬੰਦੇ ਕਿੱਡਾ ਕੋਟ ਗੁਮਾਨ ਉਸਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੰਦਾ ਬਣ, ਉਤਾਂਹ ਨੂੰ ਜਾਹ ਨਾਹੀਂ ਢਹਿ ਪਏਂਗਾ ਅੰਤ ਚੁਬਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬਿੱਲੇ ਕਾਲ ਨੇ ਧੋਣ ਮਰੋੜ ਲੈਣੀ ਬਾਂਗਾਂ ਦੇ ਲੈ ਕੁੱਕੜਾ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ
 ਬੇੜਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੰਢੇ ਰੋਈਂ ਬੈਠਾ ਵਣਜਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੱਚ ਜਾਵਣੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਹੀਂਲਾ ਵੇਲੇ ਗਏ ਨੂੰ ਰੋ ਵਿਚਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬਾਗ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਇਵੈਗਾਨ ਤੇਰਾ ਪਿਆਕਰੀਂ ਮੱਲੀ ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ ਓਏ
 ਬੁਲਬੁਲ ਨੇ ਜਾਵਣਾ ਉੱਡਵਿੱਚੋਂ ਲੈਣੀ ਵਾਸਨਾ ਕਿਸ ਹਜ਼ਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬਣੇ ਵਖਤ ਤੇ ਬੰਦਿਆਛੱਡ ਜਾਣੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਧਰਮ ਤੈਂ ਹਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬਾਂਗਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਗ ਨ ਆਈ ਤੈਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਵਕਤ ਨਮਾਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੇਦ ਭੇਦ ਕਤੇਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅੱਲਾ ਮੁੱਲਾ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੱਫਾ ਮਾਰਿਆ ਓਏ

ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਕੇ ਗੁਰਾਂ ਪੈਰੀਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਦਿਲ ਨ ਧਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬਣਿਆ ਫਿਰੇ ਤੂੰ ਪੰਡਤ ਭਾਈ ਮੁਲਾਂਕੰਮ ਇਲਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨ ਸਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬ੍ਰਿਛ ਖੁਦੀ ਦਾ ਲਿਆ ਵਧਾ ਵੱਡਾ ਫਿਰੇ ਮੂਰਖਾ ਬਹੁਤ ਹੰਕਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੁਰ ਦੱਕਿਆ ਰੱਖਿਆ ਦਿਲ ਤੇਰਾ ਪਾਣੀ ਤੋਤ ਨ ਵਿਚੋਂ ਨਤਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਈ ਅਵਸਥਾ ਬਹੁਤ ਤੇਰੀ ਮਨ ਭਟਕਣੇ ਨਹੀਂ ਖਲ੍ਹਾਰਿਆ ਓਏ
 ਬੱਚ ਫੇਰਭੀ ਜਾਇੰ ਕਰਡਾਰ ਸਿੰਘਾ ਰਹਿੰਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਜੇ ਸਵਾਰਿਆ ਓਏ

ਭੱਭਾ ॥ ੨੬ ॥

ਭੱਭਾ-ਭੋਰ ਬਣਕੇ ਲਈਂ ਵਾਸ਼ਨਾਂ ਤੂੰ ਵਾਂਗ ਭੁੰਡ ਦੇ ਚਿੱਤ ਫਸਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਾਰ ਅਗਲਾ ਤੋੜਦਾ ਧੋਣ ਪਿਆ ਪੰਡ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਉਠਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਲਾ ਹੋਇ ਤੇਰਾ ਭਲਾ ਲੋੜ ਸਭਵਾ ਬੁਰਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਨੋਂ ਤਕਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੂਰੇ ਵਾਲ ਆਇ ਕਾਲੇ ਗਏ ਕਿਧਰੇ ਭਲੇ ਮਾਨਸਾ ਪਾਪ ਕਮਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੈੜਾ ਮਨ ਅਜੇ ਹੋਯਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਧਾ ਐਵੇਂ ਜ਼ਿਮੀਂ ਤੇ ਨੱਕ ਘਸਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਲਾ ਇਲਮ ਤੋਂ ਅਮਲ ਜੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੜ੍ਹ ਪੋਥੀਆਂ ਸਿਰਖ ਪਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਰਮ ਆਪਣਾ ਮੂਲ ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਹੋਯਾ ਵਾਇਸ਼ ਕਾਜ਼ੀਆ ਕਰ ਸੁਨਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੁੱਲ ਕਿਸਤਰਾਂ ਗਰਭ ਦਾ ਦੁੱਖ ਗਿਆ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ਫੇਰ ਚਾਹਿੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੱਜਾ ਫਿਰੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਤ ਵਾਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਡਾਇਨ ਦੇ ਸਾਥ ਰਖਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੂਤ ਮਨ ਨੂੰ ਵੱਸ ਨ ਮੂਲ ਕੀਤਾ ਰੋਹਬ ਦਾ ਬ ਝੂਠਾ ਜਤਲਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਸਮ ਹੋਇ ਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿੰਡੇ ਜੋਗੀਆ ਭਸਮ ਚੜ੍ਹਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਾੜਾ ਦੇਣ ਜੋਗਾ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਰਾਹ ਗੰਗਾ ਦਾ ਰੋਜ਼ ਪੁਛਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੱਠ ਪਿਆ ਸੋਨਾਂ ਜਿਹੜਾ ਕੰਨ ਤੋੜੇ ਵਿਸ਼ੇ ਰੋਗ ਦਾ ਸੋਗ ਵਧਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਸਾਂਗ ਬਣਾ ਕਰਕੇ ਠੱਗਾ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਗ ਖਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੂਰੇ ਵਾਂਗ ਕਾਲਾ ਰਿਹਾ ਮਨ ਪਾਪੀ ਗੰਗਾ, ਗੰਗਾ, ਗੋਦਾਵਰੀ ਨਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਾਂਬੜ ਅੰਦਰ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਬਲਨ ਪਏ ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਗਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਲੀ ਵਸਤ ਦੇਵੇ ਦੁੱਧ ਘਿਓ ਸਾਨੂੰ ਉੱਤੇ ਗਊ ਦੇ ਛੁਰੀ ਚਲਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੁੜਕ ਭੁੜਕ ਚਮੂਣੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪਵੇਂ ਜ਼ੋਰ ਆਜ਼ਾਨਾ ਉੱਤੇ ਜਤਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੁੰਨ ਸੁੱਟਿਆ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅੱਗ ਤੈਨੂੰ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆ ਜਿਗਰ ਜਲਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੂਕ ਵਾਂਗ ਪੋਲਾ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਅਮਲਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਮੂਰਖਾ ਪਾਜ ਦਿਖਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ

ਭੁੰਜੇ ਲੇਵਨਾ ਅੰਤ ਨੂੰ ਖਾਕ ਅੰਦਰ ਮਖਮਲੀ ਗੱਦੇ ਬਣਵਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਾਹ ਨਰਕਵਿਚੋਂ ਖਾਹਿਸ਼ ਬਚਨੇ ਦੀ ਪੈਰ ਪਾਪ ਦੇ ਜਾਲ ਫਸਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਾਰੇ ਪੱਥਰ ਕਦੇ ਭੀ ਤਰਨ ਨਾਹੀਂ ਪੱਥਰ ਬਣਕੇ ਬੇੜਾ ਡੁਬਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਾਵੇਂ ਧਰਮ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ ਅੰਤ ਚੰਗਾ ਘਬਰਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭੂਏ ਹੋਕੇ ਬੰਦਿਆ ਖੁਦੀ ਅੰਦਰ ਐਵੇਂ ਆਜਸ਼ਾਂ ਤਾਈਂ ਸਤਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਭਜਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਰਬਿਰਥਾ ਉਮਰ ਵੰਜਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ

ਮੱਮਾ ॥ ੨੭ ॥

ਮੱਮਾ—ਮੋਤਨੇ ਆਵਣਾ ਗੱਜ ਜਦੋਂ ਤਦੋਂ ਬੰਦਿਆ ਕਿਸੇ ਛੁਡਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਰਜੀ ਰੱਬਦੀ ਨਾਲਤੂੰ ਜਾਇੰ ਬੱਧਾ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮਹਜ਼ੂਰ ਪਰਤਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੇਲਕੁਲਮੋਤਦਾਵੱਜਿਆਬਿਗਲਜਦੋਂ ਤੈਨੂੰਨੋਂ ਕਰਾਕਿਸੇਅਟਕਾਵਨਾਨਹੀਂ
 ਮੜਾ ਮਾਲ ਅਸਬਾਬ ਤੇਘਰ ਕੁੱਲਾਪਿਆਰਹੇਗਾਨਾਲ ਕੁਝਜਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਾਰ ਜਮਾਂ ਦੀ ਖਾਇੰਕੇ ਰੋਇੰਗਾ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਹਿਲ ਮਾੜੀਆਂ ਛੱਡਕੇ ਟੁਰ ਜਾਸੈਂ ਮੁੜਪਰਤ ਫੇਰਾ ਏਥੇ ਪਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਰ ਗਿਆਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨ ਨਾਮਲੈਣਾ ਬੱਧਾ ਗਿਆ ਛੁਡਾ ਲਿਆਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਾਂ ਬਾਪ ਤੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਸਾਰੇ ਸਾਥ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਦਮ ਨਿਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੜ੍ਹੀ ਗੋਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾ ਸੁੱਟਨ ਮੂਲ ਘੜੀਦੇ ਘਰ ਰਖਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਾਲਮੁਲਕਜਾਗੀਰਦੇਵਾਲੀਆਓਏਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੱਢਨ ਕੁਝਬਿਆਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੇਰੀ ਮੇਰੀਕਰਦੇ ਸਾਰੀਉਮਰ ਬੀਤੀ ਮਰਦੀਵਾਰਪੱਲੇਕੁਝ ਪਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੁੜ ਜਾਵਨਾ ਦੇਸ ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇਆਂਦਰ ਨਾਲ ਬੁਲਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੈਂਮੈਂ ਕਰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਰਿਹੋਂ ਸਦਾ ਓਹਨਾਂਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਪਰਤ ਆਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਿਲ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨਾਮ ਕੱਟਨੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਦਬ ਸਲੂਟਬਜਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੇਰੁਸੀਆਂ ਜਦ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲਾ ਮੂਲ ਦਵਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਿਲੀਆਂਟਿਕਟਾਂਮੁਲਕਅਦਮਦੀਆਂਇੱਕਮਿੰਟਭੀਕਿਸੇਅਟਕਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਿਲ ਮਿਲਕੇ ਬੈਠਦੇਯਾਰਜਿਹੜੇ ਵਿੱਛੜ ਗਿਆਂਦਾਮੇਲ ਮਲਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਗਰਾਹੀਆਂ ਦੇਣ ਜਿਹੜੇ ਓਹਨਾਂਪਰਤਕੇ ਮੂੰਹ ਦਖਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਾਲੀ ਬਾਗ ਜਿਹੜੇ ਨਿੱਤ ਸੈਰ ਕਰੇਂ ਫੇਰ ਕਦੇ ਭੀਕਿਸੇ ਕਰਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੱਲਾ ਕੱਢ ਲੈ ਡੰਡ ਤੂੰਦਿਨ ਬੋੜੇ ਔਣਾ ਫੇਰ ਇਹ ਵਕਤਸੁਹਾਵਨਾ ਨਹੀਂ

ਮਲ ਤੇਲ ਲਸਕਾ ਸਰੀਰ ਤਾਈਂ ਭਲਾ ਕਾਲ ਜੇ ਏਸ ਨੂੰ ਖਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਲਮਲਾਂ ਹੰਡਾ ਲੈ ਸੋਹਣੀਏਂ ਨੀ ਜੇ ਖਾਕ ਦੇ ਵਿਚ ਸਮਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੈਲ ਲਾਹ ਲੈ ਵੱਟਣੇ ਮਲ ਕਰਕੇ ਭਲਾ ਕਾਲ ਜੇ ਇਹਨੂੰ ਰੁਲਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੁਰਗਾਬੀਏ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾ ਲੈ ਖਾਂ ਮੌਤ ਬਾਜ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਦਬਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੋਰਾ ਬਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈ ਪੈਲਾਂ ਭਲਾ ਇਹਨੂੰ ਜੇ ਖਿਜ਼ਾਂ ਸੁਕਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੁਰਲੀਕਾਨ੍ਹਾਂ ਵਜਾ ਲੈ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਨਿੱਤ ਕੂੰਜ ਗਲੀ ਵਿਚ ਗਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਨਾ ਲੰਮੀਆਂ ਤਾਣਕੇ ਤਾਂ ਸੌਂਖੀ ਤੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜੇ ਪਕੜ ਉਠਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੇਰੇ ਕਹੇ ਤੇ ਹੁਣ ਜੇ ਲੱਗਿਓਂ ਨ ਤੈਨੂੰ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਸਮਝਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੰਨ ਸੁਖਨ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਭਜਨ ਕਰ ਲੈ ਐਵੇਂ ਮਾਨੁਖ ਜਨ ਮਗਵਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਾਲ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਜਾਹ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਖਰਚ ਪੁਚਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਾਯਾ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਕੱਠੀ ਕਰੇਂ ਕਾਹਨੂੰ ਭੁੱਖ ਅਰਥਜੇ ਏਸਨੂੰ ਲਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਿਲੇ ਫੇਰ ਮਾਨੁਖ ਦੀ ਜੂਨ ਨਾਹੀਂ ਐਸਾ ਉੱਤਮ ਵਕਤ ਖੁੰਝਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਿੱਠਾ ਬੋਲ, ਸਭ ਦਿਲ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇ ਜੇਕਰ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਦੁਖਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੁਰਦਾ ਹੋ ਮੁਰੀਦ ਜਾਹ ਗੋਰ ਅੰਦਰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਕਿਸੇ ਛੁਡਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੱਕੇ ਜਾਹ ਤੂੰ ਹੱਜੀਆ ਲੱਖ ਵਾਰੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦੋਂ ਰਬ ਦਰਸਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਜੀਠ ਦਾ ਰੰਗ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤ ਸੱਚੀ ਝੂਠਾ ਰੰਗ ਕਸ਼ੁੰਭ ਰਹਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਰਗਿਓਂ ਜੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਮਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੜ ਦੋਸ਼ਖੀਂ ਅੰਗ ਜਲਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੁੱਲਾਂ ਚੜ੍ਹ ਮੁਨਾਰੇ ਬੁਲਾਇੰ ਕਿੰਨੂੰ ਰੱਬ ਬਾਹਿਰ ਕਿਤੇ ਵਿਚੋਂ ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਜਿਉਂ ਰੰਗ ਨ ਵੱਖਰਾ ਏ ਕਿਤੇ ਵੱਖ ਖੁਦਾ ਦਿਸਾਵਨਾ ਨਹੀਂ
 ਮੋਲਾ ਸਭ ਦੇ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬਾਹਿਰ ਖੰਡ ਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਖਡਾਵਨਾ ਨਹੀਂ

ਯੋਯਾ ॥ ੨੮ ॥

ਯੋਯਾ-ਯਾਦ ਮਾਹਬੂਬ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਈਂ ਮਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਵੇਦੀ ਚੈਨ ਕਿੱਥੇ
 ਯਾਰ ਬਾਝ ਸੰਸਾਰ ਵੈਰਾਗ ਦਿੱਸੇ ਨੀਂਦ ਭਰ ਸੌਂਦੇ ਕਦੇ ਨੈਨ ਕਿੱਥੇ
 ਯੱਕ ਰੰਗੀਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਰਹਿਨਰੋਂ ਤੇ ਭਲਾ ਸਬਕ ਦੋਰੰਗੀ ਦਾ ਲੈਨ ਕਿੱਥੇ
 ਯੋਗ ਸਾਧਯਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜਿਉਂਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਰਹਿਨ ਕਿੱਥੇ

ਰਾਰਾ ॥ ੨੯ ॥

ਰਾਰਾ-ਰਾਤ ਬੀਤੀ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ ਬੰਨ੍ਹ ਬਿਸਤ੍ਰਾ ਹੋ ਤਯਾਰ ਜਿੰਦੇ

ਰਹਿਨ ਵਿੱਚ ਸਰਾਂ ਹਮੇਸ਼ ਨਾਹੀਂ ਲੰਮੇ ਪੈਰ ਨ ਪਈ ਪਸਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਲਾ ਪਿਆ ਭਾਰਾ ਚਲੇ ਚਲੀ ਦਾ ਏ ਬੱਧੇ ਵੇਖ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਭਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰਾਹ ਮੱਲ ਲਏ ਰਾਹੀਆਂ ਆਪਣੇ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਸੁੱਤਿਆ ਕੁਝ ਨ ਸਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੱਖੀ ਰਾਸ ਨ ਸਾਂਭ ਕੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਏ ਜੂਏ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਤੈਨੇ ਹਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਣਾ ਪਏਗਾ ਅੰਤ ਹਿਸਾਬ ਵੇਲੇ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਨ ਨੇਕ ਬਪਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਟੀ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਨੌਕਰ ਕੀਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੁਕਮ ਹਜ਼ਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਸ਼ੀ ਦੇ ਤੇਰੇ ਸਣੇ ਕੁੱਲ ਨੂੰ ਜੋ ਉਹਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਮਨੋ ਵਿਸਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਲੇਖੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਲੰਮੇ ਭੁੱਲਣ ਦੇਂ ਨ ਪਾਈਆਂ ਚਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਸ਼ਨਾਮਚਾ ਅਮਲ ਦਾ ਹੱਥ ਲੈ ਕੇ ਕਦੇ ਓਸ ਤੇ ਭੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰਾਹ ਰੱਬ ਦੇ ਖਰਚ ਨ ਕਦੇ ਕੀਤਾ ਕਿਸ ਕੰਮ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਿਆ ਇਸ਼ਕਮਾਹਬੂਬ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕੋਰਾਕੱਪੜਾਰਹੀਂ ਬੁਟੇਜਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੂਪ ਦੂਰ ਬੁਢੇਪੇ ਨੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ਕਰੇਂ ਏਤਨਾ ਜਿਧਾ ਹੰਕਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੁਲ ਜਾਵਣਾ ਖਾਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖੀਂ ਸੋਹਣਾਬਦਨ ਤੇਰਾ ਗੁਲਾਨਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੱਜ ਖਾ, ਤੇ ਪਹਿਨ ਪੋਸ਼ਾਕ ਚੰਗੀ ਕੀਤਾ ਕਦੇ ਨ ਸੁਕਰ ਕਰਤਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਦ ਕੀਤੀਉਂ ਪਾਕ ਕਰਤਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵੇਖ ਅਮਲਤੇਰੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰਹੇ ਰਾਵਣ ਤੇ ਕੁੰਭਕਰਨ ਨਾਹੀਂ ਵੱਡੇ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਲਕਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਂਦੇ ਗਏ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਬਲੀ ਯੋਧੇ ਧਾਂਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰਾਜੇ ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਣੇ ਲੱਦ ਗਏ ਖਾਲੀ ਛੱਡਕੇ ਮਹਿਲ ਮੁਨਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰਹੀਆਂ ਸੁੰਦੀਆਂ ਪੱਈਆਂ ਉਹ ਖਾਬਗਾਹਾਂਬਾਂਕੇਲਏਵਿੱਚੋਂ ਮੌਤਮਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋੜਾਂ ਅੱਜ ਪੱਈਆਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਸਨ ਬਾਗਬਹਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰਾਜ ਰਹੇ ਨ ਰਾਜ ਦੇ ਰਹੇ ਵਾਲੀ ਦਿੱਤੇ ਮੌਤ ਨੇ ਪਾਰ ਉਤਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੜੀਆਂ ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਲੈਕੇ ਧਨ ਜੋੜੇ ਕਰ ਆਜ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖਯਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੋਗ, ਭੋਗਦੇ ਮੂੰਹ ਉਹ ਰੁੜ੍ਹ ਗਏ ਅੰਤ ਰੱਬ ਦੇ ਰਹੇ ਦੇਣ ਦਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰਾਮ ਸਿਮਰ ਨੇਕੀ ਕੁਝ ਕਰ ਲਈਂ ਕੀਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਤਬਾਰ ਜਿੰਦੇ
 ਰੱਬ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਢਹਿ ਪਏਂ ਚਰਣੀਂ ਐਗਣ ਹਾਰ ਜਿੰਦੇ

ਲੱਲਾ ॥ ੩੦ ॥

ਲੱਲਾ—ਲਾਨ੍ਹਤਾਂ ਬੰਦਿਆ ਲੱਖ ਤੈਨੂੰ ਸਿਰਜਨ ਹਾਰ ਕੁਤਾਰ ਭੁਲਾਯਾ ਈ

ਗ ਵਿਸੇ ਵਿਕਾਰ ਵਿਚਹੋਇਉਂ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾ ਅਕਲਦਾ ਚਾ ਬੁਝਾਯਾ ਈ
 ਲੋਕ ਲਾਜ ਛੱਡੀ ਧਰਮ ਲਾਜ ਛੱਡੀ ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਉਠਾਯਾ ਈ
 ਲੋਤ ਕੱਢ ਲਈ ਭਲਮਾਨਸੀ ਤੋਂ ਪੈਰ ਬਦੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੜਾਯਾ ਈ
 ਲੱਗੀ ਇਕ ਭੀ ਨ ਤੇਰੇ ਚੋਟ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਆਰਫ਼ਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਯਾ ਈ
 ਲਾਉਬਾਲੀਦਰਗਹ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਨੇਕ ਅਮਲ ਨ ਪਾਸ ਰਖਾਯਾ ਈ
 ਲਾਜ ਖਾ ਲਈ ਵੇਚਕੇ ਮੂਰਖਾ ਓਏ ਭੈੜਾ ਦਿਲ ਨ ਕਦੇ ਸ਼ਰਮਾਯਾ ਈ
 ਲੁਕ ਛਿਪ ਕਰੇਂ ਐਬ ਜੱਗ ਪਾਸੋਂ ਭਲਾ ਰੱਬ ਤੋਂ ਕੀਹ ਛੁਪਾਯਾ ਈ
 ਲੋਭ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਮੋਹ ਵੈਰੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਏਹਨਾਂ ਵੱਡਾ ਪਾਯਾ ਈ
 ਲੈਂਦੇ ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰਇਹ ਨੱਗ ਪੰਜੇਵੈਰੀ ਉੱਤੇ ਇਤਬਾਰ ਜਮਾਯਾ ਈ
 ਲੰਗੂਰ ਵਾਂਗ ਤੂੰ ਬੇ ਸ਼ੁਰੂਰ ਫਿਰੇਂ ਭਾਹੀਏਂ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਵਾਯਾ ਈ
 ਲਿਆ ਸਬਕ ਨ ਹੱਕ ਦਾ ਆਰਫ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਸਬਕ ਪਕਾਯਾ ਈ
 ਲੁੱਚ ਪੁਣੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹੋਂ ਮੋਹਰੀ ਦਸ ਨੰਬਰੀ ਠੱਪਾ ਲਵਾਯਾ ਈ
 ਲਾਲ ਬੁਝੱਕੜਾ ਖੁਦੀ ਦੇ ਟੱਟੂਆ ਓਏ ਨੀਚੇ ਖੁਦੀਨੇ ਤੈਨੂੰ ਗਿਰਾਯਾ ਈ
 ਲੋਈ ਲਾਹ ਛੱਡੀ ਓ ਬੇਸ਼ਰਮ ਮੂਰਖ ਇਨਸਾਨ ਤੋਂ ਗਧਾ ਅਖਵਾਯਾ ਈ
 ਲਾੱਠੀ ਲੈਕੇ ਘੁਰਦਾ ਮਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖੁਦੀ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਪਿਲਾਯਾ ਈ
 ਲੱਥ ਗਈਆਂ ਖੁਮਾਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਓ ਜਦੋਂ ਆਣ ਬੁਢੇਪੇ ਦਬਾਯਾ ਈ
 ਲੋੜ ਪਈ ਮੁੜ ਲਾੱਠੀ ਦੇ ਆਸਰੇ ਦੀ ਜਦ ਜ਼ੋਰ ਨੇ ਪਿੱਛਾ ਦਿਖਾਯਾ ਈ
 ਲੋਭ ਬੁੱਢਿਆ ਹੁਣ ਜਵਾਨੀ ਤਾਈਂ ਲੋਕ ਵਾਂਗ ਕਮਾਨ ਲਫ਼ਾਯਾ ਈ
 ਲੋਰੇ ਦੱਸ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਗਏ ਕਿੱਥੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਈਮਾਨ ਰੁੜਾਯਾ ਈ
 ਲੂਣ ਖਾਕੇ ਨਿਮਕ ਹਰਾਮੀਆਂ ਓਏ ਨਹੀਂ ਨੌਕਰੀ ਤਈਂ ਬਜਾਯਾ ਈ
 ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਰਿਹੋਂ ਮੂਹਰੇ ਵੇਲੇ ਜੰਗ ਦੇ ਚਿੱਤ ਦੁਰਾਯਾ ਈ
 ਲੈਸਨੈਕ ਤੋਂ ਤੂੰ ਸੂਬੇਦਾਰ ਬਣਿਓਂ ਮਰਨੋਂ ਪਾਜ਼ੀਆ ਮੂੰਹ ਛੁਪਾਯਾ ਈ
 ਲਾਈਕਅਤੇਨਾਲਾਇਕਦੀ ਪਰਖਵੇਲੇਸਾਰਾਪਾਜ ਤੇਰਾ ਉਘੜਾਯਾ ਈ
 ਲੈਕੇ ਨਿਮਕ ਹਲਾਲ ਗਏ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤੈਨੂੰ ਦੇਸ਼ਖੀਂ ਪੈ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਈ
 ਲੈ ਆਏ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਫੜ ਜਮਦੂਤਾਂ ਅੱਗੇ ਲਾਯਾ ਈ
 ਲੰਮੇ ਸਫ਼ਰ ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਪੈ ਗਏ ਨਾਲੇ ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਸਤਾਯਾ ਈ
 ਲੱਭੇ ਹੁਣ ਕਿੱਥੋਂ ਭਲਾਜਲ ਠੰਢਾ ਜਿਉਂਦੇ ਘੁੱਟ ਨ ਕਦੇ ਪਿਲਾਯਾ ਈ

ਲੱਗੀ ਭੁੱਖ ਨ ਮਿਲਦਾ ਕੁਝ ਅੱਗੋਂ ਬੰਦਾ ਵੇਖ ਅੱਗਾ ਘਬਰਾਯਾ ਈ
ਲੈਂਦਾ ਸਾਹ ਉੱਭੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਰਮਾਂ ਕੀਤਿਆਂ ਤੇ ਪਛਤਾਯਾ ਈ

ਵੱਵਾ ॥ ੩੧ ॥

ਵੱਵਾ—ਵੱਗੀ ਖਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹਵਾ ਜਦੋਂ ਹੋਣਾ ਬਾਗ ਦਾ ਸ਼ਾਨ ਵੈਰਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਾਂਗ ਬੁਲਬੁਲਾਂ ਹੋ ਉਦਾਸ ਜਾਣਾ ਛੱਡ ਜਾਵਣਾ ਬਾਗ ਜਹਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੀ ਏਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲੱਦ ਜਾਣਗੇ ਸ਼ਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵੇਖ ਥਾਂ ਓਹ ਅੱਜ ਉਜਾੜ ਪਏ ਜਿੱਥੇ ਲੱਗਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਦੀਵਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵੱਤ ਆਵਣਾ ਦੇਸ ਨ ਬਾਬਲੇ ਦੇ ਡੋਲੀ ਘੱਤ ਕੇ ਜਮ ਲੈਜਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਤਨ ਛੱਡਕੇ ਹੋ ਬੇ ਵਤਨ ਜਾਣਾ ਕਾਹਨੂੰ ਮੱਲਣੇ ਏਡ ਮਕਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਾਜੇ ਮੌਤ ਦੇ ਵੱਜ ਰਹੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕਰ ਟੁਰਨ ਦੇ ਸਾਜ਼ ਸਾਮਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵੱਗ ਗਏ ਪਾਣੀ ਪੂਰ ਲੰਘ ਗਏ ਪਰਤ ਆਉਣ ਨ ਫੇਰ ਨਾਦਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵੈਰ ਈਰਖਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਧੀ ਸਾਬ ਵਾਂਗ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਜਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਾਟ ਜਾਵਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਗਏ ਕੱਠੇ ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਤੇ ਫੇਰ ਸਿਧਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਗਏ ਉਮਰ ਦੇ ਹੈਨ ਚੌਂਤੀ ਤੂੰ ਖੱਟਿਆ ਕੀਹ ਏਥੇ ਆਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲੱਗ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸਿਮਰਿਆ ਕਦੇ ਭਗਵਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵੇਮੁਖ ਹੋ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਉਮਰ ਦਾ ਨਾਸ ਪਛਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਕਦੇ ਨ ਸਿਮਰਿਉ ਈ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸਨੇ ਜੀਅ ਪਰਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨ ਬੀਜਿਆ ਬੀਜ ਨੇਕੀ ਕੀਹ ਵੱਢਣਾਂ ਦੱਸ ਕਿਰਸਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਣਜ ਕਰਦਿਆਂ ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਹੋਈ ਸੋਦਾ ਨੇਕ ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਿਰਲੇ ਹੰਸਕਿਤੇ ਚੋਗ ਚੁਗਣ ਮੌਤੀ ਬਹੁਤੇ ਕਾਗ ਵਾਂਗੂੰ ਮੈਲਾਖਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਿਸਰ ਗਿਆ ਮਰਨਾ ਵੇਖਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਕੰਨਆ ਫੂਕ ਸ਼ੈਤਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਾਰਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੇ ਕੋਟਾਂ ਦੇ ਲੱਦ ਗਏ ਨਾਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਅੱਜ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਵਾਲੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇੱਕ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਦਾਵੇ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਕੂੜ ਇਨਸਾਨ ਜਿੰਦੇ

ਦੂਸਰੀ ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰੀ

ਉੜਾ ॥ ੧ ॥

ਉੜਾ—ਕਹੇ ਉਧੇੜਖਾਂ ਦਿਲੀ ਪੜਦੇ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚੇ ਹੀ ਜੋਤ ਅਕਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਰਿਹਾਰ ਬ ਤੇਰਾ ਮਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਈ ਜਿਉਂ ਲਾਲੀ ਹੈ ਓਏ

ਅਗਨਕਾਠ ਅੰਦਰਘਿਓ ਵਿਚਦੁੱਧਾਂਤਿਵੇਂ ਜੋਤ ਨ ਤੈਥੋਂ ਨਿਰਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਖੋਲ੍ਹਦਿਲਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉ ਪੱਤ ਪੱਤ ਅੰਦਰ ਡਾਲੀ ਡਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਵਾਂਗ ਮਿਰਗ ਦੇ ਖੋਜ ਨਜ਼ਰ ਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਬਾਹਰੋਂ ਕਸਤੂਰੀ ਨ ਡਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਕਿਤੇ ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਬਾਹਿਰ ਖੁਸ਼ਬੋ ਨਾਹੀਂ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਨ ਬਾਗ ਤੋਂ ਮਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਬੇਟਰ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਠਾ ਪੜਦਾ ਗੁੱਝੀ ਵੇਖ ਨੀਰਮਜ਼ ਸੁਖਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਖੋਲ੍ਹ ਤਾਕੀਆਂ ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰ ਦੀਆਂ ਵੇਖ ਅੰਦਰੋਂ ਜੋਤ ਉਜਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਲੱਭ ਅੰਦਰੋਂ ਲਾਲ ਬਦਖਸ਼ਾਂ ਦਾ ਤੂੰ ਹੋਕੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਸਵਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਏਹ ਭੇਦ ਹੈ ਕਾਮਲਾਂ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਦਾ ਝੋਲੀ ਤਾਲਿਬਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਮਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਭੇਦ ਦੱਸ ਨ ਸਿਰਫ ਮੰਗ ਦੇ ਸਿਦਕ ਦਲਾਲੀ ਹੈ ਓਏ
 ਪਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਭੇਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਸਿਰਵੰਧ ਧਰਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਥਾਲੀ ਹੈ ਓਏ

ਐੜਾ ॥ ੨ ॥

ਐੜਾ-ਅੰਦਰੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਲ ਲੱਭਾ ਬਾਹਰੋਂ ਦੁੰਡ ਨੇ ਦੀ ਮੁੱਕੀ ਭਟਕਨਾ ਜੀ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨ ਸੂਰ ਦੇ ਲਏ ਝੂਟੇ ਓਹਨਾਂ ਫੇਰ ਕਿਉਂ ਸੁਲੀਤੇ ਲਟਕਨਾ ਜੀ
 ਮਨ ਕੋਹਿਆ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੇਰ ਬੱਕਰਾ ਓਹਨਾਂ ਕਿਉਂ ਝਟਕਨਾ ਜੀ
 ਪੈ ਜਾਲ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਮਨ ਪੰਛੀ ਨੇ ਫੇਰ ਕੀਹ ਫਟਕਨਾ ਜੀ
 ਜੇਹੜੇ ਦਰ ਮਾਹ ਬੂਬ ਦੇ ਹੋਏ ਕੁੱਤੇ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹਟਕਨਾ ਜੀ
 ਉਂਚੇ ਚੜ੍ਹੇ ਸੋਗਿਰ ਨਗੇ ਧਰਤ ਉਂਪਰ ਧਰਤ ਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੀਹ ਪਟਕਨਾ ਜੀ
 ਸੁਰ ਮੇਵਾਂ ਗਰਾਂ ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਪੀਸ ਘੱਤੇ ਅੱਖੀਂ ਪਿਆ ਮਾਹ ਬੂਬ ਕਿਉਂ ਰਕੜਨਾ ਜੀ
 ਟੁਰੇ ਰਾਹ ਜੋ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਕਾਮਲਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਰੇ ਕਿਉਂ ਮਨ ਜਲੋਂ ਅਟਕਨਾ ਜੀ
 ਅੱਗੇ ਸਭ ਦੇ ਜੋ ਨੀਵੇਂ ਹੋ ਟੁਰੇ ਖਟਕਾ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿਤ ਕਿਉਂ ਖਟਕਨਾ ਜੀ
 ਵਰਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਿੱਥੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਓਥੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੀ ਅੱਗ ਕਿਉਂ ਭੜਕਨਾ ਜੀ

ਈੜੀ ॥ ੨ ॥

ਈੜੀ-ਇੱਕ ਨ ਇਲਮ ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਫਿਰੋਂ ਚੁੱਕੀ ਕਤਾਬਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਸਬਕ ਲੈ ਜੇ ਯਾਦ ਨ ਰੱਖਨਾਂ ਸੀ ਖਾਧੀ ਫੇਰ ਉਸਤਾਦਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਬੰਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਬਈ ਮਾਨੀ ਤਾਂ ਦੁਰੰਗੀ ਕਰੇਂ ਗੁਫਤਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਜੇਕਰ ਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਨ ਧੋਵ ਨੀਸੀ ਐਵੇਂ ਭੱਜਾ ਫਿਰਿਓਂ ਹਰ ਦਵਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਜੇ ਨ ਕਿਬਰ ਹੰਕਾਰ ਮੁਕਾ ਆਇਓਂ ਮੱਕੇ ਗਿਓਂ ਫਿਰ ਦੁੱਖ ਸਹਾਰ ਕਾਹਨੂੰ

ਧੋਬੀ ਅਪਨਾ ਕੱਪੜਾ ਧੋਇਆ ਨ ਰਿਹੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਉਤਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਰੋਗ ਆਪਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਾਯਾ ਨ ਵੈਂਦਾ ਵੇਖਦਾ ਫਿਰੇਂ ਬੀਮਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਹੋਈ ਆਪ ਗਿਆਨ ਦੀ ਲੱਖਤਾ ਨ ਗੁਰੂ ਬਣਦਾ ਫਿਰੇਂ ਗਵਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਸਰਦਾ ਦੇਣ ਜੋਗਾ ਹੱਥੋਂ ਹੋਯੋਂ ਨ ਐਵੇਂ ਬਣਿਆ ਫਿਰੇਂ ਸਰਦਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਬੋ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਗਈ ਨਾਹੀਂ ਬਣ ਮੂਰਖਾ ਬੈਠੇਂ ਅਤਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਨ ਹਰੜ ਬਹੇੜਾ ਪਛਾਨ ਸੱਕੇਂ ਭੱਠੀ ਝੋਕਾ ਹੋ, ਬਣਿਓਂ ਪਸਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਮਨ ਸ਼ੇਰਦਾ ਨਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਰਦਾ ਜੀਆਂਦਾ ਫਿਰੇਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਦਿੱਤੀ ਨਫ਼ਸਦੇ ਮੂੰਹ ਲਗਾਮ ਨ ਜੇ ਐਵੇਂ ਬਣਿਓਂ ਸ਼ਾਹ ਅਸਵਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਸਿਰ ਵੈਰੀ ਹੰਕਾਰਦਾ ਵੱਢਿਆ ਨਚੁੱਕੀ ਯੋਧਿਆ ਫਿਰੇਂ ਤਲਵਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਘਰ ਆਪਨੇਖਾਣਨੂੰ ਜਿਨਸਨਾਹੀਂ ਬਣਿਓਂ ਸੱਮੀਆਂਦਾ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਪੰਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਸੱਕਿਓਂ ਨ ਓ ਬਹਾਦਰਾ ਕਰੇਂ ਹੰਕਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਬੈਠਾ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੇ ਤੀਰ ਨਾਹੀਂ ਰਿਹੋਂ ਧਨਖ ਤੇ ਦੇਇ ਟੇਕਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਲੱਭਾ ਲਾਲ ਨ ਅੰਦਰੋਂ ਮੂਰਖਾ ਓਏ ਖੋਜ ਮਾਰਿਆਬਲਖ ਬੁਖਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਹੈ ਅੰਤ ਨੂੰ ਜਾਵਨਾ ਛੱਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਯਾ ਮਾਯਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਜੁੜਿਓਂ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਲਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਕੇ ਰੰਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੋਇਓਂ ਬਦਕਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਸ਼ਾਤ ਹੋਕਦਾ ਇਸ਼ਕ ਨ ਹੋਯਾ ਪੈਦਾ ਐਵੇਂ ਆਸ਼ਕਾ ਹੋਇਓਂ ਖ਼ਵਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਹੀਰੇ ਵੱਸਦਾ ਰਾਂਝਨਾ ਚਿੱਤ ਤੇਰੇ ਫਿਰੇਂ ਢੂੰਡਦੀ ਤੂੰ ਜੰਗਲ ਬਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਮਹੀਂਵਾਲਹੈ ਨਾਲਖਿਆਲ ਕਰਲੈ ਜਾਵੇਂ ਸੋਹਣੀਏਂ ਨਦੀਤੋਂ ਪਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਹਾਏ ਮਿਲਨ ਮਾਹਮੂਬ ਜੇ ਹੋਏ ਸੌਖਾ ਮਨਸੂਰ ਚੜ੍ਹੇ ਫੇਰ ਦਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਜਿੰਦੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਧਰਕੇ ਫੇਰ ਛੱਡਿਆ ਯਾਰ ਵਿਸਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਸੋਦਾ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸਸਤਾ ਹੋਂਦਦਾ ਜੇ ਆਸ਼ਕਦੇਵੰਦੇ ਸੀਸ ਉਤਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਹੈ ਚੱਲਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਜਾਤਾ ਓਹ ਬੈਠਦੇ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਪੈਂਡਾ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਜਿੰਦੇ ਸਿਰ ਤੇਰੇ ਪੈ ਰਹੀ ਤੂੰ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਘਾਟਾ ਦਿੱਸਦਾ ਸਾਫ਼ ਸੋਦਾਗਰਾ ਓਢਿਖੇਟਾ ਫੇਰ ਕਰ ਰਿਹੋਂ ਬਪਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਜਿਹੜੇ ਘਾਟ ਅੱਗੇ ਲੋਕ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਓਸੇ ਘਾਟ ਜਾ ਰਿਹੋਂ ਗਵਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਲੇਖਾ ਦੇਵਣਾ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹ ਅੱਗੇ ਚੁੱਕੀ ਜਾਵਦਾ ਫੇਰ ਉਧਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
 ਜਿੰਦੇ ਖ਼ਾਕਹੋ ਖ਼ਾਕਦੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣਾ ਕਰੇਂ ਦੇਹ ਦਾ ਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਕਾਹਨੂੰ

ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੁੱਭਣੇ ਨੇ ਰਾਹੀਂ ਪਿਆ ਖਿੰਡਾਂਵਦਾ ਖਾਰ ਕਾਹਨੂੰ
ਬੰਦਾ ਰੱਬ ਦਾ ਹੋ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਰਤਾਰ ਕਾਹਨੂੰ

ਸੱਸਾ ॥ ੪ ॥

ਸੱਸਾ-ਆਖਦਾ ਸੁੱਤਿਆ ਉਮਰ ਬੀਤੀਅਜੇ ਬੰਦਿਆ ਆਈ ਨ ਹੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਬਾਜ ਮੋਤ ਦਾ ਸਿਰ ਤੇ ਉੱਡ ਰਿਹਾ ਮਾਰ ਲਏਗਾ ਵਾਂਗ ਖਰਗੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਸਿੱਖ ਛੱਡਿਆ ਸਬਕ ਸ਼ੈਤਾਨ ਵਾਲਾ ਫੂਕ ਮਾਰ ਗਿਆ ਵਿੱਚ*ਗੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦੀ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਨਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਖੁਦੀ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਪਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਮ ਗਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਦੇ ਆਯਾ ਨ ਸ਼ਰਾ ਅਫਸੋਸ ਤੈਨੂੰ
ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਮੂਲ ਨ ਕਰੀ ਸੇਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਪਾਲ ਤੇ ਪੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਸਾਰੀ ਰਾਸ ਸ੍ਰਾਸਾਂ ਦੀ ਖੋਹ ਛੱਡੀ ਤੇਰੇ ਕਰਮ ਭੈੜੇ ਕੀਹ ਹੈ ਦੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਸੱਚੇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕੀਹ ਜਵਾਬ ਦੇਸੇਂ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੱਦ ਕੇ ਓਸ ਤੈਨੂੰ
ਭਲਾ ਦੱਸਫਸਾਦ ਦਿਆਮੋਹਰੀਆਓਇਕਦੇ ਧਰਮਉੱਤੇ ਆਯਾ ਜੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਜਾਇਗੀ ਚੂਰ ਜੁਆਨੀ ਤੇਰੀ ਜਦੋਂ ਜਮਾਂ ਦੀ ਵੱਜ ਗਈ ਮੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਕਦ ਤੱਕ ਇਹ ਠੱਗੀਆਂ ਕਰੇਂਗਾ ਤੂੰ ਹੜੀ ਪਏਗੀ ਧਰਮ ਫ਼ਰੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਕਰੇਂ ਕੰਮ ਤੂੰ ਦੋਸ਼ਖੀਂ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋਊ ਨਸੀਬ ਚਿਰਦੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਅੱਜ ਪੈਣ ਛਾਲੇ ਪੈਰੀਂ ਨਾਸ਼ਕਾ ਓਏ ਜੇ ਚੱਲਣਾ ਪਏ ਦੋ ਕੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ
ਲੱਖਾਂ ਕੋਹਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਰਨਾ ਪਏ ਹੋ ਖਾਨਾ ਬਿਦੋਸ਼ ਤੈਨੂੰ

ਹਾਹਾ ॥ ੫ ॥

ਹਾਹਾ-ਹਰੀਦਾ ਸਿਮਰਿਆਨਾਮਨਾਹੀਂ ਹੋਰਕੀਤੀਆਂਬਹੁਤਸ਼ੈਤਾਨੀਆ ਓਏ
ਇਹਨਾਂ ਅੱਖੀਆਂਨਾਲਨ ਰੱਬਭਿੱਠਾਰੰਨਾਂਤੱਕੀਆਂਨਿੱਤ ਬੇਗਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਕੰਨਾਂਨਾਲ ਨ ਰੱਬਦਾ ਯੱਸਸੁਣਿਆਬਹੁਤਸੁਣੀਆਂ ਰਾਗਤਰਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਹੱਥਾਂਨਾਲ ਨ ਕਿਸੇਦੀ ਕਰੀਸੇਵਾ ਹੱਥੋਂ ਬੁਰਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਮਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਸਤਿਸੰਗਨ ਚੱਲਕੇ ਗਿਓਂ ਪੈਰੀਂ ਧਾੜੇ ਮਾਰਦਾ ਰਿਹੋਂ ਗੁਮਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਦੇਹ ਧਾਰਕੇ ਕੁਝ ਨ ਭਲਾ ਕੀਤਾਬੁਰਾਕਰਦਿਆਂਉਮਰ ਵਿਹਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਤੇਰੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਧਿੱਗ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਪਾਪੀ ਬੰਦਿਆ ਮੂੜ੍ਹ ਅਗਿਆਨੀਆਂ ਓਏ
ਉੱਚੀ ਜੂਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਬਿਤਾਨੀਆਂ ਓਏ

ਗਧੇ ਵਾਂਗ ਖਾਕੇ ਪੇਟ ਭਰ ਸੁੱਤੇ ਜਦੋਂ ਜਾਗਿਓਂ ਰੂੜੀਆਂ ਛਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਕੰਮ ਕਰੋਂ ਹੈਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਹੈਨ ਮਾਨੁਖ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਅਜੇ ਹੈ ਵੇਲਾ ਤੋਬਾ ਕਰ ਜਿੰਦੇ ਸਦਾ ਰਹਿਨੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਵਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਏਸ ਜ਼ੋਰ ਜਾਣਾ ਪਿੱਛਾ ਦੇ ਤੈਨੂੰ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਰੁਸਤਮ ਸੌਨੀਆਂ ਓਏ
ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਬੁਢੇਪੇਨੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਕਰ ਮਾਨ ਨ* ਮਾਹਿ ਕਿਨਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਮੁੱਠੀ ਖਾਕਦੀ ਅੰਤਨੂੰ ਖਾਕਰਲਣੀਂ ਖੁਦੀ ਕਰ ਨ ਗੰਦਿਆ ਪਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਦਾਰਾਰਿਹਾ ਨਰਿਹ ਸਿਕੰਦਰਆਜ਼ਮ ਨਾਮਰਹਿ ਗਏਵਿੱਚ ਕਹਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਕੇਹੜੀ ਗੱਲਦਾ ਮਾਨ ਮਗਰੂਰ ਤੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਖੁਦੀਆਂ ਚਿੱਤ ਸਮਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਗੱਲਾਂ ਆਰਫ਼ਾਦੇਪਸੋਂ ਸੁਣ ਕਦੇ ਮਾਨ ਦੂਰਹੋ ਜਾਓ ਅਭਿਮਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਰਾਤ ਕੱਟ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾ ਟੁਰ ਜਾਣਾ ਕਿਉਂ ਲੰਮੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਤਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲਤੂੰ ਏਡ ਪਿਆਰਪਾਏ ਸਾਬ ਛੱਡਜਾਣਾਇਹਨਾਂ ਜਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਕਦੇ ਕਿਸੇਦੇ ਨਾਲ ਨ ਕੋਈ ਨਿਭਿਆ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ੍ਰ ਖਾਸ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਜਿਸ ਘਰ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਰਹੇਂ ਮਰਦਾ ਛਲ ਠੱਗੀਆਂ ਨਿੱਤ ਕਮਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਫਿਨ੍ਹਾਂ ਕੱਢਨ ਦੇ ਹੋਰ ਨ ਕੁਝ ਤੇਰਾ ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਪਾਪ ਉਠਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਅੰਤ ਗੋਰ ਯਾ ਮੜੀ ਨਸੀਬ ਤੈਨੂੰ ਮੱਲਾਂ ਏਡੀਆਂ ਮੱਲ ਰਖਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਘੋੜੇ ਬੱਘੀਆਂ ਰਹਿਣਗੇ ਖੜੇਸਾਰੇ ਚੁੱਕ ਸੁੱਟਣਾ ਬਾਹਰ ਚਹੁ ਕਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਹੱਥੀਂ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਕੁਝ ਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾਖੱਟਦੋਲਤਾਂਧਰਤਦਬਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਅੱਗੇ ਖਾਣਨੂੰ ਕੁਝ ਨ ਭੇਜਿਆਈ ਕਿੱਥੋਂ ਲੁੱਚੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਖਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਬਤੋਂ ਨ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਯੋਂ ਦਿੱਤੇ ਛੱਤਰੇਵਿੱਚਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਭਲਾ ਫ਼ਰੇਬ ਕੀਤੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਕਰੀਆਂ ਬੇਈਮਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਹੱਥੀਂ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਮਿਲੂ ਚੱਲ ਅੱਗੇ ਪੰਡਾਂਬੰਨ੍ਹ ਨ ਕਿਸੇ ਪਹੁੰਚਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਖਰਚ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਪੱਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਣ ਨ ਰਸਦ ਰਸਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਅੱਜ ਬੇਹੜਦੇਵਾਂਗਪ੍ਰਵਾਰਅਦਰਫਲਿਓਂਫੁਲਿਓਂ ਪੁਰਸ਼ ਮਹਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਅੰਧੇਰੀਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਟੁੱਟ ਜਾਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਟਾਹਨੀਆਂ ਓਏ
ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੀ ਵੇਖ ਨ ਸਮਝਦਾਤੂੰ ਤੇਰੀ ਅਕਲਤੇ ਅਜਬ ਹੈਰਾਨੀਆਂ ਓਏ
ਮੌਤ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਸਫ਼ਾ ਏਸ ਨੇ ਸਭ ਉਠਾਨੀਆਂ ਓਏ

*ਮਾਹਿ ਕਿਨਾਨ-ਨਾਮ ਹਜ਼ਰਤ ਯੂਸਫ਼ ।

ਕੱਕਾ॥ ੬॥

ਕੱਕਾ-ਕਰਨਵਾਲੇ ਗੱਲਾਂਬਹੁਤ ਦਿੱਸਨਵਿਰਲਾ ਇਕਅੱਧਾ ਅਮਲ ਕਰੇ ਕੋਈ
 ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਬਕ ਬਹੁਤੇ ਵੇਖੇ ਦੇਹ ਤੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਪਰੇ ਕੋਈ
 ਬਹੁਤੇ ਸੂਰਮੇਂ ਤੇਗ ਦੇ ਧਨੀ ਦੇਖੇ ਪੰਜਾ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜੇ ਕੋਈ
 ਅਨਲਹੌਕ ਪੁਕਾਰਨਾ ਕੀਹ ਔਖਾ ਸੂਲੀ ਵਾਂਗ ਮਨਸੂਰ ਦੇ ਚੜ੍ਹੇ ਕੋਈ
 ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ ਹੁਸਨ ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਸਭ ਆਸ਼ਕ ਪਰ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਵਾਨੇ ਦੇ ਸੜੇ ਕੋਈ
 ਸਭ ਔਰਤਾਂ ਛੇਜ ਤੇ ਮਾਹੀ ਦੀਆਂ ਸੋਹਣੀ ਹੋ ਰਾਤੀਂ ਨਦੀ ਤਰੇ ਕੋਈ
 ਸੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦੇ ਦਾਇਮੀ ਸੱਭੋਹੀ ਨੇ ਵਿਰਲਾ ਮਰਨ ਕੋਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰੇ ਕੋਈ
 ਇਸ਼ਕ ਉੱਚੀ ਖਜੂਰ ਦਾ ਫਲ ਮਠਾ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਧਰੇ ਕੋਈ
 ਕਰਦੇ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਰ ਡਿੱਠੇ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਫੜੇ ਕੋਈ
 ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਨ ਕਤਾਬਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਬਹੁਤੇ ਸਬਕ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਕੋਈ
 ਵੱਗੇ ਇਸ਼ਕ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਬਹਿਰ ਪਿਆ ਜਾਨ ਹੀਲ ਕੇ ਸੂਰਮਾਂ ਵੜੇ ਕੋਈ
 ਸੱਭੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਣਨ ਜਵਾਹਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਖ ਰਤਨ ਧਰੇ ਖੋਟੇ ਖਰੇ ਕੋਈ
 ਖੇਹ ਸਿਰ ਪਾ ਸਾਧ ਹੋ ਜਾਣ ਬਹੁਤੇ ਵਿਰਲਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਜਰੇ ਕੋਈ
 ਗਾਹਕ ਬੂਠ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਝੋਲੀ ਸੱਚ ਵਿਹਾਜਕੇ ਭਰੇ ਕੋਈ

ਖੱਖਾ॥ ੭॥

ਖੱਖਾ-ਖਾਵਣਾ ਪੈਹਰਣਾ ਸਭ ਚਾਹੁੰਦੇਕਰਨਾ ਖਰਾਹੀ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਔਖਾ
 ਦਿਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਤਾਈਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦਗੀ ਚਿੱਤ ਲਗਾਨ ਔਖਾ
 ਸਾਧਾਬਾਹਰੇਂਤਾਂ ਭਗਵੇ ਪੈਹਨ ਬੈਠੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਲਨੂੰ ਪਕੜ ਠਹਿਰਾਨ ਔਖਾ
 ਉੱਤੋਂ ਭੇਖ ਬਨਾਯਾ ਤਜਾਗੀਆਂ ਦਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਿਟਾਨ ਔਖਾ
 ਖੇਹ ਮਲ ਅਤੀਤ ਸਦਾਵਦਾ ਹੈਂ ਪਰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਮਰ ਜਾਨ ਔਖਾ
 ਖਾਵੇਂ ਦੁੱਧ ਮਲਾਈਆਂ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਜਰਨਾ ਕਾਮ ਦਾ ਹੋਊਗਾ ਬਾਨ ਔਖਾ
 ਭਲਾ ਸਾਧਨੂੰ ਸਾਥ ਕੀਹ ਨਾਰੀਆਂਦਾ ਰੰਨਾਂਪਾਸ ਬਹਿ ਜਤ ਬਚਾਨ ਔਖਾ
 ਖਸਮ ਛੱਡਕੇ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਕਰਨ ਸੇਵਾ ਉਹ ਤੀਵੀਆਂ ਘਰ ਵਸਾਨ ਔਖਾ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਾਵਣੇ ਪੇੜੇ ਤੇ ਬਰਛੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਰੰਡੀਆਂ ਸਤ ਰਖਾਨ ਔਖਾ
 ਜੋ ਮਾਪਿਆਂਦੀ ਘਰੀਂ ਵਿਗੜਗਈਆਂ ਉਹਨਾਂਛੱਡ ਪੇਕੇਸੋਹਰੇ ਜਾਨ ਔਖਾ
 ਤੇਲ ਮਲਕੇ ਫਿਰੇ ਜੋ ਵਿੱਚ ਗਲੀਆਂ ਉਹ ਸਬੂਤ ਰਹੂ ਪਹਿਲਵਾਨ ਔਖਾ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਢੀਆਂ ਲੈ ਹਰਾਮ ਖਾਣਾ ਓਹਨਾਂ ਤਈਂ ਕਰਨਾ ਪੈਸਾ ਦਾਨ ਔਖਾ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਕੇ ਟੁਕੜੇ ਖਾ ਛੱਡੇ ਓਹਨਾਂ ਲੜਨਾ ਵਿੱਚ ਮੈਦਾਨ ਔਖਾ
 ਜਿੱਥੇ ਹਾਕਮ ਰਿਸ਼ਵਤ ਖੋਰ ਹੋਵਨ ਹੈ ਓਥੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਪਾਨ ਔਖਾ
 ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਿਮੀਂ ਬੋਈ ਓਹ ਵੱਸਦਾ ਰਹੂ ਕਿਰਸਾਨ ਔਖਾ
 ਜਿਧਾ ਹੱਟ ਕਰਾਏ ਤੇ ਦੰਮ ਸੂਦੀ ਉਹ ਬਾਣੀਆਂ ਕਰੂ ਦੁਕਾਨ ਔਖਾ
 ਟੁੱਟਾ ਬੇੜਾ ਤੇ ਹੋਵੇ ਮਲਾਹ ਅੰਨ੍ਹਾ ਪਾਰ ਉਤਰਨਾ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਔਖਾ
 ਸਾਥ ਕਰ ਕੁਸੰਗੀਆਂ ਮੂਰਖਾਂ ਦਾ ਝੱਟ ਸੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਲੰਘਾਨ ਔਖਾ
 ਜਿਥੇ ਟੱਬਰ ਬੇ ਇਤਫ਼ਾਕ ਸਾਰਾ ਘਰ ਵੱਸਦਾ ਰਹੂ ਪਛਾਨ ਔਖਾ
 ਜਿਸ ਘਰ ਰੰਨਾਂ ਚਸਕੇ ਖੋਰੀਆਂ ਨੇ ਓਥੇ ਟਿਕਨਾ ਪੈਸੇ ਦਾ ਆਨ ਔਖਾ
 ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਕ ਹੋਇ ਬੇਕਦਰ ਭੈੜਾ ਓਥੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਨਾ ਮਾਨ ਔਖਾ
 ਜੁੜਿਆ ਮੂਰਖਾਂ ਦਾ ਜਿੱਥੇ ਸਾਥ ਸਾਰਾ ਓਥੇ ਰਹੇ ਤੇ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਔਖਾ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਾਣ ਹਰਾਮ ਤੇ ਲੋਕ ਬੱਧਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੱਟ ਕੇ ਖਾਣ ਔਖਾ
 ਜੇੜੇ ਯਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬਾਂ ਦੇ ਓਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਿਭਾਨ ਔਖਾ
 ਖੁਦਗਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰਕੇ ਹਰ ਇੱਕ ਹੋਵੇ ਇਨਸਾਨ ਔਖਾ
 ਗੰਗਾ, ਗਯਾ ਤੇ ਨ੍ਰਾਵਣੇ ਲੋਕ ਜਾਂਦੇ ਅੰਤਰ ਤੀਰਥ ਕਰਨ ਸਨਾਨ ਔਖਾ
 ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਪਾਂਵਦੇ ਰੱਬ ਸਾਰੇ ਜਾ ਮਕਾਨ ਕਰਨਾ ਲਾਮਕਾਨ ਔਖਾ
 ਤੀਰ ਮਾਰ ਗਿਆਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਮਨ ਚੈਂਚਲ ਕਰਨ ਨਸ਼ਾਨ ਔਖਾ

ਗੰਗਾ ॥ ੮ ॥

ਗੰਗਾ-ਆਖਦਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਿਲੇ ਬਾਝੋਂ ਔਖਾ ਟੁੱਟਨਾ ਹਿਰਸ ਜ਼ੰਜੀਰ ਭਾਈ
 ਜੇਹੜੇ ਛੱਡ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਅਤੀਤ ਹੋਏ ਦੇਖੇ ਹਿਰਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਰ ਭਾਈ
 ਕੋਈ ਫਿਰਦਾ ਰੱਬ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤੇ ਟੁਕੜੇ ਗਧਾ ਫਕੀਰ ਭਾਈ
 ਸੁਖੀ ਦਿਸਦੇ ਰੱਬ ਦੀ ਯਾਦ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਦੁਖੀ ਕੰਗਾਲ ਅਮੀਰ ਭਾਈ
 ਆਸ਼ਕ ਖੁਸ਼ ਨੇ ਯਾਕੇ ਖੁਸ਼ਕ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ ਖੰਡ ਤੇ ਖੀਰ ਭਾਈ
 ਭੁੱਜੇ ਲਟਣਾ ਮੌਜ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਏ ਲੋਕ ਪਲੰਘਾਂ ਤੇ ਦਿਲਗੀਰ ਭਾਈ
 ਜ਼ਰੀ ਬਾਫ਼ਤਾ ਪੈਹਨ ਨ ਖੁਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਰਾਜ਼ੀ ਫੱਕਰ ਪਹਿਨਕੇ ਲੀਰ ਭਾਈ
 ਦੇਲਤਮੰਦ ਫਕੀਰਨੇ ਸਬਰ ਅੰਦਰ ਲੋਭ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਭੈੜੀ ਕੀਰ ਭਾਈ
 ਮਨਜ਼ਲ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਅੱਗੇ ਦੁਨੀਆਂ ਪਹੁੰਚਨ ਸੱਕੇ ਅਧੀਰ ਭਾਈ

ਓਥੇ ਪਹੁੰਚ ਹੈ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾ ਸੱਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬੇਪੀਰ ਭਾਈ
 ਰਾਂਝੇ ਵਾਂਗ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਮਹੀਂ ਚਾਰੇਂ ਮਿਲੇ ਫੇਰ ਸਿਆਲਾਂ ਦੀ ਹੀਰ ਭਾਈ
 ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਦੀ ਕੋਈ ਨਜ਼ੀਰ ਹੋਵੇ ਪਾਏ ਤਾਂ ਓਹ ਬਦਰੇ ਮੁਨੀਰ ਭਾਈ
 ਸ਼ੀਰੀਂ ਦਰਸਮਾਹਬੂਬਦਾਮਿਲੇ ਸ਼ੀਰੀਂ ਹੋਫ਼ਰਹਾਦਪਹਾੜ ਦੇਇ ਚੀਰ ਭਾਈ
 ਸੱਸੀ ਵਾਂਗ ਪਾਏ ਜ਼ਾਤ ਹੱਕ ਪੁੰਨੂੰ ਵਿਚ ਥਲਾਂ ਦੇ ਸਾੜ ਸਰੀਰ ਭਾਈ
 ਮਹੀਂਵ ਨੂੰ ਮਿਲ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵੇ ਸੋਹਣੀ ਵਾਂਗ ਤਰੇ ਉੱਤੇ ਨੀਰ ਭਾਈ
 ਫ਼ਕਰ ਰੱਬ ਦੀ ਵਿਚ ਰਜ਼ਾ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕੁਝ ਤਦਬੀਰ ਭਾਈ
 ਅੰਨ੍ਹੇ ਬੋਲੇ ਤੇ ਬਾਉਲੇ ਜੱਗ ਵਲੋਂ ਪਰ ਵਿਚ ਜ਼ਬਾਨ ਤਾਸੀਰ ਭਾਈ
 ਇਕ ਦਮ ਨਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ਛੱਡ ਦੇਣ ਜੋ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਤੀਰ ਭਾਈ
 ਆਸ਼ਕ ਦੇਖਣੇ ਵਿਚ ਕੰਗਾਲ ਦਿੱਸਣ ਅਸਲ ਹੈਨ ਅਮੀਰ ਕਬੀਰ ਭਾਈ
 ਪਾਸ ਦੋਲਤ ਲਾ ਜ਼ਵਾਲ ਓਹਨਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਹੈ ਅਕਸੀਰ ਭਾਈ
 ਓਹ ਰੱਬ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹਕੀਰ ਭਾਈ
 ਦੋਲਤ ਦੁਨੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਲੁਟਾ ਛੱਡੀ ਓਹਨਾਂ ਦਾਇਮੀ ਪਾਈ ਜਾਗੀਰ ਭਾਈ
 ਅੱਖਾਂ ਆਸ਼ਕਾਂ ਮੀਟੀਆਂ ਦੁਨੀ ਵਲੋਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੋਸ਼ਨ ਪਾਕ ਜ਼ਮੀਰ ਭਾਈ
 ਸਦਾ ਵੇਖਦੇ ਰਹਿਣ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦਿਲਦਾਰ ਦੀ ਰੱਖ ਤਸਵੀਰ ਭਾਈ

ਘੱਘਾ ॥ ੯ ॥

ਘੱਘਾ-ਘੜੀ ਭੀ ਗਈ ਨ ਹੱਥ ਆਵੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਬੰਦਿਆਉਮਰ ਹੀ ਗਾਲ ਛੱਡੀ
 ਉੱਤਮ ਜੂਨ ਮਾਨੁਖ ਦੀ ਮਿਲੀ ਸੋਨਾ ਅੱਗ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪਾਕੇ ਢਾਲ ਛੱਡੀ
 ਜਿਸ ਅਕਲ ਤੋਂ ਨਾਮ ਮਾਨੁਖ ਤੇਰਾ ਧੱਕੇ ਦੇਇ ਓਹ ਘਰੋਂ ਨਿਕਾਲ ਛੱਡੀ
 ਪਾਯਾ ਹਿਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਭਾਰਾ ਚੁੜੀ ਚੋਂ ਕੇ ਦੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾਲ ਛੱਡੀ
 ਭੇਰਾ ਗੀਦਗੀ ਨੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਪਾਯਾ ਬਾਹੋਂ ਬੰਦਗੀ ਫੜ ਉਠਾਲ ਛੱਡੀ
 ਕਰੇਂ ਕੰਮ ਹੈਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਤੂੰ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਚਾਲ ਛੱਡੀ
 ਕੰਨ ਪੂਛ ਬਿਨ੍ਹਾਂ “ਕੇਵਕੂਫ਼” ਗਧਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਜਿੰਦੇ ਏਹ ਮਿਸਾਲ ਛੱਡੀ
 ਇਹ ਅਮੋਲਕ ਜਨਮ ਤੂੰ ਖੋਹ ਦਿੱਤਾ ਬੇ ਅਕਲੀ ਕਰ ਕਮਾਲ ਛੱਡੀ
 ਮੰਨੀ ਵੇਦ, ਪੁਰਾਨ, ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਨ ਤੈਨੂੰ ਮੱਤ ਸ਼ੈਤਾਨ ਸਿਖਾਲ ਛੱਡੀ
 ਭਲੇ ਕਰਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਓਹਨਾਂ ਰਮਜ਼ਬੁੱਝੀ ਲਾ ਪ੍ਰੀਤ ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡੀ
 ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਮਹੱਲ ਦੇ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੋਤ ਗਿਆਨ ਦੀ ਬਾਲ ਛੱਡੀ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਲਤ ਲਾ ਜ਼ਵਾਲ ਪਾਹੀ ਓਹਨਾਂ ਸ਼ਕਲ ਦਿਖਾਲ ਕੰਗਾਲ ਛੱਡੀ
 ਰਹਿਣ ਰੰਗਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਵਿਚਚਾਨਣਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੋਤਗਿਆਨ ਦੀ ਬਾਲ ਛੱਡੀ
 “ਮੈਂ” ਨੂੰ ਖੋਹਕੇ “ਤੂੰ” ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਏ ਐਨ ਹੋਕੇ ਗੈਨ ਦੀ ਭਾਲ ਛੱਡੀ
 ਇੱਕੋ ਨਾਮ ਮਾਹਬੂਬਦਾ ਯਾਦਦਰਕੇ ਕਰਨੀ ਹੋਰਸਾਰੀ ਕੀਲ ਕਾਲ ਛੱਡੀ
 ਹੈ ਹੁਕਮ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਤਦਬੀਰ ਦਲੀਲ ਚਾ ਟਾਲ ਛੱਡੀ
 ਉਹ ਰੱਬ ਦੇ ਤੇ ਰੱਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਈ ਦੀ ਕੱਢ ਦਿਵਾਲ ਛੱਡੀ
 ਪਹੁੰਚੇ ਲਾ ਮਕਾਮ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲ ਛੱਡੀ

ਕੰਕਾ ॥ ੧੦ ॥

ਕੰਕਾ-ਆਖਦਾਫ਼ਿਆਨ ਦੀ ਮਜ਼ਲ ਉੱਚੀ ਪਹੁੰਚੇ ਸੋ ਜੋ ਜੀਵਦਾ ਮਰ ਜਾਏ
 ਓਹਦਾ ਨਾਲਮਨਸੂਰਦੇ ਸਾਬ ਕੀਹਏ ਸੂਲੀ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰਵੇਖ ਜੋ ਡਰ ਜਾਏ
 ਦੇਖੇ ਜੱਲਵਾ ਨੂਰਮਾਹਬੂਬਦਾ ਓਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਕੋਹਤੂਰ ਜੋ ਸੜ ਜਾਏ
 ਪਿੱਛੋਂ ਯਾਰਦਾਵਸਲਨਸੀਬ ਹੋਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗਸੋਹਣੀ ਨਦੀ ਤਰ ਜਾਏ
 ਪਹੁੰਚ ਦੇਸ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਓਹ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਲਾਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਪਰ ਜਾਏ
 ਬਾਜ਼ੀ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਲਾਕੇ ਜਿੱਤਦਾਉਹ ਪਹਿਲਾਂਫੂਕ ਜੋਆਪਣਾ ਘਰ ਜਾਏ
 ਆਸ਼ਕ ਇਕ ਦੁਾਰੇ ਨੂੰ ਮੱਲ ਬਹਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ ਦਰ ਬਦਰ ਜਾਏ
 ਸੋਦਾ ਕਰਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲਾ ਭਾਵੇਂ ਲੱਗ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਜ਼ਰ ਜਾਏ
 ਮਾਲ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸਿਰੇ ਖੇਲ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਏ
 ਪਾ ਲਏ ਮਾਹਬੂਬ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਸਿਰ ਆਪਣਾ ਤਲੀ ਜੋ ਧਰ ਜਾਏ

ਚੱਚਾ ॥ ੧੧ ॥

ਚੱਚਾ-ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੋ ਤਾਂ ਗਾਫ਼ਲਾ ਆਣ ਕਮਾਯਾ ਨ
 ਐਬ ਕਰਦਿਆਂ ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਹੋਈ ਅਜੇ ਚੰਦਰਾ ਮਨ ਸ਼ਰਮਾਯਾ ਨ
 ਪੜ੍ਹ ਪੰਡਿਤਾ ਪੋਥੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਦਿਖਾਯਾ ਨ
 ਸਾਰਾ ਹਾਫ਼ਜ਼ਾ ਹਿਫ਼ਜ਼ ਕੁਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜ਼ਾਤ ਹੱਕ ਦਾ ਸਭਕ ਪਕਾਯਾ ਨ
 ਬਾਦਰੋ ਚੰਮ ਨੂੰ ਬਾਰ ਅਨੇਕ ਧੋਤਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਮਨ ਨੁਲਾਯਾ ਨ
 ਪੱਪੀ ਤੀਰਥੀਂ ਸਭਨੀ ਫਿਰ ਆਯਾ ਗਏ, ਬੈਲ ਦਾ ਰੂਪ ਵਟਾਯਾ ਨ
 ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ ਖਵਾਲ ਕੇ ਪਾਲਿਆ ਭੀ ਗੁਣ ਕਾਗ ਨੇ ਹੰਸ ਦਾ ਪਾਯਾ ਨ
 ਸੈ ਵਾਰ ਤੂੰਬੀ ਨ੍ਹਾਤੀ ਤੀਰਥੀਂ ਜਾ ਕੋੜਾ ਪਨ ਸੋ ਮੂਲ ਗਵਾਯਾ ਨ

ਐਵੇਂ ਚੰਦ੍ਰੇ ਸੂਮ ਦਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਧੋਲਾ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਲਾਯਾ ਨ
 ਭਾੜੇ ਭੰਗ ਦੇ ਉਮਰ ਗਵਾ ਛੱਡੀ ਅੱਗੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਬਨਾਯਾ ਨ
 ਏਸ ਬਾਗ ਹੱਯਾਤੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਕੇ ਬੂਟਾ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਹੱਥੀਂ ਲਾਯਾ ਨ
 ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਸਿਪਾਹੀਆ ਓਏ *ਸ਼ੀਟਰੋਲ ਤੇ ਚੰਗਾ ਲਿਖਾਯਾ ਨ
 ਜਦ ਤਕ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਤੇਰਾ ਸ਼ੋਰ ਆਣ ਬੁਢੇਪੇ ਨੇ ਪਾਯਾ ਨ
 ਹੱਥ ਪੈਰ ਤੇ ਨੈਣ ਪਰਾਨ ਤਕੜੇ ਇਹ ਕਾਇਆਂ ਕਮਲ ਕੁਮਲਾਯਾ ਨ
 ਗੱਡੀ ਦੇਹ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਜਦੋਂ ਤੋੜੀ ਸਿਰ ਮੋਤ ਨੇ ਬਿਗਲ ਵਜਾਯਾ ਨ
 ਤਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਕਰਲੈ ਵੇਲਾ ਆਖਰੀ ਦਮਾਂ ਦਾ ਆਯਾ ਨ
 ਓਏ ਮੂਰਖਾ ਪਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇਹੀ ਸੱਚੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਮ ਧਿਆਯਾ ਨ
 ਸਾਰੀ ਦਮਾਂ ਦੀ ਰਾਸ ਮੁਕਾ ਛੱਡੀ ਹਾ ! ਦੁਕਾਨ ਚੋਂ ਨਫਾ ਉਠਾਯਾ ਨ
 ਵਧ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮੂਲ ਬਿਆਜ ਗਿਆ ਵਿਚੋਂ ਥੋੜਾ ਉਧਾਰ ਭੀ ਲਾਹਯਾ ਨ
 ਜਾਂਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਮਨਾ ਪਾਪੀਆ ਤੂੰ ਪਛਤਾਯਾ ਨ

ਛੱਡਾ ॥ ੧੨ ॥

ਛੱਡਾ-ਆਖਦਾ ਛੱਡਦੀ ਹਿਰਸ ਨਾਹੀਂ ਸਿਰ ਬੰਦੇ ਦੇ ਵੇਖ ਲੈ ਕਾਲ ਆਯਾ
 ਹਰਨ ਚੁਗਦਾ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲ ਚਿੱਤਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਛਾਲ ਆਯਾ
 ਕਿੱਥੇ ਉੱਡਣਾ ਹੁਣ ਪੰਖੇਰੂਆ ਓਏ ਫਾਂਧੀ ਘੱਤ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਜਾਲ ਆਯਾ
 ਇੱਕ ਘੜੀ ਨ ਜਮਾ ਨੇ ਰਹਿਨ ਦੇਣਾ ਜਦੋਂ ਹੋ ਕੇ ਹੁਕਮ ਬਹਾਲ ਆਯਾ
 ਦੇਹ ਕੂਕਦੀ ਰਹੇਗੀ ਵਾਂਗ ਸੋਹਣੀ ਪਿਛਾਂ ਪਰਤ ਕਦੋਂ ਮਹੀਂਵਾਲ ਆਯਾ
 ਬੰਦਾ ਜੰਮਿਆਂ ਕੁਝ ਨ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਨੰਗਾ ਧੜਸੀ ਵਾਂਗ ਕੰਗਾਲ ਆਯਾ
 ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕੁਝ ਭੀ ਨਹੀਂ ਪੱਲੇ ਓਸੇ ਹਾਲ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੇ ਹਾਲ ਆਯਾ
 ਮਿਲੀ ਨਾਲ ਸੰਜੋਗ ਮਾਨੁੱਖ ਦੇਹੀ ਜੀਵ ਕਈ ਲੱਖਾਂ ਘੱਲਾਂ ਘਾਲ ਆਯਾ
 ਫੂਕਾਂ ਮਾਰਿਆਂ ਬੰਦ ਨ ਹੋਵਨਾ ਏਂ ਕਾਲ ਦੁੱਧ ਦਾ ਜਦੋਂ ਉਬਾਲ ਆਯਾ
 ਦਿਹ ਧਾਰ ਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾਯਾ ਕੀਹ? ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਇਹ ਚਿੱਤ ਖਿਆਲ ਆਯਾ
 ਮੋਹ ਜੱਗਦਾ ਛੁੱਟਣਾ ਬਹੁਤ ਐਕਾ ਹੋਏ ਸੂਮ ਦੇ ਜਿਸਤਰਾਂ ਮਾਲ ਆਯਾ
 ਬਾਜੀ ਸਿਰ ਦੀ ਲਾ ਕੇ ਹਾਰ ਬੈਠਾ ਬੰਦਾ ਚੱਲ ਕੁਚੱਲੜੀ ਚਾਲ ਆਯਾ
 ਦੱਸ ਪਾਪੀਆ ਕੀਹ ਤੂੰ ਮੁੱਲ ਪਾਯਾ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਸੀ ਦੇਹੀ ਦਾ ਲਾਲ ਆਯਾ

*ਚਾਲ ਚਲਨ ਦੀ ਕਤਾਬ।

ਐਵੇ ਉਮਰ ਗਵਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਇਕਵਾਰ ਨ ਯਾਦ ਗੋਪਾਲ ਆਯਾ

ਜੱਜਾ ॥ ੧੩ ॥

ਜੱਜਾ-ਆਖਦਾ ਜਿੱਤ ਓਹ ਗਿਆ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿਹੜਾ ਪਾ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨੂੰ ਜਰ ਗਿਆ
ਓਹਨੂੰ ਵਾਸਨਾ ਜੱਗਦੀ ਰਹੀ ਕੋਈ ਨ ਜਿਧਾ ਚਿੱਤ ਸੰਤੋਖ ਥੀ ਭਰ ਗਿਆ
ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਨ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੰਗ ਗਈ ਮਾਯਾ ਕਰ ਕੱਠੀ ਜੱਗ ਧਰ ਗਿਆ
ਦਿਹ ਕੋਠੜੀ ਰਹੇਗੀ ਪਈ ਖਾਲੀ ਜੀਵ ਛੱਡ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਿਆ
ਵਿੱਚ ਹਿਰਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨ ਸੁਖ ਪਾਯਾ ਰੋਂਦਾ ਜੱਗ ਤੋਂ ਨਾਰ ਤੇ ਨਰ ਗਿਆ
ਨੇਕੀ ਰਹੇਗੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਯਾਦ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਜੰਮਿਆ ਅੰਤ ਨੂੰ ਮਰ ਗਿਆ
ਕੀਹ ਜੱਟ ਨੇ ਵੱਢਣਾ ਗਾਹੁਣਾ ਏਂ ਮਿਰਗ ਖੇਤ ਅੰਗੂਰੀਆਂ ਚਰ ਗਿਆ
ਅੱਗੇ ਧਰਮ ਰਾਜੇ ਓਹਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਕੀਹ ਏਥੇ ਪਾਕ ਹਿਸਾਬ ਜੋ ਕਰ ਗਿਆ
ਬਾਰਾਂ ਪੱਕ ਗਈਆਂ ਕਿਰਸਾਨਦੀਆਂ ਅਬਰ ਮੇਹਰ ਦਾ ਜਿਸਤੇ ਵਰੁ ਗਿਆ
ਬਦਨੀਤ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਵੈਰ ਮੁੱਢੋਂ ਨਾਲੇ ਯਾਰੀ ਗਈ ਨਾਲੇ ਜ਼ਰ ਗਿਆ
ਪੰਛੀ ਓਸ ਕੀਹ ਉੱਡਣਾ ਨਾਲ ਬਾਂਜਾਂ ਟੁੱਟ ਜਿਸਦਾ ਬਾਜ਼ੂਓਂ ਪਰ ਗਿਆ
ਓਹ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੰਤ ਖਵਾਰ ਹੋਵੇ ਮਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਰ ਤੇ ਹਰ ਗਿਆ
ਓਸ ਨਾਰ ਦੇ ਹਾਰ ਸੰਗਾਰ ਕਾਧੇ ਜਿਧਾ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਸ ਦੇ ਵਰ ਗਿਆ
ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਜਿਸ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਓਹੋ ਏਸ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਤਰ ਗਿਆ

ਝੱਝਾ ॥ ੧੪ ॥

ਝੱਝਾ-ਆਖਦਾ ਝੁਰਿਆਂ ਕੀਹ ਬਣਦਾ ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚੋਂ ਵੇਲਾ ਛੱਲ ਗਿਆ
ਜੂਨ ਉੱਤਮ ਹੰਸ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੋਸੀ ਬੰਦਾ ਭੁੱਲ ਕਾਂਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲ ਗਿਆ
ਓਹ ਵਾਂਗ ਮਨਸੂਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਸੀ ਸੂਲੀ ਝਿੜਕ ਮਾਹਬੂਬ ਜੋ ਝੱਲ ਗਿਆ
ਆਯਾ ਪਿਛਾਂਹ ਨਕੋਹ ਕਾਦੀ ਵਾਰ ਵਾਂਗੂੰ ਜਿਹੜਾ ਗਲੀ ਮਾਹਬੂਬ ਦੀ ਵੱਲ ਗਿਆ
ਅੰਤ ਸਭ ਦਾ ਬਿਸਤ੍ਰਾ ਖਾਕ ਅੰਦਰ ਜੱਗ ਮਹਿਲ ਤੇ ਮਾੜੀਆਂ ਮੱਲ ਗਿਆ
ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਜਹਾਨ ਉਤੇ ਕੋਈ ਅੱਜ ਗਿਆ ਕੋਈ ਕੱਲ ਗਿਆ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਯਾ ਦੇ ਜੋੜ ਕੇ ਢੇਰ ਲਾਏ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਨ ਲੱਦਕੇ ਘੱਲ ਗਿਆ
ਉੱਤੇ ਵੀਸੀਓਂ ਡਿਗੇ ਗਾਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂ ਜਦੋਂ ਤੀਰ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਚੱਲ ਗਿਆ
ਤੇਰੇ *ਪੈਂਟ ਸਿਪਾਹੀਆ ਜਾਣਕੱਟੇ ਫਾਇਰਾਂ ਮਿਸ ਹੋ ਹੱਥ ਜੋ ਹੱਲ ਗਿਆ

ਫੇਰ ਲੱਖਾਂ ਤੋਂ ਭੀ ਹੋਥ ਨਹੀਂ ਆਣਾ ਬਿਰਥਾ ਇਕ ਤੇਰਾ ਜਿਹੜਾ ਪੱਲ ਗਿਆ
ਮਨਾ ਅਜੇ ਤੂੰ ਗਫਲ ਤੋਂ ਜਾਗਦਾ ਨਹੀਂ ਬਾਰਾਂ ਵਜ ਚੁਕੇ ਦਿਨ ਢੱਲ ਗਿਆ
ਹਿਰਸ ਹੋਂ ਵਦੀ ਪਈ ਜਵਾਨ ਤੇਰੀ ਤੇਰਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਬੁੱਢਿਆ ਬੱਲ ਗਿਆ
ਜਿਹੜਾ ਬਾਂਕਿਆ ਪਾਲਿਆ ਜਿਸ ਮਸੀਤੂੰ ਮੋਤ ਮਾਰਿਆ ਖਾਕ ਮੇਂ ਰੱਲ ਗਿਆ
ਆਇਓਂ ਬੰਦਿਆ ਨਾਮ ਦੇ ਜਪਨੇ ਨੂੰ ਪੈ ਵਿਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਗਿਆ
ਅੱਗ ਨਾਰ ਪਰਾਈ ਦਾ ਸੰਗ ਕੀਤਾ ਸੜ ਸਾਰਾ ਫਕੀਰੀ ਦਾ ਝੱਲ ਗਿਆ
ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਭਜਨ ਨਹੀਂ ਮੁਕਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਗੁਰੂ ਦੱਸ ਸੱਚੀ ਏਹੋ ਗੱਲ ਗਿਆ

ਵੇਵਾ ॥ ੧੫ ॥

ਵੇਵਾ-ਆਖਦਾ ਜਾਨ ਤੇ ਬੁੱਝਕੇ ਤੂੰ ਦਿਲੋਂ ਬੰਦਿਆ ਮੋਤ ਭੁਲਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਸਿਰੋਂ ਖੋਫ ਭੁਲਾ ਕੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਤੂੰ ਡਾਕੂਆ ਅੱਤ ਕਿਉਂ ਚਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਤੇਰੀ ਨਿੱਤ ਦਰਗਾਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ ਤੂੰ ਖਲਕ ਮੁਦਾ ਦੁਖਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਝੱਟ ਮੋਤ ਮਰੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣੀ ਸਾਹਨੇ ਵਾਂਗ ਤੂੰ ਧੋਣ ਅਕੜਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕੱਢਦੀ ਹਾ ਬੁਰੀ ਜੇਹੜੀ ਖਲਕਤ ਤੂੰ ਸਤਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਦੀ ਕਰ ਵਿਚਾਰ ਸਦਾ ਦਿਹ ਨਾਲ ਕਰਮਾਂ ਹੱਥ ਆਈ ਹੋਈ ਏ
ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਜਾਊ ਸਰਾਪ ਦੇ ਕੇ ਮਾਯਾ ਮੋਹਨਤ ਕਰ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਸਰਪ ਹੋ ਕੇ ਡੰਗ ਚਲਾਊ ਪਾਪੀ ਜੋ ਦੌਲਤ ਧਰਤ ਵਬਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਕਿਉਂ ਮੂਰਖਾ ਭਟਕਦਾ ਫਿਰੇਂ ਸਾਰੇ ਘਟੇ ਵਧੇ ਨ ਜੋ ਲਿਖਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਰੱਬ ਜਾਣਦਾ ਸਭ ਕਰਤੂਤ ਤੇਰੀ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲੋਂ ਛੁਪਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਫਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਹੋਨ ਤੇਰੇ ਬਾਹਰੋਂ ਮੋਮਨਾਂ ਸ਼ਕਲ ਬਨਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਦਿਲ ਵਾਂਗ ਮੁਰਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਯਾ ਠੱਗਾ ਕਾਸਨੂੰ ਕੱਢਨੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਚਿੱਤ ਵਸਾਯਾ ਨ ਕਾਹਨੂੰ ਛੱਟ ਕਤਾਬਾਂ ਦੀ ਚਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਜੇ ਹਿਰਸ ਨੂੰ ਸਾੜ ਨ ਖਾਕ ਕੀਤਾ ਸਾਧਾ ਕਾਸਨੂੰ ਧੂਣੀ ਤੂੰ ਤਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਯਾ ਤੇ ਨਾਰ ਦੀ ਹਿਰਸ ਲੱਗੀ ਬਾਹਰੋਂ ਕਾਸਨੂੰ ਖਾਕਰਮਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਬੁੱਲ੍ਹ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵੱਸ ਰਹਾ ਸਕਿਉਂ ਨ ਐਵੇਂ ਫੇਰ ਕਿਉਂ ਪਸ਼ਮ ਵਧਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਚਾਰ ਦਿਨ ਕਬੂਤਰਾ ਪਾ ਪੈਲਾਂ ਬਿੱਲੇ ਮੋਤ ਨੇ ਤਾਕ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਮਹਿਲ ਮਾੜੀਆਂ ਤੂੰ ਬਣਾਇ ਰਿਹੋਂ ਮੋਤ ਤੇਰੇ ਲਈ ਕਬਰ ਕਵਾਈ ਹੋਈ ਏ
ਕੀਹ ਖਾਇ ਮੁਸਾਫਰ ਚੱਲ ਅੱਗੇ ਰਸਦ ਬਸਦ ਨ ਕੁਝ ਪੁਚਾਈ ਹੋਈ ਏ

ਕਿੱਥੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੀਏਂ ਗਲਾਸਭਰਕੇਚੁਲੀਇੱਕਨ ਹਥੀਂ ਪਿਲਾਈ ਹੋਈ
 ਆਸ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੇਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਰੁੱਖੀ ਨ ਕਦੇ ਖੁਲਾਈ ਹੋਈ
 ਤੈਨੂੰ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂਵਿਚ ਦਰਗਾਹਛੱਡਣ ਛੁਰੀਜਿਨ੍ਹਾਂਦੇਗਲ ਚਲਾਈ ਹੋਈ
 ਕਿੱਥੋਂ ਦਾਖ ਬਿਜੋਰੀਆਂ ਮਿਲਣ ਜੱਟਾ ਤੂੰਵਾੜੀਧਰੇਕਾਂ ਦੀ ਲਾਈ ਹੋਈ
 ਖਾਹਿਸ਼ ਕਰੋਂ ਤੂੰ ਪੱਟ ਦੇ ਪਹਿਨਨੇਦੀ ਕਾਲੀਉਂ ਨਤੂੰਘਰਕਤਾਈ ਹੋਈ
 ਰੱਖੇਂ ਆਸ ਬਨਾਤਕਸ਼ਮੀਰਿਆਂਦੀਟਾਕੀਇੱਕ ਨ ਹੱਥੋਂ ਦਿਵਾਈ ਹੋਈ
 ਲੁਕ ਛਿੱਪ ਕੇ ਤੂੰ ਗੁਨਾਹ ਕਰਦਾ ਕੀਤੀ ਆਪਣੇ ਦਿਲੋਂ ਚਤੁਰਾਈ ਹੋਈ
 ਪਰਖੁਫੀਆ ਪੋਲੀਸ ਦੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀਖਬਰ ਦਰਗਾਹਪੁਚਾਈ ਹੋਈ
 ਤੇਰੀ ਹੋ *ਤਨੱਲੁਲੀ ਜਾਵਣੀਏਂ ਸਾਰੀ ਉਲਟੀ ਤੇਰੀ ਗਵਾਹੀ ਹੋਈ
 ਵੇਲ ਆਰਫ਼ਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਵੱਜ ਰਹੇ ਤੂੰ ਸੁਣ ਕੀਤੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਹੋਈ
 ਬੰਦਾ ਹੋ ਕੇ ਪਸੂ ਦੇ ਗੁਣ ਰੱਖੇਂ ਰੜੇ ਮੂਰਖਾ ਬੇੜੀ ਡੁਬਾਈ ਹੋਈ
 ਏਸ ਮਾਰ ਕੇ ਤੈਨੂੰਛਨਾਹ ਕਰਨਾ ਹਿਰਸ ਨਾਰ ਜੋ ਮੂੰਹ ਲਗਾਈ ਹੋਈ
 ਮਨ ਮੁੰਨਣਾ ਸੋ ਤਾਂ ਮੁੰਨਿਆਂ ਨ ਐਵੇਂ ਸਿਰ ਦਾੜੀ ਮੁਨਵਾਈ ਹੋਈ
 ਮਨੋਂ ਕਦੇ ਨ ਰੱਬਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਮਾਲਾ ਗਲ ਐਵੇਂ ਲਟਕਾਈ ਹੋਈ
 ਮੁੱਖ ਉੱਜਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਮੱਥੇਪਾਪਾਂ ਦੀ ਲੱਗੀਸਿਆਹੀ ਹੋਈ

ਟੈਂਕਾ ॥ ੧੬ ॥

ਟੈਂਕਾ—ਆਖਦਾ ਟੇਰ ਦਾਨਾ ਰਹੇ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆ ਕਾਜ ਸਵਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਪੜ੍ਹਛੱਡਿਆ ਇਲਮਦਰਕਾਰਨਾਹੀਂ ਹਰਫ਼ ਇੱਕਤਾਂਦਿਲਵਿਚਧਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਪਿੱਛੋਂਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਈਂ ਪਹਿਲਾਂਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਨਿਖਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਮਿਲਮੁਰਸਦਾਂ ਕਾਮਲਾਂ ਪੂਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਤਈਂ ਮਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਜੋ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਹੋ ਸਾਫ਼ ਗਿਆ ਜਾਣ ਆਪਣਾ ਦੁੱਲਸੰਸਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਦੇ ਕਰ ਲਗਾਮ ਗਿਆਨ ਵਾਲੀ ਉੱਤੇ ਨਫ਼ਸ ਦੇ ਹੋ ਅਸਵਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਇਲਮਅਮਲਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂਦਰਕਾਰਨਾਹੀਂ ਪਾਣੀਦੁੱਧ ਦੇਤਈਂਨਤਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਪਿੱਛੋਂਹੱਥ ਪਾਵੀਂ ਕਿਸੇਕੰਮਤਾਈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਫ਼ਾ ਦੂਰ ਨਾਨਵਿਚਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਤੇਰੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਕੋਈ ਨ ਹੋਇ ਵੈਰੀ ਹੱਥ ਖਿਮਾ ਦੀ ਢਾਲ ਤਲਵਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਫੇਰ ਪੁੱਛਣਾ ਕੋਈ ਨ ਰਹੇ ਤੈਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਮਾਤਾ ਲੱਛਮੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਨ ਬਾਪ ਤੇਰਾ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਸਵਾਰ ਲੈ ਖਾਂ

ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੈ ਬਹਾਰ ਮੇਲਾ ਕੂੜਾ ਜਾਣ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਪਵੇ ਕਦੇ ਨ ਘਾਟਾ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰੇ ਤੋਲ ਦਾ ਕਰ ਵਿਹਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਰਾ ਤੂੰ ਮਾਰ ਝੱਤੀ ਕੀਹ ਵਸਤ ਹੈਂ ਮਨੋਂ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਕੀਹ ਮੂਲ ਤੇਰਾ ਹੋਯਾ ਕੀਹ ਅੱਗੇ ਸਾਰਾ ਸਮਝ ਤੂੰ ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਫੁੱਲ ਡੰਡੀਓਂ ਟੁੱਟਣਾ ਭੋਰਿਆ ਓਏ ਉੱਤੇ ਬੈਠਕੇ ਕਰ ਗੁੰਜਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਖਿਸ਼ਾਂ ਸਿਰ ਤੇ, ਨਿੱਤ ਬਹਾਰਨਾਹੀਂ ਬੋਲ ਬੁਲਬੁਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਏਹ ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਸੁੱਕ ਜਾਣੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕਰ ਪਯਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਗਏ ਵਕਤ ਨੇਪਰਤ ਕੇ ਆਵਣਾ ਨਹੀਂ ਟਹਿਲ ਬਾਂਕਿਆ ਵਿਚਬਾਜ਼ਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਵੱਜ ਰਹੇ ਨੇ ਬਿਗਲ ਤੱਯਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੋ ਸਪਾਹੀਆ ਝੱਟ ਤੱਯਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਦੇ ਗਜ ਜਗ੍ਹਾ ਸਾਰੀ ਹੱਥ ਔਣੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਟ ਤੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਉਸਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਇਕ ਦਿਨ ਮੁਸਾਫਰਾ ਉਠ ਜਾਣਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤਨੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਦੋ ਟਿੱਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਸੀਬ ਤੇਰੇ ਕੱਠੇ ਮਾਯਾ ਦੇ ਕਰ ਅੰਬਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਬਿੱਲੇ ਕਾਲ ਨੇ ਧੋਣ ਮਰੋੜ ਲੈਣੀ ਤੂੰ ਕਣੂਤਰਾ ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਮਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਬਾਜ ਮੋਤ ਨੇ ਝਪਟ ਆ ਮਾਰਨੀਏਂ ਜਿੰਨੇ ਚਾਹੇਂ ਤੂੰ ਖੰਭ ਖਲਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸਵਾਹ ਪੈਣੀ ਅਤਰ ਲਾ ਕੇ ਰੰਨੇ ਸਵਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਬਾਝ ਭਾਗ ਪਿਆਰੇ ਦਾ ਮੇਲ ਕਿੱਥੋਂ ਜਿੰਨੇ ਚਾਹੇਂ ਤੂੰ ਕਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਗਲੀ ਬਾਬਲੇ ਦੀ ਵੱਤ ਆਵਣਾ ਨ ਏਥੇ ਫਿਰ ਕੂੜੇ ਦਿਨ ਚਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਮੁੜ ਰਲਕੇ ਪਾਵਨੇ ਛੋਪ ਨਾਹੀਂ ਕੱਤ ਸੱਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੰਡਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਮਿਲੀ ਦਿਹ ਮਾਨੁਖ ਦੀ ਬੰਦਿਆਂ ਓਏ ਕੁਝ ਕਰ ਤੂੰ ਨੇਕ ਬਪਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਧੋਣ ਟੁੱਟਣੀ ਅੰਤ ਨੂੰ ਤੇਰੀ ਓ ਈ ਜਿੰਨਾ ਜੀ ਕਰੂ ਚੁੱਕ ਭਾਰ ਲੈ ਖਾਂ
 ਧੰਧੇ ਹੋਰ ਨ ਪਿੱਟ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕੁਝ ਬੰਦਗੀ ਕਰ ਕਰਤਾਰ ਲੈ ਖਾਂ

ਠੱਠਾ ॥ ੧੭ ॥

ਠੱਠਾ-ਆਖਦਾ ਠਰਕਿਆ ਗਾਫਲਾ ਓਏ ਯਾਦਕਰਦਾ ਕਦੇ ਕਰਤਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਬੱਧਾ ਲੋਭ ਦੇ ਸੰਗਲਾਂ ਜਕੜ ਤੈਨੂੰ ਆਯਾ ਇਲਮ ਤੇਰਾ ਦਰਕਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਮਾਯਾ ਵਾਸਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹਾਰਦਾ ਹੈਂ ਏਸ ਮਾਯਾ ਦਾ ਕੁਝ ਇਤਬਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਪਿੱਛੇ ਮਾਯਾ ਦੇ ਰੱਬ ਭੁਲਾਇਓ ਈ ਮਾਯਾ ਕਿਸ ਤਾਈਂ ਛਲਨਹਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਾਪ ਕਮਾਂਵਦਾ ਹੈਂ ਪਿੱਛੇ ਮੋਇਆ ਦੇ ਮਾਰਨੀਧਾਰ ਨਾਹੀਂ

ਸੱਭੇ ਸਾਕੇ ਨੇ ਆਪਨੇ ਮਤਲਬਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਯਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਲੋਭ ਧਾਰ ਕੇ ਕਾਸ ਨੂੰ ਭੁੱਬ ਰਿਹੋਂ ਪਾਪੀ ਸੋਰਿਆ ਕੰਮ ਵਿਗਾੜ ਨਾਹੀਂ
 ਲੋਭ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿਹੜਾ ਛਲ ਕਰ ਸੱਕਦੀ ਨਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਕਵੀ ਕੀਹ ਨ ਮੁਖ ਤੋਂ ਆਖ ਸੱਕਨ ਅੱਗ ਸੱਕਦੀ ਕਿਸਨੂੰ ਸਾੜ ਨਾਹੀਂ
 ਕਿਹੜਾ ਦੁਖ ਨ ਸੱਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਕਿਨੂੰ ਨਾਮ ਲੰਘਾਯਾ ਪਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਕਿਨੂੰ ਕਾਮ ਨੇ ਨਹੀਂ ਖਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿਨੂੰ ਕਟਿਆ ਕਾਲ ਦੀ ਧਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਕਿਹੜਾ ਮਾਯਾ ਨੂੰ ਵਖਰੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਾ ਕਿਨੂੰ ਪੱਟਿਆ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਨਾਰ ਚਾੜ੍ਹ ਭੂਏ ਕਿਸ ਸੁਖ ਪਾਯਾ ਕਰੋ ਐਬ ਕਿਨੂੰ ਧਿਰਕਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਕ੍ਰਿਧਾ ਰਿਹਾ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਸਦਾ ਕਿਹੜਾ ਮੌਤ ਪੌੜੇ ਅਸਵਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਪੁੱਤਾਂ ਜਿਹਾ ਮੇਵਾ ਕਿਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿੱਠਾ ਕਿਹੜਾ ਹੋਣੀ ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਲਾਚਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਨਾਰ ਨਾਗ ਮਾਰੇ ਡੰਗ ਕੱਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਮੀ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਸਤ, ਧਰਮ, ਸੇਤੋਖ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕਰਕੇ ਪਈ ਸਿਰ ਕਿਧੇ ਭਲਾ ਛਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਆ ਦਾਨਾਵਾਂ ਦਾ ਮੰਨਿਆਂ ਨ ਦੱਸੇ ਹੋਇ ਜੇ ਉਹ ਖਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਸੋਗ ਕਰ ਕੇ ਖੋਟਿਆਂ ਸੰਗੀਆਂ ਦਾ ਝੁੱਗਾ ਕਿਸ ਦਾ ਹੋਯਾ ਉਜਾੜ ਨਾਹੀਂ
 ਚੋਂਗਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਦਾਰੂ ਬੰਦਗੀ ਏ ਖਾ ਉੱਠਿਆ ਕਿਹੜਾ ਬੀਮਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਕਿਨੂੰ ਖੁਦੀ ਨੇ ਪੱਟਿਆ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨ ਕਿਨੂੰ ਲਿਆਹਿ ਕਾਰਨੇ ਮਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਉੱਠ ਬੰਦਿਆ ਬੰਦਗੀ ਕਰ ਲੈ ਓਏ ਇਹ ਦੇਹ ਮਿਲਨੀ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਨਾਹੀਂ
 ਹੈ ਜਗਤ ਸਰਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਏਥੇ ਰਹਿਨ ਦਾ ਸਦਾ ਇਕਰਾਰ ਨਾਹੀਂ

ਭੱਡਾ ॥ ੧੮ ॥

ਭੱਡਾ—ਡਰ ਮਾਰੇ ਐਵੇਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ਸੋ ਮਿੱਲ ਜਾਏ
 ਪਹਿਲੇ ਰੋਜ਼ ਜਿੰਨੀ ਲਿਖੀ ਭੋਗ ਲੈਣੀ ਵੱਧ ਘੱਟ ਨਾਹੀਂ ਇਕ ਤਿੱਲ ਜਾਏ
 ਚੇਤਨ ਆਤਮਾਂ ਦੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤਿਆ ਦੇ ਬੰਦਾ ਆਖ ਖਾਂ ਪੈਰ ਭੀ ਹਿੱਲ ਜਾਏ
 ਗੱਡੀ ਚੱਲਦੀ ਦੇਹ ਦੀ ਠਹਿਰ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਟੁੱਟ ਕਿੱਲ ਜਾਏ
 ਮੌਤ ਨਾਂ ਸਿਆਂ ਭੱਜਿਆਂ ਛੱਡਦੀ ਨਹੀਂ ਬੰਦਾ ਲਾ ਕੇ ਅਪਣਾ ਟਿੱਲ ਜਾਏ
 ਪੂਰੇ ਵਕਤ ਉੱਤੇ ਏਸ ਪਹੁੰਚਣਾ ਕੀਹ ਜਿਹੜਾ ਘਰੋਂ ਹੀ ਲਾ ਕੇ ਢਿੱਲ ਜਾਏ
 ਵਰ੍ਹੇ ਘਟਾ ਜਦ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਮਨ ਲੂਣ ਵਾਂਗੂੰ ਐਵੇਂ ਸਿੱਲ ਜਾਏ
 ਦਹੀਂ ਡੋਲ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਜਪਤਪ ਵਾਲਾ ਝਪਟ ਮਾਰ ਜਿੱਥੇ ਨਾਰ ਇੱਲ ਜਾਏ

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਨ ਓਸਦੇ ਦੀਦ ਰਹਿੰਦੀ ਡੋਲ ਅੰਦੋਂ ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਜਾਏ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਹਿਸਾਬ ਦਿਖਾਲ ਦਿੱਤਾ ਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਝੱਟ ਹੀ*ਬਿੱਲ ਜਾਏ
ਜਿੱਥੇ ਵੱਗ ਪੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ੋਹ ਜਾਂਦੇ ਓਸ ਅੰਦੋਂ ਕਦੇ ਨ ਗਿੱਲ ਜਾਏ
ਪਾਰ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬੰਦਾ ਆਸਰਾ ਰੱਖਕੇ ਠਿੱਲੁ ਜਾਏ

ਢੱਢਾ ॥ ੧੯ ॥

ਢੱਢਾ—ਢਾਹਕੇ ਢਿੱਗੀਆਂ ਬੈਠ ਨਾਹੀਂ ਹੀਂਲਾ ਕਰ ਅਤੇ ਉੱਦਮ ਧਾਰ ਬੰਦੇ
ਵੇਖ ਉਮਰ ਤੇਰੀ ਜਾਂਦੀ ਬੀਤਦੀ ਏ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਲੈ ਕੰਮ ਸਵਾਰ ਬੰਦੇ
ਤੇਰੀ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਗਈ ਕਿੱਥੇ ਵੱਲ ਓਸਦੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਤੂੰ ਮਾਰ ਬੰਦੇ
ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਖੇਡਦਾ ਸੈਂ ਜਿਵੇਂ ਭੋਰ ਖੇਡੇ ਗੁਲਸ਼ਾਰ ਬੰਦੇ
ਲਾਡਾਂ ਨਾਲ ਲਡਿੱਕਿਆ ਪਲਦਾ ਸੈਂ ਖਾਣਾ, ਖੇਡਣਾਂ ਦੋਇੰ ਵਿਹਾਰ ਬੰਦੇ
ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ ਕੁਝ ਨ ਫਿਕਰ ਹੋਸੀ ਓਹ ਅਜਬ ਅਵਸਥਾ ਸਾਰ ਬੰਦੇ
ਫੇਰ ਹੋਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਾਂ ਉਤਾਂਹ ਹੋਯੋਂ ਆਈ ਜਿਸਮ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹਾਰ ਬੰਦੇ
ਸੋਹਣਾ ਹੁਸਨ ਜਾਨੀਦਾ ਔਣ ਲੱਗਾ ਚੇਹਰਾ ਚਮਕਿਆ ਜਿਵੇਂ ਅਨਾਰ ਬੰਦੇ
ਘਰ ਘਰ ਫਿਰੇਂ ਅਲਬੇਲਿਆ ਓਏਹਰਨ ਚੁਗਦਾ ਜਿਉਂ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਬੰਦੇ
ਡੱਠਾ ਫੇਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਰੰਗ ਸੋਹਣਾ ਸਹੁਰੇ ਸੱਸ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਪਿਆਰ ਬੰਦੇ
ਕਾਮਦੇਵ ਦੀ ਲਹਿਰ ਉਛਾਲ ਖਾਧਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਓਂ ਸੋਹਣੀ ਨਾਰ ਬੰਦੇ
ਐਸ਼ ਇਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਣ ਲੱਗੇਂ ਸਿਰੇਂ ਸਭ ਦਾ ਡਰ ਵਿਸਾਰ ਬੰਦੇ
ਫੇਰ ਕੀਤਾ ਜਵਾਨੀ ਨੇ ਆਣ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਬਾਂਕਿਆ ਅਕਲ ਲਈ ਮਾਰ ਬੰਦੇ
ਬਾਂਕ ਪੁਨੇ ਨੇ ਆਣਕੇ ਲਾਯਾ ਡੇਰਾ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਬ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਨਿਕਾਰ ਬੰਦੇ
ਫਿਰੇਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਮਸਤ ਸਦਾ ਲਟਬੇਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੰਦੇ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਬੁਢੇਪੇ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੀ ਹੋਸੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਜ਼ੋਰ ਖੁਮਾਰ ਬੰਦੇ
ਅੱਜ ਕਿੱਥੇ ਜਵਾਨੀਆਂ ਤੇਰੀਆਂ ਓਹ ਜ਼ਰਾ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਚ ਚਿਤਾਰ ਬੰਦੇ
ਅੱਜ ਲੱਭ ਖਾ ਓਸ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਜਿਧਾ ਏਡ ਹੈ ਸੀ ਹੰਕਾਰ ਬੰਦੇ
ਕਿਲਕ ਜਿਹਾ ਸਰੀਰ ਓਹ ਲਿਫ਼ਗਿਆ ਗਿਆ ਹੁਸਨਭੀ ਕਿਤੇ ਸਧਾਰ ਬੰਦੇ
ਬਾਰਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਸੈਂ ਅੱਜ ਉੱਠਣਾ ਭੀ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਬੰਦੇ
ਅੱਗੇ ਦਸਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਤੇ ਸੈਂ ਭਾਰੂ ਅੱਜ ਆਪਣਾ ਚੁੱਕੇਂ ਨ ਭਾਰ ਬੰਦੇ

ਹੁਣ ਵੇਖ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਕਰਕੇ ਹੈ ਝੁਰੜੀ ਪਈ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦੇ
 ਹੱਥ ਕੰਬਦੇ ਬਿੜਕਦੇ ਪੈਰ ਪਏ ਅੜੇ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੰਘਾਰ ਬੰਦੇ
 ਓਹਨਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੀਂਘਵੰਗਦੀਏ ਜਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਧਾਰ ਬੰਦੇ
 ਵਾਲ ਹੋਇ ਕਪਾਹ ਦੇ ਰੰਗ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਦੇ ਗਏ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਾਰ ਬੰਦੇ
 ਮੂੰਹ ਵਾਂਗ ਖੋਲੇ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੋਯਾ ਬੁੱਕ ਡਿੱਗਦਾ ਕਰੇਂ ਗੁਫਤਾਰ ਬੰਦੇ
 ਜਿਸ ਘਰ ਦਾ ਚੋਧਰੀ ਰਿਹੋਂ ਸਦਾ ਨਾਦੂ ਖਾਂ ਬਣਿਆਂ ਮੁਖਤਾਰ ਬੰਦੇ
 ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਭਰਦਾ ਰਿਹੋਂ ਜਿੰਨੂ ਖੱਟੀ ਪਾਈ ਜਿੱਥੇ ਬੇ ਸੁਮਾਰ ਬੰਦੇ
 ਅੱਜ ਓਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਘਰ ਸਾਂਭ ਬੈਠਾ ਪਰਵਾਰ ਬੰਦੇ
 ਡਿਉੜੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਰਹੁ ਖੋਢਯਾ ਤੂੰ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਦਿੱਤਾ ਦੁਰਕਾਰ ਬੰਦੇ
 ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੋਤਰੇ ਕਰਨ ਮਖੋਲ ਸਦਾ ਰੋਟੀ ਮਿਲਦੀ ਚੋਂਕਿਉਂ ਬਾਹਰ ਬੰਦੇ
 ਨੂਹਾਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਬੁੱਢੜਾ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਖਹੂੰ ਖਹੂੰ ਲਾਈ ਸੁਰਦਾਰ ਬੰਦੇ
 ਪਰ ਲਾਹਨਤ ਹੈ ਤੇਰੀ ਅਕਲ ਉੱਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਨਾਹੀਂ ਲੱਖ ਵਾਰ ਬੰਦੇ
 ਘੰਡਾ ਅਜੇ ਭੀ ਹਿਰਸ ਨ ਛੱਡਦਾ ਤੂੰ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਰ ਬੰਦੇ
 ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਉਡੀਕਦਾ ਹੈਂ ਅੱਗੇ ਹੋਇਓਂ ਘੱਟ ਮਵਾਰ ਬੰਦੇ
 ਹੁਣ ਮੋਤ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੀ ਏ ਬੰਨ੍ਹ ਬਿਸਤਰਾ ਹੋ ਤੱਯਾਰ ਬੰਦੇ
 ਜਾਹ ਪਾਪੀਆ ਕੁਝ ਨ ਖੱਟਿਓ ਈ ਸੋ ਬਰਸ ਦੀ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਬੰਦੇ
 ਪੱਲੇ ਇਕ ਪੈਸਾ ਨਾਹੀਂ ਨੇਕੀਆਂ ਦਾ ਕੀਤੇ ਏਤਨੇ ਵਣਜ ਬਪਾਰ ਬੰਦੇ
 ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਫ਼ਨ ਦੇ ਕੁਝ ਨ ਦੇਨ ਤੈਨੂੰ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ ਤੇਰੇ ਸਾਕ ਯਾਰ ਬੰਦੇ
 ਧਰ ਚੱਲਿਉਂ ਪਾਪੀਆ ਕਰ ਕੱਠੀ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਨ ਕੋਡਾਂ ਚਾਰ ਬੰਦੇ
 ਪੱਛੋਤਾਇਆਂ ਹੁਣ ਕੀਹ ਬਣੇ ਤੇਰਾ ਖਾਹ ਹੁਣ ਤੂੰ ਜਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਬੰਦੇ
 ਜੇਹੜੀ ਗਈਸੇ ਗਈ ਕਰਤਾਰ ਸੰਘਾ ਰਹਿੰਦੀ ਆਪਣੀ ਲੈ ਸਵਾਰ ਬੰਦੇ

ਛਾਣਾ ॥ ੨੦ ॥

ਛਾਣਾ—ਆਖਦਾ ਅਣਖਨ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦੇ ਮੁਰਦਾ ਦਿਲ ਭੈੜਾ ਬਲਵਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਦੇਹ ਧਾਰ ਨ ਬੰਦਗੀ ਜਿਸ ਕੀਤੀ ਓਹ ਹੈਵਾਨੋ ਭੈੜਾ ਇਨਸਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਪੰਜਾਂ ਵੇਰੀਆਂ ਤਾਈਂ ਪਛਾੜਿਆ ਨ ਓਹ ਘੁਲਣਵਾਲਾ ਪੈਹਲਵਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਜਿਸ ਰੱਬ ਦੇ ਅਰਬ ਨਖਰਚ ਕੀਤਾ ਪੁੱਤ ਪੈਸੇ ਦਾ ਓਹ ਧਨਵਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਨੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਆਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਜਰਿਆ ਓਹ ਜਵਾਨ ਕੁਝ ਨ

ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਕਾਧਾ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾਗੀਉਂ ਜਿਵੇਂ ਦੁਕਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਮਾਂਬਾਪ ਦੇਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੇਹੜੀ ਓਹ ਨਾਲਾਇਕ ਭੈੜੀ * ਸੰਤਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਜਾਣੇ ਪਤੀਤਾਈਂ ਈਸਰ ਰੂਪ ਨਾਹੀਂ ਵਿਭਚਾਰਨੀ ਨਾਰ ਸੰਤਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਜਿਧੇ ਵਿੱਚ ਨ ਭਾਉ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਵੇ ਸਾਂਝੇ ਖੂਨ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਜਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਭੀੜ ਬਣੀ ਨੂੰ ਜੋ ਪਿਛਾ ਦੇ ਜਾਵੇ ਯਾਰ ਮਤਲਬੀ ਓਹ ਬੇਈਮਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਹਥਿਆਰ ਜੋ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਕੰਮ ਆਵੇ ਪਈ ਰਹੀਤਲਵਾਰ ਮਿਆਨ ਕੁਝ ਨ
 ਬੁਰਾ ਬੋਲ ਸਾੜੇ ਦਿਲ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਬਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਹਰਵਕਤ ਨਜਿਧੀ ਦਲੀਲ ਫੁਰਦੀ ਬੱਧੇ ਦਿਲਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਪਛਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਰੋਗ ਜਾਣੇ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਜ ਕਰੇ ਬੰਦੇ ਮਾਰੂ ਹਕੀਮ ਨਾਦਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਜੋ ਨੌਕਰ ਨਿਮਕ ਹਲਾਲ ਨਾਹੀਂ ਉੱਪਰ ਓਹ ਦੇਵਿਸਾਹ ਜਮਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਸਿਰ ਦਿੱਤਿਆਂ ਭੀਜਿਹੜਾ ਨਹੀਂ ਰਾਜੀ ਓਹ ਬੇਕਦਰਾ ਮਾਲਕ ਜਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਜਿਧੇ ਬੰਨਿਉਂ ਕਦੇ ਨ ਸ਼ੈ ਖਾਧੀ ਓਹ ਕੰਜੂਸ ਭੈੜਾ ਕਿਰਸਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਛੱਡ ਪੈਹਨ ਦਾਤੇ ਰੱਜਖਾਂਵਦਾ ਨਹੀਂ ਨੌਕਰ ਓਸਦਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਦੁਖ ਝੱਲ ਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਯਾ ਹੋਯਾ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਐਬਾਉਂ ਤੇ ਲਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਾਇ ਪੈਸਾ ਮਾਯਾ ਦੱਬ ਛੱਡੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਗਈ ਅੰਦ੍ਰੇਂ ਦਿਲ ਦੀ ਮੈਲ ਨ ਜੇਕੀਤਾ ਗੰਗਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਮੁਕ ਗਈ ਨ ਦਿਲ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਮੱਕੇਹਾ ਜੀਆ ਓਇਤੇਰਾ ਜਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਅੱਲਾ ਖਾਲਿਕ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਓ ਈ ਪੜ੍ਹ ਛੱਡਣਾ ਤੇਰਾ ਕੁਰਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਮਨ ਬਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨ ਮੋੜਿਓ ਈ ਤੇਰਾ ਸਜਦੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਨਬੀ ਅੱਲਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨ ਮੰਨਿਓ ਈ ਝੂਠਾ ਬਣ ਬਹਿਣਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਪੰਜੇ ਵਕਤ ਨਮਾਜ਼ ਨ ਪੜ੍ਹੀ ਕਦੇ ਤੇਰਾ ਮੋਮਨਾ ਐਵੇਂ ਈਮਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਸਿੱਖਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਯਾ ਧਾਰੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਤੇਰਾ ਅਖਵਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਖਲਕ ਵਿੱਚ ਖੁਦਾ ਨ ਨਜ਼ਰ ਆਯਾ ਮੁੱਲਾਂ ਚੜ੍ਹ ਮੁਨਾਰੇ ਅੜਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਮਨ ਅੰਦਰੋਂ ਜੇਕਰ ਸਾਫ਼ ਨਾਹੀਂ ਸਾਧਾ ਭੇਖ ਬਨਾ ਦਿਖਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਸਾੜੇ ਗਏ ਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਜੇਕਰ ਤੇਰੀ ਨਾਂਗਿਆ ਧੂਣੀ ਤਪਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਟੰਗ ਮਾਯਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਫਸੀ ਰਹੀ ਐਵੇਂ ਫੇਰ ਅਤੀਤ ਸਦਾਨ ਕੁਝ ਨ

* ਸੰਤਾਨ ਅਬਵਾ ਐਲਾਦਾ।

ਸਾਧ ਹੋਕੇ ਵਿਸ਼ੇ ਜੇ ਭੋਗਨੇ ਸੀ ਫੇਰ ਘਰ ਦੀ ਨਾਰ ਤਜਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਸੰਤ ਹੋ ਜੇ ਭਟਕਦਾ ਮਨ ਰਿਹਾ ਪਿੰਡੇ ਫੇਰ ਸਵਾਹ ਰੁਮਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਸੋਨਾਂ ਤਾਇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਪਰਖਯਾ ਨ ਤੇਰੀ ਫੇਰ ਸਰਾਫਾ ਸਿਆਨ ਕੁਝ ਨ
 ਮੁੱਲਾਂ ਆਪ ਮਾਇਨਾਂ ਤੈਨੂੰ ਆਇਆਨ ਫੇਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤਾਈਂ ਪੜ੍ਹਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਵਿੱਚੋਂ ਖੁਦੀ ਤਕੱਬੀ ਗਈ ਨ ਜੇ ਤੇਰਾ ਕਾਜ਼ੀਆ ਵਾਅਜ਼ ਸੁਨਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਉੱਡੀ ਸੁਰਤ ਫਿਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਲਾਗਨਾ ਤੇਰਾ ਧਯਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਹੱਥੀਂ ਖੱਟਕੇ ਤੇ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਰਲੈ ਹੋ ਬੇ ਅਣਖਾ ਮੰਗਕੇ ਖਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਦਿਹ ਆਖਿਆਂ* ਦੇਹਾ ਦੀ ਜਾਏ ਸੱਤਾ ਦੇਹ ਕਹੇ ਜਿਹੜਾ ਓਹਦਾ ਮਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਬੰਦਾ ਨੇਕ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਗ਼ਰੀਬ ਚੰਗਾ ਐਬੀ ਦੋਲਤ ਮੰਦ † ਸਵਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ‡ ਖੜ ਖਾਂਵਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵੰਦੇ ਨੇ ਚੰਗੇ ਪਸ਼ੂ ਤੇ ਭੈੜਾ ਇਨਸਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਧਰਮ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਲਬੂਤ ਇਹ ਉਤ ਸਾਰਾ ਸਰੂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬੋਸਤਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਹੱਥ ਪੈਰ ਸੋਹਣੇ ਮੂੰਹ ਨੱਕ ਅੱਖਾਂ ਸਾਰੀ ਦਿਹ ਜਿਉਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਨ ਕੁਝ ਨ
 ਤਿਵੇਂ ਨਾਮਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾਇਹ ਜਨਮ ਮਾਨੁਖ ਪਛਾਨ ਕੁਝ ਨ

ਤੱਤਾ ॥ ੨੧ ॥

ਤੱਤਾ—ਤੰਗ ਦਾਇਰਾ ਸਭ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਘਰ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਇੱਕ ਸੁਖ ਤੇ ਦੁੱਖ ਹਜ਼ਾਰ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਜਿੱਥੇ ਸੋ ਖਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਸੁਖ ਵੇਖਯਾ ਵਿੱਚ ਜੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਹਤ ਦੇ ਹੈ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਹੀ ਪੈ ਬੀਮਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਲੜਕਪਨ ਵਿੱਚ ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ਜੇਕਰ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਖਾ ਕੇ ਮਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਜੇ ਸ਼ਾਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੌਜ ਡਿੱਠੀ ਨਾਲ ਫਿਕਰ ਗਿਸਤ ਆਜ਼ਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਪੁੱਤ ਜੰਮੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਜੇਕਰ ਮਰ ਗਏ ਦਾ ਫੱਟ ਤਲਵਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਡਿੱਠੀ ਓਤਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਗਿਸਤ ਦੀ ਏਜਿੰਨਾ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਤੇ ਭਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਚਾਰ ਦਿਨ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਮੌਜ ਜੇਕਰ ਸਿਰ ਹੋਯਾ ਬੁਢੇਪਾ ਸਵਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਸਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਮਰ ਰਹੀ ਥੋੜਾ ਸੁਖ ਤੇ ਦੁੱਖ ਅਪਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਡਿੱਠੀ ਦੁਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬਾਂ ਦੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮਤਲਬੋਂ ਕੋਈ ਨ ਯਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਮਨਾਂ ਮੂਰਖਾ ਅਜੇ ਨ ਸਮਝਦਾ ਤੂੰ ਅਜ਼ਮਾ, ਅਜ਼ਮਾ ਕਈ ਵਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮਤਲਬੋਂ ਕੋਈ ਨ ਬਾਤ ਪੁੱਛੇ ਝੂਠਾ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪਯਾਰ ਡਿੱਠਾ

* ਸਰੀਰ

† ਕੁੱਤਾ।

‡ ਖੜ ਸੁੱਕਾ—ਘਾਸ ਆਦਿਕ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਹਤੀ।

ਪੱਲੇ ਧਨ ਤੇਰੇ ਤਾਂਤੇ ਸਭ ਤੇਰੇ ਧਨੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਫਲ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਤ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਪੰਛੀ ਛੱਡ ਜਾਂਵਦੇ, ਤਿਵੇਂ ਪਰਵਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਜਿਹੜੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਮਿਲ ਬੈਠਨਦੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਏ* ਛੱਡਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਪੱਲਾ ਛੱਡਕੇ ਨਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਲਾਂਭੇ ਧਨਹੀਨ ਜਾਂ ਘਰ ਦੀ ਨਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਮਨਾਂ ਅਜੇ ਭੀ ਸਮਝਦਾ ਤੂੰ ਨਾਹੀਂ ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਨ ਕੋਈ ਗਵਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਧਨ, ਸੁਖ, ਜਵਾਨੀ ਨ ਰਹੇ ਸਦਾਇਹਨਾਂ ਤਿਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇ-ਇਤਬਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਜਦ ਤਕ ਤੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਕੁਝ ਸਭੇ ਓਨਾ ਚਿਰ ਸਭ ਕੋਈ ਦਿਲਦਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਧਨ ਹੀਨ ਹੋਯਾ ਜਾਂ ਬਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਓਸਵਕਤ ਕੋਈ ਨਰਵਾਦਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਲੈਕੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬੰਦਿਆ ਉਮਰਤੋੜੀ ਸੱਚਾ ਸਾਕ ਡਿੱਠਾ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਡਿੱਠਾ
 ਵਾਹ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾਹੋਰਜਗਤ ਦਾ ਖੋਟਾ ਵਿਹਾਰ ਡਿੱਠਾ

ਬੱਥਾ ॥ ੨੨ ॥

ਬੱਥਾ—ਬੂਕ ਮਨਾਂ ਤੇਰੀ ਅਕਲ ਤਾਈਂ ਤੂੰ ਬੜਾ ਗਵਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਖੇਹ ਛਾਣਦਿਆਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬੀਤੀ ਆਈ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਭਜਨ ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਸੁਖ ਨਾਹੀਂ ਭੋਗ ਵਿਸ਼ੇਵਿਕਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਆਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਨ ਮਾਯਾ ਜੋੜ ਅਪਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਨੀਉਂ ਚੱਲਿਆਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨਯੋਸਮਿਲਿਆ ਬਹੁਤਕਰਹੰਕਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਘੋੜਾ ਹਿਰਸ ਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਬੰਮਿਆ ਨ ਹੁੰਦੇ ਫਿਰੇ ਖਵਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਏਸ ਲੋਭ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੈਕੇ ਚਿੱਤ ਰਿਹਾ ਲਾਚਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਇੱਕ ਲੋਭ ਗਿਆ ਗਏ ਦੁੱਖ ਸਾਰੇ ਲੋਭ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਧਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਨੇਕ ਅਮਲ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਏ ਬਹੁਤ ਘਾਟੇ ਸਾਰੇ ਕਰ ਬਪਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਪੂੰਜੀ ਸ੍ਰਾਸਾਂ ਦੀ ਸਾਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਰਿਆਨਹੀਂ ਉਧਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮਤਲਬੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀਂ ਭੈਣਭਾਈ ਪਰਵਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਬੇੜੇ ਪਾਪ ਦੇ ਧਰ ਕੇ ਲੱਤ ਭਾਈ ਹੋਯਾ ਕੋਈ ਨ ਪਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਜਦੋਂ ਬਣੇ ਮੁਸੀਬਤ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵੰਡੇ ਕੋਈ ਨ ਭਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਪਾਪ ਕੀਤਿਆਂ ਧਰਮ ਦੀ ਹਾਨ ਹੁੰਦੀ ਪਾਪੀ ਸਦਾ ਦੁਖਯਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਚਿੱਤ ਧਰਮੀਆਂ ਦਾ ਸਦਾ ਮੁਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਕਰ ਧਰਮਦੀ ਕਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ

*ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ।

ਪੈਸਾ ਪਾਪ ਦਾ ਚਿਰ ਨ ਫਲਦਾਏ ਨਹੀਂ ਧਰਮਨੂੰ ਆਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਕੀਤੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਨ ਨਸ਼ਟ ਜਾਂਦੀ ਨੇਕੀ ਕਰ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਦੇ ਡਿੱਗਦੇ ਰੜੇ ਘੋੜੇ ਪੈਂਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਭਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਟੋਆ ਪੁੱਟਦੇ ਤਈਂ ਤਿਆਰ ਖੱਤਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਤਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਨੇ ਕਲਜੁਗ ਸਮਾਂ ਕਲਯੁਗ ਹੈ ਸਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਇੱਕ ਹੱਥ ਕਰੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਭਰੇ ਫਲ ਦੇਇ ਕਰਤਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਸੁਖ ਸੱਚਿਆਂ ਤੇ ਦੁਖ ਝੂਠਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਸੁਖ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਅਜ਼ਮਾ ਡਿੱਠਾ
 ਦੋਦਾ ॥ ੨੩ ॥

ਦੋਦਾ—ਦੂਈ ਦੀ ਜਿਸਦੀ ਵਾਰਢਾਹੀ ਓਹਦਾ ਮਨਮਾਹਬੂਬਤੋਂ ਚੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਜਿਸ ਧੋ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਦੂਈ ਦ੍ਰਿਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਹ ਚੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਸਬਕਇਸ਼ਕਹਕੀਕੀ ਦਾ ਜਿਸਪੜਿਆ ਓਹ ਭਾਰਕਤਾਬਾਂ ਦਾ ਚੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਮਨ ਮੱਕੇਦਾ ਜਿਸਨੇ ਹੱਜ ਕੀਤਾ ਓਹਦਾ ਸਿਰ ਜਾ ਹੋਰ ਥਾਂ ਚੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰੇ ਮੇਲ ਮਾਹਬੂਬ ਹੋਯਾ ਓਹ ਚੜ੍ਹ ਮੁਨਾਰੇ ਤੇ ਚੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਰੱਬੀਬੈਰਕਤਾਂ ਜਿਸ ਥਾਂ ਹੋਣ ਨਾਜ਼ਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁਕਾਇਆਂ ਲੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਖੁਦੀ ਖੋਹ ਜੋ ਰੱਬ ਦੇ ਹੋਇਬੰਦੇਤੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਭ ਦਾ ਉੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਰੱਖੇ ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੋਜ਼ੇਕਰਦੇ ਕਦੇ ਤਿਆਗ ਉਹ ਟੁੱਕ ਦਾ ਨਹੀਂ
 ਮਨਾਂ*ਮਾਣੀਆਂਦੀ ਰੱਖੇ ਆਸਕਾਹਨੂੰ ਕਦੇਦਾਨਕੀਤਾਇਕਬੁੱਕ ਦਾ ਨਹੀਂ
 ਪਾਰਖੜੇਮਾਹਬੂਬਦਾ ਮੇਲਐੱਖਾ ਸਾਗਰਹਿਰਸ ਦਾ ਜਦ ਤਕ ਸੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਜਿਥਾ ਮਨਸੰਤੋਖਦੇਨਾਲ ਭਰਿਆ ਝੂਠੀ ਮਾਯਾ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਚੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਪੜ੍ਹ ਛੱਡਿਆ ਵੇਦ, ਗ੍ਰੰਥ ਬੰਦੇ ਕੀਤਾ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਇਕ ਤੁੱਕ ਦਾ ਨਹੀਂ
 ਮੱਕੇ ਗਿਆਂ ਹਿਸਾਬ ਨ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾਗੀਗਾਗਿਆਂਝੇੜਾਭਾਈ ਚੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਲੇਖਾ ਕਰ ਅਦਾ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਕਰਜ਼ਾ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਦੇ ਮੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ
 ਧੋਧਾ ॥ ੨੪ ॥

ਧੋਧਾ—ਧੂੜ ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਕਦਮ ਦੀ ਹੋ ਜਿੰਦੇ ਝਬਦੇਨਜ਼ਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ
 ਜਿੰਨੀ ਝੁਕੇਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਜਾਇੰ ਨੇੜੇ ਖੁਦੀ ਕਚ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਵੇ

ਉੱਚੇ ਹੋਇ ਸੋ ਫਲ ਤੋਂ ਰਹੇ ਖਾਲੀ ਨੀਉਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਉੱਚਾ ਬਾਂਸ ਸੁਗੰਧ ਨ ਫਲ ਕੋਈ ਉੱਚੀ ਹੋਵੇਂ ਤੇ ਵਾਂਗ ਖਜੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਪਏ ਜਲਵਾ ਯਾਰ ਦਿਲਦਾਰ ਦਾ ਆਸ਼ ਹਿਜਰ ਅੰਦਰ ਕੋਹਿਤੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਸੂਲੀ ਸਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਝਲ ਲਵੇਂ ਮਨਸ਼ੂਰ ਤਾਂ ਵਾਂਗ ਮਨਸੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਬਣ ਸੁਰਮਾਂ ਯਾਰ ਦੀ ਪਵੇਂ ਅੱਖੀਂ ਰਾਹ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਧੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਵਾਸਲ ਹੱਕ ਦਾ ਵਸਲ ਨਸੀਬ ਹੋਵੀ ਬਾਂਦੀ ਹੋ ਜੇ ਹਾਸ਼ਰ ਹਸ਼ੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਨਮਾਣੀ ਹੋ ਰਹੇਂ ਦਰ ਤੇ ਤਾਂ ਨਸ਼ਰ ਮਨਸ਼ੂਰ ਸ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਧੱਕੀ ਜਾਇੰਗੀ ਖਾਸ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਬਦਮਸਤ ਜੇ ਨਾਲ ਗ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਕੱਚ ਦੇ ਵਾਂਗ ਤੂੰ ਬੇ ਪਇਆਂ ਚੋਟ ਜਮਾਂ ਦੀ ਖਾ ਕੇ ਚੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਏਥੇ ਜੱਗ ਉੱਤੇ ਸਦਾ ਰਹਿਨ ਨਾਹੀਂ ਮਤਾਂ ਖੁਦੀ ਅੰਦਰ ਮਗ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਕੀਤੇ ਹੋਇਆਂ ਕਸੂਰਾਂ ਦਾ ਜੁਰਮਲੱਗ ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ ਤੂੰ ਨਾਲ ਵਸਤੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ੀਉਂ ਮੰਗ ਮੁਆਫ਼ੀਆਂ ਲੈ ਬਖਸ਼ੀ ਰੱਬ, ਭਾਵੇਂ ਬਾ-ਕਸੂਰ ਹੋਵੇਂ
ਭਲੇ, ਬੁਰੇ ਦੀ ਸਭ ਤਮੀਜ਼ ਤੈਨੂੰ ਜਾਨ ਬੁੱਝ ਕਿਉਂ ਬੇ ਸ਼ਊਰ ਹੋਵੇਂ
ਸ਼ੋਫ਼ ਰੱਬ ਦਾ ਰੱਖ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਅੰਤ ਬਰਕਤਾਂ ਨਾਲ ਮਾਮੂਰ ਹੋਵੇਂ

ਨੰਨਾ ॥ ੨੫ ॥

ਮਾਰੂ ਮੌਤ ਨਿਮਾਣੀ ਨੇ ਖਾ ਜਾਣਾ ਰਲ ਜਾਵਣਾ ਖਿਹ ਅਖੀਰ ਬੰਦੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਲਦਾ ਮਾਸ ਸ਼ਰਾਬ ਖਾ ਕੇ ਨਿੱਤ ਲਾਂਵਦਾ ਅਤਰ ਅੰਬੀਰ ਬੰਦੇ
ਸ਼ਰੀਂ ਬਾਫਤਾ ਮਖਮਲਾਂ ਪਹਿਨ ਰਾਜ਼ੀ ਖਾ ਮਾਸ ਸ਼ਰਾਬ ਪਨੀਰ ਬੰਦੇ
ਮੁੱਠੀ ਖਾਕ ਦੀ ਅੰਤ ਨੂੰ ਖਾਕ ਹੋਣਾ ਛੁੱਟਾ ਜਦੋਂ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਤੀਰ ਬੰਦੇ
ਮੜੀ ਗੋਰ ਜਾ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੈਣ ਸੱਭੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਮੀਰ ਵਜ਼ੀਰ ਬੰਦੇ
ਦੁਨੀਆਂ ਹਿਰਸ ਹਵਾ ਦੀ ਫਿਰੇ ਲੱਦੀ ਭੁੱਲਾ ਰੱਬ ਰਹੀਮ ਕਬੀਰ ਬੰਦੇ
ਪਿੱਛੇ ਤਮ੍ਹੇ ਦੇ ਭਫਕਦੇ ਜੀਵ ਫਿਰਦੇ ਦੁੱਖ ਪਾਂਵਦੇ ਹੋਣ *ਸ਼ਹੀਰ ਬੰਦੇ
ਮਗਰ ਦੁਨੀ ਦੇ ਲੱਗਕੇ ਦੀਨ ਖੋਂਹਦੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਮੂਲ ਸ਼ਰੀਰ ਬੰਦੇ
ਵੱਜ ਆਰਫਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਢੋਲ ਸਦਾ ਕੰਨ ਧਰ ਨ ਸੁਣਨ ਬੇ-ਪੀਰ ਬੰਦੇ
ਕਾਹਨੂੰ ਸਬਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਬੇ ਸਬਰ ਹੋਵੇਂ ਮਿਲੇ ਸੋ ਜੇ ਵਿੱਚ ਤਕਦੀਰ ਬੰਦੇ
ਵਰਤੇ ਹੁਕਮ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਮਿਟੇ ਨਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਜਾਇ ਨਾਹੀਂ ਤਦਬੀਰ ਬੰਦੇ

*ਸ਼ਹੀਰ-ਦੁਖੀ।

ਰੁੱਖੇ ਟੁੱਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਓਹ ਵੇਖੇ ਭਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨ ਖੰਡ ਖੀਰ ਬੰਦੇ
 ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਖੁਸ਼ ਤਖ਼ਤ ਗਏ ਫਿਰਦੇ ਮੰਗਦੇ ਵਾਂਗਰਾਂ ਕੀਰ ਬੰਦੇ
 ਰੱਬ ਚਾਹੇ ਤੇ ਕੀੜੇ ਨੂੰ ਦੇਇ ਸ਼ਾਹੀ ਮਾਰ ਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰੇ ਫ਼ਕੀਰ ਬੰਦੇ
 *ਦਾਰਾ ਜਿਹੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਮਰ ਗਏ ਭੁੱਖੇ ਹੋ ਅਧੀਰ ਬੰਦੇ
 ਮਾਯਾ ਡਾਇਨ ਨ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਗਈ ਪਾਇ ਸਭ ਨੂੰ ਏਸ ਜ਼ੰਜੀਰ ਬੰਦੇ
 ਕੀਤੇ ਦੁੱਖੀ ਅਮੀਰ ਕੰਗਾਲ ਸਾਰੇ ਬੇ ਸਬਰੇ ਫਿਰਨ ਦਿਲਗੀਰ ਬੰਦੇ
 ਘੋੜੇ ਹਿਰਸ ਦੇ ਜੋ ਅਸਵਾਰ ਹੋਏ ਪਾਈ ਕਿਤੇ ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਲੀਰ ਬੰਦੇ
 ਪੂਜੇ ਦੁਨੀਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਦਮ ਆ ਕੇ ਮਾਰੇ ਹਿਰਸ ਦੇ ਹੋਇਹ ਕੀਰ ਬੰਦੇ
 ਬੇ ਸਬਰਿਆਂ ਤਾਈਂ ਅਰਾਮ ਨਾਹੀਂ ਹੈ ਸਬਰ ਆਹਲਾ ਅਕਸੀਰ ਬੰਦੇ
 ਰੱਬ ਸਾਬਰਾਂ ਦਾ ਮਦਦਗਾਰ ਸਦਾ ਰਮਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਪਾਕ ਜ਼ਮੀਰ ਬੰਦੇ
 ਬੰਦਾ ਬਣ ਕੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰੇਂ ਨਾਹੀਂ ਪਾਪ ਕਰੇਂ ਤੂੰ ਬਦ ਖ਼ਮੀਰ ਬੰਦੇ
 ਨੇੜੇ ਦੁੱਕੇਂ ਨ ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦਯਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹੋ ਬਰਾਲਗੀਰ ਬੰਦੇ
 ਸਬਕ ਪੜ੍ਹੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਮਕਤਬੋਂ ਜਾ ਮੈਲੇ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਦੇਇ ਖੰਜੀਰ ਬੰਦੇ
 ਸੁਣੇ ਬੰਦ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ ਭੀ ਤੂੰ ਹੋਈ ਜ਼ਰਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਤਾਸੀਰ ਬੰਦੇ
 ਐਵੇਂ ਭੋਂਦੂਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖੋਹ ਛੱਡੀ ਆ ਗਏ ਨੇ ਦਮ ਆਖੀਰ ਬੰਦੇ
 ਕਰ ਬੰਦਗੀ ਲੈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਰੱਬ ਬਖਸ਼ ਦੇਉ ਤਕਸੀਰ ਬੰਦੇ

ਪੱਪਾ ॥ ੨੬ ॥

ਪੱਪਾ-ਆਖਦਾ ਪਤਾ ਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕਦੋਂ ਚਾਲ ਸ੍ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਬੱਸ ਹੋਵੇ
 ਜੀਉਣਾ ਓਸ ਦਾ ਸਫਲ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ ਜਿਧਾ ਚਾਹ ਚੁਫੇਰਿਉਂ ਜੱਸ ਹੋਵੇ
 ਕੱਨੀਂ ਨਿੰਦਿਆ ਆਪਣੀ ਸੁਣੇ ਜਿਹੜਾ ਖਾਕ ਜੀਵਨਾ ਓਸਦਾ ਭੱਸ ਹੋਵੇ
 ਨੇਕ ਮਰਦ ਦਾ ਉੱਜਲਾ ਮੁੱਖ ਸਦਾ ਲੱਗੀ ਬਦਾਂਦੇਚਿਹਰੇ ਤੇ ਮੱਸ ਹੋਵੇ
 ਆਵੇ ਬੰਦਿਆ ਹੁਕਮ ਹਜ਼ੂਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਨਾਹੀਂ ਤੈਥੋਂ ਨੱਸ ਹੋਵੇ

*ਦਾਰਾ, ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇਹਲੀ ਦਾ ਪੁੱਤ ਸੀ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮਰਨ ਦੇ ਮਗਰੋਂ
 ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਝਗੜਾ ਹੋ ਪਿਆ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਦਾਰਾ ਸ਼ਕੋਹ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ
 ਲਿਆ, ਜਦ ਪਸ਼ੌਰ ਵੱਲੋਂ ਓਸ ਨੂੰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਬੜਾ
 ਤੰਗ ਹੋਯਾ ਤਾਂ ਪਾਖਾਨੇ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ "ਹੱਥ ਤਾਂ ਬੱਧੇ ਹੋਏ ਸਨ"
 ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਪਲੀ ਤੋੜਕੇ ਖਾਧੀ। †ਮਦਰਸਿਓ-ਛਿੱਥੇ ਮੁੰਡੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੇ।

‡ਸਿਆਹੀ, ਕਾਲਖ।

ਸੰਘੀ ਘੁੱਟ ਲਈ ਜਦੋਂ ਜਮਾਂ ਨੇ ਆ ਧਨ ਦੱਬਿਆ ਨ ਤੈਥੋਂ ਦੱਸ ਹੋਵੇ
 ਪਈ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਦੁਨੀਆ ਕੂੜ ਦਾਹਵੇ ਵਿੱਚ ਰਸ ਦੇ ਸਦਾ ਬੇਰੱਸ ਹੋਵੇ
 ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟੁੱਕ ਨ ਖਾਣ ਦੇਵੇ ਰਿਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜੇ ਵੱਸ ਹੋਵੇ
 ਘੋੜੀ ਅਜ਼ਲ ਦੀ ਸਭ ਦੇ ਖੜੀ ਬੂਹੇ ਕੋਈ ਸਵਾਰ ਨ ਓਸ ਤੇ ਹੱਸ ਹੋਵੇ
 ਵਿਗੜ ਗਈ ਸਰੀਰ ਦੀ ਜਦੋਂ ਕਲਾ ਪੁਰਜਾ ਏਸਦਾ ਫੇਰ ਨ ਕੱਸ ਹੋਵੇ
 ਦੁਨੀਆਂ ਬਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਓਹੋ ਰਸ ਲੈਂਦੇ ਲੱਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਚੱਸ ਹੋਵੇ
 ਰਹੇ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਤੇਰਾ ਭਾਗ ਨ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਖੱਸ ਹੋਵੇ

ਫੱਫਾ ॥ ੨੭ ॥

ਫੱਫਾ—ਆਖਦਾ ਫਿਰੇਂ ਹੰਕਾਰ ਭਰਿਆ ਤੈਨੂੰ ਬੰਦਿਆ ਮੌਤ ਲੈ ਜਾਵਨਾ ਏ
 ਏਸ ਸੋਹਣੇ ਸਰੀਰ ਨੇ ਅੱਗ ਸੜਨਾਂ ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੀੜਿਆਂ ਖਾਵਨਾ ਏ
 ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਸ਼ਾਨ ਰਹਿਣੇ ਇਕ ਦਿਨ ਬੁਢੇਪੇ ਨੇ ਆਵਨਾ ਏ
 ਬਾਂਕ ਪਨ ਤੇ ਮਟਕ ਮਰੋੜ ਤੇਰੀ ਸੋਹਣੇ ਰੂਪ ਦੇ ਤਈਂ ਗਵਾਵਨਾ ਏ
 ਫਲ ਜਾਇਗਾ ਜੋਬਨ ਪਹਿਲਵਾਨਾ ਤੈਨੂੰ ਫੜਕੇ ਮੌਤ ਨੇ ਵਾਹਵਨਾ ਏ
 ਓਇ ਮਾਲਕਾ ਮੁਲਕ ਖ਼ਸ਼ਾਨੇ ਦਿਆ ਤੈਨੂੰ ਕਾਲ ਨੇ ਖਾਕ ਰੁਲਾਵਨਾ ਏ
 ਅੱਜ ਜ਼ੋਰ ਸਮਾਂਵਦਾ ਨਹੀਂ ਅੰਦਰ ਖੁਦੀ ਕਰ ਗਰੀਬ ਸਤਾਵਨਾ ਏ
 ਡਿੱਗ ਪਏਂਗਾ ਕਦੇ ਬੇਜ਼ੋਰ ਹੋ ਕੇ ਕਿਉਂ ਏਡ ਗੁਮਾਨ ਰਖਾਵਨਾ ਏ
 ਬੁੱਢੇ ਹੋਇ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਜਾਊ ਨਾਹੀਂ ਬਾਹੋਂ ਫੜਕੇ ਕਿਸ ਉਠਾਵਨਾ ਏ
 ਕੰਮ ਆਪਣੇ, ਆਪ ਨ ਹੋਣ ਤੈਥੋਂ ਮੰਜੀ ਪਏ ਨੇ ਪਿਆ ਕੁਰਲਾਵਨਾ ਏ
 ਧੌਂਕੇ ਦੇਵਣੇ ਸਾਕ ਕੁਟੰਬੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੱਸ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਵਨਾ ਏ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਾਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੀਤੇ ਓਹਨਾਂ ਬੂਹੇ ਤੇ ਝਿੜਕ ਬੈਠਾਵਨਾ ਏ
 ਧਨ ਖੱਟਿਆ ਕੰਮ ਨ ਆਉ ਤੇਰੇ ਧੌਲਾ ਮੰਗਿਆ ਨਹੀਂ ਬਿਆਵਨਾ ਏ
 ਖੱਟੀ ਸਾਂਭ ਲੈਣੀ ਪੁੱਤਾਂ ਪੋਤਿਆਂ ਨੇ ਰੋ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛੋਤਾਵਨਾ ਏ
 ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਦਾਨ ਨ ਕਰੇਂ ਕੌਡੀ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਪਾਪ ਲਿਆਵਨਾ ਏ
 ਕੁੱਝ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਕਰੇਂ ਨਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਮਾਂ ਕਰਾਵਨਾ ਏ
 ਛੱਡ ਜਾਵਣਾਂ ਮਾਲ ਤੇ ਧਨ ਸਾਰਾ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪੁਚਾਵਨਾ ਏ
 ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡੇ ਵਾਹ ਲੱਗਦੀ ਸਗੋਂ ਦੁਖਾਵਨਾ ਏ
 ਅੰਨ ਭੁੱਖਿਆਂ ਕੱਪੜਾ ਨੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਕੇ ਕਦੇ ਨ ਦਰਦ ਵੰਡਾਵਨਾ ਏ

ਤੇਰਾ ਧਨ ਓਇ ਪਾਪੀਆ ਕੰਮ ਕਿਹੜੇ ਜਮਾਂ ਕਰ ਕਿਉਂ ਭਾਰਉਠਾਵਨਾ ਏਂ
 ਦੁਖੀ ਵੇਖਕੇ ਕਦੇ ਨ ਰਹਿਮ ਆਯਾ ਸਗੋਂ ਟਿਚਕਰਾਂ ਚਾਰ ਸੁਨਾਵਨਾ ਏਂ
 ਯਾਦ ਰੱਖ ਹੈ ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਬ ਡਾਢਾ ਦਾਤ ਜਿਸਦੀ ਖਾਂਦਾ, ਹੰਡਾਵਨਾ ਏਂ
 ਦੱਸ ਜਮਦਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਹ ਲਿਆਯਾਸੈਂ ਓਸਵੇਲੇਨੂੰ ਚਿੱਤਨ ਲਾਵਨਾ ਏਂ
 ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀਹ ਕਰਵਾ ਸੈਂ ਭਲਾ ਹੁਣ ਤਾਂ ਹੱਥੀਂ ਕਮਾਵਨਾ ਏਂ
 ਜੇਕਰ ਹੁਣੇ ਕੋਹੜਾ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਕਰੇਂ ਕੀਹ ਹੰਕਾਰ ਜਤਾਵਨਾ ਏਂ
 ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੀ ਧਨ, ਮਾਲ ਸਾਰਾ ਜਿਨੂੰ ਵੇਖ ਪਿਆ ਗਰਭਾਵਨਾ ਏਂ
 ਅਜੇ ਹਈ ਵੇਲਾ ਕਰ ਲੈ ਨੇਕੀ ਕਿਉਂ ਜਨਮ ਮਾਨੁੱਖ ਗਵਾਵਨਾ ਏਂ
 ਏਸ ਧਨ ਤੇ ਦੇਹ ਦਾ ਮਾਨ ਕੀਹ ਏ ਜਿਸ ਅੰਤ ਨ ਸਾਥ ਨਿਭਾਵਨਾ ਏਂ
 ਕੇਰੇ, ਗਵਨ, ਕਾਰੂੰ, ਫਰੋਨ ਜਹੇ ਪਤਾ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਕਿਤੇ ਬਤਾਵਨਾ ਏਂ
 ਤੈਨੂੰ ਮੂਰਖਾ ਖੁਦੀ ਗੁਮਾਨ ਕਾਧਾ ਦੱਸ ਸ਼ੋਰ ਤੂੰ ਕੀਹ ਰਖਾਵਨਾ ਏਂ
 ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸਮਝ ਨ ਸਮਝ ਭਾਈ ਸਿਰਫ ਆਰਫਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਵਨਾ ਏਂ
 ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾ ਫਲ ਤੂੰ ਪਾਣਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਵੰਡਾਵਨਾ ਏਂ
 ਮਿਲੇ ਸ੍ਵਾਸ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ ਤੈਨੂੰ ਭਾ ਕੋਡੀਆਂ ਪਿਆ ਲੁਟਾਵਨਾ ਏਂ
 ਇਹ ਜਨਮ ਮਾਨੁੱਖ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪਸ਼ੂ ਮੂਰਖਾ ਬਣ ਵੰਜਾਵਨਾ ਏਂ

ਬੱਬਾ ॥ ੨੮ ॥

ਬੱਬਾ—ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਬੰਦਾ ਹੈ ਕੂੜ ਦਾਹਵੇ ਮੋਤ ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਸਦੀ ਖੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਜਿਸ ਦਮ ਆ ਮੋਹਲਤ ਪੁੰਗ ਗਈ ਟੁੱਟ ਪਇਗਾ ਜਿਉਂ ਖੱਦੀ ਕੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਇੱਕ ਦਿਨ ਸ਼ਮੀਨ ਤੇ ਡਿੱਗ ਪੈਸੀ ਗੁੱਡੀ ਵਿੱਚ ਅਕਾਸ਼ ਜੋ ਚੜ੍ਹੀ ਹੈ ਜੀ
 ਪੁਰਜੇ ਜਦੋਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਿਗੜ ਗਏ ਠਹਿਰ ਜਾਵਣੀ ਚੱਲਦੀ ਘੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਜਿੱਥੇਦਿਸਦੀ ਖਿੜੀ ਗੁਲਸ਼ਾਰ ਸੋਹਣੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੋਣੀ ਓਥੇ ਰੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਓਹਨਾਂ ਪੱਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਘੱਟੇ ਜਿੱਥੇ ਲੱਗਦੀ ਮਾਂਗ ਤੇ ਧੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਨ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹੇ ਨ ਮਰ ਗਏ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਗਨੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਖਾਨਦਾਨ ਵੱਡੇ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਭੈੜੀ ਮੋਤ ਜਿਹੜੇ ਘਰ ਵੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਕੋਣ ਤੀਰ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਲਿਖੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੁਰੋਂ ਹੀ ਸੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਜਿਹੜੇ ਚੋਰੀਆਂ ਕਰ ਹਰਾਮ ਖਾਂਦੇ ਪੈਂਦੀ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹੜੀ ਹੈ ਜੀ
 ਸੁਲੀ ਸਾਰ ਉਂਤੇ ਚੜ੍ਹ ਨੱਚਦੇ ਨੇ ਪਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਜੜੀ ਹੈ ਜੀ

ਸੰਤ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਸ਼ਕਤ ਇਹ ਓਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਹੈ ਜੀ
ਜਿਹੜੇ ਝੂਲਦੇ ਮਸਤ ਅੰਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪੈਣਾਂ ਅੰਤਨੂੰ ਗੋਰ ਯਾ ਮੜੀ ਹੈ ਜੀ
ਸੋਈ ਪਾਤ ਹੋ ਗਏ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਓਟ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀ ਫੜੀ ਹੈ ਜੀ

ਭੱਭਾ ॥ ੨੬ ॥

ਭੱਭਾ-ਭਰਮਦਾ ਭਟਕਦਾ ਫਿਰੇਂ ਪਾਪੀ ਕਦੇ ਚਿੱਤ ਸੰਤੋਖ ਨ ਧਾਰਦਾ
ਹਲਕਾ ਹੋਕੇ ਲੋਭ ਦੀ ਲਹਿਰ ਅੰਦਰ ਫਿਰੇਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਟੋਕਰਾਂ ਮਾਰਦਾ
ਤੇਰੀ ਦੋੜਦੀ ਨਿੱਤ ਦਲੀਲ ਰਹਿੰਦੀ ਬੰਮੁ ਵਾਸਨਾਂ ਨਹੀਂ ਖਲਾਰਦਾ
'ਕਦੇ ਆਹ ਕਰਾਂ, ਕਦੇ ਐਹ ਕਰਾਂ' ਬੇ ਸਬਰਿਆ ਰਹੇਂ ਚਿਤਾਰਦਾ
ਕਦੇ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਤ ਫਕੀਰਨੀ ਦਾ ਚਾਲ ਅਹਿਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਦਿਖਾਰਦਾ
ਕਦੇ ਬਣ ਬੈਠੇਂ ਪੁੱਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਦੇ ਬਣੇਂ ਬੇਟਾ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਦਾ
ਕਦੇ ਬਣ ਕੇ ਆਪ ਕੰਗਾਲ ਬੈਠੇਂ ਧਾਰੇਂ ਹੋਂਸਲਾ ਕਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦਾ
ਕਦੇ ਬਣ ਜਾਇੰ ਬਾਣੀਆਂ ਡਰੂਭੈੜਾ ਕਦੇ ਬਣ ਜਾਇੰਧਨੀਤਲਵਾਰ ਦਾ
ਕਦੇ ਖੱਟ ਲਾਖਾਂ ਪਤੀ ਬਣ ਜਾਏਂ ਕਦੇ ਬਣ ਜਾਇੰ ਕੋਡੀਆਂ ਚਾਰ ਦਾ
ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਫਿਰਨ ਚੱਕ੍ਰ ਕਦੇ ਢਾਹੁੰਦਾ ਕੋਟ ਉਸਾਰਦਾ
ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਭੁੱਲ ਸਰੂਪ ਤਾਈਂ ਕੁੱਤਾ ਬਣਿਆਂ ਫਿਰੇਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ
ਡਿੱਗ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਮੂਰਖਾ ਓਏ ਗਧਾ ਬਣ ਰਿਹੋਂ ਘੁਮਿਆਰ ਦਾ
ਰਾਤ ਜਾਗਿਉਂ ਭਜਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ
ਮਿਲਿਉਂ ਕਦੇ ਨ ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨ ਸ਼ੈਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਮ ਵਿਸਾਰਦਾ
ਕਦਮ ਚਾਰ ਨ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ ਟੁਰਿਓਂ ਰਾਤੀ ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਲਤਾਰਦਾ
ਧਰਮਸਾਲ ਨ ਕਦੇ ਮਸੀਤ ਵੜਿਓਂ ਦਿਨ ਕੰਜਰਾਂ ਦੀ ਘਰੀਂ ਢਾਰਦਾ
ਪੈਸਾ ਖਰਚਦਾ ਧਰਮ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਮਾਲਐਬਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਜਾਰਦਾ
ਕੋਡਾ ਧਰਮ ਤੇ ਦੇਵਨੀ ਖਰੀ ਐਖੀ ਡੰਨ ਭਰਦਾ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਦਾ
ਦੁੱਖ ਝੱਲਕੇ ਬੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਿੱਛੇ ਹਿਰਸ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸਹਾਰਦਾ
ਕਦੇ ਨੌਕਰੀ ਰੱਬ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਗੁਲਾਮ ਹੈਂ ਨਾਰ ਦਾ
ਜਿੱਥੇ ਵਾਂਗ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਆਯਾ ਹੈਂ ਓਥੇ ਮਸਤ ਹੋ ਪੈਰ ਪਸਾਰਦਾ
ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾ ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਕਦੇ ਚਿੱਤ ਖਿਆਲ ਨ ਧਾਰਦਾ
ਓਇਪਾਪੀਆ ਇਹ ਕੋਈ ਦਿਨ ਮੇਲਾ ਮੋਹ ਗਲ ਪਾਯਾ ਘਰ ਬਾਰ ਦਾ

ਮੈਂ ਮੇਰੀ ਅੰਦਰ ਫਸ ਮਰ ਰਿਹੋਂ ਦੱਬ ਚੱਲਿਓਂ ਮਾਰਿਆ ਭਾਰ ਦਾ
 ਭੰਡਵਾਂਗ ਕਿਉਂ ਗੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇਂ ਭੋਰਾ ਬਣ ਰਹੇ ਖਾਸ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦਾ
 ਮੱਥੇ ਨੇਕੀ ਦਾ ਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੈ ਜਾਹ ਚੋਰ ਬਣ ਨ ਖਾਸ ਦਰਬਾਰ ਦਾ
 ਵਾਂਗ ਹੰਸ ਦੇ ਚੋਗ ਚੁਣ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਕਾਗ ਬਣ ਨ ਵਿਸ਼ੇ ਮੁਰਦਾਰ ਦਾ
 ਹੋਵੀ ਸਫਲਾ ਜਨਮ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਭਜਨ ਕਰ ਲੈਕੁੜ ਕਰਤਾਰ ਦਾ

ਮੱਮਾ ॥ ੩੦ ॥

ਮੱਮਾ-ਆਖਦਾ ਮਰਨ ਤੋਂ ਮਰ ਪਹਿਲਾਂ ਫੇਰ ਮਰਨ ਦਾ ਖੋਫ ਵਿਸਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਜੀਉਂਦੀ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਮਾਹਬੂਬ ਤੋਂ ਹੋਦੁੱਖਹਿਜਰਦਾ ਸਿਰੋਂ ਉਤਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਆਵੇ ਫੇਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਰਾਤ ਨਾਹੀਂ ਲਾ ਯਾਰ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੀ ਤਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਮੁੜਕੇ ਚੁਭਣੇ ਨੇ ਚੁਣ ਰਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ * ਖਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਏਥੇ ਨਹੀਂ ਮੁਸਾਫਰਾ ਸਦਾ ਰਹਿਣਾ ਕੂਚ ਹੈ ਕਰਨਾ ਬੰਨ੍ਹ ਭਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਏਹ ਤਾਂ ਘੜੀ ਦਾ ਮੇਲ ਸਰਾਂ ਦਾ ਏ ਗਾਫਲ ਹੋ ਨ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨ ਕੁਝ ਭੀ ਹੋ ਸੱਕੂ ਕਛ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਮਾਨ ਤੱਯਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਭਲਾ ਰੱਬ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਪਵੇਂ ਮਰਦੀ ਵਾਰ ਨਮਾਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਉਮਰਕਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਇ ਲਈ ਰਹਿੰਦੀ ਧੋਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਮਨ ਕੱਪੜਾ ਰਿਹਾ ਪਲੀਤ ਤੇਰਾ ਹੁਣ ਧੋ ਕੇ ਸਾਫ ਨਿਤਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਜੁਏ ਵਿੱਚ ਹਰਾ ਲਈ ਉਮਰ ਸਾਰੀ ਹੁਣ ਕਰ ਕੋਈ ਨੇਕ ਬਪਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਮੂੰਹ ਲਾਇ ਕੁੱਤੇ ਰਹੇ ਖਾਰ ਕਰਦੇ ਪੰਜਾਂਤਈਂ ਹੁਣ ਪਰੇ ਦੁਰਕਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਲੱਖਾਂ ਮਤਲਬੀ ਯਾਰ ਬਣਾ ਡਿੱਠੇ ਸੱਚਾ ਇੱਕੋ ਬਣਾ ਹੁਣ ਯਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਅੰਤ ਛੱਡਣਾ ਸਾਕ ਕੁਟੰਬ ਤਾਈਂ ਤੋੜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ਛੱਡੀਂ
 ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਪਿਆਰੇ ਦਾ ਮੇਲ ਚਾਹੇਂ ਕਰ ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਧੀਰਜਧਾਮ ਤੇ ਪਲੰਘਵਛਾਇ ਮਨ ਦਾ ਪਹਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਿਸਾਂ ਦਾਹਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਖਲੀ ਰਹੇ ਹੱਥ ਜੋੜੀ ਖੁਦੀ ਮਾਨ ਮਗਰੂਰ ਨਿਕਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਜਿੰਦੇ ਬਾਂਦੀ ਰਹੁ ਪਤੀ ਦੇਦਰ ਦੀ ਹੋ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਮੇਰੀ ਤਾਈਂ ਮਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਬਾਹਰੋਂ ਦੁਨੀਵਲੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਕਰਕੇ ਅੱਖ ਦਿਲ ਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਘਾਰ ਛੱਡੀਂ
 ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬੇਸ਼ਕ ਸੋਦਾਈ ਹੋ ਰਹੁ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਛੱਡੀਂ

ਇਕ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨ ਮੂਲ ਵਿਗੜੇ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਗੜ ਛੱਡੀ
ਪੱਲਾ ਕੋਈ ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਗਾਹ ਫੜੂ ਸਿਰੇਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲਾਹ ਉਧਾਰ ਛੱਡੀ
ਦਿਲ ਕਰਕੇ ਸੈਰ ਅਨੰਦ ਰਹੂ ਹਿਰਦੇ ਨੇਕੀ ਦੀ ਲਾ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਛੱਡੀ
ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਹੋਇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਡੇਰੀ ਸੁੱਟ ਉੱਤੇ ਕਰਤਾਰ ਛੱਡੀ

ਯੱਯਾ ॥ ੩੧ ॥

ਯੱਯਾ-ਆਖਦਾ ਯਾਦ ਕਰ ਰੱਬ ਸੱਚਾਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਬੰਦੇ ਯਾਰ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਮਤਲਬਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਕਾਮ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਜਿੱਚਰ ਖੱਟ ਕਮਾ ਲਿਆਵਦਾ ਤੂੰ ਤਿੱਚਰ ਕਰਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਜ਼ਰਾਕੂ ਦੁੱਖ ਬਣੇ ਉੱਘੜ ਔਣ ਗੱਲਾਂ ਫੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਤੇਰੀ ਦਿਹ ਦਾ ਕੋਈ ਨ ਮੀਤ ਬੇਲੀ ਸਭ ਕੱਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਕਦਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਜਿਸ ਦਿਨਤੂੰ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਿਓਂ ਆਓਸੇ ਦਿਨਦੇਖੀਂ ਅੱਖਾਂ ਤਾੜੀਆਂ ਨੇ
ਅੱਜ ਭੈਣਤੇ ਕੋਈ ਭਿਰਾ ਬਣਦਾ ਸਾਕ ਅੰਗ ਤੇ ਨਾਰੀਆਂ ਪਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਦੁੱਕੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨ ਆਣ ਨੇੜੇ ਬੁਢਾ ਹੋ ਜਾਂ ਲੱਤਾਂ ਪਸਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਕੱਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੂੰ ਸਵਾਰਦਾ ਸੈਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਵਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਵੇਖ ਦੁੱਕਦੇ ਮੂਲ ਨ ਕੋਈ ਨੇੜੇ ਤੈਨੂੰ ਬਣੀਆਂ ਆਣ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਬਣੀ ਸਖਤ ਮੁਸੀਬਤ ਸਿਰ ਤੇਰੇ ਜਮਾਂ ਆਣ ਕੇ ਵੱਹੀਆਂ ਖਲਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਡਰ ਆਉਂਦਾ ਵੇਖ ਇਮਾਲ ਨੱਮਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਗੁਰਜ਼ਾਫੜਕੇ ਅਹਿਦਯੋਗਿਰਦ ਹੋਇ ਖੋਫਨਾਕ ਓਹ ਸੂਰਤਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਭੰਨ ਸੁੱਟੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਮਾਰ ਓਹਨਾਂ ਆਣ ਬਣੀਆਂ ਸਖਤ ਲਾਚਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਹੁਣ ਦੱਸਖਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਦੋਲਤਾਂ ਓਹ ਕਿਹੜੇ ਕੱਮਭਰੀਆਂ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਕਰ ਠੱਗੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਘੜੀ ਪਲਨੂੰ ਮੜੀ ਯਾ ਰੋੜ ਵਾਸਾ ਛੱਡ ਚੱਲਿਉਂ ਮਹਿਲ ਤੇਮਾੜੀਆਂ ਨੇ
ਹੱਥੀਂ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਦਾਨ ਨ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਛੱਡ ਟੁਰਿਉਂ ਦੱਬੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਆਹਲੈ ਰਹਿ ਗਈ ਸ਼ਾਕਨਾਪਾਕ ਢੇਰੀ ਭੋਰਉਂ ਡਿਆ ਮਾਰ ਉਡਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਬੰਦ ਰੁੰਨੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਢਾਹੀਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਹੋਰ ਠਹਿਰਕੇ ਵੇਖ ਚਾਹ ਦੇ ਘੜੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕੀਹ ਤੇਰੇ ਕਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਕੱਢੇ ਕੱਢੇ ਦਾ ਪੈ ਗਿਆ ਵੇਖ ਰੋਲਾ ਦੇਹ ਫੁਕਣੇ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੇ

ਦੇ ਗੁਰ ਦੇਇ ਕੱਪੜਾ ਚੁਕ ਲਿਆ ਕੰਠੇ ਕੜੇ ਤੇ ਮਾਲਾ ਉਤਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਫੂਕ ਦੱਬ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁੜ ਆਏ ਲੱਗ ਪਏ ਆਕੇ ਕੱਮ ਕਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਬੱਸ ਏਥੇ ਤੋੜੀ ਤੇਰਾ ਸਾਥ ਹੋਸੀਏਹ ਭੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਜ਼ਾਹਰਦਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਹੁਣ ਚੱਲ ਅੱਗੇ ਵੇਖ ਸਫ਼ਰ ਲੰਮੇ ਪੈਂਡੇ ਬਿਖੜੇ ਘਾਟੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੇ
 ਖਾਣ ਪੀਣਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਖਰਚਪੱਲੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲਨ ਨ ਕਿਤੇ ਉਧਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਹੱਥੀਂ ਦਿੱਤਾਸ ਪਾਪੀਆਂ ਮੰਗਦਾ ਕਿਉਂ ਅੱਗੋਂ ਝਿੜਕਾਂ ਪੈਣ ਕਰਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਭੁੱਖੇ ਪਯਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਂਵਦੇ ਜਮ ਖਿੱਚੀ ਜੁੱਗ ਬੀਤ ਗਏ ਮਨਜ਼ਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਖੱਤੇ, ਰਿੱਛ ਕੁੱਤੇ ਜੂਨਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਬਹੁ ਸਿਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕਈ ਸਹਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਕਿਉਂ ਪਾਪੀਆਂ ਡਿਢਿਉਂ ਖੁੰਝ ਕੇ ਤੇ ਕਈ ਭੈੜੀਆਂ ਦੇਹੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਹੁਣ ਲੱਭ ਖਾਂ ਜੂਨ ਮਾਨੁੱਖ ਤਾਈਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਲੰਮੇ ਪੈ ਗਏ ਗੋੜ ਚੋਰਾਸੀਆਂ ਦੇ ਹੋਈਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਸਭ ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ
 ਤੂੰ ਭੀ ਹੋ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਅੱਖੀਂ ਮੀਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਮਾਰੀਆਂ ਨੇ

ਰਾਰਾ ॥ ੩੨ ॥

ਰਾਰਾ-ਆਖਦਾ ਰੱਜ ਨ ਜੀਵਿਆ ਕੋਏਥੋਂ ਹੱਸਦਾ ਕੋਈ ਭੀ ਜਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਮਾਯਾ ਮੋਹਿਣੀ ਠੱਗਿਆ ਜੱਗ ਸਾਰਾ ਕਿੱਥੇ ਏਸਨੇ ਜਾਲ ਫੈਲਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਸੈ ਬਰਸਾਂ ਜੱਗ ਤੇ ਰਹਿ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹਿ ਨਾਹੀਂ
 ਭਾਵੇਂ ਅਤਿਦੁਖੀ ਹਾਇ, ਹਾਇ ਕਰੇ ਦਿਲੋਂ ਮਰਨਾ ਓਹਨੂੰ ਭੀ ਭਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਦੇ ਸ਼ਾਹ ਕੰਗਾਲ ਤਾਈਂ ਜਾਂਦਾ ਕੁਝ ਭੀ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਖਾਲੀ ਮੀਟ ਮੁੱਠਾਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਸੱਭੇ ਕੋਈ ਪਿਛੋਂ ਭੀ ਮੂਲ ਪਹੁੰਚਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਫੇਰ ਅੱਜ ਤੋੜੀ ਜਿਹੜੇ ਚਲੇ ਗਏ ਮੂਲ ਪਰਤ ਓਹਨੀ ਘਰੀਂ ਆਇ ਨਾਹੀਂ
 ਇਉਂ ਵੇਖ ਭੀ ਸਬਰ ਨ ਮਨ ਨੂੰ ਹੋਦਾਨ ਪੁੱਨ ਉਤੇ ਕੋਢੀ ਲਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਭਾਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਭੀ ਖੱਟ ਲਏ ਚਿੱਤ ਚੰਦਰਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਲਾਖਾਂ ਪਤੀ ਭੀ ਖਾਂਵਦੇ ਗੁੱਲੀਆਂ ਦੇ ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਕੋ ਖਾਇ ਪਕਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਬਦਨ ਵੱਕਦੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਸੱਭੇ ਚਾਂਦੀ ਸੋਨਾ ਭੀ ਕੋਈ ਹੰਡਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਬਹੁਤਾ ਖੱਟਕੇ ਦੱਬਦੇ ਧਰਤ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਸਿਰ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਉਠਾਇ ਨਾਹੀਂ
 ਜਿਧੇ ਪਾਸ ਥੋੜੀ ਓਹ ਭੀ ਫਿਰੇ ਰੋਂਦਾ ਬਹੁਤੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਭੀ ਨੀਂਦ ਆਇ ਨਾਹੀਂ
 ਓਹਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਨ ਓਹਨੂੰ ਸਾਂਝ ਦਾ ਦੁਖ ਝੱਟ ਸੁਖ ਦਾ ਕੋਈ ਲੰਘਾਇ ਨਾਹੀਂ

ਰੁੱਖੀ ਖਾ ਕੇ ਪੇਟ ਫੁਕੀਰ ਭਰਦਾ ਭੁੰਦੇ ਸੌ ਪਾਸਾ ਪਰਤਾਇ ਨਾਹੀ
 ਬੱਤੀ ਖਾ ਪਦਾਰਥ ਸਾਹ ਸੌਦਾ ਪਲਕ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਾਇ ਨਾਹੀ
 ਮਾਯਾ ਡਾਇਣਦਾਰੂ ਪਹੋਦੁਖਦੇ ਦੀ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਭੀ ਨਾਲ ਜਾਇ ਨਾਹੀ
 ਇਹਨੂੰ ਭਾਲਦੇ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਫਿਰਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪ ਤੋਂ ਵਧੇ ਕਦਾਇ ਨਾਹੀ
 ਪਾਪਾਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨਹੋਂ ਵਦੀ ਮੂਲ ਕੱਠੀ ਮਰਨ ਲੱਗਿਆ ਪਿਆਰ ਵੰਡਾਇ ਨਾਹੀ
 ਐਣ ਲੱਗਿਆ ਦਿਸਦੀ ਜੱਗਤਾਈ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਵੇਲਾ ਪੁਛਾਇ ਨਾਹੀ
 ਧਰਮ ਧਰਤ ਅੰਦ੍ਰਿਹ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਰਹਿੰਦੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਇਹ ਫਲਦਾਇ ਨਾਹੀ
 ਕਮਰ ਤੋੜ ਜਾਂਦੀ ਧੌਕਾ ਮਾਰ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਭਾਲਿਆ ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਇ ਨਾਹੀ
 ਪਹਿਲਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਟਿੱਮਣੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਉਰੇ ਪਾਤਾਲੋਂ ਬੈਠਾਇ ਨਾਹੀ
 ਵਾਂਗ ਵੇਸਵਾ ਇੱਕ ਨ ਖਸਮ ਕਰਦੀ ਦਰਦਰ ਫਿਰਦੀ ਸ਼ਰਮਾਇ ਨਾਹੀ
 ਖੱਟੀ, ਸਫਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਗ ਅੰਦਰ ਧਨਵਾਨ ਹੋ ਵਿਸ਼ੇ ਕਮਾਇ ਨਾਹੀ
 ਖੂਹ, ਬਾਗ, ਸਰਾ, ਤਾਲਾਬ ਲਾਏ ਭੁੱਖੇ ਨੰਗੇ ਬੂਹਿਓਂ ਧਕਿਆਇ ਨਾਹੀ
 ਦਾਤ ਰੱਬ ਦੀ ਸਮਝ ਕੇ ਅਰਥ ਲਾਵੇ ਜ਼ੋਰ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਸਤਾਇ ਨਾਹੀ
 ਮੋਹਰਾ ਰੂਪ ਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਗੱਲੋਂ ਖਰਚ ਕਰਨ ਜੋ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਹਿ ਨਾਹੀ
 ਧਰਮ ਵਾਨ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਜਾਂਦੇ ਰਾਉ ਰੰਕ ਦੀ ਮੂਲ ਪਰਵਾਹਿ ਨਾਹੀ
 ਪਾਪੀ ਚੰਦ੍ਰੇ ਸ਼ੂਮ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪਾਸ ਰੱਬ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇ ਨਾਹੀ

ਲੱਲਾ ॥ ੩੩ ॥

ਲੱਲਾ-ਆਖਦਾ ਲਿਖਿਆ ਟਲਦਾ ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪਾਇਆ ਭੰਡ ਭਾਈ
 ਤੇਰੀ ਹਿਰਸ ਨੇ ਅਜੇ ਨ ਬੱਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਸਾਰੀ ਐਵੇਂ ਹੰਡ ਭਾਈ
 ਕਾਲ ਬਲੀ ਪਿਆ ਸਿਰ ਕੂਕਦਾ ਏ ਤੇਰੀ ਫੜ ਕੇ ਲਾਇਗਾ ਕੰਡ ਭਾਈ
 ਬੰਦਾ ਬੱਕਰਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਬਲੀਦਾ ਏ ਪੈਣੀ ਝੱਟ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਛੰਡ ਭਾਈ
 ਕਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਖਵਾਰ ਕੀਤਾ ਖਾਂਦੇ ਅੱਕ ਧਤੂਰੇ ਤੇ ਜੰਡ ਭਾਈ
 ਓਹ ਕਿਸਤਰਾਂ ਜਤੀ ਕਹਾਉਂਦੇ ਨੇ ਖਾਣ ਦੁੱਧ ਮਲਾਈਆਂ ਤੇ ਖੰਡ ਭਾਈ
 ਵੇਖ ਨਾਰ ਨੂੰ ਰਹੇ ਨ ਉਹ ਕਾਇਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਹ ਪਾਈ ਵਿੱਚ ਝੰਡ ਭਾਈ
 ਕਦਰ ਅਉਂਦਾ ਪਤੀਦਾ ਓਸਨੂੰ ਹੋ ਜਿਹੜੀ ਨਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਦੀ ਰੰਡ ਭਾਈ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੱਬ ਕਹਾਯਾ ਜੱਗ ਉਂਤੇ ਕਾਲ ਕੱਢਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੰਡ ਭਾਈ
 ਸ਼ਰਮ ਧੀ ਤੇ ਭੈਣਦੀ ਕੀਹ ਓਹਨਾਂ ਜਿਹੜੇ ਹੋਨ ਮੁਸਟੰਡੜੇ ਭੰਡ ਭਾਈ

ਕੀਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰ ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੀ ਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁੜਾਂ ਦੇ ਚੱਟਣੇ ਗੰਡ ਭਾਈ
 ਕੀਹ ਸਾਰ ਜਨੇਪੇਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਈਂ ਹੈਨ ਨਾਰੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਡ ਭਾਈ
 ਭਗਤ ਜਾਣਦੇ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਨੇ ਕਰ ਭਜਨ ਪਹੁੰਚੇ ਸਚ ਖੰਡ ਭਾਈ
 ਨਰਕੀਂ ਭੋਗਦੇ ਭੋਗ ਚੁਰਾਸੀਆਂ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਹਿਰਸੀ ਚੰਦਰੇ ਘੰਡ ਭਾਈ
 ਭਜਨ ਕਰ ਭਗਵੰਤ ਦਾ ਅੰਤ ਵੇਲੇ ਤੇਰੇ ਪਏ ਕਲੇਜੜੇ ਠੰਡ ਭਾਈ
 ਨਾਮ ਜਪੇਗਾ ਜੋ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਨਹੀਂ ਭਰੇਗਾ ਜਮਾਂ ਦਾ ਦੰਡ ਭਾਈ

ਵੱਵਾ ॥ ੩੪ ॥

ਵੱਵਾ—ਆਖਦਾ ਵਾਰ ਅਖੀਰ ਦੀ ਏਹ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿੱਤ ਤੇ ਚਾਹਿ ਹਰਾ ਭਾਵੇਂ
 ਮੁੜ ਮਿਲਣੀ ਦਿਹ ਮਾਨੁਖ ਔਖੀ ਖੱਟ ਨਫਾ ਯਾਂ ਮੂਲ ਗਵਾ ਭਾਵੇਂ
 ਇਹੋ ਰਾਤ ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਵਸਲ ਦੀ ਏ ਜਾਗ ਮਿਲ, ਯਾਂ ਸੌ ਲੰਘਾ ਭਾਵੇਂ
 ਬੇੜਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੂੰ ਮਲਾਹ ਬਣਿਓਂ ਬੰਨੇ ਲਾ ਯਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁਬਾ ਭਾਵੇਂ
 ਜੱਟਾ ਕੱਤਕ ਦਾ ਮਾਹ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਖੇਤ ਬੀਜ, ਯਾਂ ਵੱਤ੍ਰ ਸੁਕਾ ਭਾਵੇਂ
 ਹੋ ਬਪਾਰ ਦੀ ਵਾਰ ਅਖੀਰ ਤੇਰੀ ਲਾਭ ਲੈ, ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾ ਭਾਵੇਂ
 ਡੰਡਾ ਪੌੜੀ ਅਖੀਰ ਦਾ ਹੱਥ ਤੇਰੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪੈ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਹ ਭਾਵੇਂ
 ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੇਖ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਸਿਆਹੀ ਲਾਹ ਯਾਂ ਹੋਰ ਲਗਾ ਭਾਵੇਂ
 ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਕੇ ਵੇਖ ਇਹਮਾਲ ਨਾਮਾ ਢੀਠ ਹੋ ਯਾਂ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ਰਮਾ ਭਾਵੇਂ
 ਏਹੋ ਪੇਸ਼ੀ ਅਖੀਰ ਦੀ ਹਈ ਤੇਰੀ ਬੱਝ ਜਾਹ, ਕਸੂਰ ਬਖਸ਼ਾ ਭਾਵੇਂ
 ਹੋ ਬੱਝਣਾ ਛੁੱਟਣਾ ਹੱਥ ਤੇਰੇ ਕੈਦ ਹੋ ਯਾਂ ਕਦਰ ਵਧਾ ਭਾਵੇਂ
 ਤੇਰੇ ਅਮਲਾਂ ਤੇ ਹੋਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਪਾਜ ਉੱਪਰੋਂ ਲੱਖ ਬਣਾ ਭਾਵੇਂ
 ਨੇਕੀ ਬਦੀ ਆਪੇ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਾ ਪੜਦੇ ਲੱਖ ਛੁਪਾ ਭਾਵੇਂ
 ਉੱਘੜ ਜਾਵਣਾ ਅੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪਿਆ ਝੂਠ ਨੂੰ ਸੱਚ ਜਤਾ ਭਾਵੇਂ

ੜਾੜਾ ॥ ੩੫ ॥

ੜਾੜਾ—ਆਖਦਾ ਮਿਟ ਗਈ ਰਾਤ ਸਾਰੀ ਪੂਰੇ ਗਰਾਂ ਨੇ ਭੇਦ ਬਤਾ ਦਿੱਤਾ
 ‘ਸੇ’ ਖੋਹ ਕੇ ‘ਤੂੰ’ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀਤਾ ਦੁਈ ਦੂਰ ਕਰ ਯਾਰ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ
 ਜਿਹਨੂੰ ਦੂਰ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ ਉਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਯਾਤਨ ਦਿਖਲਾ ਦਿੱਤਾ
 ਵਾਂਗ ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬ ਦੀ ਵਾਸਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਫੁਲ ਦੇ ਖਾਸ ਜਤਾ ਦਿੱਤਾ
 ਗੰਨੇ ਵਿੱਚ ਮਿਠਾਸ ਤੇ ਤੇਲ ਤਿਲੀਂ ਘਿਓ ਦੁੱਧ ਚੋਂ ਕਰ ਜੁਦਾ ਦਿੱਤਾ

ਜੋਤ ਵਿਚ ਜੋਤੀ ਖਲਕ ਵਿੱਚ ਖਾਲਕ ਸੋਨਾ ਜ਼ੇਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ
ਗੰਗਾ ਨਾਵਣਾਂ ਮੱਕੇ ਦਾ ਹੱਜ ਭਾਈ ਗੁਰਾਂ ਅੰਦਰੇ ਕਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ
ਤੀਰਥ, ਵਰਤ ਤੇ ਕਰਨ ਨਮਾਜ਼ ਰੋਜ਼ਾ ਝੋੜਾ ਗੋੜਾ ਏਹ ਸਭ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ
ਛੱਡੇ ਬੇਦ, ਪੁਰਾਨ, ਕੁਰਾਨ ਪੜ੍ਹਨੇ ਨੁਕਤਾ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ
ਦਰ, ਦਰ ਦਾ ਭਟਕਣਾ ਮਿਟ ਗਿਆ ਇਕ ਦਰ ਤੇ ਲਿਆ ਬੈਠਾ ਦਿੱਤਾ
“ਮੈਂ” “ਤੂੰ” ਤੇ ਔਹ ਗਵਾ ਸਾਰੀ ਤੂੰ “ਮੈਂ”, ਮੈਂ ਤੂੰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ
ਸਿੱਖ, ਤੁਰਕ ਹਿੰਦੂ ਇੱਕ ਜੋਤ ਸਾਂਝੀ ਸਭ ਭਰਮ ਭਰਮਾ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ
ਤਾਣੇ ਪੇਟੇ ਦਾ ਸੂਤ ਦੇ ਤਰਫ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਕਰ ਪਹਿਨਾ ਦਿੱਤਾ
ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਐਨ ਰੱਖਕੇ ਗ਼ੈਨ ਉਠਾ ਦਿੱਤਾ

ਤੀਸਰੀ ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰੀ

ਉੜਾ—ਉਠ ਹੁਣ ਰਾਤ ਬਤੀਤ ਹੋਈ ਮਨਾਂ ਗਾਫਲਾ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਰ ਜਲਦੀ
ਕਾਲੀ ਚਿੜੀ ਪਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਉਠ ਪਾਂਧੀਆ ਹੋਹੁਸ਼ਿਆਰ ਜਲਦੀ
ਕਿਉਂ ਪਿਆ ਹੈ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਕਰਕੇ ਬੰਨ੍ਹ ਬਿਸਤ੍ਰਾ ਹੋ ਤੱਯਾਰ ਜਲਦੀ
ਪੈਹਲੇ ਪੂਰਚਲਲੰਘ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਭੈੜੀਨੀਂਦੇ ਤਈਂ ਵਸਾਰ ਜਲਦੀ

ਐੜਾ—ਅੱਖ ਉਘਾੜਕੇ ਦੇਖ ਜਿੰਦੇ ਸਮਾ ਸੁਤਿਆਂ ਪਿਆ ਵਿਹਾਂਵਦਾ ਏ
ਕੱਨ ਲਾਕੇ ਸੁਣ ਆਵਾਜ਼ ਮਿੱਠੀ ਤੈਨੂੰ ਕੁੱਕੜ ਕੀਹ ਸਮਝਾਂਵਦਾ ਏ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੂੰਹੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੂੰਹੀ ਪੰਛੀ ਵੇਖ ਕੀਹ ਰਮਜ਼ ਸੁਨਾਂਵਦਾ ਏ
ਲੱਗ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਗੁਰ ਨਾਲ ਕਰਤਾਰ ਮਿਲਾਂਵਦਾ ਏ

ਈੜੀ—ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਦਿਲ ਧੜਕ ਪਿਆ ਡਿੱਠਾ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਜਦੋਂ ਪਸਾਰ ਅੱਖਾਂ
ਨ ਉਹ ਰਾਤ ਨ ਰਾਤ ਦੇ ਸੁਪਨ ਰਹੇ ਡਿੱਠੀ ਅਜਬ ਹੀ ਹੋਰ ਬਹਾਰ ਅੱਖਾਂ
ਸੱਚ ਮੰਨਿਆਂ ਜੋਵਿੱਚ ਨੀਂਦ ਦੇ ਸੀ ਨਾਸਵੰਤ ਡਿੱਠਾ ਸੰਸਾਰ ਅੱਖਾਂ
ਹੋਯਾ ਚਿੱਤ ਉਦਾਸ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੋ ਬੇਜ਼ਾਰ ਰੋਈਆਂ ਜ਼ਾਰ ਜ਼ਾਰ ਅੱਖਾਂ

ਸੱਸਾ—ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਸਤੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋਈਆਂ ਜਦੋਂ ਆਣ ਕਲੇਜੇ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੀ
ਪੂਰੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕੱਨ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ ਘਟਾ ਛਿਕੂ ਦੀ ਸਿਰ ਤੇ ਆਣ ਗੱਜੀ

ਰੰਗ ਬਦਲਕੇ ਦਿਲ ਦਾ ਹੋਰ ਹੋਯਾ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਮੋਹ ਦੀ ਡਿੱਗਦੇ ਸਾਰ ਭੱਜੀ
ਚਿੱਤ ਹੋਯਾ ਚੈਤਨ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਅਗਯਾਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਤੱਜੀ

ਹਾਹ—ਹੱਟਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਜਦੋਂ ਝਾਤ ਮਾਰੀ
ਦੂਰ ਹੋਈ ਬਿਆਜ ਦੀਆਸ ਮੂਲੋਂ ਡਿੱਠੀ ਪੱਲਿਓਂ ਭੀਗਈ ਰਾਸ ਸਾਰੀ
ਪੂੰਜੀ ਬਾਣੀਏਂ ਵਾਂਗ ਗਵਾ ਕਰਕੇ ਬੈਠਾ ਹੋ ਖਾਲੀ ਬਾਜ਼ੀ ਗਈ ਹਾਰੀ
ਚਿੜੀਆਂ ਚੁਗਿਆਖੇਤਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਵੇਲਾ ਬੀਤ ਗਿਆ ਚਿੰਤਾ ਪਈ ਭਾਰੀ

ਕੱਕਾ—ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਗਾਫਲ ਹੋਕੇ ਮੰਦੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਜੀ
ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਆਪਣਾ ਆਪ ਖਾਣਾ ਪੈਣਵਿਚਦ੍ਰੁਗਾਹ ਦੇਭਰਨੀਆਂ ਜੀ
ਇੱਕ ਦਿਨ ਤਾਂਹਰਨਦੀ ਮੌਤ ਆਸੀਜਿਸਨਿੱਤ ਅੰਗੂਰੀਆਂ ਚਰਨੀਆਂ ਜੀ
ਜੇਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਨ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਓਹ ਪੈਣੀਆਂ ਜਰਨੀਆਂ ਜੀ

ਖੱਖਾ—ਖਰਾ ਸੋਦਾ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਗਈ ਕੀਤਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਮੰਦਾ ਬਪਾਰ ਜਿੰਦੇ
ਭਾਰ ਅਗਲਾ ਤੋੜ ਦਾ ਧੋਣ ਪਿਆ ਤੂੰ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੋਰ ਭਾਰ ਜਿੰਦੇ
ਜਨਮ, ਮਰਨ ਦਾ ਦੇ ਦਰਯਾ ਠਾਠਾਂ ਆਖਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਵਣਾ ਪਾਰ ਜਿੰਦੇ
ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪੂਰੇ ਮਲਾਹ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਭੁੱਬ ਮਰੇਂਗੀ ਤੂੰ ਵਿਜਾਘਾਰ ਜਿੰਦੇ

ਗੱਗਾ—ਗਈ ਨ ਮਨ ਦੀ ਭੈੜ ਵਾਂਦੀ ਹੈ ਬਿਰਥਾ ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਹੋਈ
ਮੁੱਕੀ ਭਟਕਣਾ ਦਰ ਬਿਦਰ ਦੀ ਨ ਭੈੜੀ ਹਿਰਸ ਦੀ ਅਗ ਨ ਸੀਤ ਹੋਈ
ਲੱਖਾਂ ਸੁਣੇ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਦਾ ਮਨ ਭੈੜੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਈ
ਹੋਈ ਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਬਾਜ਼ੀਦੀ ਜੀਤ ਹੋਈ

ਘੱਘਾ—ਘੜੀਘੜੀ ਘੜਯਾਲ ਆਖੇਤੇਰੀ ਬੰਦਿਆ ਉਮਰ ਪਈ ਘੱਟਦੀ ਏ
ਆਰੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੇਰ ਦੀ ਚਲ ਰਹੀ ਡਾਲ ਆਸਾਂ ਉਮੈਦਾਂ ਦੇ ਕੱਟਦੀ ਏ
ਮੌਤ ਫੜ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਛੱਜ ਹੱਥੀਂ ਸਵਾਸਾਂ ਰੂਪ ਦਾਣੇ ਪਈ ਛੱਟਦੀ ਏ
ਸੁੱਤਾ ਹੋ ਬੇ ਫਿਕਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਮਿਰਗ ਚਰੀ ਜਾਂਦੇ ਖੇਤੀ ਜੱਟ ਦੀ ਏ

ਭੰਡਾ—ਆਖਦਾ ਗਈ ਸੋ ਗਈ ਐਵੇਂ ਹੁਣ ਅੱਗੋਂ ਹੀ ਕਰ ਸੰਭਾਲ ਬੰਦੇ
ਦੁਧ ਡੁਲ੍ਹਾ ਗਏ ਨੂੰ ਹੁਣ ਝੂਰਨਾ ਹੀ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਕਰ ਖਿਆਲ ਬੰਦੇ
ਜੇ ਚਾਹੇ ਤੇ ਅਜੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਵੇਲਾ ਪਿਆ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਨ ਟਾਲ ਬੰਦੇ
ਟਿੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਵਾਰੀ ਆਪਣੀ ਦਿਹ ਨ ਗਾਲ ਬੰਦੇ

ਚੱਚਾ—ਚੁੰਨ੍ਹ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਜੱਗ ਮੇਲਾ ਕਿਉਂ ਬੰਦਿਆ ਹੋ ਮਗਰੂਰ ਰਿਹਾ
ਭੋਰ ਉੱਡ ਗਏ ਨਾਲੇ ਜੋਬਨਾ ਲੈ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਚਿਹਰਾ ਹੋਇ ਭੂਰ ਰਿਹਾ
ਹੋਰ ਖਾ ਅੰਗੂਰੀਆਂ ਦੁੱਬਿਆ ਲੈ ਖੜਾ ਕਾਲ ਕਸਾਈ ਹੈ ਘੂਰ ਰਿਹਾ
ਅੱਗਾ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਵੇਖ ਪਿੱਛਾ ਤੇਰਾ ਕਿੱਡੀ ਦੂਰ ਰਿਹਾ

ਛੱਛਾ—ਛੁੱਟਿਆ ਤੀਰ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਜਾਂ ਫੇਰ ਓਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ
ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕੱਠੀਆਂ ਕਰੀ ਜਾਵੇਂ ਭਾਰ ਕਿਸੇ ਵੰਡਾ ਕੇ ਚੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ
ਪੁੱਤਾਂ ਧੀਆਂ ਕੁਟੰਬੀਆਂ ਸਾਕਦਾਰਾਂ ਔਖੀ ਬਣੀ ਵੇਲੇ ਨੇੜੇ ਚੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ
ਖੁੰਝੇ ਹੁਣ ਜੇ ਮੂੜ੍ਹ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪਿਆ ਗੇੜ ਚੋਰਾਸੀ ਦਾ ਮੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ

ਜੱਜਾ—ਜਦੋਂ ਜੁਦਾਈਆਂ ਪੈਣੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਪੈਰ ਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਥ ਕਰਨਾ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਵਿਹਾਰ ਤੇਰਾ ਜਿੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾ
ਏਹਨਾਂ ਸੱਜਨਾਂ ਮਿੱਤ੍ਰਾਂ ਵੇਂ ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਫੜਤੈਨੂੰ ਅਕੱਲਿਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਖੜਨਾ
ਕੀਹ ਅੱਗੇ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜਿੰਦੇ ਕਿੰਨਾ ਕੂ ਪਏਗਾ ਦੁੱਖ ਜਰਨਾ

ਝੱਝਾ—ਝੱਲਣੇ ਪੈਣਗੇ ਦੁੱਖ ਵੱਡੇ ਜਿੰਦੇ ਸਫ਼ਰ ਲੱਮਾ ਜਦੋਂ ਪਏਗਾ ਨੀ
ਬੱਝੀ ਇਕ ਇਕੱਲੜੀ ਜਾਏਂਗੀ ਤੂੰ ਤੇਰੀ ਸਾਰ ਨ ਕੋਈ ਭੀ ਲਏਗਾ ਨੀ
ਪੱਲੇ ਹੋਊਗਾ ਜੇਕਰ ਖਾ ਬੈਠੀਂ ਕੋਈ ਮੰਗਿਆਂ ਮੂਲ ਨ ਦਏਗਾ ਨੀ
ਪਤਾ ਨਿੱਬੜੇ ਕੀਹ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਸੱਚਾ ਸਾਹਿਬ ਹਿਸਾਬ ਜਾਂ ਲਏਗਾ ਨੀ

ਵੇਵਾ—ਆਖਦਾ ਜਾਣਦਾ ਬੁੱਝਦਾ ਤੂੰ ਮਨਾ ਫੇਰ ਖਾਂਤੇ ਵਿੱਚ ਢੇ ਰਿਹਾ ਹੈਂ
ਕਿਹੜੇ ਐਬ ਸਵਾਬ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਪੀ ਖੁਦੀ ਦੀ ਮੈ ਰਿਹਾ ਹੈਂ
ਜੁੱਗਾਂ ਤੀਕ ਏਹ ਦੁੱਖ ਨ ਮੁੱਕਣੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸ਼ੇ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈਂ

ਤੈਨੂੰ ਕੋਣ ਬਚਾਇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਤੂੰ ਆਪ ਦੁਖਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈਂ

ਟੈਂਕਾ—ਟੁੱਟਣੀ ਪੀਂਘਾਧਵਾਟਿਓਂਈ ਉੱਚੀ ਵਿਚਹੁਲਾਰੇਦੇ ਚੜ੍ਹੀ ਤੇਰੀ
ਭੁੱਲ ਜਾਵਣੇ ਸਾਰੇ ਕਲੋਲ ਤੈਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਨੇ ਧੌਣ ਆ ਫੜੀ ਤੇਰੀ
ਅੱਜ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੈਨ ਸਲਾਮਾਂ ਤੈਨੂੰ ਫੇਰ ਤੱਕਣੀ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਮੜ੍ਹੀ ਤੇਰੀ
ਰੁਲ ਜਾਵਣੀ ਖਾਕ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਟੈਂਸ ਟੁੱਸ ਸਾਰੀ ਵਿਚ ਘੜੀ ਤੇਰੀ

ਠੱਠਾ—ਠੱਕਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜਿੰਦੇ ਮਨ ਚੰਦ੍ਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਈ ਨਾਹੀਂ
ਫਿਰੇਂ ਅਜੇ ਭੀ ਭਟਕਦਾ ਕਾਗ ਵਾਂਗੂੰ ਬੇ ਸਬਰੀ ਦਿਲੋਂ ਗਵਾਈ ਨਾਹੀਂ
ਜੋਬਨ ਹਾਰਿਆ ਚਿੱਤ ਨ ਹਾਰਿਆਏ ਕੁੱਤੀ ਵਾਸਨਾ ਬੰਨ੍ਹ ਬੈਠਾਈ ਨਾਹੀਂ
ਸਭ ਖਾਣ ਦੇ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਅੰਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਹਾਈ ਨਾਹੀਂ

ਭੱਭਾ—ਭੋਰ ਹੁਣ ਆ ਗਈ ਟੁੱਟਣੇ ਤੇ ਕਦਤੱਕਗੁੱਡੀਉੱਚ ਚੜ੍ਹੀ ਰਹਿਗੀ
ਝੋਲਾ ਹਵਾ ਦਾ ਤੋੜ ਕੇ ਲੈ ਜਾਸੀ ਭੋਰ ਕਿਸੇਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਫੜੀ ਰਹਿਗੀ
ਏਹ ਪੱਟੀਆਂ ਰੁਲਣੀਆਂ ਖਾਕਅੰਦਰਲੱਗੀ ਸਦਾ ਸੰਧੂਰ ਨ ਧੜੀ ਰਹਿਗੀ
ਉੱਡ ਜਾਏਗਾ ਭੋਰ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਥਾਂ ਏਸ ਗੁਲਸ਼ਾਰ ਦੇ ਰੜੀ ਰਹਿਗੀ

ਢੱਢਾ—ਢੂੰਡਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜੱਗ ਅੰਦਰ ਏਥੇ ਬੈਠ ਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਿੱਤ ਕੋਈ
ਵੇਲੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਯਾਰ ਸੱਜਣ ਵਿਚ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਨ ਮਿੱਤ ਕੋਈ
ਖਾ, ਪੀਕੇ ਸਭੇ ਹੋ ਜਾਣ ਲਾਭੇ ਔਖੀ ਬਣੇ ਵੰਡਾਇ ਨ ਹਿੱਤ ਕੋਈ
ਖਾ ਠੱਕਰਾਂ ਨਿੱਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜਿੰਦੇ ਫੇਰ ਭੀ ਰੱਖੇਂ ਨ ਚਿੱਤ ਕੋਈ

ਣਾਣਾ—ਆਖਦਾ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਤੈਨੂੰ ਜਿੰਦੇ ਅੰਤ ਦਾ ਨ ਕੋਈ ਯਾਰ ਤੇਰਾ
ਭੈਣ ਭਾਈ ਸੱਭੇ ਏਥੇ ਮਤਲਬਾਂ ਦੇ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਵਵਾਦਾਰ ਤੇਰਾ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਾਪ ਕਮਾਵੰਦਾ ਹੈਂ ਬੇੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਪਾਰ ਤੇਰਾ
ਨੇਕ ਅਮਲ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਵੰਡਾਵਣਾ ਭਾਰ ਤੇਰਾ

ਤੱਤਾ—ਤਾਰ ਸ਼੍ਰਾਮਾਂ ਦੀ ਟੁੱਟ ਜਾਣੀ ਫੇਰ ਵੱਜਣਾ ਨਹੀਂ ਰਬਾਬ ਜਿੰਦੇ

ਪੱਤਾ, ਪੱਤਾ ਹੋਕੇ ਉੱਡ ਜਾਵਣਾ ਏਂ ਟੁੱਟ ਟਾਹਣੀਓਂ ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬ ਜਿੰਦੇ
ਜਿਸ ਦਿਹ ਦਾ ਮਾਨ ਮਗਰੂਰ ਤੈਨੂੰ ਹੋਣੀ ਖਾਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਜਿੰਦੇ
ਸੁੰਵੀ ਰਹੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਉੱਡ ਜਾਇਗਾ ਭੋਰ ਸਤਾਬ ਜਿੰਦੇ

ਥੱਥਾ—ਥੱਕਿਆ ਅਜੇ ਨ ਮਨ ਭੈੜਾ ਥੱਕ ਗਿਆ ਹੈ ਕੁੱਲ ਸਰੀਰ ਜਿੰਦੇ
ਪੈਰ ਥਿੜਕਦੇ ਕੰਬਦੇ ਹੱਥ ਪਏ ਸੰਘ ਰੁਕਿਆ ਤੇ ਅੱਖੀਂ ਨੀਰ ਜਿੰਦੇ
ਕੀਤੇ ਵਕਤ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਭੈੜੇ ਹੁਣ ਪੈਣਗੇ ਗਲ ਜ਼ਜੀਰ ਜਿੰਦੇ
ਸਾਥੀ ਛੱਡ ਗਏ ਸਾਬ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦੁੱਖ ਭੋਗਣੇ ਤੂੰਹੇ ਅਖੀਰ ਜਿੰਦੇ

ਦੱਦਾ—ਦੂਰ ਦਾ ਪੈਣਾ ਹੈਪੰਧ ਤੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਅਕੱਲਿਆਂ ਜਾਵਣਾ ਏਂ
ਠੰਢਾ ਜਲ ਨ ਓਥੇ ਹੈ ਹਵਾ ਠੰਢੀ ਪੱਕਾ ਭੋਜਨ ਹੱਥ ਨ ਆਵਣਾ ਏਂ
ਓਥੇ ਲੇਫ਼ ਨਿਹਾਲੀਆਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਨ ਅੰਧਘੋਰ ਤੇ ਖਰਾ ਡਰਾਵਣਾ ਏਂ
ਪੰਧ ਬਿਖੜਾ ਬਹੁਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦੁੱਖ ਪਿਆ ਜਿੰਦੇ ਪਛਤਾਵਣਾ ਏਂ

ਧੱਧਾ—ਧੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਬੀਤੀ ਕੁਝ ਕਰ ਨ ਲਿਆ ਸਾਮਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਚਾਰ ਕੋਸ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਬਹੁਤਾ ਖਾਣਪੀਣਵੀਚਿੰਤਮਹਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਲੰਮੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਕੁਝ ਨ ਫ਼ਿਕਰ ਤੈਨੂੰ ਹੋਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਜਿੰਦੇ
ਹੀਂਲਾ ਕਰਕੁਝ ਉੱਠ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਿਉਂ ਸੁੱਤੀ ਹੈਂ ਲੰਮੀਆਂ ਤਾਨ ਜਿੰਦੇ

ਨੱਨਾ—ਨਵੀਦੇ ਕੰਢੜੇ ਰੁਖ ਜਿੰਦੇ ਅੱਜ ਕੱਲ ਉਸ ਢਾਯਾ ਕਿ ਢਾਯਾ ਈ ਏ
ਗੋਦਭੈਣ ਦੀ ਬਾਲਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕੰਢ ਕਾਲਜਾ ਖਾਯਾ ਕਿ ਖਾਯਾ ਈ ਏ
ਪਾਸ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਬੱਕਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਓਸ ਮਾਰ ਮੁਕਾਯਾ ਮੁਕਾਯਾ ਈ ਏ
ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਾਲ ਅਜ ਕਲ ਆਯਾ ਕਿ ਆਯਾ ਈ ਏ

ਪੱਪਾ—ਪਏਗਾ ਮੌਤ ਦਾ ਬਾਜ ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੇ ਸਭ ਕਲੋਲ ਜਿੰਦੇ
ਸਭ ਮਸਤੀਆਂ ਖਸਤੀਆਂ ਭੁੱਲ ਜਾਸਨ ਜਦੋਂ ਝਪਟਿਆ ਆਣ ਅਭੋਲ ਜਿੰਦੇ
ਆਖੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅੱਜ ਨ ਕੰਨ ਧਰੇਂ ਵੱਜ ਆਰਫ਼ਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਢੋਲ ਜਿੰਦੇ
ਪਿੱਠ ਲਗਣੀ ਤੇਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਦਾ ਪਏਗਾ ਘੋਲ ਜਿੰਦੇ

ਫੱਫਾ—ਫੌਜ ਜਾਂ ਜਮਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹ ਆਈ ਆ ਵੜੇਗੀ ਭੰਨ ਕੇ ਕੋਟ ਤਾਈਂ
ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਤਦੋਂਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਦਾ ਜਮ ਫੜਨਗੇ ਜਦੋਂ ਆ ਬੋਟ ਤਾਈਂ
ਹੱਡਾਂ ਤਈਂ ਕੁੜਕਾਕੇ ਜਿੰਦ ਕੱਢਣ ਮੱਛੀਵਾਂਗ ਤੜਫੇ ਖਾਕੇ ਚੋਟ ਤਾਈਂ
ਘਰ ਵੱਸਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈ ਜਾਵਣ ਨੰਗੇ ਬੋਟ ਤਾਈਂ

ਬੱਬਾ—ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੜ ਲੈ ਜਾਸਨ ਮੂਲ ਭਾਈ ਭਰਾ ਛੁਡਾਉ ਕੋਈ ਨ
ਜੇ ਬਣੇਗੀ ਕੱਟਣੀ ਪਉ ਸਿਰ ਤੇ ਧੀ ਪੁਤ ਤੇ ਨਾਰ ਵੰਡਾਉ ਕੋਈ ਨ
ਉਲਟ ਦੇਣ ਗਵਾਹਗਾਹੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਬੂਤਸਫਾਈ ਦਾ ਆਉ ਕੋਈ ਨ
ਬਧਾਪਿਆ ਪਛਤਾਈਂ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਮੁੜਦਰਦੀ ਮੂੰਹਦਿਖਾਉ ਕੋਈ ਨ

ਭੱਭਾ—ਭੇਰ ਗਏ ਉੱਡ ਦੇਖ ਸਾਰੇ ਚਿੱਟੇ ਬਗਲਿਆਂ ਨੇਲਾਯਾ ਆਣ ਭੇਰਾ
ਕੱਨੀ ਸੁਣੀਂਦਾ ਨ ਅੱਖੀਂ ਚੀਂਘਵੱਗੇ ਪੈਰ ਬਿੜਕਦੇ ਜਮਾਂ ਨੇ ਪਾਯਾ ਘੇਰਾ
ਸੰਘ ਰੁਕਿਆ ਸੁੱਕਿਆ ਜਿਸਮ ਸਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਿਆ ਹਿਰਸਦਾ ਅਜੇ ਝੇੜਾ
ਗੇੜਾ ਮੌਤ ਦਾ ਆਯਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪਤਾ, ਹੋਇਗਾ ਕੀਹ ਹਵਾਲ ਤੇਰਾ

ਸੱਮਾ—ਮੌਤਦਾ ਵੱਜ ਨਗਾਰਾ ਰਿਹਾ ਜਿੰਦੇ ਹੁਣ ਨ ਬੇ ਪਰਵਾਹੀਆਂ ਕਰ
ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬੀਤੀ ਘੱਟਾ ਛਾਣਦੇਹੀ ਹੁਣ ਅੰਦਰੋਂ ਬੈਠ ਸਫਾਈਆਂ ਕਰ
ਆ ਗਏ ਵਾਰੰਟ ਨੇ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤਿਆਰ ਭੁਗਤਣੇ ਲਈ ਗਵਾਹੀਆਂ ਕਰ
ਮੰਨ ਲੈ ਕਸੂਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦੇਉ ਰੱਬ ਸੱਚਾ ਨਰਮਾਈਆਂ ਕਰ

ਯੱਯਾ—ਯਾ ਰੱਬਾ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਐਬਾਂ ਮੇਹਰ ਕਰਕੇ ਨਜ਼ਰ ਤੂੰ ਪਾਈਂ ਨਾਹੀਂ
ਲੇਖਾ ਕਰੇਂ ਤੇਸਾਡਾ ਠਿਕਾਣਾ ਕਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਵਿੱਚ ਹਿਸਾਬ ਲਿਆਈਂ ਨਾਹੀਂ
ਬਖਸ਼ੀਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਤੂੰ ਰਹਿਮ ਕਰਕੇ ਲੇਖਾ ਅਪਲਦਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਖਾਈਂ ਨਾਹੀਂ
ਅਸੀਂ ਤੋਬਾ ਕਰਦੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਅੱਗ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਵਿਚ ਜਲਾਈਂ ਨਾਹੀਂ

ਰਾਰਾ—ਰੋਣ ਆਉਂਦਾ ਹੁਣ ਦੇਖ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮਾਰਦਾ ਆਪਣੇ ਝਾਤ ਅੰਦਰ
ਮੋਹਰਾ ਚੱਖਦਾ ਰਿਹਾਹਾਂ ਉਮਰਸਾਰੀ ਪਿਆ ਰਿਹਾਹੈ ਆਬਹੋਯਾਤ ਅੰਦਰ

ਜਦੋਂ ਫੋਲ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਵੇਖਾਂ ਕੀਤੇ ਐਬ ਦਿੱਸਨ ਦਿਨਰਾਤ ਅੰਦਰ
ਹੀਂ ਲਾਕਰਾਂਕੀਹੁਣ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਬੂਠਾ ਆਪ ਹੀ ਹਾਂ ਹਰ ਬਾਤ ਅੰਦਰ

ਲੱਲਾ—ਲੁੱਕਛਿਪਕੇ ਜਿਹੜੇਅਮਲਕੀਤੇ ਹੋਏਅੰਤਨੂੰ ਸਾਰੇਹੀ ਜ਼ਾਹਰ ਜਿੰਦੇ
ਪੱਲੇ ਨੇਕੀਆਂ ਦੀ ਕੁਝ ਰਾਸ ਨਾਹੀਂ ਐਬ ਦਿੱਸਦੇ ਬੇ-ਸੁਮਾਰ ਜਿੰਦੇ
ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਭਾਰੀ ਫਿਕਰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ, ਰਿਹਾ ਆਪਣਾ ਡਰ ਹੀਮਾਰ ਜਿੰਦੇ
ਤੋਬਾ ਅਜੇ ਭੀ ਕਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਰੱਬ ਬਖਸ਼ਦੇਉ ਬਖਸ਼ਣਹਾਰ ਜਿੰਦੇ

ਵੱਵਾ—ਵੱਤ ਨ ਆਉਣਾ ਫੇਰ ਏਥੇ ਇਹ ਤਾਂ ਛੱਡਣੇ ਮਹਿਲ ਮੁਨਾਰ ਜਿੰਦੇ
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਮੀਰ ਕੰਗਾਲ ਸਾਰੇ ਵਾਰੇ ਵਾਰ ਲੈਣੇ ਮੌਤ ਮਾਰ ਜਿੰਦੇ
ਕੁਝ ਛੱਡ ਜਾਈਏ ਕੁਝ ਖਾ ਜਾਈਏਆਉਣਾਮਿਲੇ ਜੇ ਦੂਸਰੀਵਾਰ ਜਿੰਦੇ
ਹਿਰਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਲੱਗ ਹੋ ਨ ਪਈ ਖਵਾਰ ਜਿੰਦੇ

ੜਾੜਾ—ਰਾੜ ਤੇਰੀ ਮਿੱਟ ਜਾਇ ਸਾਰੀ ਏਸਮਨ ਨੂੰਪਕੜ ਠਹਿਰਾਇੰ ਜਦੋਂ
ਕੀਤੇ ਪਾਪ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਭਸਮ ਹੋਵਣ ਗੁਰੂ ਗਿਆਨਦੀ ਅੱਗ ਜਲਾਇੰ ਜਦੋਂ
ਰੱਬ ਬਖਸ਼ ਦੇਉ ਵੱਡੀ ਮੋਹਰ ਕਰਕੇ ਆਜਸ਼ ਹੋ ਕਸੂਰ ਬਖਸ਼ਾਇੰ ਜਦੋਂ
ਠੰਢ ਪੈ ਜਾਉ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਅੰਤਰ ਗਤ ਤੀਰਥ ਵਿੱਚ ਨ੍ਹਾਇੰ ਜਦੋਂ

ਫੁਟਕਲ ਬੈਂਤ

ਬਾਝ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਰਾਹ ਨਾ ਹੱਥ ਆਵੇ ਸਭ ਬਰਕਤਾਂ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਭਾਈ
ਦੀਵੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮਕਾਨ ਜਿਉਂ ਹੈ ਸੁੰਦਾਂ ਗੁਰੂ ਗਿਆਨਬਿਨ੍ਹਾਂ ਤਿਵੇਂ ਨਰ ਭਾਈ
ਗੁਰਾਂ ਬਾਝ ਨ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਜਪ ਤਪ ਲੱਖਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਰ ਭਾਈ
ਬੇ-ਗੁਰਾਇਨਸਾਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦੁੰਬ ਕੱਨ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਅਸਲ ਖਰ ਭਾਈ

ਗੁੱਝੇ ਭੇਤ ਸਭ ਦੱਸਦਾ ਗੁਰੂ ਸੱਚਾ ਬੋਲ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਦਾ ਵੱਡੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਏ
ਅਸਲ ਨੁਕਤਾ ਉਸਨੂੰ ਹੱਥ ਆਉਂਦਾ ਸੱਚੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਜੋ ਰੁੱਲਦਾ ਏ
ਵਾਂਗ ਪਾਰਸ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਛੋਹਕੇ ਲੋਹਾਨਾਲ ਸਵਰਨ ਦੇ ਤੁੱਲਦਾ ਏ
ਰੱਬ ਮੇਲਦੇ ਗੁਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕੁੰਜੀ ਨਾਲ ਜਿੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਏ

ਜਪ ਤਪ ਤੇ ਜੋਧ ਕਮਾਇ ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨ ਮੂਲ ਉਧਾਰ ਹੋਵੇ
 ਰੱਖੇ ਵਰਤ ਰੋਜ਼ੇ ਕਰੇ ਹੋਜ ਭਾਵੇਂ ਏਸ ਜੀਵ ਦਾ ਨਹੀਂ ਛੁਟਕਾਰ ਹੋਵੇ
 ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀਓਂ ਜਿਵੇਂ ਨ ਬੀਜ ਉੱਗੇ ਬੇੜਾ ਜਿਵੇਂ ਮਲਾਹ ਨ ਪਾਰ ਹੋਵੇ
 ਜਿਵੇਂ ਪਿਉਂਦ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜਲ ਦਦ੍ਰੁਖਤ ਨਾਹੀਂ ਫਲਦਾਰ ਹੋਵੇ

ਪੜ੍ਹ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ ਡਿੱਠੇ ਸਬਰ ਦਿਲ ਨੂੰ ਮੂਲ ਨ ਆਯਾ ਜੀ
 ਪੂਜ ਠਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਠਾਕਰ ਮੰਨਿਆਂ ਨ ਅੱਲਾ ਮਸਜਦੇ ਜਾ ਨ ਪਾਯਾ ਜੀ
 ਫਸਿਆ ਮਾਲਾਦੇ ਮਣਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੀ ਨ ਬਾਂਗਾਂ ਦੇ ਭੀ ਸਿਰ ਖਪਾਯਾ ਜੀ
 ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਯਾ ਜੀ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦ ਦੁੰਡੇ ਰੋਟੀ ਕਾਠ ਦੀ ਪੇਟ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕਰਕੇ
 ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਨੇ ਕੱਠ ਪੜਾਇ ਜਾਕੇ ਮਾਉਂ ਆਪਣੀ ਦਾਕਹਿਣਾ ਮੱਠ ਕਰਕੇ
 ਰਾਜੇ ਭਰਥਰੀ ਜਹੇ ਫਕੀਰ ਹੋਏ ਏਸ ਮੋਹ ਦਾ ਠੀਕਰਾ ਭੱਠ ਕਰਕੇ
 ਡਿੱਠਾ ਸ਼ਾਹਿਰਬਾਤ ਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਸੁਣਿਆ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਕੱਠ ਕਰਕੇ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਸਬਕ ਅਲਫ਼ ਇੱਕੋ ਓਹਨਾਂ ਸਬਕ ਕਤਾਬਾਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਕੀਹ
 ਜੇਹੜੇ ਭਾਹ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਸੜ ਚੁੱਕੇ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਖਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੜਨਾ ਕੀਹ
 ਸਦਾ ਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਓਹਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਕੀਹ
 ਸੂਲੀ ਇਸ਼ਕ ਜੇ ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਗ਼ਮ ਮਰਨ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਕੀਹ

ਜਿੱਥੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ ਓਥੇ ਉਰੇ ਰਹਿ ਜਾਂਵਦੇ ਸਭ ਝੇੜੇ
 ਦੋਸ਼ ਭਿਸਤ ਤੇ ਸ਼ਾਤ ਦੀ ਬਾਤ ਕੋਈ ਨ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਨ ਢੁਕਦੇ ਮੂਲ ਨੇੜੇ
 ਓਥੇ ਵਾਹਦਤ ਕਸਰਤ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਪੈਣ ਪਾਣੀ ਤੇ ਅਗਨੀ ਤੱਤ ਜੇਹੜੇ
 ਓਥੇ ਸ਼ਾਤ ਇੱਕੋ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਾਇਮ ਫ਼ਾਨੀ ਦੇ ਜਾਂਵਦੇ ਮੁੱਕ ਗੇੜੇ

ਵਾਹਦਤ ਕਸਰਤ ਕਸਰਤ ਹੈ ਵਾਹਦਤ ਤਾਣੇ ਪੇਟੇ ਵਿੱਚ ਸੂਤ ਪਛਾਨੀਏਂ ਜੀ
 ਵਿਚਘਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਘਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਉਜ਼ਵਜਿਸਮ ਦੇਵੇਂ ਏਵੇਂ ਮਾਨੀਏਂ ਜੀ
 ਮਾਲਕ ਮਲਕ ਅੰਦਰ ਮਲਕ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਪਾਣੀ ਬੁਦਬੁਦੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਾਨੀਏਂ ਜੀ

ਦੂਈ ਸਮਝਣੀ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਅਸਲ ਗਾਫਲਪੁਣਾ ਸ਼ੈਤਾਨੀਏ ਜੀ

ਅੰਦਰ ਬੁੱਤਖਾਨੇ ਝਾਂਤੀ ਮਾਰਦੇ ਨ ਲੋਕ ਦੋੜਦੇ ਨੇ ਕਾਹਬੇ ਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ
ਵਿੱਚ ਬੁੱਤ ਦੇ ਜ਼ਾਤ ਇਲਾਹੀ ਵੱਸੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਨਹੀਂ ਅੰਦਰਿਆਂ ਨੂੰ
ਨਾਹੁਨ ਅਕਰੁਬ ਪੜ੍ਹਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੂੰਹੋਂ ਪਰ ਸਮਝਦੇ ਮੂਲ ਨ ਮੁਨਿਆਂ ਨੂੰ
ਪੂਰੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦੱਸੇ ਕੋਣ ਸੇ ਅਸਲ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ

ਤੀਰਥ ਵਰਤਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨ ਮਾਸ਼ਰੋਜ਼ੇ ਉਮਰ ਬੀਤ ਗਈ ਕਰਦੇ ਸਜਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਅੰਦਰ ਲਾਲਤੇ ਭਾਲਦੇ ਬਾਹਰ ਫਿਰੇ ਮਿਲਿਆ ਰੱਬ ਨ ਜੰਗਲੀਂ ਭਜਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਬੁਝੀ ਪਿਆਸ ਬੰਬੀਹੇ ਦੀ ਮੂਲ ਨਾਹੀਂ ਐਵੇਂ ਵੇਖਕੇ ਬੱਦਲਾਂ ਗਜਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਫੌਕੇ ਸੰਖ ਵਜਾਇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਅੰਦਰ ਸੁਣਿਆਂ ਨ ਸਾਜ਼ਾਂ ਵਜਦਿਆਂ ਨੂੰ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਾਂ ਦੂਰ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰਾਂ ਓਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ
ਜਗਨ ਨਾਥ, ਗੰਗਾ, ਮੱਕੇ ਮਿਲਯਾ ਨ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਆਣ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ
ਵਿੱਚ ਪੱਤਿਆਂ ਮਹਿੰਦੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਾਂਗੂੰ ਮੂੰਹ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਤਾ ਦਿੱਤਾ
ਅੰਦਰ ਬਾਹਿਰ ਓਹੋ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪੜਦਾ ਖੁਦੀ ਦਾ ਜਦੋਂ ਉਠਾ ਦਿੱਤਾ

ਹੈ ਮੰਜ਼ਲ ਫਕੀਰੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਔਖੀ ਅਤੇ ਸੌਖਾ ਹੈ ਭੇਖ ਦਿਖਾਵਣਾ ਜੀ
ਸਾਹਵਤਤ ਮਾਤ ਕੱਬਰੋਂ ਬਚਣ ਔਖਾ ਔਖਾ ਮਨ ਨੂੰ ਪਕੜ ਠਹਿਰਾਵਣਾ ਜੀ
ਛੱਕੇ ਫਿਕਰ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਹੈ ਮੁਰਦਾ ਔਖਾ ਖੁਦੀ ਦੇ ਤਈਂ ਮਿਟਾਵਣਾ ਜੀ
ਔਖਾ ਆਮਿਲ ਹੋਣਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਸੌਖਾ ਜੋਗ ਤਾਈਂ ਠੱਗ ਖਾਵਣਾ ਜੀ

ਯਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਓਹਨਾਂ ਛੱਡਿਆ ਹੋਰ ਯਰਾਨਿਆਂ ਨੂੰ
ਜਾਣਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਾਹਬੂਬ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਗ਼ੈਰ ਫਸਾਨਿਆਂ ਨੂੰ
ਬਣਦੀ ਸਿਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਮਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਮੰਨਦੇ ਭਾਨਿਆਂ ਨੂੰ
ਰਸ ਮਾਹਬੂਬ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪਾ, ਤਿਆਗਦੇ ਕੂੜ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਵੱਸ ਕਰਨਾ, ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਤਈਂ ਸੁਖਾਲ ਦਿੱਸੇ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਵੱਸ ਬਹੁਤੇ ਸੌਖੀ ਗੱਲ ਇਹ ਨਾਲ ਖਿਆਲ ਦਿੱਸੇ
ਚੁਗਲ, ਚੇਰ, ਚੰਡਾਲ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨਾ ਕੁਝ ਹੈ ਸੌਖਾ ਅਕਲ ਨਾਲ ਦਿੱਸੇ
ਗੱਲਾਂ ਸੌਖੀਆਂ ਹੋਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਰਨਾ ਮਨ ਨੂੰ ਵੱਸ ਮੁਹਾਲ ਦਿੱਸੇ

ਲੋਕ ਸੱਪ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹੈਨ ਜ਼ਹਿਰੀ ਚੁਗਲ ਸੱਪ ਤੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀ ਦਿਸਾਵੰਦਾ ਏ
ਸੱਪ ਲੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਸ ਚੜ੍ਹੇ ਓਹਨੂੰ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਕੁਝ ਅਸਰ ਨ ਪਾਵੰਦਾ ਏ
ਕੱਨ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲੱਗਦਾ ਚੁਗਲ ਭੈੜਾ ਜ਼ਹਿਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾ ਚੜ੍ਹਾਵੰਦਾ ਏ
ਮੰਤ੍ਰ ਵੱਸ ਸੱਪ ਹੋਇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜੰਤ੍ਰ ਚੁਗਲਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨ ਆਵੰਦਾ ਏ

ਨੇਕ ਮਰਦ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਭਾਵੰਦੇ ਨੇ ਰੱਬੀ ਬਰਕਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਹਿੰਦੇ
ਬਦ ਸ਼ੇ, ਬੇਅਦਬ, ਬਦਜ਼ਾਤ ਭੈੜੇ ਨਾਲ ਕਹਿਰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਚੂਰ ਰਹਿੰਦੇ
ਨੇਕ, ਮਾਲਿਕ ਖੁਸ਼ੀ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਦੇ ਬਦ, ਬਦੀ ਕਰ ਸਦਾ ਰੰਜੂਰ ਰਹਿੰਦੇ
ਨੇਕਾਂ ਲਈ ਬਹਿਸਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬੇ ਅਦਬ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੇ

ਖਲਕ ਵਿੱਚ ਖਾਲਿਕ ਜੇ ਪਛਾਨਿਓਂ ਈ ਬੇਗੁਨਾਹ ਤੇ ਛੁਰੀ ਚਲਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
ਇੱਕੋ ਜੇਤ ਜੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੱਨੇ ਊਚ ਨੀਚ ਦਾ ਫਰਕ ਵਧਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਅੰਗ ਜਹਾਨ ਸਾਰਾ ਵੈਰੀ ਸੱਜਣੇ ਪਿਆ ਬਨਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ
ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬੁਰਾ ਬੋਲਕੇ ਫੇਰ ਦੁਖਾਇੰ ਕਾਹਨੂੰ

ਵੱਡਾ ਵੈਰੀ ਹੰਕਾਰ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਛੱਡ ਏਸ ਦਾ ਸਾਥ ਨਾਦਾਨ ਬੰਦੇ
ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਪਸੰਦ ਨ ਕਰਨ ਏਹਨੂੰ ਹੈ ਜਾਹਿਲਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਬੰਦੇ
ਰੋਕੇ ਆਦਮੀ ਤਈਂ ਤਰੱਕੀਓਂ ਇਹ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟਦਾ ਚੜ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਬੰਦੇ
ਖ਼ਾਰੀ ਏਸ ਦਾ ਫਲ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਇਹ ਕਰੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਪਛਾਨ ਬੰਦੇ

ਸੱਚ ਬੋਲਨੇ ਜਿਹਾ ਨ ਗੁਣ ਕੋਈ ਸੱਚਾ ਆਦਮੀ ਸਦਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਹਿੰਦਾ
ਰੱਬ ਸੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮਦਦਗਾਰ ਸਦਾ ਸੱਚਾ ਹਰ ਥਾਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ
ਸੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਹੈ ਦਾਰੂ ਪਾਪ ਝੂਠ ਨ ਰਤੀ ਰਵਾਲ ਰਹਿੰਦਾ
ਜਹਿੰ ਸੱਚਤਹਿੰ ਧਰਮ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜਹਿੰ ਧਰਮਤਹਿੰ ਆਪਗੋਪਾਲ ਰਹਿੰਦਾ

ਧੀਰ, ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ ਏਹ ਸ਼ਬਦ ਤਿੰਨੇ ਠੀਕ ਰਤਨ ਅਮੁੱਲਭੇ ਜਾਨੀਏਂ ਜੀ
ਪਾਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਓਹੋ ਹੀ ਸ਼ਾਹ ਪੂਰੇ ਵਿੱਚ ਜੱਗ ਦੇ ਸੁਖੀ ਪਛਾਨੀਏਂ ਜੀ
ਹੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕੱਮ ਸਰ ਜਾਣ ਆਸਾਨੀਏਂ ਜੀ
ਬੜਾ ਗੁਣ ਸੰਤੋਖ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੈ ਬਜ਼ੁਰਗੀ ਦੀ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨੀਏਂ ਜੀ

ਝੂਠ ਜੇਡ ਨ ਹੋਰ ਹੈ ਪਾਪ ਕੋਈ ਝੂਠ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰਦਾ
ਝੂਠਾ ਚੋਰ ਹੈ ਮਜ਼ਲਸਾਂ ਸੱਚੀਆਂ ਦਾ ਝੂਠੇ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਕੋਣ ਇਤਬਾਰ ਕਰਦਾ
ਝੂਠੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਸੱਚੇ ਥਾਂ ਜਾਣੇ ਝੂਠਾ ਆਰ ਕਰਦਾ
ਝੂਠਾ ਹੈ ਪੱਪੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਰਹਿਮ ਝੂਠੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਰ ਕਰਦਾ

ਪੈਕੇ ਦੋਸ਼ਖੀਂ ਭਰਨਗੇ ਦੁਖ ਬਹੁਤੇ ਮੇਰੇ ਜਹੇ ਜੋ ਰੱਬ ਤੋਂ ਰਹੇ ਆਂਕੀ
ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੋਨ ਗੁਨਾਹ ਤਾਂ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੇ ਕੋਣ ਪਾਏ ਆਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਇ ਟਾਂਕੀ
ਖਾ, ਪੀ ਤੇ ਭੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਬੀਤੀ ਤੱਕੀ ਜਾਇਕੇ ਨ ਸਤਿ ਸੰਗ ਝਾਂਕੀ
ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁਝ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਾਮੀ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਰਹੇ ਨ ਮੂਲ ਬਾਂਕੀ

ਖੂਨੀ ਗਏ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਛੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਪੂਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਦੋਂ ਮੁਨਿਆਦ ਹੋਏ
ਫਾਹੀ ਫਸੇ ਜਨੌਰ ਭੀ ਉੱਡ ਜਾਂਦੇ ਬੇ ਖ਼ਬਰ ਜੇ ਕਦੇ ਸੱਯਾਦ ਹੋਏ
ਫਾਂਸੀ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਗਏ ਜੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਫਰਯਾਦ ਹੋਏ
ਕੈਦੀ ਹਿਰਸ ਦੇ ਜੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪਰਲੈ ਤੱਕ ਨ ਕਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ

ਝੂਠ ਗੁੜ ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ ਵਾਂਗ ਮਿਰਚਾਂ ਜੱਗ ਝੂਠ ਦਾ ਹੀ ਦਾਮਨਗੀਰ ਹੋਵੇ
ਝੂਠ ਵਾਂਗ ਮੁਲੱਮੇ ਦੇ ਪਾਜ ਵਾਲਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹਕੀਰ ਹੋਵੇ
ਪਹਿਲਾਂ*ਛਿੱਛਰੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਕਾਲਾ ਸੱਚ ਆ ਪਿੱਛੋਂ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਹੋਵੇ
ਸੱਚ ਉੱਜਲਾ ਸਦਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਾਲਾ ਝੂਠ ਦਾ ਮੂੰਹ ਅਖੀਰ ਹੋਵੇ

ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਾ ਹੀ ਜਗ ਭਲਾ ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਭਲੀ ਨਿਗਾਹ ਹੋਵੇ

*ਛਿੱਛਰੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫੇਰ ਸੋਹਣਾ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਸੇ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਔਖਾ ਜਿਹਾ ਹੀ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਖਦਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਭਲੇ ਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਨਾਲ ਨੇਕੀ ਜੀਉਂਦੇ ਮੋਇ ਦਾ ਯੱਸ ਅਥਾਹ ਹੋਵੇ
ਬੁਰੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਾ ਹੀ ਜੱਗ ਬੁਰਾ ਬੁਰੇ ਪਾਸੇਂ ਨ ਨੇਕੀ ਦਾ ਰਾਹ ਹੋਵੇ
ਨੇਕ ਉੱਜਲਾ ਸਦਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬੁਰਾ ਅੰਤ ਨੂੰ ਰੂਹ ਸਿਆਹ ਹੋਵੇ

ਬੰਦੇ ਰੱਬ ਦੇ ਹੋਵਣਾ ਖਰਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰੀ ਵਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਨਾਲ ਭੇਖ ਦੇ ਰੱਬ ਨ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਸਾਰੇ ਪਿੱਟ ਦੇ ਪੇਟ ਦੇ ਧੰਧਿਆਂ ਨੂੰ
ਮੇਲਾ ਪਾਕ ਦੀ ਖਾਸ ਜਨਾਬ ਅੰਦਰ ਮਿਲੇ ਥਾਂ ਨ ਦਿਲ ਦੇ ਗੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਧੋਤਿਆਂ ਕੱਪੜੇ ਥੰਧਿਆਂ ਨੂੰ

ਜੇਕਰ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਚਾਹੇਂ ਤਾਂ ਛੱਡ ਦਿਹ ਕੂੜ ਦਿਖਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਸਾਹਿਬ ਦਿਲੀ ਸਫ਼ਾਈ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾਏ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਬੂਠਿਆਂ ਚਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਦੋਈ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰ ਹੈ ਆਮਲਾਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਗਪੜਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਪਏ ਲਾ ਮਕਾਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਜੇਹੜੇ ਤੋੜਦੇ ਕੁਫਰ ਦੇ ਤਾਲਿਆਂ ਨੂੰ

ਜੇਕਰ ਅੰਦਰੋਂ ਦਿਲ ਨ ਸਾਫ਼ ਹੋਯਾ ਬਾਹਰੋਂ ਸ਼ਕਲ ਫ਼ਕੀਰਾਂ ਬਨਾਈ ਐਵੇਂ
ਪੀੜ ਪੇਟ ਦੀ ਮੂਰਖਾ ਕਿਵੇਂ ਜਾਵੇ ਦੁਆਈ ਖਾਣ ਦੇ ਥਾਂ ਬਾਹਰ ਲਾਈ ਐਵੇਂ
ਵਰਮੀਕੁੱਟਿਆਂ ਮਰਦਾ ਸਰਪਨਾਹੀਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਅਮਲ ਸਵਾਹ ਸਿਰਪਾਈ ਐਵੇਂ
ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਫ਼ਕੀਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਘੱਟਾ ਛਾਣਕੇ ਉਮਰ ਵੰਜਾਈ ਐਵੇਂ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿਰਸ ਦਾ ਤੋੜ ਜ਼ੰਜੀਰ ਦਿੱਤਾ ਸਦਾਮੋਜ ਹੈ ਜਾਗਦੇ ਸੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ
ਸੁੱਟ ਘੱਤੀਆਂ ਲਾਹ ਪੰਜਾਲੀਆਂ ਨੇ ਬੈਠੇ ਹੋ ਲਾਂਭੇ ਛੱਡ ਬੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ
ਜੇਹੜੇ ਧੰਦਿਆਂ ਦੇ ਆਪ ਬਣੇ ਧੋਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਣ ਛੁਡਾਇ ਆ ਜੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ
ਦੁਨੀਆਂ ਹੱਡੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਹੈਲੜਾਵੰਦੀ ਹਿਰਸ ਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ

ਜਿਹੜਾ ਦਗ਼ ਤੇ ਪਾਪ ਫਰੇਬ ਕਰਕੇ ਧਾਰ ਭੇਖ ਪਾਖੰਡ ਕਮਾਇ ਦੁਨੀਆਂ
ਦਲਤ ਦੇ ਸੱਚੀ ਕੂੜੀ ਕਰੇਕੱਠੀ ਅਕਲ ਵੰਦ ਉਸਤਈਂ ਸੁਨਾਇ ਦੁਨੀਆਂ
ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਉਹ ਗਵਾਰਭੈੜਾ ਗੁੱਝੀ ਰਮਜ਼ ਦੇ ਭੇਦ ਨ ਪਾਇ ਦੁਨੀਆਂ
ਸਿਆਣਾ ਉਹ ਹੈ ਅਸਲ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕੱਟੇ ਦਿਨ ਤੇ ਚਿੱਤ ਨ ਲਾਇ ਦੁਨੀਆਂ

ਜੇਕਰਉਂਠਦੇ ਸ਼ੋਕ ਉਬਾਲਨਾਹੀਂ ਫੇਰ ਲਿਖਨੀਨਜ਼ਮ ਤੇ ਨਸਰ ਕੀਹ ਦੇ
ਜਿਧਾਆਪਣਾਦਿਲ ਨ ਕਹਿਆਮੰਨੇਓਹਦਾ ਲੋਕਾਂਤੇਹੋਵਣਾਅਸਰ ਕੀਹ ਦੇ
ਜਿਧੀ ਖਾਹਿਸ਼ਨਫਸਾਨੀਹੋਬੰਦਗਈਓਹਦੇਵਾਸਤੇ ਕਣਕਤੇਮਸਰ ਕੀਹ ਦੇ
ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖੁਦਾ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਖੁਦੀ ਛੱਡ ਦੇਇੰ ਤੇ ਫੇਰ ਕਸਰ ਕੀਹ ਦੇ

ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਪਯਾਰ ਮਕਾਨ ਕੀਤਾ ਤਦੋਂ ਭੁੱਲ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਨਿਹੁੰ ਨਾਲ ਪਯਾਰੇ ਦੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੋਰ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਸੱਭੇ ਯਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਇੱਕੋ ਅਲਫ਼ ਦਾ ਸਬਕ ਸਹੀਕੀਤਾ ਹੋਰ ਕੀਤੀਆਂ ਬੰਦ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਪ੍ਰੇਮ ਹੱਕ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਪੀਕੇ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਮਸਤ ਖੁਮਾਰੀਆਂ ਨੇ

ਬਾਹਰ ਹੋਗਏ ਹੱਦਾਂ ਟਿਕਾਣਯਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਸਤਾਨ ਹੋਏ
ਛੱਡ ਗਏ ਪਿੱਛੇ ਮਜ਼੍ਹਬਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਹੇ ਨ ਓਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਏ
ਤੋੜ ਸੁੱਟੀਆਂ ਤਸਬੀਆਂ ਧੋ ਟਿੱਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਵੇਦ ਨ ਵਾਕਿਫ਼ ਕੁਰਾਨ ਹੋਏ
ਭੁੱਲ ਸੰਧਯਾ ਗਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਤੇ ਨਮਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋਏ

ਜਦੋਂ ਆਣ ਲੱਗੀ ਤਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲੀ ਇਹਨਾਂ ਆਰਫ਼ਾਂਤਈਂ ਨਚੱਜ ਰਿਹਾ
ਭੁੱਲ ਗਏ ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਸਾਰੇ ਦਿਲਤੇ ਨਾਮ ਮਾਹਬੂਬ ਦਾ ਵੱਜ ਰਿਹਾ
ਠਰਕ ਠਾਕਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਦੂਰ ਦਿਲਤੇ ਹਨੂਮਾਨ ਭੈਰੋਂ ਕਿਧਰੇਭੱਜ ਗਿਆ
ਗੰਢਾ ਗਈ ਕਿਧਰੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਉੱਡ ਮੱਕੇ ਮਦੀਨੇ ਦਾ ਹੱਜ ਗਿਆ

ਸਬਕ ਸਾਬਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਸ਼ੇਸਾਬਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗੁੱਟ ਗਏ
ਹਲਕੇ ਆਰਫ਼ਾਂਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇ ਆਰਫ਼ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਗਏ
ਫਿਰਨ ਵਿੱਚ ਜਹਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਕੇ ਭਾਰ ਖੋਤਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਸੁੱਟ ਗਏ
ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਮਿਲ ਗਏ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਦਿਲੋਂ ਭਰਮ ਦੇ ਜੰਦਰੇ ਟੁੱਟ ਗਏ

ਇਹ ਜੱਗ ਜਹਾਨ ਫ਼ਨਾਹ ਹੋਸੀ ਇਹਨਾਂ ਆਰਫ਼ਾਂ ਸੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਈ
ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਭਰਮ ਵਾਲਾ ਭੱਜ ਚੁਰ ਹੋਯਾ ਦੂਈ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਸਾਫ਼ ਨੀਤ ਹੋਈ
ਜਿੱਧਰ ਦੇਖਦੇ ਲੱਭਦਾ ਯਾਰਪਯਾਰਾ ਜਹੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ਤਹੀ ਮਸੀਤ ਹੋਈ

ਸੁੱਝਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਇੱਕੋ ਜਹੀ ਓਹਨਾਂ ਹਾਰ ਜੀਤ ਹੋਈ

ਸੱਚੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਹੱਕ ਪਛਾਣਨੇ ਦੀ ਇਹਨਾਂ ਆਰਫ਼ਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਚਾਹ ਇੱਕੋ
ਹੋਰ ਖਾਹਸ਼ ਨ ਰੱਖਦੇ ਮੂਲ ਕੋਈ ਹੀਰਾ, ਮੋਤੀ, ਸੂਰਨ ਸਵਾਹ ਇੱਕੋ
ਰੂਪਸਾਈਂ ਦਾ ਸਭ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂਵਿਚ ਫ਼ਕੀਰ ਤੇ ਸ਼ਾਹ ਇੱਕੋ
ਮੋਏ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਨਰਕ ਅਤੇ ਸੁਰਗ ਦੀ ਭਾਹ ਇੱਕੋ

ਅਬ ਫੁਟਕਲ ਛੰਦ

ਗੁਰਦੇਵ ਬਡੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿ ਜਾਨੈ

ਏਕ ਅਜੋਨ ਅਕਾਲ ਦਯਾਲ ਸੁ ਭਾਲ ਥਕੇ ਨਹਿ ਪਾਇ ਠਕਾਨੈ ।
ਦੇਸ ਫਿਰੈ ਸੁ ਬਦੇਸ ਫਿਰੈ ਕਰ ਭੇਸ ਫਿਰੈ ਬਹੁ ਖਾਕ ਕੁ ਛਾਨੈ ॥
ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਗੁਰੂ ਕਿਰਪਾਲ ਸੁ ਬੀਚ ਰਿਦੈ ਕਰਤਾਰ ਦਿਖਾਨੈ ।
ਸਾਚ ਕਹੈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ, ਗੁਰਦੇਵ ਬਡੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿ ਜਾਨੈ ॥ ੧ ॥

ਹੈ ਗੁਰ ਦੇਵਨ ਕੇ ਸਿਰ ਦੇਵਾ

ਫਾਂਸ ਕਟੇ ਸਭ ਦਾਸਨ ਕੀ ਅਰ ਨਾਸ ਕਰੇ ਸਭ ਹੀ ਭ੍ਰਮ ਭੇਵਾ ।
ਦੇਇ ਗਿਆਨ ਸੁ ਜਾਨ ਕਰੇ ਸਿੱਖ ਆਣ ਕਰੇ ਹਿੱਤ ਠਾਨ ਜੁ ਸੇਵਾ ॥
ਬੋਧ ਦਿਜੈ ਤਨ ਸੋਧ ਦਿਜੈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਮੁਖ ਦੇ ਹਰਿ ਵੇਵਾ ।
ਸਾਚ ਕਹੈ ਸਭ ਠੋਕ ਬਜਾ ਕਰ, ਹੈ ਗੁਰਦੇਵਨ ਕੇ ਸਿਰ ਦੇਵਾ ॥ ੨ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਉਪਮਾ ਅਗਾਧ ਹੈ

ਕਬਿੱਤ—ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਿਖਾਇ ਦੀਓ ਘਟ ਮਾਹਿ ਝਟ
ਮਾਹਿ ਦੂਰ ਕਰੀ ਆਧ ਐ ਬਿਆਧ ਹੈ । ਸੰਸੈ ਐਰ ਸ਼ੋਕ ਮੇਟ ਦਾਸ
ਕੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੀਨੋ ਦੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਹਾਨ ਸਗਰੀ ਉਪਾਧ ਹੈ ॥
ਸਬਦ ਸੁਨਾਇ ਸਭ ਭਰਮ ਮਿਟਾਏ ਝੱਬ ਅਬ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਦੁੱਖ ਨਾਹਿ ਬਾਧ ਹੈ । ਸ਼ਾਂਤ ਰੂਪ ਭਇਆ ਜਬ ਦਾਸ ਪਰ ਕਰੀ
ਮਇਆ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਉਪਮਾ ਅਗਾਧ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ਸਭ ਦੇਵਨ ਸੇ ਬੜੇ ਹੈਂ

ਕਬਿੱਤ—ਵਿਸ਼ਨੂ ਤੇ ਸਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੀ ਧਤਤ ਰਹਿਤ ਵੇਦੋ
ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਗਲ ਪੜੇ ਹੈਂ । ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਰਹਿਤ ਹੈ ਸਮਾਧ

ਮੈਂ ਸਥਿਤ ਸਦਾ ਚਾਂਦ ਅਰ ਸੂਰਜ ਤੇ ਅਸਤੇ ਔ ਚੜ੍ਹੇ ਹੈਂ ॥ ਜੀਵੋਂ
ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੋਣ ਕਰੇ ਸੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਿਨ੍ਹਾ ਜਾਤ
ਲੋਕ ਹੜ੍ਹੇ ਹੈਂ । ਸਤਿ ਨਾਮ ਦੇਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਾਰਾ ਜੱਗ ਸਾਰਾ, ਸਤਿਗੁਰ
ਦੇਵ ਸਭ ਦੇਵਨ ਸੇ ਬੜੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ਮਾਹਿੰ ਯਹੀ ਤੇ ਬਡਾਈ ਹੈ

ਕਬਿੱਤ—ਪਾਰਸ ਕੁਧਾਂਤ ਕੋ ਹੈ ਕਰ ਦੇਤ ਸੋਨਾ ਕਹਿਤ ਆਪ
ਸਮ ਕਰੇ ਨਾਹੀਂ ਯਹੀ ਉਣਤਾਈ ਹੈ । ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਬਾਸ ਕਰਤ ਹੈ
ਰੁੱਖਨ ਕੋ ਚੰਦਨ ਨ ਕਰ ਸਕੈ ਯਾਹੀ ਕਠਨਾਈ ਹੈ ॥ ਦੇਵ ਬਲੀ ਲੇਤ
ਸੁਬ ਦੇਤ ਲੋਕ ਕਹਿਤ ਸੁਣੇ ਮੁਕਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇਤ ਨਹਿੰ ਰਾਈ
ਹੈ । ਆਪ ਸਮ ਕਰ ਸਿੱਖ ਆਪ ਮੇਂ ਮਿਲਾਏ ਲੇਤ, ਸਤਿਗੁਰਦੇਵ ਮਾਹਿੰ
ਯਹੀ ਤੇ ਬਡਾਈ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਦੇਵ ਬਿਨ੍ਹਾ ਭਟਕਤ ਫਿਰੇ ਜੱਗ

ਕਬਿੱਤ—ਕੋਈ ਪੂਜੇ ਠਾਕਰਦਾਰੇ ਜਾਇ ਠਾਕਰੋਂ ਕੋ/ਕੋਈ ਸ਼ਿਵ
ਲਿੰਗ ਹੂੰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਮਾਹਿੰ ਰਿਹੋ ਲੱਗ । ਕੋਈ ਗੰਗਾ ਧਾਏ ਕੋਈ ਮੱਕੇ ਔ
ਮਦੀਨੇ ਜਾਏ ਕੋਈ ਦੁੰਡੇ ਬਾਹਿਰ ਕੋਈ ਦੁੰਡ ਰਿਹਾ ਸ਼ਾਹਿ ਰਗ ॥ ਕੋਈ
ਆਖੇ ਪੂਰਬ ਬਤਾਵੈ ਕੋਈ ਪੱਛਮ ਕੋ ਕੋਈ ਕਹੇ ਬੀਚ ਕੋਈ ਦੁੰਡ ਰਿਹਾ
ਹੈ ਅਲੱਗ ॥ ਪਾਵੈਂ ਬਹੁਤ ਖੇਦ ਭੇਦ ਪਾਵੈਂ ਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਪੂਰੇ
ਗੁਰਦੇਵ ਬਿਨ੍ਹਾ ਭਟਕਤ ਫਿਰੈ ਜੱਗ ॥ ੬ ॥

ਕਰੇ ਗੁਰ ਦੇਵ ਪਛਾਨ ਸੁ ਚੰਗਾ (੨੩ ਵਰਨ ਦਾ ਸੁਯਾ)

ਧੇਲੇ ਕੀ ਹਾਂਡੀ ਖਰੀਦ ਕਰੇ ਤੁ ਬਜਾਇ ਕੇ ਦੇਖਤ ਹੈਂ ਸੁ ਨਸੰਗਾ ।
ਏਕ ਛਦਾਮ ਕਾ ਸੌਦਾ ਖਰੀਦੋ ਤੁ ਮਾੜਾ ਪਛਾਨ ਕਰੇ ਝੁੱਬ ਦੰਗਾ ॥
ਬੇੜੀ ਚੀਜ਼ ਪਛਾਨ ਕੇ ਲੇਤ ਹੋ ਅੰਧਾ ਗੁਰੂ ਕਰ ਕਿਉਂ ਸੁਖ ਮੰਗਾ ।
ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਵਿਚਾਰ, ਕਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ਪਛਾਨ ਸੁ ਚੰਗਾ ॥ ੭ ॥

ਅੰਧਾ ਗੁਰੂ ਕੈਸੇ ਪਾਰ ਲੰਘਾਵੇ

ਤੁਬੈ ਭ੍ਰਮ ਸਿੰਧ ਕੇ ਬੀਚ ਔ ਚੇਲਨ ਕੋ ਮੰਝਧਾਰ ਭੁਬਾਵੇ ।
ਸੁ ਬੰਧੋ ਜੋਊ ਮੋਹ ਕੇ ਜਾਲ ਮੇਂ ਔਰ ਕੋ ਮੋਹ ਸੇ ਕੈਸੇ ਬਚਾਵੇ ॥
ਬੁਝੈ ਸੇ ਆਪ ਠਗਯੋ ਠੱਗ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਕੈਸੇ ਰਾਜਾਨ ਜਤਾਵੇ ।

ਸਾਚ ਕਹੈਂ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਕਿਸੇ ਅੰਧਾ ਗੁਰੂ ਕੈਸੇ ਪਾਰ ਲੰਘਾਵੇ ॥ ੮ ॥

ਕੱਚੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਤੋ ਭੇਡ ਚੰਗੇਰੀ

ਮੈਲੇ ਕੇ ਖਾਇ ਕੇ ਪੇਟ ਭਰੇ ਅਰ ਉਨ ਸੇ ਦੇਵਤ ਹੈ ਬਹੁ ਤੇਰੀ ।

ਸਾਲ ਮੇਂ ਬੱਚੇ ਜਣੇ ਦੋਇ ਚਾਰ ਐ ਦੂਧ ਕੇ ਦੇਵਤ ਹੋਇ ਲਵੇਰੀ ॥

ਲੇਤ ਨਹੀਂ ਕਛੂ, ਦੇਤ ਸਦਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਯਹਿ ਬਾਤ ਭਲੇਰੀ ।

ਸੇਵਕ ਕੋ ਕਛੂ ਦੇ ਨ ਸਕੇ ਐਸੇ, ਕੱਚੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਤੋ ਭੇਡ ਚੰਗੇਰੀ ॥ ੯ ॥

ਚੇਲੇ ਤੋ ਨ ਬਣ ਸਕੇਂ ਗੁਰੂ ਬਣੇ ਭੜੂਏ

ਕਬਿੱਤ—ਟਿੰਡਾਂ ਤੋ ਨ ਪੱਥ ਜਾਣੈ ਮੂਰਖ ਗਵਾਰ ਐਸੇ ਮੱਘੀਆਂ

ਦੇ ਬਣ ਬਣ ਬੈਠਤ ਹੈਂ ਘੜੂਏ । ਸਾਗ ਕੇ ਬਚੋਊਏ ਬਣੇ ਮਣੀਓਂ

ਕੇ ਪਾਰਖੂ ਤੋ ਕਿੱਲੋਂ ਕੇ ਘੜੂਏ ਬਣੇ ਰਤਨੋਂ ਕੇ ਜੜੂਏ ॥ ਕੱਚ ਕੇ

ਬਪਾਰੀ ਤੋ ਬਤਾਏਂ ਭਾਉ ਲਾਲਨ ਕੇ ਰੀਸ ਤੋ ਮਤੀਰਨ ਕੀ ਕਰੇਂ

ਤੁੱਮੇ ਕੜੂਏ । ਐਸੇ ਬਹੁਤ ਦੇਖੇ ਠੱਗ ਫਿਰਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਚੇਲੇ

ਤੋ ਨ ਬਣ ਸੱਕੇਂ ਗੁਰੂ ਬਣੇਂ ਭੜੂਏ ॥ ੧੦ ॥

ਗੁਰੂ ਭਏ ਅੰਧੇ ਔਰ ਚੇਲੇ ਭਏ ਬੋਰੇ ਹੈਂ

ਕਬਿੱਤ—ਗਿਆਨ, ਧਿਆਨ ਸੂਝਤ ਨ ਬੂਝਤ ਨ ਏਕ ਬਾਤ ਭੀਤਰ

ਸੇ ਗੁੱਦੜ ਐ ਬਾਹਿਰ ਔਰਤੋਰੇ ਹੈਂ । ਭੇਡੋਂ ਮਾਹਿੰ ਉਂਟ ਕੀਪਛਾਨ ਨਾਹਿੰ

ਕਰ ਸਕੈਂ ਬਾਤਨ ਮੈਂ ਚਾਤਰ ਐ ਸਾਧਨਾ ਮੇਂ ਹੋਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕਾਮ ਕੇ

ਅਧੀਨ, ਲੋਭ ਮੋਹ ਮੇਂ ਪ੍ਰਬੀਨ ਸਦਾ ਨਾਮਕੇ ਤਜਾਗੀ ਔਰਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੇ ਭੋਰੇ

ਹੈਂ । ਧਰਮ ਹੀਨ ਕਰਮ ਹੀਨ ਦੇਖੀਏ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਭਏ ਅੰਧੇ

ਔਰ ਚੇਲੇ ਭਏ ਬੋਰੇ ਹੈਂ ॥ ੧੧ ॥

ਆਖੇਂ ਸਾਬ ਹੋਤ ਭੀ ਤੋ ਲੋਕ ਭਏ ਅੰਧੇ ਹੈਂ

ਕਬਿੱਤ—ਭੇਡ ਪੀਛੇ ਭੇਡ ਚਲੇ ਜੱਗ ਕੀ ਯਹਿ ਰੀਤ ਭਲੀ

ਸੂਝਤ ਨ ਕਛੂ ਮਾਰੇ ਅਕਲ ਕੋ ਜੰਦੇ ਹੈਂ । ਭੇਖ ਦੇਖ ਲੀਆ ਝੱਟ

ਬਚ ਦੀਆ ਜੀਆ ਤਬ ਕਰਮ ਪਛਾਨਤ ਨ ਚੰਗੇ ਔਰ ਮੰਦੇ ਹੈਂ

ਕੱਨਾਂ ਮੰਨਾਂ ਕੁਰ ਕਰਵਾਏ ਧਾਰ ਲੀਆ ਗੁਰ ਲੀਕ ਕੇ ਫਕੀਰ

ਗੱਡ ਸਾਬ ਬੰਧੇ ਹੈਂ । ਕਰੇਂ ਪਰਮਾਰਥ ਕੀ ਸੂਝ ਨ ਕਰਤਾਰ

ਆਖੇਂ ਸਾਬ ਹੋਤ ਭੀ ਤੋ ਲੋਕ ਭਏ ਅੰਧੇ ਹੈਂ ॥ ੧੨ ॥

ਗੁਰੂ ਅਗਿਆਨੀ ਹਰਗਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਏ

ਕਬਿੱਤ—ਟੂਟਾ ਫੂਟਾ ਬੇੜਾ ਤੇ ਮਲਾਹ ਅੰਧਾ ਆਖਨ ਸੇ
ਸਾਗਰ ਕੇ ਪਾਰ ਕਹੋ ਕੈਸੇ ਤਰ ਜਾਈਏ। ਭੇਡ ਹੂੰ ਕੀ ਪੂਛ ਫੜੀ
ਕੈਸੇ ਜਾਇ ਨਦੀ ਤਰੀ ਪਿੰਗਲੇ ਕੰਧਾੜੇ ਚੜ੍ਹ ਕਹਾਂ ਤਕ ਧਾਈਏ॥
ਨੀਮ ਤੇ ਹਕੀਮ ਕੈਸੇ ਰੋਗੀਆਂ ਕਾ ਜਾਇ ਰੋਗ ਹੋਂਡਾ ਕਰ ਸ਼ਾਹੁ ਕੈਸੇ
ਇੱਜ਼ਤ ਵਧਾਈਏ। ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਬਿਨ੍ਹਾ ਕੈਸੇ ਮੁਕਤੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਗੁਰੂ ਅਗਿਆਨੀ ਹਰਗਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਏ॥ ੧੩॥

ਸਤਿਸੰਗ ਸਭ ਹੀ ਤੇ ਉੱਤਮ ਪਛਾਨੀਏਂ

ਕਬਿੱਤ—ਚੰਦਨ ਕਾ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਜੰਗਲ ਕੇ ਬੀਚ ਹੋਏ ਕਰੇ ਸਭ
ਰੁੱਖ ਸੇ ਮੈਲਾਗਰ ਮਹਾਨੀਏਂ। ਪਾਰਸ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਕੁਧਾਤ ਸੋਨਾ ਹੋਇ
ਜਾਤ, ਪਾਵੈ ਬਹੁ ਮੋਲ ਕਰ ਉੱਤਮ ਬਖਾਨੀਏਂ। ਭਲੇ ਸੰਗ ਕਰ ਸਭ
ਜੰਗ ਮੇਂ ਭਲਾਈ ਲੇਤ ਨੀਚ ਸੰਗ ਮਿਲੇ ਜੋਉ ਨੀਚ ਹੋਇ ਮਾਨੀਏਂ।
ਕਾਗਨ ਸੇ ਹੰਸ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰ ਦੇਤ, ਸਤਿਸੰਗ ਸਭ ਹੀ ਤੇ
ਉੱਤਮ ਪਛਾਨੀਏਂ॥ ੧੪॥

ਨੀਚਨ ਸੇ ਉੱਚ ਸਤਿਸੰਗ ਨੇ ਹੀ ਕਰੇ ਹੈਂ

ਕਬਿੱਤ—ਬਾਲਮੀਕ ਬੱਟਵਾਰਾ ਰਾਮ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ਸੋਈ
ਭੀਲਨੀ ਕੁਸ਼ਾਤ ਕੇ ਸੇ ਪਾਪ ਸਭ ਹਰੇ ਹੈਂ। ਸਦਨਾ ਕਸਾਈ, ਰਵਿ-
ਦਾਸ ਤੇ ਚੁਮਾਰ, ਜਾਂ ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਸੀਸ ਲੋਕ ਧਰੇ ਹੈਂ॥
ਨਾਮ ਦੇਵ ਛੀਂਬਾ ਤੇ ਕਬੀਰ ਕੋਣ ਉੱਚੀ ਜ਼ਾਤ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਆਜ
ਸਿਰਤਾਜ ਵਹਿ ਖਰੇ ਹੈਂ। ਦੇਖੀਏ ਵਿਚਾਰ ਨਿਰਧਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ,
ਨੀਚਨ ਸੇ ਉੱਚੇ ਸਤਿਸੰਗ ਨੇ ਹੀ ਕਰੇ ਹੈਂ॥ ੧੫॥

ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਸੰਗ ਕਰੇ ਤੈਸੇ ਹੋਇ ਜਾਤ ਹੈ

ਕਬਿੱਤ—ਚੋਰ ਕਰ ਸੰਗ, ਚੋਰੀ ਸੀਖਤ ਨਿਸੰਗ ਸਭ ਸੰਤਨ ਕਾ
ਸੰਗ ਕਰੇ ਸੋਈ ਸੁਖ ਪਾਤ ਹੈ। ਕੰਜਰੋਂ ਕੀ ਮੈਨਾ ਗਾਲੀ ਦੇਤ ਗੰਦ
ਬੋਲਤ ਹੈ ਸੰਤਨ ਕਾ ਤੋਤਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਦਾ ਗਾਤ ਹੈ। ਬੈਠਤ ਲੁਹਾਰ
ਪਾ ਕੱਪੜੇ ਸੇ ਸਾੜ ਲੇਤ ਗਾਂਧੀ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਤੇ ਸੁਰੰਧੀ ਖਾਸ ਆਤ ਹੈ॥

ਸੰਗ ਦੋਖ ਸਭ ਕੇ ਹੈ ਲਾਗਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਸੰਗ ਕਰੇ
ਤੈਸੇ ਹੋਇ ਜਾਤ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥

ਕੁੱਤੇ ਕੀ ਤੋ ਪੂਛ ਸੀਧੀ ਹੋਇ ਨਾਹੀਂ ਕਬ ਹੀ

ਕਬਿੱਤ—ਚੰਦਨ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਿ ਬਾਂਸ ਨ ਸੁਗੰਧ ਲੇਤ ਚਕਮਕ
ਤਜੇ ਨਾਹੀਂ ਆਗ, ਕਹੇਂ ਸਭ ਹੀ । ਗਧੇ ਕੇ ਨੁਲ੍ਹਾਏ ਗੰਗ ਬੈਲ ਨਾਹੀਂ
ਹੋਇ ਜਾਤ, ਨੀਮ ਤੇ ਨ ਹੋਇ ਮੀਠੀ ਸੀਂਚੇ ਦੂਧ ਝਬ ਹੀ ॥ ਦੂਧ ਕੇ
ਪਿਆਇ ਕਾਗ ਹੰਸ ਨਾਹੀਂ ਹੋਇ ਜਾਤ ਗੰਦਗੀ ਕਾ ਭੁੰਡ ਜਾਇ ਗੰਦਗੀ
ਮੇਂ ਦਬ ਹੀ । ਤੁਖਮ ਕੇ ਨੀਚ ਨਾਹੀਂ ਸੁਧਰੇਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੁੱਤੇ ਕੀ
ਤੋ ਪੂਛ ਸਿਧੀ ਹੋਇ ਨਾਹੀਂ ਕਬ ਹੀ ॥ ੧੭ ॥

ਕੌਣ ਕਹੇ ਖਲ ਪੁਰਸ਼ ਇੰਦਰ ਸੇ ਮਾੜੇ ਹੈਂ

ਇੰਦਰ ਹਜ਼ਾਰ ਆਖ ਕਰ ਦੇਖੇ ਹਰੀ ਰੂਪ ਦੁਸ਼ਟ ਹਜ਼ਾਰ ਨੈਨ
ਕਰ ਐਬਤਾੜੇ ਹੈਂ। ਇੰਦਰ ਤੋ ਬੱਜਰ ਸੇ ਮਾਰੇ ਸਦਾ ਪਾਪੀਓਂ ਕੇ ਯਹਿ ਤੋ
ਜ਼ਬਾਨ ਬੱਜਰ ਕਰ ਰਿਦਾ ਫਾੜੇ ਹੈਂ । ਇੰਦਰ ਅੱਪਛਰੇਂ ਕਾ ਗਾਨ ਸੁਣ
ਮਸਤ ਹੋਤ ਬਹਿ ਪੀ ਸ਼ਰਾਬ ਡੋਲੈਂ ਕੰਜਰੇਂ ਕੇ ਦਵਾਰੇ ਹੈਂ । ਪਾਪ ਕਰਨੇ
ਮੇਂ ਹੈਂ ਬਹਾਦਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਕਹੇ ਖਲ ਪੁਰਸ਼ ਇੰਦਰ ਸੇ
ਮਾੜੇ ਹੈਂ ॥ ੧੮ ॥

ਮੂਰਖੋਂ ਕੀ ਉਪਮਾ ਨ ਕਰੀ ਜਾਤ ਕਿਸੀ ਸੇ

ਕਬਿੱਤ—ਸਹੰਸੂ ਬਾਹੂ ਸਮ ਬੜੇ ਕਾਜ ਕੇ ਬਿਗਾੜਨੇ ਕੇ ਇਨਕੀ
ਹਜ਼ਾਰ ਭੁਜਾਂ ਦੇਖੀਂ ਸਮੱਥ ਹੈਂ । ਸੇਵਨੇ ਮੇਂ ਕੁੰਭਕਾਨ ਹੂੰ ਸੇ ਭੀ ਜ਼ਿਆਦਾ
ਦੇਖੇ ਗੁੱਸੇ ਮੇਂ ਮਹਿਕਾਸਰ ਸੇ ਆਗੇ ਏਕ ਹੱਥ ਹੈਂ । ਹਠੀ ਭੀ ਤੋ ਮੂੜ
ਲੋਕ ਰਾਵਨ ਸੇ ਕਮ ਨਾਹੀਂ ਕਪਟੀ ਤੋ ਕਾਲ ਨੇਮ ਦੈਂਤ ਸੇ ਭੀ ਤੱਥ ਹੈਂ ।
ਮੇਰੀ ਏਕ ਜੀਭ ਕੈਸੇ ਵਰਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੀਚ ਪੁਰਸ਼ ਗੁਣੇ ਮੇਂ
ਅਗਾਧ ਐ ਅਕੱਬ ਹੈਂ ॥ ੧੯ ॥

ਐਸੇ ਉਪਕਾਰੀ ਦੇਖੇ ਮੂਰਖ ਵਿਚਾਰ ਕਰ

ਕਬਿੱਤ—ਜੈਸੇ ਮਾਖੀ ਦੇਖੀ ਆਖੀ, ਪੜ ਕਰ ਘੀ ਮਾਹਿ ਆਖ
ਮਰ ਜਾਵੇ ਭਾਵੇ ਦੂਜੇ ਕਾ ਵਿਗਾੜ ਕਰ । ਜੈਸੇ ਗੜੇ ਪੜੇਂ ਅਸਮਾਨ ਹੂੰ
ਤੇ ਆਨ ਕਰ ਆਪ ਗਲ ਜਾਵਤੇ ਹੈਂ ਖੇਤੀ ਕੇ ਉਜਾੜ ਕਰ । ਤੈਸੇ ਬਾੜ

ਮੂਰਖੋਂ ਕੀ ਘਾਤ ਕਰੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਆਪ ਜਲ ਜਾਇ ਘਰ ਦੂਸਰੇ ਕਾ
ਸਾੜ ਕਰ । ਆਪਣੀ ਗੁਵਾਇ ਭੈਂਸ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਰੱਸੇ ਲੀਏ ਐਸੇ ਉਪ-
ਕਾਰੀ ਦੇਖੇ ਮੂਰਖ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ॥ ੨੦ ॥

ਨੀਚਨ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਤੋ ਈਸ਼ਰ ਬਚਾਏ ਜੀ ॥

ਕਬਿਤ—ਨੀਚ ਕਾ ਹੈ ਸੰਗ ਜੈਸੇ ਕੋਲੇ ਕੇ ਨਿਕਟ ਬੇਰ ਜੋਉ
ਕਰੇ ਸੰਗ ਸੋਉ ਦੁਖੜਾ ਉਠਾਇ ਜੀ । ਕੋਲਿਆਂ ਦੀ ਕਰਕੇ ਦਲਾਲੀ
ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਹੋਇ ਬੇ ਆਵੇ ਮੁੱਖ ਸੇਂ ਪਿਆਜ਼ ਜੋਉ ਖਾਇ ਜੀ ॥ ਹਵਾ ਸੰਗ
ਧੂੜ ਮਿਲੀ ਜਾਇ ਅਸਮਾਨ ਬੀਚ* ਨੀਚ ਪਾਣੀ ਸੰਗ ਮਿਲ ਚੀਕੜ
ਸਦਾਇ ਜੀ ॥ ਕੋਣ ਸੁ ਕਲੰਕਤ ਨ ਭਯੋ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਨੀਚਨ ਕੇ
ਸੰਗ ਸੇ ਤੋ ਈਸ਼ਰ ਬਚਾਇ ਜੀ ॥ ੨੧ ॥

ਸੰਤ ਔਰ ਈਸ਼ਰ ਮੇਂ ਭੇਦ ਨਾਹਿ ਜਾਨੀਏਂ

ਕਬਿਤ—ਲੋਹਾ ਜੈਸੇ ਅਗਨ ਮੇਂ ਆਪਣੇ ਗਵਾਇ ਗੁਣ ਅਗਨ
ਕੇ ਧਾਰ ਗੁਣ ਅਗਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਏਂ । ਚੁੱਨਾ ਜਿਉਂ ਸੁਫੈਦੀ ਤਜੇ ਹਲਦੀ
ਪੀਲੱਤਨ ਕੇ ਦੇਨੇ ਫਿਰ ਮਿਲਕਰ ਲਾਲ ਰੰਗ ਭਾਨੀਏਂ ॥ ਪਾਣੀ ਛੋਡ
ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਦੂਧ ਮਾਹਿ ਮਿਲੇ ਦੂਧ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਿਕੇ ਜਗਤ ਮੇਂ
ਮਾਨੀਏਂ । ਤੈਸੇ ਮੇਟ ਖੁਦੀ ਹੋ ਖੁਦਾਇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਔਰ
ਈਸ਼ਰ ਮੇਂ ਭੇਦ ਨਾਹਿ ਜਾਨੀਏਂ ॥ ੨੨ ॥

ਦੇਖੀਏ ਬਿਚਾਰ ਚੰਗੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਕੁਤੀਆ

ਕਬਿਤ—ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੁਣੇ ਕਰੇ ਸੰਤਨ ਦਰਸ ਸਦਾ ਚਰਨ ਧੂੜ
ਮਾਹਿ ਲੇਟੇ ਜਾਗਤ ਔਰ ਸੁੱਤੀਆ ॥ ਨੀਚਨ ਕੀ ਮਾਇ ਸਦਾ ਨੀਚ ਹੀ
ਕਮਾਇ ਕਾਮ ਪਾਪ ਹੀ ਬਸਾਹੇ ਕਾਢੇ ਪਾਪ ਹੀ ਕੀ ਬੁੱਤੀਆ । ਸੰਤਨ ਕੀ
ਕੁਕਰੀ ਸੋ ਸੰਗ ਰਹਿ ਸੰਤਨ ਕੇ ਨੀਚਨ ਕੀ ਮਾਇ ਰਹੇ ਪਾਪ ਮਾਹਿ
ਜੁੱਤੀਆ ॥ ਦੁਸ਼ਟ ਜੀਵ ਜਣੇ ਜਿਸ ਉਸ ਸੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਦੇਖੀਏ
ਬਿਚਾਰ ਚੰਗੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਕੁਤੀਆ ॥ ੨੩ ॥

ਸੰਤਨ ਕੀ ਦੌਸੀ ਤੁੱਲ ਰਾਜਾ ਕੀ ਨ ਰਾਨੀ ਹੈ

ਕਬਿਤ—ਰੂਪਵਤੀ, ਧਨਵਤੀ, ਜੋਬਨ ਕੇ ਮਾਨ ਮੱਤੀ ਉਮਰ ਸ

*ਨੀਚ ਪਾਣੀ— ਗਲੀਆਂ ਤੇ ਮੋਰੀਆਂ ਦਾ ।

ਸਾਰੀ ਜਾਂਕੀ ਵਿਸ਼ੇ ਮਹਿੰ ਬਿਲਾਨੀ ਹੈ। ਹਾਰ ਅੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਮਾਹਿੰ ਵਿਸ਼ੇ
ਕੇ ਵਿਹਾਰ ਮਾਹਿੰ ਬਾਗ ਪਰਵਾਰ ਮਾਹਿੰ ਸ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਹਾਨੀ ਹੈ। ਸੰਤਨ
ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੀ, ਜਾਪ ਕਰਯੋ ਹਰੀ ਹਰੀ ਲੰਗਰ ਪਕਾਯੋ ਔਰ ਦੋਯੋ ਸਦਾ
ਪਾਨੀ ਹੈ॥ ਹਾਥ ਪਾਉਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਫਲੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਤਨ ਕੀ
ਦਾਸੀ ਤੁੱਲ ਰਾਜਾ ਕੀ ਨ ਰਾਨੀ ਹੈ॥ ੨੪॥

ਸੰਤ ਕੀ ਪਛਾਨ ਭੀ ਤੋ ਕਰਨੀ ਉਖੇਰੀ ਹੈ

ਕਬਿੱਤ—ਲਾਖੋਂ ਬੈਠੇ ਧੂਣੀ ਤਾਏ ਸਿਰੇਂ ਮੇਂ ਸੁਵਾਹ ਪਾਏ ਲਾਖੋਂ
ਰੂਪ ਭਗਵੇ ਕਰਤ ਲੈਕੇ ਗੇਰੀ ਹੈ। ਲਾਖੋਂ ਨੇ ਮੁੰਡਾਏ ਮੁੰਡ ਭੂਡ ਬਣੇ
ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੇ ਲਾਖੋਂ ਨੇ ਪੜਾਇ ਕਾਨ ਜਾਨ ਯਹਿ ਚੰਗੇਰੀ ਹੈ॥ ਲਾਖੋਂ ਫਿਰੇਂ
ਨਾਂਗੇ ਲਾਖੋਂ ਗੋਦੜੀ ਬਣਾਇ ਸਾਂਗੇ ਮਾਂਗ ਮਾਂਗ ਖਾਏ ਲਾਖੋਂ ਹਮ ਨੇ
ਯਹਿ ਹੇਰੀ ਹੈ। ਠੱਗ ਕਿਸੇ ਕਹੇਂ ਸੰਤ ਕਿਸਕੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ
ਕੀ ਪਛਾਨ ਭੀ ਤੋ ਕਰਨੀ ਉਖੇਰੀ ਹੈ॥ ੨੫॥

ਕੋਈ ਕੋਈ ਸੰਤ, ਠੱਗ ਫਿਰਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਹੀ

ਕਬਿੱਤ—ਫਿਰਤੇ ਲਟੇਰ ਕਾਮ ਕਰਨੇ ਕੇ ਚੋਰ ਭੈੜੇ, ਐਧੂ ਐ
ਨਿਕਮੇ ਕਰ ਸਕਤ ਨ ਕਾਰ ਹੀ। ਮਾਈ ਔਰ ਬਾਪ ਕੇ ਨ ਭੈਣ ਭਾਈ
ਸਾਕ ਕੇ ਨ ਜਾਪ ਔਰ ਤਾਪ ਕੇ ਨ ਮੂਰਖ ਗਵਾਰ ਹੀ। ਹਲ ਛੋਡ ਨੱਠੇ
ਪੱਠੇ ਪੁੱਟਨੇ ਸੇ ਡਰੇ ਦਿਲ ਪਾਲਿਆ ਗਿਸਤ ਨਾਹਿੰ ਕੀਤਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
ਹੀ। ਖਾਵਤੇ ਹਰਾਮ ਕੋਈ ਕਾਮ ਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੋਈ ਕੋਈ ਸੰਤ,
ਠੱਗ ਫਿਰਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਹੀ॥ ੨੬॥

ਐਸੇ ਸੁਭ ਸੰਤਨ ਕੋ ਹਮਰੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ

ਕਬਿੱਤ—ਭੇਖ ਐ ਪਾਖੰਡ ਨਾਹੀਂ ਵੈਰ ਦੁਖ ਦੰਡ ਨਾਹੀਂ ਚਾਹੇਂ
ਖੀਰ ਖੰਡ ਨਾਹੀਂ ਭਗਤੀ ਸੋ ਕਾਮ ਹੈ। ਅੰਦ੍ਰ ਐ ਬਾਹਿਰ ਸੇ ਬਾਤਨ
ਐ ਜ਼ਾਹਿਰ ਸੇ ਦੇਖਨੇ ਮੇਂ ਏਕ ਸਮ ਜਾਪ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹੈ॥ ਕਾਮ ਐ
ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਹੀਂ ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਲੋਭ ਨਾਹੀਂ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਰਹਿਤੇ
ਆਠੋਂ ਜਾਮ ਹੈ। ਅਤਿ ਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਯਾਲ ਵੈਰੀ ਮੀਤ ਕੋਊ ਨਾਹੀਂ
ਐਸੇ ਸੁਭ ਸੰਤਨ ਕੋ ਹਮਰੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ॥ ੨੭॥

ਹੈਂ ਯਹਿ ਲੱਛਨ ਸੰਤਨ ਕੇਰੇ

ਖਾਵਤ, ਬੋਲਤ ਸੰਜਮ ਸੇਂ ਅਰ ਸੇਵਤ ਜਾਗਤ ਨਾਮ ਚਿਤੇਰੇ ।
ਲੋਭ ਨ ਮੋਹ ਨ ਕਾਮ ਨ ਕ੍ਰੋਹ ਨ ਦੂਰ ਕਰੇ ਸਭ ਮਾਇਕ ਝੇਰੇ ॥
ਚਿੱਤ ਉਦਾਸ ਨ ਆਸ ਪਦਾਰਥ ਦੇਸ ਵਿਕਾਰ ਨ ਆਵਤ ਨੇਰੇ ।
ਬੁੱਧ ਕਹੈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਭ ਹੈਂ ਯਹਿ ਲੱਛਨ ਸੰਤਨ ਕੇਰੇ ॥ ੨੮ ॥

—* ਫੁਟਕਲ ਕਬਿੱਤ *

ਕਬਿੱਤ—ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮ ਰੂਪ ਅੰਦਰ ਅਨੂਪਤੇਰੇ ਢੂੰਡੀਏ ਨ ਬਾਹਿਰ ਝਾਤ
ਅੰਦਰੇ ਹੀ ਪਾਈਏ । ਪਾਈਏ ਓਹਮੇਤੀ ਜੋਤੀ ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹੀ ਘੱਟਕੇ
ਸਮੁੰਦਰ ਮੇਂ ਗੋਤਾ ਜਬ ਲਾਈਏ ਲਾਈਏ ਪ੍ਰੀਤ ਰੀਤ ਪਾਈਏ ਮਾਹਬੂਬ
ਵਾਲੀ ਬਿਰਹੇਂ ਦੀ ਅਗਨ ਪਲਕ ਮੇਂ ਬੁਝਾਈਏ । ਜਾਈਏ ਜੇ ਬਾਹਿਰਨ
ਪਾਇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਘਰ ਹੀ ਮੇਂ ਭੁੰਢ ਕੇ ਪਿਆਰਾ ਗਲ ਲਾਈਏ ॥ ੧ ॥

ਕਃ—ਸੱਚ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨ ਝੂਠ ਵਡਿਆਈ ਪਾਵੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨ
ਕੱਚ ਮੁੱਲ ਪਾਵੇਦਾ । ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇ ਸੱਚ ਬੋਲਕੇ ਵਿਹਾਰ ਕਰੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਨ
ਅੱਗ ਸਾੜੇ ਚੋਰ ਨ ਚੁਰਾਵੇਦਾ ॥ ਝੂਠ ਦਾ ਰੁਪਯਾ ਪੁੱਜੇ ਸੱਚ ਦੀ ਨ ਕੋਡੀ
ਨਾਲ ਸੱਚ ਸਦਾ ਉੱਜਲਾ ਨ ਝੂਠਾ ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਵੇਦਾ । ਸੱਚ ਸਿਰ ਸਿਹਰੇ ਸਦਾ
ਬੱਝਦੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਹਨਤ ਦਾ ਤੋਕ ਗਲ ਝੂਠ ਦੇ ਸੁਹਾਵੇਦਾ ॥ ੨ ॥

ਕਃ—ਅੱਨ ਹੁੰਦੇ ਘਰ ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਦਲਿੰਦੀ ਨੇ ਪੀਸ ਐ ਪਕਾਇ ਮੂੰਹ
ਆਪਣੇ ਨ ਪਾਣ ਜੋ ਖੂਹ ਪਾਸ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤਿਹਾਇ ਮਰਜਾਣ ਦੇਖੇਡੋਲ ਅਤੇ
ਜੇਵੜੀ ਨ ਫੜਕੇ ਵਹਾਣ ਜੋ । ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਬੇੜਾ ਭੁੱਬੇ ਹਿੱਮਤੀ ਸੋ ਬੱਚ
ਜਾਂਦੇ ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਸੋਈ ਹੱਥ ਪੈਰ ਨ ਹਲਾਣ ਜੋ ਓਹਨਾਂ ਤਾਈਂ ਕੋਨ ਆਬਚਾਵੇ
ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਆਪ ਹੀ ਨ ਚਾਹਣ ਜੋ ॥ ੩ ॥

ਕਃ—ਜੋਰਾਵਰਾਂ ਨਾਲ ਨਾਹੀਂ ਪੁੱਜਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ ਸਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਂਝ
ਓਹਨਾਂ ਨਾਲ ਘੱਤਜਾਂ । ਅੱਗਾਂ ਦੀ ਜੇ ਲੰਗੀਏ ਤਾਂ ਚੱਕ ਵੱਢੇ ਕੋੜਘੋੜਾ
ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਜੇ ਲੰਘੀਏ ਤਾਂ ਮਾਰਦਾ ਦੁਲੱਤਜਾਂ ॥ ਨੀਵੀਏਂ ਤਾਂ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਪੈਰ
ਦੇਇਲਤਾੜ ਦੇਂਦੇ ਤਾਂ ਭੀ ਰਹਿਣਦੇਣ ਨ ਜੇ ਹੋਵੀਏ ਅਵੱਤਜਾਂ ਹੋਵੇਦਾ ਬਚਾ
ਦੂਰ ਰਹੀਏ ਜੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਥਾਟੇਕ ਛੱਡੀਏ ਜੀ ਦੇਖਕੇ ਕੁਪੱਤਜਾਂ ॥ ੪ ॥

ਕਃ—ਕਿਸੇਦੀ ਨ ਰੀਸ ਚੰਗੀ ਕਰਨਾ ਨਿਬਾਹ ਭਲਾ ਕਿਸੇ ਤਾਈਂ ਕਾਣਾਂ ਦੇਖ ਆਪ ਅੰਨੇ ਬਣੇ ਨਾਮਹਿਲ ਦੇਖ ਕਿਸੇਦਾ ਨ ਫੂਕ ਦਿਓ ਕੁੱਲੀ ਤਾਈਂ ਆਪਣੇ ਫਸਣ ਹਿੱਤ ਆਪ ਜਾਲ ਤਣੇ ਨਾਬਾਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਨ ਨੱਚ ਪਵੇ ਉਠ ਵਾਂਗੂੰ ਆਪਣੀ ਵਡਾਈ ਬੈਠ ਬੈਠ ਮੂੰਹੋਂ ਭਣੇ ਨ। ਸਿੱਧੀ ਚਾਲੇ ਸਦਾ ਚਲੇ ਚੱਲੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੰਦੀ ਰੀਸ ਕਰ ਭਲਿਆਈ ਮੂਲ ਗਣੇ ਨ॥੫॥

ਕਃ—ਛੋਟਿਆਂਦੇ ਨਾਲਰਲ ਵੱਡੇ ਬਦਨਾਮ ਹੁੰਦੇ ਪਾੜੀਆਂਦੇ ਨਾਲਰਲ ਸੂਰਮੇ ਭੀ ਮਾਰੀਦੇ। ਬੇਰਾਂ ਕਰ ਇੱਟਾਂ ਪੈਣ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਟਾਹਣੀਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਚਿਆਂਦੇ ਸੰਗ ਭਲੇ ਮਾਨਸਭੀ ਤਾੜੀਦੇ। ਛੋਟਿਆਂਦੇ ਕੱਮ ਸਦਾ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪੈਣ ਮੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕੁੱਤਾ ਜੰਗ ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ ਗਾਰੀਦੇ। ਸਿਰ ਦਾ ਹੀ ਗਹਿਣਾ ਸੋਹੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾਗਹਿਸ ਹੋਵੇ ਨਾਹੀਂ ਬੈਠਕੇ ਅਟਾਰੀ ਤੇ॥੬॥

ਕਃ—ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਵਡਿਆਈ ਹੋਵੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਛੋਟਿਆਂ ਦੇ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਨਾਹੀਂ ਧਾਰਦੇ। ਘਾਸ ਨੂੰ ਪਹਾੜ ਸਦਾ ਮੂੰਡ ਤੇ ਉਠਾਈ ਰਹਿੰਦੇ ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਤਾਈਂ ਸਿਰ ਤੇ ਸਹਾਰਦੇ। ਆਪ ਦੁੱਖ ਝੱਲਕੇ ਪੁਚਾਣ ਲਾਭ ਲੋਕਾਂ ਤਾਈਂ ਬੰਦਲ ਹੋ ਨੀਵੇਂ ਕੱਮ ਫਿਰਦੇ ਸਵਾਰਦੇ। ਰੁੱਖ ਫਲ ਪਾਕੇ ਨੀਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਿਨ੍ਹਾ ਫਲੋਂ ਉੱਚਾ ਬਾਂਸ ਲੋਕ ਫਿਟਕਾਰਦੇ॥੭॥

ਕਃ—ਬੁਰਿਆਂਦੇ ਸੰਗ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇ ਸੰਗਦੇਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲੱਗ ਜਾਇਗਾ। ਕੋਲਿਆਂ ਦੀ ਕਰਕੇ ਦਲਾਲੀ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਹੋਏ ਬੈਠੀਏ ਲੋਹਾਰ ਪਾਸ ਕੱਪੜਾ ਜਲਾਇਗਾ। ਗਾਂਧੀ ਪਾਸ ਬੈਠਿਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਭੀ ਹੋਦੁੱਧ ਜਾਵੇ ਠੇਕੇ ਉੱਤੇ ਦੁੱਧ ਭੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਿਰਸਾਇਗਾ। ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਫਲ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭਲਾ ਅਤੇ ਬੁਰਾ ਝੱਭ ਅਸਰ ਪੁਚਾਇਗਾ॥੮॥

ਕਃ—ਝੂਠ ਸੱਚ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤਾ ਹੋਵੇਦਾ ਏਸੇਖੀਸ਼ੇਰਾ ਝੂਠ ਸਦਾ ਹੋਲਾ ਸੱਚ ਹੋਵੇਦਾ ਗੰਭੀਰ ਜੀ। ਪਰਖਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੂੰਹ ਝੂਠ ਦਾ ਹੋ ਕਾਲਾ ਜਾਇ ਸੱਚ ਖਾਕੇ ਤਾਉ ਹੁੰਦਾ ਉੱਜਲਾ ਅਖੀਰ ਜੀ। ਖੱਖੜੀਆਂ ਅੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਨ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣ ਹੋਣ ਧਰਕੋਨੇ ਨਾਹੀਂ ਦਾਖ ਤੇ ਅੰਜੀਰ ਜੀ। ਸੱਚ ਦਾ ਹੋ ਮੁੱਲ ਸੱਚੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੂਠ ਤਾਈਂ ਲਾਹਨਤ ਹੈ ਸੁਣੋ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਜੀ॥੯॥

ਕਃ—ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਜਦ ਤੱਕ ਨ ਵਗਾੜ ਹੋਵੇ ਬਾਹਰੋਂ ਕੋਈ ਵੈਰੀ

ਆਕੇ ਦੁੱਖੜਾ ਪੁਚਾਇ ਨਾਅੰਦਰਦਾ ਰੋਗ ਜਦ ਤੱਕਰਹੇ ਅੰਦਰੇ ਹੀ ਬਾਹਰੇ
ਆ ਬੀਮਾਰੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੁੱਖਾਇ ਨ। ਪਏ ਨ ਕੁਹਾੜੇ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜ ਦਾ
ਦਸਤਾ ਜੇ ਤਦੋਂ ਤੱਕ ਜੰਗਲ ਦਾ ਕੁਝ ਉਹ ਗਵਾਇ ਨ। ਘਰ ਗਿਆ ਪਾਟ
ਮੋਇਆ ਦਹਿਸਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਕੋਈ ਆਪ ਹੀ
ਤੁੜਾਇ ਨ ॥ ੧੦ ॥

ਕ:- ਨੀਚਾਂਦਾ ਸੁਭਾਉ ਨੀਚ ਕਰਨੇਹੀ ਕੱਮ ਉਹਨਾਂ ਵੇਖਕੇ ਪਰਾਇ ਸੁੱਖ
ਨੀਚ ਨਾਹੀਂ ਜਰਦੇ। ਮੱਖੀ ਆਪ ਮਰੇ ਘਿਓ ਨਾਸ ਕਰੇ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਈਰਖਾ
ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਨੀਚ ਸਦਾ ਸੜਦੇ। ਆਪ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਖਾਣ ਦੇਵੰਦੇ ਨ
ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਭਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰ ਭਾਰ ਸਿਰ ਧਰਦੇ। ਨੀਚਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ
ਤੋਂ ਲਾਂਭ ਹੋ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੁਧਵਾਨ ਆਦਮੀ ਵਿਹਾਰ ਸਭ ਕਰਦੇ ॥ ੧੧ ॥

ਕ:- ਮੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵੈਰੀ ਚੰਗਾ ਮਾਉਂ ਚੰਦੀ ਤੋਂ ਪੋਟੇਂ ਜਣ ਬੱਚੇ ਜੋ
ਕੁਮੱਤ ਹੋ ਸਿਖਾਵੇਦੀ। ਮੂਰਖ ਐਲਾਦ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਸੱਪ ਨੀਹੀ ਆਪਣੇਹੀ
ਜਣ ਬੱਚੇ ਆਪ ਹੀ ਜੋ ਖਾਵੇਦੀ। ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦੋਂ ਵਿਗੜੀ ਐਲਾਦ ਮੁੜ
ਸੋਰਦੀ ਨ ਫੇਰ ਕੋਈ ਵਿਦਯਾ ਅਸਰ ਨਾਹੀਂ ਪਾਵੇਦੀ। ਜੱਮ ਪਾਲ ਛੱਡਣੇ
ਇਹ ਕੱਮ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਅਨਸਾ ਨੂੰ ਮਾਂ ਹੀ ਬਨਾਵੇਦੀ ॥ ੧੨ ॥

ਕ:- ਘੋੜੀ ਦੀ ਜੇ ਪੂਛ ਵੱਡੀ ਆਪਣਾ ਹੀ ਪਿਛਾ ਕੱਜੂ ਸੂਮ ਪਾਸ ਧਨ
ਲਾਭ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ ਪਾਈ ਦਾ। ਸੋਨੇ ਦਾ ਸੁਮੇਰ ਹੱਥ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨ ਕੁਝ ਦੇਵੇ
ਖਾਰਾ ਹੈ ਸਮੁੰਦ ਪਾਣੀ ਪੀਕੇ ਮਰ ਜਾਈ ਦਾ। ਦਾਤਾ ਵਾਂਗ ਖੂਹ ਦੇ ਸਵਾਰੇ
ਕੱਮ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਧਨ ਪਾਣੀ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਸਲਾਹੀ ਦਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ
ਵਿੱਚ ਓਹੋ ਵੱਡਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਜਿਸ ਪਾਸ ਤੋਂ
ਉਠਾਈ ਦਾ ॥ ੧੩ ॥

ਕ:- ਹਿੱਮਤ ਨੂੰ ਹਾਰ ਕੇ ਵਿਗਾੜ ਲਈਦੇ ਕੱਮ ਸਾਰੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਖੂਹ ਖੋਂਦੇ
ਜਲ ਧਰਤੀ ਚੋਂ ਪਾਇ ਕੋਣ। ਬੰਗੜੇ ਬਗੈਰ ਅੱਗ ਲੱਕੜਾਂ ਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਨ
ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਹਲੂ ਪੀੜੇ ਤੇਲ ਤਿਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਇ ਕੋਣ। ਫੁੱਟ ਜਾਇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਤਦ
ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤੇ ਡੁੱਬ ਮੰਝ ਧਾਰ ਮਰੇ ਪਾਰ ਆ ਲੰਘਾਇ ਕੋਣ।
ਆਪਣੀ ਨ ਆਪ ਕਰੇ ਮਦਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਡਿੱਗੇ ਪਿਆਂ ਤਾਈਂ ਬਾਹੋਂ
ਫੜਕੇ ਉਠਾਇ ਕੋਣ ॥ ੧੪ ॥

ਕ੃—ਆਪਣੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਜੇ ਰੋਗੀ ਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰੇ ਬਿਨ੍ਹਾ ਪੁੱਛੇ ਵੈਦ
ਆਣ ਔਖਧੀ ਖੁਲਾਇ ਨ। ਮੇਰੇ ਡਰ ਮਾਰੇ ਨ ਸਮੁੰਦ ਵਿੱਚ ਗੋਤਾ ਜੇਹੜਾ
ਰਤਨ ਅਮੋਲ ਮੇਰੀ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾ ਪਾਇ ਨ। ਕਵੀ ਜੇ ਨ ਬੈਠ ਕਰ ਜਿਗਰ
ਦਾ ਖੂਨ ਪੀਵੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਘਰ ਆਪਣਾ ਬਨਾਇ ਨ। ਆਪਣਿਆਂ ਪੈਰਾਂ
ਤੇ ਜੇ ਉਠੇ ਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਡਿਗਦੇ ਨੂੰ ਡੇਰੇ ਜੱਗ ਪਕੜ ਉਠਾਇ ਨ॥ ੧੫॥

ਕ੃—ਘਰ ਹੋਵੇ ਬਿਤ ਮਿੱਤ ਬਣਦੇ ਅਨੇਕ ਆਏ ਘੋਰ ਘੋਰ ਬੈਠਦੇ ਖੁਸ਼ਾ-
ਮਦੀ ਆ ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਤੇਰੇ ਤਾਂ ਪਸੀਨੇ ਥਾਂ ਖੂਨ ਅਸੀਂ ਡੋਲੀਏ ਜੀ ਕਹਿਣ
ਤਦ ਤੱਕ ਜਦ ਪੈਂਦਾ ਰਹੇ ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ। ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਯਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨ
ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਰੀ ਔਰ ਮਿੱਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੁੰਦੀ ਭੁੱਖ ਵਿੱਚ। ਖਾਣੇ ਦੇ
ਤਾਂ ਮਿੱਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਬੁੜ ਨਹਿ ਜੱਗ ਮਹਿ ਅਸਲੀ ਤਾਂ ਮਿੱਤ੍ਰ ਜੋ ਕੱਮ ਆਵੇ
ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ॥ ੧੬॥

ਕ੃—ਘਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨ ਜਹਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਨ ਕੋਈ ਘਰ ਜਿਹਾ ਸੁੱਖ ਹੋਰ
ਕਿਤੇ ਨ ਪਛਾਣੀਏਂ। ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਨਾਰ ਪੁੱਤ ਆਗਯਾ ਸੁਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜੀਆਂ
ਦਾ ਪਯਾਰ ਦੁੱਖ ਵੈਰ ਨ ਨਸ਼ਾਨੀਏਂ। ਇਹੋ ਹੈ ਸੁਵਰਗ ਇਹੋ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਦੇ ਸੁਖ ਪਛਾਨ ਜਿੱਥੇ ਫੁੱਟ ਵੈਰ ਧਾਨੀਏਂ। ਜਿੱਥੇ ਇਤਫ਼ਾਕ ਤਿੱਥੇ ਸੁਖ
ਵੱਸੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਬੇਇਤਫ਼ਾਕੀ ਮੂਲ ਦੁਖ ਦਾ ਹੀ ਜਾਨੀਏ॥ ੧੭॥

ਕ੃—ਜੀਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸਤਕਾਰ ਵੱਡੇ ਛੋਟਿਆਂ ਦਾ ਸੇਵਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ
ਜੀ ਦੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਜਹਿੰ। ਆਇ ਗਏ ਸਾਧ ਸੰਤ ਸੇਵ ਪੂਜ ਕੁਲ
ਇਸ਼ਟ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਜਹਿੰ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇਵਾ ਗੁਣ
ਇਹ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਜਾਨ ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਵੱਸਦੀ ਹੈ ਨਾਰੀ ਜਹਿੰ। ਓਹੋ ਹੈ
ਸੁਰਗ ਭਾਈ ਹੋਰ ਕਿੱਥੇ ਭਾਲੀਏ ਜਾ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੀਵ ਭੀ
ਵਿਕਾਰੀ ਨਹਿੰ॥ ੧੮॥

ਕ੃—ਕਾਬਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸੇਬਤੇ ਅੰਗੂਰ ਸੁਣਖੁਸ਼ੀ ਹੋਕੇ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਰ
ਨਾਹੀਂ ਸੁੱਟੀਏ। ਵੇਖ ਕੇ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਘਰ ਮੁੰਡੇ ਸੋਹਣੇ ਖੇਡਦੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ
ਕੁਸੋਹਣਯਾਂ ਦਾ ਗਲ ਨਾਹੀਂ ਘੁੱਟੀਏ। ਸੋਚ ਕੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਮ ਕਰੀਏ ਕਰਤਾਰ
ਸਿੰਘ ਫਸ ਦੁਖਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਐਵਾਂ ਨਾਹੀਂ ਛੁੱਟੀਏ। ਕਾਹਲੀ ਅੱਗੇ ਟੋਏ ਸਦਾ
ਆਖਦੇ ਦਾਨਾ ਸਾਰੇ ਅਗਲਾ ਸੰਭਾਲ ਪੈਰ ਫੇਰ ਪਿੱਛੇ ਪੁੱਟੀਏ॥ ੧੯॥

ਕਃ—ਸੁਖ ਸੰਤੋਖ ਮਾਹਿ ਦੁਖ ਹੈ ਬੇਸਬਰੀ ਮੇਂ ਪਿਛੇ ਲੱਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਨ ਡੋਲੀਏ। ਡੋਲੀਏਨ ਦੇਖਕੇ ਪਰਾਯਾ ਧਨ ਧਾਮ ਭਾਈ ਬੀਜਿਆ ਜੋ ਬੀਜ ਸੋਈ ਆਨਪਿਆ ਝੋਲੀਏ। ਲਏਪਾ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਫਲ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇਇ ਅਨਰਥ ਕਾਹਨੂੰ ਤੋਲੀਏ ਤੋਲੀਏ ਸਦਾ ਹੀ ਪੂਰਾ ਡੋਲੀਏ ਨ ਸਤ ਛੇੜ ਸਾਰਾਜਗ ਆਪਣਾ ਜੇ ਮਿੱਠਾ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲੀਏ॥੨੦॥

ਕਃ—ਉੱਚਾ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਾਂਸ ਫਲੋਂ ਖਾਲੀ ਰਿਹਾ ਉੱਚਾ ਟਿੱਬਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨ ਬੂੰਦ ਠਹਿਰਾਂਵਦਾ। ਉੱਚਾ ਹੋਯਾ ਬੱਦਲ ਨ ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਕਦੇ ਭਾਈ ਉੱਚਾ ਰੁੱਖ ਸਿੰਬਲ ਦਾ ਫਲ ਨ ਬਿਆਂਵਦਾ। ਉੱਚਾ ਹੰਕਾਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਦਮੀ ਜੋ ਜੱਗ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵਡਿਆਈ ਨਾਹੀਂ ਪਾਂਵਦਾ। ਟਿੱਬਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਰੁੜ੍ਹ ਨੀਵੀਂ ਥਾਈਂ ਠਹਿਰਦਾ ਆ ਗੇਂਦ ਜਾਕੇ ਉੱਚਾ ਮੁੜ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਂਵਦਾ ॥ ੨੧ ॥

ਕਃ—ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਹੀਂ ਬੋਲੀਏ ਵਿਚਾਰ ਉਥੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨ ਦੀਜੀਏ। ਦੀਜੀਏ ਨ ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਸਮਝ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤਾਈਂ ਕੀਜੀਏ। ਕੀਜੀਏ ਨ ਕਾਹਲੀ ਠਹਿਰ ਸੋਚੀਏ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੀ ਅੱਗੇ ਟੋਏ ਮੁੜ ਡਿੱਗ ਪਛਤੀਜੀਏ। ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੰਤ ਵਿਸਦਾ ਖਰਾਬ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਕਾਹਨੂੰ ਫੇਰ ਲੀਜੀਏ॥੨੨॥

ਕਃ—ਜਿੰਨਾ ਹੋਵੇ ਵਿੱਤ ਕੰਮ ਉਤਨਾ ਹੀ ਕਰੇ ਚੰਗਾ ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅੰਤ ਨੂੰ ਖਵਾਰੀ ਦੇ। ਖਰਾਂ ਦੇ ਦੁਲੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖਰ ਹੀ ਸਹਾਰਦੇ ਨੇ ਹਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਹੀ ਸਹਾਰੀਏ। ਜ਼ੋਰ ਵਰਾਂ ਨਾਲ ਰੀਸ ਪੁੱਜੇ ਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਰਗਾ ਸੋ ਕਿਵੇਂ ਨਾਲ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਉਡਾਰੀਏ। ਸ਼ੇਖੀ ਖੋਰੇ ਹੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਜੋ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਲਾਚਾਰੀਏ॥੨੩॥

ਕਃ—ਪੜਦਾ ਨ ਕੋਈ ਹੈਕੰਗਾਲਤਾ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਦੌਲਤ ਦਾ ਪੜਦਾ ਹੈ ਭਾਰਾ ਜੀ। ਮਾੜੇ ਦਾ ਨ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ ਜ਼ਰ ਆਵੇ ਤਕੜੇ ਦਾ ਪਾਪ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨ ਉਘਾਰਾ ਜੀ। ਮਾੜੇ ਦੀ ਚਾਂਦਰ ਦਾ ਦਾਗ਼ ਸਾਰੇ ਦੇਖਦੇ ਨੇ ਤਕੜੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਿਸੇ ਨ ਨਿਹਾਰਾ ਜੀ। ਮਾੜਾ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਤਕੜਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਕੜਾ ਸੋ ਪਾਪੀ ਜਾਇ ਅੰਤ ਫਿਟਕਾਰਾ ਜੀ ॥ ੨੪ ॥

ਕਃ—ਮੂਰਖਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਕਰ ਤੰਗ ਹੁੰਦੇ ਬੁਧਵਾਨ ਮੂਰਖਾਂ ਦੀ ਯਾਰੀ ਭੀ
ਖੁਆਰੀ ਦਾ ਹੈ ਮੁੱਢ ਵੀਰ । ਬੇਰੀ ਅਤੇ ਕੋਲੇ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਜਾਣ ਮੂਰਖਾਂ
ਦਾ ਹਿਤ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਭੀ ਓਹ ਦੇਵਦੇ ਸਰੀਰ ਚੀਰਾ ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਂ ਮੇਲ
ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਝੱਟ ਕੁਛ ਨਾਂਹ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੂਰਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਜੇ ਤੀਰ ।
ਭੁੱਬਦਿਆਂ ਮੂਰਖਾਂ ਦੀ ਫੜੀਏ ਜੇ ਬਾਂਹ ਭਾਈ ਮੰਨਣ ਅਹਿਸਾਨ ਨਾਹੀਂ
ਉਲਟੇ ਹੋ ਪੈਣ ਕੀਰ ॥ ੨੫ ॥

ਕਃ—ਮੂਰਖ ਦੀ ਯਾਰੀ ਭੈੜੇ ਟੱਟੂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਦੁਲੱਤੇ
ਮਾਰੇ ਅੱਗੋਂ ਫੜੇ ਵੱਢਦਾ। ਮੂਰਖਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਭੀ ਤਾਂ ਉਠ ਦੇ ਹੈ ਨਾਚ ਵਾਂਗੂੰ
ਵੈਰ ਪਿਆ ਮੂਰਖ ਭੀ ਪਿੱਛਾ ਨਾਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਮੂਰਖ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੈਰ ਦੋਵੇਂ
ਦੁਖਦਾਇਕ ਨੇ ਉਤਰਨਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ਪਹਾੜਸਿੰਦੀ ਖੱਡ ਦਾ । ਚਤੁਰਸਿਆਣਾ
ਓਹੋਪੁਰਖ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘ ਮੂਰਖਾਂ ਤੋਂ ਕਿੱਲਾ ਹੋ ਪਰੇਰੇ ਸ਼ਰਾ ਗੱਡਦਾ ॥ ੨੬ ॥

ਕਵੀ ਦੀ ਬੋਲਤੀ

ਇਹ “ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼” ਗ੍ਰੰਥ ਸੋਹਣਾ ਸ਼ੋਕ ਦਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣਾਯਾ ਏ
ਝੋੜੇ ਬਹੁਤ ਲੱਮੇ ਚੌੜੇ ਛੇੜ ਕਰਕੇ ਮਨ ਆਪਣੇ ਤਾਈਂ ਸਮਝਾਯਾ ਏ
ਮੱਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੇ ਤੀਰ ਅਸਲ ਨਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਲਾਯਾ ਏ
ਗੁੱਝੇ ਗੁਣ ਉਛਾਲ ਕੇ ਬਾਹਿਰ ਕੱਢੇ ਗੋਤਾ ਦਿਲ ਵਰਯਾ ਲਗਾਯਾ ਏ
ਤਿੰਨ ਪੈਂਤੀਆਂ ਤੇ ਭੀਹ ਬੈਂਤ ਸੋਹਣੇ ਰਾਗ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਦਾ ਗਾਯਾ ਏ
ਸ਼ੋਕ ਹੱਕ ਦੇ ਤਾਲਬਾਂ ਲਈ ਜਾਣੋਂ ਤੋਹਫਾ ਨਵਾਂ ਬਣਾ ਦਿਖਾਯਾ ਏ
ਰਾਜ ਨੀਤ ਦੇ ਅੰਗ ਭੀ ਭਰੇ ਸੋਹਣੇ ਮੂੜ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧਿਆਂ ਤਈਂ ਸਿਖਾਯਾ ਏ
ਦੁਖ ਰੋ ਕੇ ਕਲਮ ਦੇ ਰਾਸਤੇ ਜੀ ਵਰਦ ਆਪਣੇ ਦਿਲੋਂ ਗਵਾਯਾ ਏ
ਇਹਦਾ ਹੱਕ ਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈ ਦਿੱਤਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖਾਯਾ ਏ
ਮੇਰੀ ਆਗਿਆ ਬਿਨ੍ਹਾ ਨ ਕੋਈ ਛਾਪੇ ਲਿਖ ਸਭ ਤਾਈਂ ਸਮਝਾਯਾ ਏ
ਜਿਵੇਂ ਬਣ ਆਯਾ ਮੈਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਣਾ ਭੁੱਲ ਦਾ ਮੈਂ ਬਖਸ਼ਾਯਾ ਏ
ਮੰਦਾ ਚੰਗਾ ਜੇ ਇਹੋ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘਾ ਕਰ ਪਾਸ ਨ ਕੁਝ ਜੁਤਾਯਾ ਏ

ਕਵੀ ਦਾ ਪਤਾ

ਛਾ ਮਕਾਨ, ਮਕਾਨ ਹੈ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਬੇ ਮਸਲ ਸਮਝੋ
ਮਹੱਲੇ ਅਗਮ ਪੁਰੇ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੋਫ ਨ ਰਤੀ ਰਵਾਲ ਸਮਝੋ

ਡਾਕੂ, ਚੋਰ, ਬਦਮਾਸ਼ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾਹੀਂ ਸੌਂਦੇ ਮਸਤ ਹੋ ਮੌਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝੇ
ਸਾਹੂਕਾਰ ਸਾਰੇ ਉਥੇ ਵੱਸਦੇ ਨੇ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਂਦਾ ਨਹੀਂ ਕੰਗਾਲ ਸਮਝੇ
ਜਿਧਰ ਮੌਜ ਸਾਡੀ ਅਸੀਂ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਰੋਕੇ ਕੋਈ ਨ ਕਰ ਖਿਆਲ ਸਮਝੇ
ਠਾਣੇਵਾਰ ਹਾਕਮ ਬੱਧੀ ਹੱਥ ਖਲੇ ਵਾਂਗ ਟਹਿਲੀਆਂ ਦੇ ਕੋਤਵਾਲ ਸਮਝੇ
ਨਾਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹਦੇ ਬਣ ਆਈ ਚੰਗੀ ਡਰਦਾ ਕੋਣਕਰੇ ਕੀਲਕਾਲ ਸਮਝੇ
ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਜਿਸ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘਾ ਸਾਡੇ ਸਹਿਰਆਵੇ ਘਾਲਾਂ ਘਾਲ ਸਮਝੇ

ਗ੍ਰੰਥ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ

ਦੋਹਰਾ— ਉੱਨੀ ਸੌ ਹੈ ਤਿਹੱਤ੍ਵਾਂ ਹਾੜ ਅੰਤ ਪੱਖ ਜਾਨ ।

ਸੋਲਾਂ ਸੌਨ ਹੈ ਬੀਸਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਜੁਲਾਈ ਮਾਨ ॥

ਦੋਹਰਾ— ਫਤਹ ਗੜ੍ਹ ਦੀ ਛਾਵਨੀ ਜਿਲਾ ਸੁ ਫਰਖਾ ਬਾਦ ।

ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਸਮਾਂ ਰਹੇਗਾ ਯਾਦ ॥

ਦੋਹਰਾ— ਪੜ੍ਹੇ ਸੁਣੇ ਜੋ ਏਸ ਨੂੰ ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗਾਇ ।

ਮਨਵਸਕਰ ਕਰਤਾਰਸਿੰਘ ਅੰਤ ਪਰਮਪਦਪਾਇ ॥

ਦੋਹਰਾ— ਮੈਂ ਭਾਂ ਭੁੱਲਣ ਹਾਰ ਹਾਂ ਭੁੱਲਾਂ ਕਰਾਂ ਅਨੇਕ ।

ਸੰਤ ਸੁਧਾਰਨ ਭੁੱਲਿਆਂ ਮੈਂ ਇਹ ਪਕੜੀ ਟੇਕ ॥

ਦਾਸ—ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਕਲਾਸਵਾਲੀਆ

ਗ੍ਰੰਥੀ ੪੭ ਸਿੱਖ

ਜਿਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਸੀ ਉਹ ਛਪ ਗਿਆ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਪ੍ਰਤਾਪ

ਅਰਥਾਤ

ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿੱਚ

ਅਕਾਲੀ ਜੋਤ

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪਟਨੇ ਵਿੱਚ ਅਵਿਤਾਰ ਧਾਰ, ਰੱਬੀ ਬਰਕਤਾਂ ਦਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਾਜ ਮੁਰਦੇ ਰੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਬਾਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੇਸ਼
ਦੀ ਕਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦੇਣਾ ਤੇ ਛੂਤ ਛਾਤ ਦੇ ਵਹਿਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਏਕਤਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਸ਼ਾਲਮ
ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਬਾਈਧਾਰ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਯਾਂ ਨਾਲ ਖੂਨ ਖਾਰ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਅਨਾਥ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ
ਧਰਮ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸਿੱਖ, ਪਯਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਸਾਦੇ,
ਕੁੜਵਾਂ ਦਾ ਮਾਲ, ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਦੇ ਸ਼ਾਨ ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਸੁਖ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸ਼ੁਲਮ ਦੇ ਬਲਦੇ ਭਾਬੜਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਣਾ,
ਅਖੀਰ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੱਖਣ ਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਤੱਕ ਦੇ
ਸੰਪੂਰਨ ਹਾਲ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ੧੨ ਸਾਲ ਦੀ ਅਥੱਕ ਖੋਜ ਦਵਾਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਪੁਸਤਕ
੨੨੦ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਹੈ । ਮੁੱਲ ਕੇਵਲ ੨।।। ਡਮਈ ਕਾਗਜ਼ ੩।।।

ਮੰਗਾਣ ਦਾ ਪਤਾ:—

ਕਲਾਸ ਵਾਲਾ ਪੁਸਤਕ ਭੰਡਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਗਯਾਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਾਸ ਵਾਲੀਏ (ਗੁੰਥੀ ੪੭ ਸਿੱਖ)

ਦੀ ਰਸੀਲੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ, ਅਸਲੀ ਤੇ ਭਾਰੀ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਕੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਨਵੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹੋ ॥

(੧) 'ਨਿਰਭੈ ਯੋਧਾ'—ਬਾਬੇ ਬੰਦੇ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਤੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਜੰਗ ਮੌਖ ੧।)

(੨) 'ਅਜੀਤ ਖਾਲਸਾ'—ਭਾ: ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿ ੧੩ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਮੌਖ ੧।)

(੩) 'ਜੋਹਰ ਖਾਲਸਾ' ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਬਿਪਤਾ, ਮੀਰ ਮੱਠੂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ, ਬਾਬੇ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ੧)

(੪) 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਖਾਲਸਾ'—ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰ ਮਿਸਲਾਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹਾਲ ਤੇ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਜਰੇ ਮੌਖ ॥॥)

(੫) 'ਸ੍ਰਕਾਰ ਖਾਲਸਾ'—ਮਹਾ: ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਪੂਰਾ ੨ ਹਾਲ ਮੌਖ ੧॥)

(੬) 'ਦਰਬਾਰ ਖਾਲਸਾ'—ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜੰਗ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ ਮੌਖ ੧)

(੭) 'ਸੁਧਾਰ ਖਾਲਸਾ'—ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹਾਲ ੧।)

(੮) 'ਬੀਰ ਖਾਲਸਾ'—ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਜੰਗ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹਾਲ ਮੌਖ ॥॥)

(੯) 'ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜੋਤ'—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਮੌਖ ੧।)

(੧੦) 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼'—ਦੂਜੇ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ

(੧੧) 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼'—ਤੀਜੇ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ।

(੧੨) 'ਉਜਿਆਰੀ ਜੋਤ'—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ

(੧੩) 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼'—ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਬੜੀ ਰਸੀਲੀ ਕਵਿਤਾ ਮੌਖ ੧)

(੧੪) 'ਖੜਗੋਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼'—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਜੰਗ ਮੌਖ ੧॥)

(੧੫) 'ਸ੍ਰੀ ਹਰਰਾਏ ਪ੍ਰਕਾਸ਼'—ਸਤਵੇਂ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ

(੧੬) 'ਸ੍ਰੀ ਹਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼'—ਅੱਠਵੇਂ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ

(੧੭) 'ਨਿਰੰਜਨੀ ਜੋਤ'—ਨਾਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਥਾ ॥॥)

(੧੮) 'ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' (ਅਕਾਲੀ ਜੋਤ) ਦੌਹਿਰੇ ਚੌਪਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ੩॥॥)

(੧੯) 'ਦਸਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ' (ਅਕਾਲੀ ਜੋਤ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿੱਚ)—ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦਾ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਮੌਖ ੨॥॥)

(੨੦) 'ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼'—ਮਾਰਫਤ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤ ਦੇ ਸੁੰਦ ਉਪਦੇਸ਼ ॥॥)

(੨੧) 'ਲੀਲਾ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ' ॥॥)

(੨੨) 'ਦਸਮੇਸ਼ਦਲਾਰੇ'—ਚੌਹਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਰਸ ਭਰੀ ਪੱਥਰ ਰੁਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਮੌਖ ੧-)

(੨੩) 'ਖੂਨਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ'—ਸ਼ਾਕਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਮੌਖ ੧=)

(੨੪) 'ਰੂਪ ਬਸੰਤ'—ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਕ ਤੇ ਉੱਚੇ ਖਜਾਲ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਮੌਖ ॥॥)

(੨੫) 'ਬਾਬੇ ਦੀ ਬੇਰ'—ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਜਾਲਕੋਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੌਖ ੨=)

(੨੬) ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਲਯਾਨਾ ਤੇ ਬਾਲਾਕੋਰ ਮੌਖ ੬੦-)

(੨੭) ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੇ ਸਿਦਕ ਮੌਖ ੨=)

(੨੮) 'ਵਾਰਾਂ ਧਰਮ ਸ਼ਹੀਦਾਂ'—ਪੌੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੌਹਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਮੌਖ ੧)

ਪਤਾ—ਗਯਾਨੀ ਗੁਰਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਕਲਾਸ ਵਾਲੀਏ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ—ਕਲਾਸ ਵਾਲਾ ਪੁਸਤਕ ਭੰਡਾਰ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸਿੱਧੇ ਸਾਂਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਮੌਜਾਂ ਬੱਝ ਗਈਆਂ।

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਬਿਲਕੁਲ ਸੰਖ ਹੋ ਗਿਆ

ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਾਸ ਵਾਲੀਏ ਗ੍ਰੰਥੀ ੪੭ ਸਿੱਖ ਨੇ ੩੨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਤੱਕ ਦੇ ਭਾਵ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸੌ ਬਰਸਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਰਸੀਲੇ, ਸਵਾਦਲੇ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੱਜਣ ਭੀ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਪੜ੍ਹਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸੱਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਬੜੇ ਬੜੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਨੇ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸੋ ਜੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਵਾਕਈ ਗੁਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਘਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਪਰਵਾਨੇ ਬਣਾਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅੱਜੇ ਹੀ ਦੂਜੇ ਸਫੇ ਤੇ ਛਪੀ-ਛਹਿਰਿਸਤ ਵਿਚੋਂ ਮਨ ਪਸੰਦ ਗਰੰਥ ਮੰਗਵਾਕੇ ਪੜ੍ਹੋ। ਜਦੋਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਾਸ ਵਾਲੀਏ ਦੀ ਕੋਈ ਰਚਿੱਤ ਪੁਸਤਕ ਖਰੀਦੋ ਤਦ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਕਾਲੀ ਦਸਤਾਰ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀਪਿੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਕਰੋ। ਕਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਕੇ ਭੋਲੇ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗਦੇ ਤੇ ਅਧੂਰੇ ਅਤੇ ਨ ਮੁਕੱਮਲ ਗਰੰਥ ਦੇਇਕੇ ਪੈਸੇ ਖੋਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਜੇ ਆਪ ਅਸਲੀ, ਨਵੀਨ, ਸੋਧਕੇ ਰਚੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਮਲ ਪੁਸਤਕ ਖਰੀਦਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਦ ਹੇਠੇ ਤੋਂ ਬਚਨ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਬੈਂਤ:-

ਯਾਦ ਕਰ ਛੱਡੋ !

ਜਿੱਠੇ ਮੇਰੇ ਗਰੰਥ ਹੁਣ ਛਪਨ ਅੱਗੋਂ ਉੱਪਰ ਮੇਰੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇ !
ਕਾਲਾ ਗੱਤਰਾ ਤੇ ਚਿੱਟਾ ਹੋਇ ਕੁੜਤਾ ਬੱਧੀ ਸਿਰ ਤੇ ਕਾਲੀ ਦਸਤਾਰ ਹੋਵੇ !
ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਕਲਾਸ ਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣਾ ਦਰਕਾਰ ਹੋਵੇ !
ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀਪਿੰਦ੍ਰਸਿੰਘ ਛਾਪਨਵਾਲੇ ਨਾਮ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਲਿਖਯਾ ਸਵਾਰ ਹੋਵੇ !
ਕਈ ਨਾਮ ਮੇਰਾ ਐਵੇਂ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਭੋਲੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤਾਈਂ ਧੌਂਖਾ ਲਾਨ ਖਾਤਰ !
ਕਰਦੇ ਰਹਿਨ ਬੂਠੀ ਇਸਤਿਹਾਰ ਬਾਜ਼ੀ ਲੋਭੀ ਲਾਲਚੀ ਪੈਸਾ ਕਮਾਨ ਖਾਤਰ !

ਜਦੋਂ ਭੀ ਆਪਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਰੰਥ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਸਿੱਧੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਟਕੇ ਦਾ ਖਤ ਭੇਜੋ, ਘਰ ਬੈਠਯਾਂ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸੋਹਣੇ ਪੁਸਤਕ ਆਪਨੂੰ ਪੁੱਜ ਜਾਵਨਗੀ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ:- ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀਪਿੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ,

ਕਲਾਸ ਵਾਲੀਏ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪਨ ਤੇ ਵੇਚਨ ਵਾਲੇ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ-ਕਲਾਸ ਵਾਲਾ ਪੁਸਤਕ ਭੰਡਾਰ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਗੁਰੂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਅਠਾਰਾਂ ਹਿੱਸੇ

[ਰਚਿਤ ਗਯਾਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਾਸਵਾਲੀਏ]

- (੧) ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ, ਮੋਖ ੧।)
- (੨) ਹਿਤਕਾਰੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼)
- (੩) ਦਾਤਾਰੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼)
- (੪) ਉਜਿਆਰੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ)
- (੫) ਜਾਗਦੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼) ਮੋਖ ੧।
- (੬) ਦਲਭੰਜਨੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਖੜਕੀਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ੧॥)
- (੭) ਉਪਕਾਰੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼)
- (੮) ਦੀਦਾਰੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼)
- (੯) ਨਿਰੰਜਨੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ, ਮੋਖ ॥)
- (੧੦) ਅਕਾਲੀ ਜੋਤ—(ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਮੋਖ ੨॥)
- (੧੧) ਨਿਰਭੈ ਯੋਧਾ—(ਬਾਬੇ ਬੰਦੇ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ੨ ਹਾਲ ਮੋਖ ੧।)
- (੧੨) ਅਜੀਤ ਖ਼ਾਲਸਾ—ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਦੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਜੰਗ ਤੇ ਦਰਦ ਨਾਕ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਮੋਖ ੧।)
- (੧੩) ਜੇਹਰ ਖ਼ਾਲਸਾ—ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਤੇਗ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਕਾਬਲ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰਨਾ, ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹੀ ਹੱਲੇ, ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ, ਮੋਖ ੧।)
- (੧੪) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ—ਬਾਰਾਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦਾ ਹਾਲ, ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮੱਲਨਾ ਮੋਖ ॥)
- (੧੫) ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਾਲਸਾ—ਰਾਜ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪੂਰੇ ਹਾਲ ਮੋਖ, ੧। =) ਵਧੀਆ ੨)
- (੧੬) ਦਰਬਾਰ ਖ਼ਾਲਸਾ—ਮਹਾਰਾਜਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਕੰਵਰ ਨੇ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦ ਕੌਰਾਂ ਦੇ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਲ, ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ, ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਅੰਤ, ਮੋਖ ੧।)
- (੧੭) ਸੁਧਾਰ ਖ਼ਾਲਸਾ—(ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਨੰ: ੧) ਮੋਖ ੧।)
- (੧੮) ਬੀਰ ਖ਼ਾਲਸਾ—(ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਨੰ: ੨) ਮੋਖ ॥ =)

ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ

- (੧) ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼—ਦੋਹਰੇ ਚੋਪਈਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਲਸੀ ਰਮਾਯਨ ਦੀ ਤਰਜਮਾ ਤੇ ਸੋਧਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਥਾ ਵਾਸਤੇ ਅਤੀ ਸੰਦ੍ਰ ਗ੍ਰੰਥ । ਮੋਖ ੩।)
- (੨) ਦਸਮੇਸ਼ ਦੁਲਾਰੇ ਚੋਹਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਹਲਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਕੇ ਮੋਖ । =)
- (੩) ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਭਗਤ—ਲੀਲਾ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਭਗਤ, ਬੜੀ ਸੰਦ੍ਰ ਕਵਿਤਾ ॥)
- (੪) ਖ਼ੂਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ—ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣੇ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦਿਲ ਹਲਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਾਕਾ ਮੋਖ । =)
- (੫) ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼—ਪੰਜਾਬੀ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੈਰਾਗ, ਗਯਾਨ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਮੋਖ । =)
- (੬) ਬਾਬੇ ਦੀ ਬੈਰ—ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਾਬੇ ਦੀ ਬੈਰ (ਸਯਾਲਕੋਟ ਦਾ ਪਰਸੰਗ ਮੋਖ =)
- (੭) ਸਰਦਾਰਨੀ ਬੋਲਾ ਕੌਰ ਮੋਖ —), (੮) ਭਾਈ ਕਲਯਾਨ ਮੋਖ —)
- (੯) ਵਾਰਾਂ ਧਰਮ ਸ਼ਹੀਦਾਂ—ਚੋਹਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ, ਪੋੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਮੋਖ ।)
- (੧੦) ਰੂਪ ਬਸੰਤ—ਬੜੀ ਸੰਦਰ ਤੇ ਰਸਭਰੀ ਕਵਿਤਾ ਮੋਖ ॥ —), (੧੧) ਸਿੰਘਨੀਆਂ ਦੇ ਸਿਦਕ ਮੋਖ =)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ-ਗਯਾਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀਪਿੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਕਲਾਸਵਾਲੀਏ
ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ 'ਕਲਾਸ ਵਾਲਾ ਪੁਸਤਕ ਭੰਡਾਰ' ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ